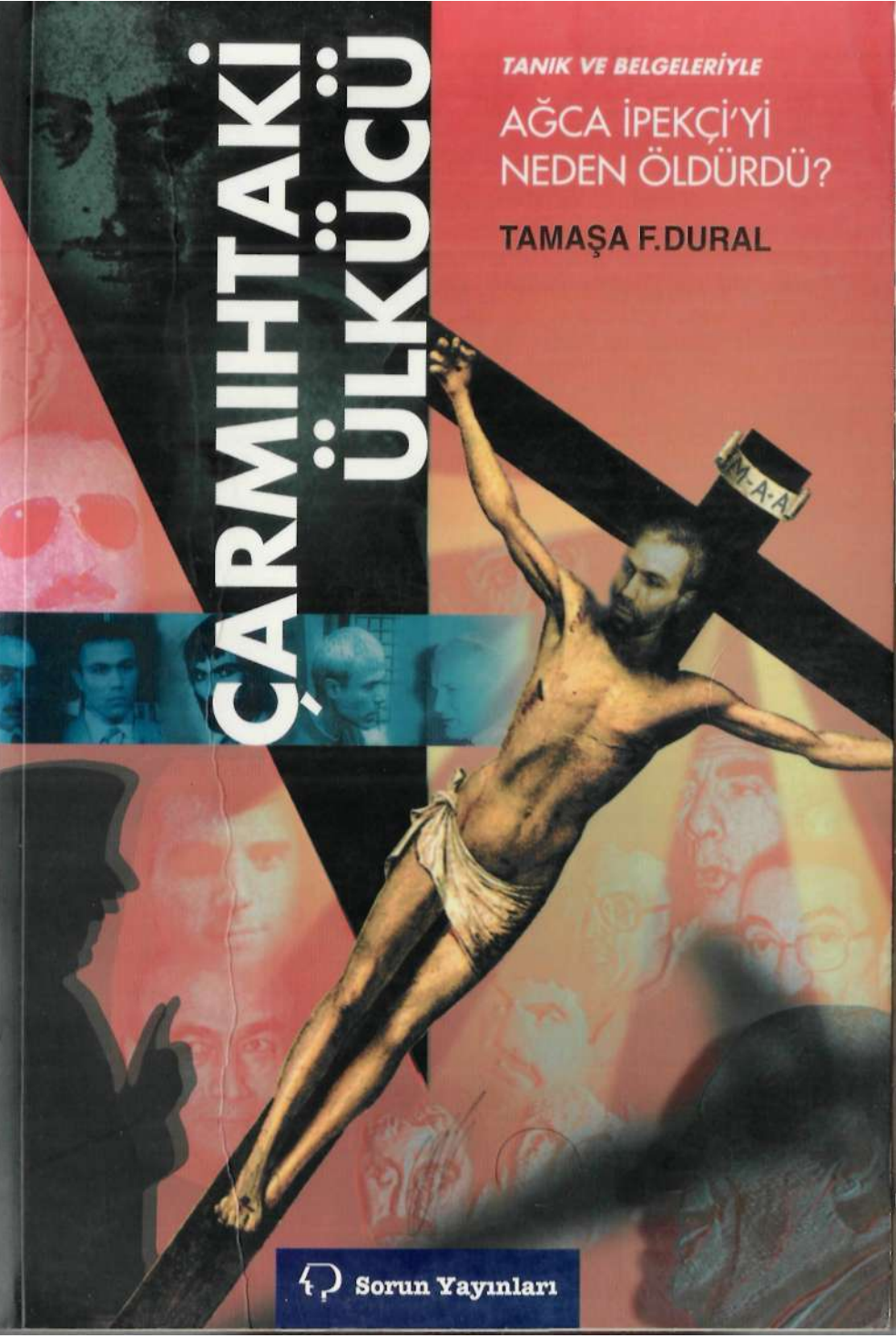
ÇARMIHTAKİ ÜLKÜCÜ

TANIK VE BELGELERİYLE

AĞCA İPEKÇİ'Yİ NEDEN ÖLDÜRDÜ?

TAMAŞA F.DURAL

Sorun Yayınları

TAMAŞA F. DURAL

ÇARMIHTAKİ ÜLKÜCÜ

TANIK VE BELGELERİYLE
AĞCA İPEKÇİ'Yİ NEDEN ÖLDÜRDÜ?

Sorun Yayınları
Ağca F/l

Sorun Yayınları

Emperyalizmin Gizli Örgütleri Dizisi:6
Birinci Baskı : Ağustos 2000
İkinci Baskı : Ağustos 2000

Kızım Destina Su'nun
demokratik, eşitlikçi ve özgürlükçü
bir Türkiye'de büyümesi arzusuyla...

©Yayın Hakkı: Sorun Yayınları
Baskı: Doyuran Matbaası
Cilt: Güven
Kapak: Özgür Ajans
ISBN 975-431-101-3

TAMAŞA F. DURAL

ÇARMIHTAKİ ÜLKÜCÜ

TANIK VE BELGELERİYLE
AĞCA İPEKÇİ'Yİ NEDEN ÖLDÜRDÜ?

Sorun Yayınları

Alemdar Cd. Güzel Sanatlar Sk. No: 5/2 Cağaloglu -İstanbul-34410
Telefon: (0 212) 511 08 29 Fax: (0 212) 519 05 60
E.Mail: sorunyay @ hotmail. com

DEVRİMLERİN HALESİ OLUR MU?

Etkileri devrimden sonraki tarihlerde de sürmüşse elbette bir devrim halesinden sözedebiliriz. Işığını hâlâ yaymaya devam ettiğinden kuşku duymamak gerek. Onun aydınlığındayız; hem bu ışıkta yürümek isteyenler için geçerlidir bu, hem de bu ışığı karartmak isteyenler için.

Ne yazık, karşıdevrimler de devrimci halelerin ışığında büyüyor. Bu nedenle, Denizler, Mahirler, İbrahimler, vb. bu halenin aydınlık çocuğuysalar, Mehmet Aliler, Abdullahlar da onun karanlık çocuğudurlar. Sonuçta hepsinin yüzüne vuran ışık 1917 Ekim Devrimi'ninkidir.

Artık kapitalizmin hegemonyası altında geçerli olan tek "izm"in, "tüketizm"in koca 20. yüzyılı bir çırpıda çöp sepetine atmasına bakmayın siz. Hepimiz hâlâ bir tarihsel dönem olarak hâlâ onun içindeyiz. O milenyum şişinmesine de bakmayın, yeni yüzyıl daha rüştünü ispat edememiştir ve bizler daha 20.'cisinin sırlarını çözebilmiş ve etkisinden çıkabilmiş değiliz.

1. Büyük Savaş her halükârda bir içsavaştı; içinden Ekim Devrimi çıktı. Hitlerizm de bu sürpriz gelişmenin yarattığı hayal kırıklığından doğdu; ondan etkilendiği ve ona karşı savaştığı kesindir. 2. Büyük Savaş ise bir ışık patlamasına yol açmıştı, Amerikanizm de bu patlamanın çocuğudur. Hitlerizm bütün korkunç görünümüne rağmen ışığı engelleyememişti, Amerikanizm onun yayılmasını bastırmış ve kontrolü altına alınmış görünüyor.

Ve bugün sorunlarıyla karşı karşıya kaldığımız şey Hitlerizmin korkunç yüzü değil, Amerikanizmin sinsi örgütlenmesidir.

Mehmet Ali Ağca hem ırkçılığıyla, hem de Amerikan kaynaklı organizasyonların gözü kara tetikçisi olmasıyla adeta 20. yüzyılın karanlık yüzünün bir özetidir. Bizde "Komünizmle Mücadele Dernekleri" ile başlayan bu "paralel" örgütlenmeler cinayetleri aydınlıkta işleyip hep karanlıkta kalmayı becerebilmişlerdir. Tıpkı bütün "komünizm tehlikesi" altında olan ülkelerdeki gibi. Ve işin trajik yanı, devrimin yolunda yürümeyenlerin de sıklıkla kurban seçilmeleridir. Bunun için karanlık yanda olanların

"vehm"lerine katılmamak bile genellikle yeter sebeptir. Böyle bakıldığında herşey açıktır; Aldo Moro niçin öldürüldüyse, Abdi İpekçi de onun için öldürülmüştür ve ilki neden karanlıkta kaldıysa, ikincisi de...

Son hedefi olan Papa da düşünüldüğünde Ağca'nın saplantılı bir kaçık olduğuna inanası geliyor insanın. Belki öyledir de; ancak kolektif bir saplantılı kaçıklıktır bu. Komünizmi yenmek ve bir ezenler banşı kurmak üzere bütün güçlerini seferber etmiş o devasa yapı olmasa bir Malatyalı köylü çocuğu bunların hangisini yapabilirdi? Hadi yaptı diyelim, nasıl hayatta kalabilirdi? Ağca'nın beşiğini karanlık salladığı için, bu hikayede NATO'ya, CIA'ya, Gelli'ye, P-2 Mason Locasına, Kutsal Vatikan Devleti'ne, SİSMl'ye, MİT'e, ceplerinde devlet görevlisi kimliği taşıyan uyuşturucu kaçakçılarına, bir dizi büyük sermayedara, artık iktidar olan paramiliter partilere, bir dizi ve her boydan politikacıya, üst düzey polislere rastlayacaksınız. Hepsi ortak çıkarları etrafında devrimin halesine karşı hiyerarşik olarak dizilmişlerdir. Kuramsal düzeyde yapılan tartışmalar bir yana, kapitalist emperyalizmin somut durumu budur. Ve bu karanlığa ışık tutmak isteyenler, mutlaka ışığın kaynağına dönmek, hangi ışığın "üzerine bindiğini" bilmek durumundadır.

Karanlıkta tetikçi aramanın bir anlamı yoktur, ışığa bakıldığında siyasal cinayetlerin de kolektif bir katili olduğu görülecektir. Çünkü "Killerkapitalismus", katiller kapitalizmi hâlâ yürürlüktedir.

"Gladio" ile başlayan, "Gehlen", "Doruk Operasyonu", "Öteki İslâm" ve "Eymür" ile süren "Emperyalizmin Gizli Örgütleri" dizisi işte kapitalizmin bu yeni niteliğine ışık tutmak için oluşturuldu. Dizi, gazeteci dost Tamaşa F. Dural'ın "Çarmıhtaki Ülkücü-Ağca İpekçi'yi Neden Öldürdü?" adlı çalışmasıyla sürüyor. Işığı çoğaltıyoruz, hale genişliyor, karanlık çözülecektir.

Orhan Gökdemir

BAŞLARKEN

12 Eylül 1980 askeri darbesinden önce başlatılan istikrarsızlaştırma projesi doğrultusunda işlenen siyasi cinayetlerin günümüze kadar çözülememiş olması, bu cinayetlerde isimleri geçenlerin 20 yıl sonra bile hâlâ gündemde olmaları ve "karanlıkta" kalan ilişkilerin, birazının Susurluk kazasından sonra ortaya çıkmasıyla, "Faili Meçhul cinayetleri" konu alan bir televizyon projesi ortaya çıkmıştı.

Abdi İpekçi, Uğur Mumcu, Bahriye Üçok, Muammer Aksoy, Doğan Öz, Musa Anter,Ahmet Taner Kışlalı gibi siyasi cinayetler, Turgut Özal ve Eşref Bitlis'in öldürüldüğü iddiaları, Konca Kuriş'in kaçırılması, Hizbullah, Abdullah Öcalan'ın yakalanması gibi konuların ele alınacağı bu televizyon programında amaç, olayların tanıkları ve belgeleriyle karanlıkta kalan noktalarını, gündeme getiren bir haber-belgesel hazırlamaktı.

BRT Genel Yayın Müdürü Adem Gürses ve dostum Nihat Ozcan'ın destekleriyle başlanan programın ilk konusu Abdi İpekçi cinayetiydi.

Konuların içine girdikçe, tanıklarla konuştukça, belgeler çoğaldıkça İpekçi cinayeti ve sonrasındaki gelişmelerde ortaya çıkan karanlık noktaları ve bazen önemsizmiş gibi görünen ancak yan yana getirildiğinde birçok gerçeğe işaret eden yüzlerce detayı bir televizyon programına sığdırmak imkansızlaştı.

İşte bu aşamada, İpekçi cinayeti ve perde arkasındakileri bir kitapta toplayarak kalıcı hale getirmek istedim. Bu araştırmanın televizyon projesi olarak başlayan kısmında röportajlardaki katkısıyla muhabir arkadaşım Deniz Gökçe'ye ve projeye daha sonra dahil olan muhabir arkadaşım Hülya Hökenek ile zaman zaman o döneme ilişkin bilgi ve tanıklıklarını aktaran gazeteci Ergin Konuksever'e teşekkürü borç bilirim.

Tamaşa F. Dural
30 Temmuz 2000 / Beşiktaş

İÇİNDEKİLER

DEVRİMLERİN HALESİ OLUR MU? **4**
BAŞLARKEN **6**

BİRİNCİ BÖLÜM 15
İpekçi Ankara'da 15
Rötarlı geliyor 16
A klavye kullanır 16
1 Şubat 1979 17
Sabancı 'yla İstanbul yolculuğu 19
Gazete satılacak mı? 19
Cağaloğlu, Milliyet Gazetesi 20
Bakanı sorar 21
Yarın çok önemli 21
Köfte-pilav-patates 22
İpekçi'ye silahlı saldırı 22
Robot Resim çiziliyor 23
Görgü tanıkları 24
Gazete yasta 24

İKİNCİ BÖLÜM 26
Dikkate alınmayan tehditler 26
İpekçi'nin dinlenen telefonları 27
Kaybolan Defter 28
Anahtarlar da kayboluyor 28
Silah ateş almadı 29

İsmail Cem yurtdışına kaçırılıyor 29
Kaybolan ses bantları 30
En Genç İçişleri Bakanı 31
İpekçi'nin öldürülmesi kime yaradı? 31
Soruşturmalar ve zorluklar 32
Milliyet'te özel masa kuruluyor 33

ÜÇÜNCÜ **BÖLÜM** 34
Ağca Yakalanıyor 34
"Gözaltına aldığımızı kimseye haber vermedik" 35
Tanık ifadeyi doğruluyor 35
Ağca, saniye saniye anlatıyor 36
Ağca'nın banka hesapları 36
"Emin olmadan açıklamayın" 37
Sorgu filme çekiliyor 37
Sorgu ekibine tasfiye 38
Sorgulama 39
Ağca anlatıyor 39
Mehmet Ali Ağca 40
İlk yazılı ifadesinden 41
Suç ortakları 41
Mehmet Şener kaçıyor 42
Yavuz Çaylan yakalanıyor 42
Yavuz Çaylan 43
Çaylan'in ifadesi 43
İfade birliği sağlanıyor 44
"Şimdi imparator oldum" 45
Bir isim daha veriyor 45
Üçüncü kişi 45
Silahtaki sorular 46
Ölüm raporu 47
Hızlı Sorgu! 48
Aksaray Dali Oteli 49
Olay yeri keşfi 49
Sorgu sona eriyor 50
Üruğ topu polise atıyor 51
Savcının hesabını vermem 51

"Yapılanlar kararabilirdi" 52
"İpekçi'yi ben öldürdüm!" 53
Tüm teferruatıyla anlatıyor! 53
İpekçi cinayeti faili meçhul değildir 54
"Sizin cezanız bana yetişmez" 55
İhbarı kim yaptı? 55
'Vur' emri kimden? 56
Ağca'nın üzerinden çıkanlar 57
Adresler askeri savcıya gönderilmiyor 58
MİT suikastı haber vermiş 58
Malatyalı Mehmet Ali 59
Ağca'ya MİT yardımı 59

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 61
Duruşma başlıyor 61
"Başka ifade vermiyorum" 61
Yavuz Çaylan anlatıyor 62
Avukat Hüseyin Üzmez 62
Turan'ın değerlendirmesi 63
Ona konuşmamasını söylemiştik 63
Ağca'dan "konuşurum" tehdidi 64
Bir kaçış denemesi öyküsü 64
Rekortmen soyguncu 65
Niye Askeri cezaevi 65
Ülkücü koğuşundan davet 66
Selimiye'de isyan 67
Komandolar kurtarıyor 68
Ağca ile tanışıyor 68
Muhabbetin konusu kaçmak 69
Copla bal 70
Kaçış talebi 70
Alternatif planlar 71
"TSK zan altında kalmasın" 72
Adli Tıp'a sevk 72
Kaçış planı uygulanmaya başlıyor 73
Kendini feda edecek 74
"Ordu'nun yıpranmaması gerekiyordu" 75

Ne tür silahlar bunlar? 75
Dosya gönderilmedi! 76
Serpil silahı vermiyor 76
Olağanüstü bir durum 77
Adli Tıp'tan çıkış yok 78
İnfaz senaryosu 78
Ölümü hissettim 78
Üst araması bile yok 79
Silahlı eylem 80
Teslim oluyor 80
"Türkeş'in fedaisi" 81
Biz sorgulasaydık 81
Serpil'in Ağca ile vedalaşması 82
Serpil devlete mi çalışıyordu? 83
Serpil ölümüne dövülüyor 83
Ağca hapishanede, Serpil hastanede 84

BEŞİNCİ BÖLÜM 85
Ağca kaçırılıyor 85
Çelik ve Özbey'den ziyaretler 85
Nasıl gerçekleşti 86
Er Bünyamin başka birlikten 86
Oral Çelik öldürmek istiyor 87
Bu büyük bir organizasyondur 87
Sıkıyönetim Bildirisi 88
Günlerce uyuyamadım 88
Kaçırılma davası 88
Doğu'nun Başbuğu sahnede 89
Çatlı'nın evinde saklanıyor 90
Ağca'dan mektup 91
Ağca Ankara'ya götürülüyor 91
Nevşehir'den sahte pasaport 92
Yine kaçırırım 93
İran'a kaçırdım 93
Ağca tekrar İstanbul'da 94
Abuzer Uğurlu'dan yardım 94
Bulgaristan'a yeni bir kimlikle 95

Nevşehir pasaport cenneti 95
Pasaport İbrahim Şahin'den mi? 96
Cheeroke cipin sahibi 97
Ağca'nın Avrupa gezisi 98
Ağca'nın gezip dolaştığı yerler 98
Almanya'ya gitti mi, gitmedi mi? 99
Ağca Mayorka adasında 100
3 milyon Mark 100
Türkeş'e mektup 101
Papa suikastı 101
Ağca, MİT'çilerin kuşatmasında 101
Şahin Tolunoğlu 102
Metin Günyol 103
Asala Operasyonu ve Günyol 103
Asala Operasyonu'nda ülkücüler 104
Kimdir Metin Günyol 104
"Yıldırım" kodlu Abuzer Uğurlu 105
MİT'çi avukat Doğan Yıldırım 106
Bir MİT'çi avukat daha, Can Özbay 106
Enver Altaylı 108
"İpekçi'yi kontrgerilla öldürdü" 108
Orkunt yalanlıyor 109
İpekçi Henze ile ne görüştü? 109
Üçlü Komplo'da şaşırtıcı iddialar 110
Henze'den kampanya 110
Türkiye Henze'den sorulur! 110
İpekçi cinayetine karışan CIA 111
İpekçi Henze görüşmesi 111
Türkeş' in üzerindeki etkinizi kullanın 113
Uyuşturucu-silah kaçakçıları ve CIA 113

ALTINCI BÖLÜM 115
Mahkeme karar veriyor 115
Çay lan büyük adam! 116
Kalem kırılıyor 116
Çaylan'ın cezası Yargıtay'dan dönüyor 117
İpekçi'yi, Ağca ve Çaylan vurdu 117

Oral Çelik hep vardı 118
Sürpriz tanık 119
Vicdani rahatsızlık 119
Tanığı önce savcı dinliyor 119
Tanık korkuyor 120
"Tanık mahkemede dinlenir" 121
"Ağca ve Çelik'i gördüm" 121
Vali de, dinlemek istiyor 122
Sıra Koruma Müdürlüğü'nde 122
Keleşoğlu'nun bürosundaki polisler 123
"Gel" dedi mi gideceksin" 123
Tehdit edildim 124
Davanın bir başka önemli sanığı 124
"İpekçi'yi Oral Çelik ve Yalçın Özbey öldürdü" 125
Özbey, Savcı ile anlaşıyor 125
Özbey'in ifadesi saklanıyor 126
Gazeteci sayesinde öğreniliyor 126
Davanın seyri değişebilirdi 127
Kazan'in öğrendikleri 127
Sorgula ve sakla 128
İlgili makam mahkemedir 129
Klasörde İpekçi olayı yok 129
Halil Tuğ sorguda var mı? 129
Mahkemede, bir traji-komik 130
Hukukun tankı tüfeği yok 130
"Her taşın altında Ağar" 131
Tanık Abdullah Çatlı 131
Roma Mahkemesi'nde ülkücü kavgası 132
Mahkeme Başkanı Çatlı'yı azarlıyor 133
Son durak Susurluk 134
Mehmet Şener de serbest 135
İpekçi davası zaman aşımına yenik düşüyor 136

YEDİNCİ BÖLÜM 137
Önce Papa affetti 137
Fatima'nın sırrı 137
Papa'nın vasiyeti 138

Ve Ağca Türkiye'de 139
"Yeniden yargılama olmaz" 139
Cumhurbaşkanı Sezer 140
9 yıl 7 ay hapis 140
Yoğun güvenlik önlemleri 141
Ben aktörüm 142
Şovu bitince rahatsız oldu 143
Ağca'nın dosyası kayıp 144
"Umudum sizde" 144
"Amaç komünizmin ipini çekmek" 145
Araştırılması gereken iddialar 146

SEKİZİNCİ BÖLÜM 147
Cinayet neden işlendi? 147
Silah kaçakçılığı dosyası 148
Kaçakçılık ve terör 148
Resmi açıklamalar 149
İçişleri Bakanı engelleniyor 150
Özel Harp Dairesi 150
İstifa etmek zorunda kalıyor 150
Türkiye'ye silah sevkiyatı 151
Uğur Mumcu hep yazdı 151
Kintex, Bulgar devlet kuruluşu 152
Batman Valiliği ve Kintex 152
Batman'da sürpriz belge 153
Silahların listesi 154
İpekçi terör ve kaçakçılığa karşı 154
Gün Sazak'tan suçlama 155
İpekçi Sazak'ı destekler 155
"Ölümü kaçakçılık işleriyle ilgili" 156
Milliyet'teki haberler 157
İpekçi Mataracı ile görüşüyor 157
Atamalar 158
Mataracı'dan rüşvetli atama 159
Eyüpoğlu'nun ricası 159
Evren'in kuzenine atama 160
Mataracı'dan bir atama daha 160

Mataracı'dan yanıt 161
Defterdeki notlar 161
Külekçi soyadı 162
Mumcu, bağlantılar kuruyor 162
Ağca'nın kaçakçılarla ilişkisi 163

DOKUZUNCU BÖLÜM 165
Karacan, gazeteyi satıp gitmek istiyordu 165
İpekçi sattırmazdı 165
Gazete patronu mu, halıcı mı? 166
İpekçi'nin sekreteri 167
Koç, Milliyet ve düşündürdükleri 167
"Gazetenin temeli yıkıldı" 168
Koltuk Kavgası 168
Gazete satılıyor 169
"Kasanın sahibiyim" 170
"Bu ticari bir cinayettir" 170
İkinci tpekçi davası 170
Mumcu'nun iddiaları 170
Aydın Doğan mahkemede 171
Soruşturma gizli tutuldu 172
Bir avukat merak ediyor! 172
"İpekçi'yi Ağca öldürmedi" 173
Serpil, kafa bulandırıyor 173
Ağca'nın ifadesi 174
21 yıl sonra bir mektup 174

ONUNCU BÖLÜM 176

Kim Kiminle Nerede 176

KAYNAKÇALAR 221

BİRİNCİ BÖLÜM

İpekçi Ankara'da

Türk Basın tarihinin önemli kilometre taşlarından biri olan Abdi İpekçi, özellikle büyük siyasi olayları ve gelişmeleri yerinde izleyen bir gazeteciydi. Ayda bir iki kez Ankara'ya gider, orada başbakanla, muhalefet partileriyle, siyasilerle konuşurdu.

Ankara'ya son gidişinde, takvimler, 31 Ocak 1979 gününü gösteriyordu. Bu sefer gündemi biraz farklıydı. Tabii ki siyaset de vardı programında, özellikle Adalet Partisi'nden ayrılıp Ecevit hükümetine girerek destek veren, 11 bağımsız milletvekilinin durumu onu çok ilgilendiriyordu.

Ülkedeki siyasi ve ekonomik çıkamazların ve buna bağlı olarak giderek tırmanan terör olaylarının, Adalet Partisi ve Cumhuriyetçi Halk Partisi'nin içinde bulunduğu bir koalisyon hükümetiyle çözümleneceği inancını taşıyor ve bu konuda sık sık yazılar yazıyordu.

Ama bu sefer gündeminin ilk maddesinde, Yunanlı gazetecilerin Türkiye ziyareti vardı. Uluslararası Basın Enstitüsü'nün Yönetim Kurulu üyesi olan İpekçi, Türk ve Yunan gazetecilerini bir araya getirerek, iki ülke arasındaki gerginliğe son verebilecek bir katkıda bulunmak istiyordu. Bu nedenle, Yunanlı gazetecileri Türkiye'ye davet etmişti.

Yunanlı gazetecilerle, Türk gazeteciler arasında yapılacak olan toplantı öncesi, Ankara'da hazırlıklar gerekiyordu. Yunan heyetinin ve tabii Uluslararası Basın Enstitüsü yöneticilerinin,

Ankara'da Başbakan ve muhalefet lideriyle görüşebilmelerini, TBMM ziyaretlerinin gerçekleşmesini sağlamak amacıyla Ankara'ya gidiyordu.

Rötarlı geliyor

Milliyet Gazetesi Ankara temsilcisi Orhan Tokatlı'ya, Abdi Ipekçi'nin sabah uçağıyla geleceği ve İstanbul-Ankara seferini yapacak olan THY uçağının da, 9:30'da Ankara'ya ineceği bildirildi..

"Tabii bizim bir görevimiz de, hem patronu, hem genel yayın müdürünü Esenboğa'da karşılamaktı. Gittik o zaman. Bir Anadol vardı bizde. Dokuz otuzu bekledik yok, 10:00 oldu yok. Neyse ll.OO'de indi" diyor Tokatlı.

Yağmur altında bir yolculuktan sonra büroya geldiler. Ama İpekçi, Ulaştırma Bakanı Güneş Öngüt ile saat 11:00'deki randevusuna geç kaldığından, Tokatlı, Bakan Öngüt'ü arayarak, uçağın rötarı nedeniyle, Abdi beyin randevusuna geç kaldığını bildirdi. Bakan Öngüt de, müsait olduğunu ve İpekçi'yi beklediğini söyledi. İpekçi, Adalet Partisinden istifa edip bağımsız olarak hükümete giren 11 bakanla yaşanan son günlerdeki olumsuzluklar üzerine eğilmişti. Diğer bir taraftan da. Ülkenin içine girdiği sosyal ve ekonomik bunalım ortamından ancak CHP-AP koalisyonuyla aşılabileceğini düşünüyordu.

A klavye kullanır

Abdi İpekçi, Ulaştırma Bakanı Güneş Öngüt'le görüşmeleri sırasında, hükümette 11'1er krizinin yaşanıp yaşanmadığı, her hangi bir sorun olup olmadığı konusunda da sorular sorunca, Bakan Öngüt her hangi bir sorun olmadığını belirterek, "Hükümetin görevinin başındadır. Hizmetimize devam ediyoruz" dedi.

Görüşme sonrasında tekrar büroya gelen İpekçi, istihbarat şefi Orhan Duru'yu yanına çağırdı. Orhan Duru, Başbakan Bülent Ecevit'in Libya'ya yaptığı resmi gezi sırasında Başbakan'la birlikte Libya'ya giden basın mensupları arasındaydı.

Duru, İpekçi'ye Kaddafi'nin durumu hakkında bilgi verdi. O sırada odaya giren Mümtaz Soysal da, Libya konusundaki görüş-

lerini söyledi. Soysal da, Kaddafi hakkında olumlu konuşunca, İpekçi, "Kaddafi, konuşmaya gidenlerin hepsine içki mi içiriyor ne yapıyor, hepsi lehinde konuşuyor" diye takıldı..

İpekçi daha sonra öğle yemeği için, Anadolu Kulübü'ne gitti. Burada, Seka Genel Müdürü Sabahattin Selek ile randevusu vardı. Birlikte yemek yediler. O arada, Sabahattin Selek gazete kağıdına zam geleceğini söyledi. Abdi Bey, "Ya yapmayın, zaten zor durumda gazeteler. Şimdi bir zam daha yaparsanız ne yapacağımızı bilmiyoruz" dedi.

Öğle yemeğinden sonra tekrar büroya dönen İpekçi, A klavye daktilo aranmaya başladı. Çünkü A klavyeden başkasıyla yazamıyordu.

O günkü "Durum" sütununa Libya'yı yazmaya başladı. Yazısı bittikten sonra da, orada bulunanlara "Durumu" okutturdu. Bu, Abdi İpekçi'nin genellikle yaptığı bir şeydi: "Sizin görüşünüz var mı, düzeltilecek bir tarafı var mı" diye.

İpekçi bir taraftan da telefon görüşmeleri yapıyordu. Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin'le yaptığı telefon görüşmesinde, hükümetin durumunu merak ettiğini söyledi. Hikmet Çetin'den 'onbirler'in durumunu öğrenmek istedi. "Galiba bu hükümet çatlıyor" dedi.

Akşam olduğunda, aralarında Orsan Öymen ve Orhan Tokatlı'nın da bulunduğu dostlarıyla birlikte yemeğe çıktı. Sohbet sırasında, suratının asık, abus çehreli görüldüğünden yakındı. "Halbuki öyle değilim. Esasmda biraz öyleyimdir, ama iş bittikten sonra gayet rahatımdır. Hatta size kısa bir şey söyleyeyim, bu Tokatlı benden daha beterdir. Büroda görmeyin, bir ara bir hamle yaptı, ben bile korktum.ondan" dedi ve Öymen'den Tokatlı'nm taklidini yapmasını istedi. Neşeli bir akşam geçirdiler.

1 Şubat 1979

Abdi İpekçi, ertesi günü sabah büroya gelmedi. 1 Şubat 1979 günü saat 11:00'de Başbakan Bülent Ecevit ile olan randevusu vardı ve doğrudan Başbakanlığa gitti. Ecevit, İpekçi'nin Yunanlı gazetecileri Türkiye'ye davet etmesini olumlu karşıladı. Bu konuda İpekçi'ye üzerlerine düşen ne varsa, seve seve yapacakları-

nı bildiren Ecevit, Yunanlı gazetecileri de kabul edeceğini ve onlara bir de yemek vereceğini söyledi. Tabii bu arada, gazeteci Abdi İpekçi, son aylarda ısrarla üzerinde durduğu, terör olayları ve kaçakçılık konularında konuştular biraz da Başbakan Ecevit ile.

Başbakanlıktan ayrıldıktan sonra, Basın Yayın Genel Müdürü Orhan Koloğlu ile olan randevusuna giden İpekçi, büroya biraz geç geldi.

"Hadi yemek yiyelim" der Tokatlı'ya. saat 14:30'da birlikte Washington Restorana gittiler. İpekçi'nin değişmez yemekleri vardı: Izgara ve bir de herkesin yapamadığı üzerine sirkeyle zeytinyağı konan yuvarlak kesilmiş domatesler ve salatalıklardan yapılan özel bir salata. Washington'da garsonlar bunu ezbere bilirdi.

Orada, Genelkurmay Başkanı Semih Sancar'ın Özel Kalem Müdürü Orhan Kilercioğlu ile Süleyman Demirel'in özel kalem müdürü Kemal Gücüyener baş başa yemek yemektedirler. Abdi Bey Gücüyener'i görünce, yanına gitti, "Süleyman Beyle konuşamadık, demek ki kabul etmek istemiyor beni" der. Gücüyener'de bir gün daha kalması halinde Süleyman Demirel'in kendisini kabul edeceğini bildirdi. Ama İpekçi, 16:30 uçağıyla İstanbul'a döneceğini ve çok önemli bir işi olduğu için, erteleyemeyeceğini söyledi ve döndü masasına oturdu. Ancak Gücüyener'in yanandaki kişiyi hatırlayamamıştı, Tokatlı'ya "kim o" diye sordu.

Tokatlı, "Efendim bilmiyor musunuz? Hani Genelkurmay Başkanma gittiğimiz zaman, rütbeliydi galiba ondan hatırlayamadınız, Orhan Kilercioğlu" diye anlatırken masaya gelen garson, Abdi beye telefonu olduğunu söyledi. On beş dakika kadar telefonla konuştuktan sonra masaya dönen Abdi Bey, "Süleyman Demirci" dedi ve sonra gülerek, Demirel'in 'gene dam aktarmaya mı geldin' diye sorduğunu anlattı Tokatlı'ya. Ayrıca Demirel'in, Yunanlı gazeteciler konusunda da, "o zaman ben de ana muhalefet partisi lideri olarak onları kabul ederim. Hatta yemek bile veririm onlara" dediğini aktardı.

İpekçi, Ankara kesiminin işlerini halletmiş olmanın rahatlığı içindeydi. Tokatlı'ya "hadi gidelim bir an önce, geç kalmayalım. Muhakkak dönmem lazım bugün" dedi.

Sabancı'yla istanbul yolculuğu

Milliyet'in şoförü Selahattin Turgay 'in kullandığı Anadol marka otomobil, çiseleyen yağmurdan ıslanan Esenboğa'nın daracık yolunda ilerliyordu. Karşılarından gelen bir arabanın, önündeki arabayı aniden sollaması, şoför Selahattin'in ustalığıyla kazasız atlatıldı. Ardından yola aniden çıkan bir at arabasını tehlikeli bir şekilde sıyırdılar. "Hayra alamet değil" dedi İpekçi, "Aman geç kalmayalım. Muhakkak dönmem lazım bugün" diye tekrarladı. İpekçi geç kalmaktan endişeleniyordu.

Esenboğa'nın yolcu kabul salonuna girdiklerinde önce Fransız Büyükelçisi'yle karşılaştılar ve sohbet ettiler. Büyükelçinin yanındaki Sakıp Sabancı'ya biraz takılıp, zayıflamış olduğunu söyledi. Sabancı'da "Eee yaşlandık biraz, onun için kendimize bakıyoruz" dedi. Sohbet sırasında bir ara Sakıp Sabancı, Milliyet Gazetesi'nin satıldığını duyduğunu söyleyince, İpekçi de "Evet satılıyor, hem de her gün bayilerde. Parasını veren alır, Milliyet Gazetesini" diye yanıtladı. Biniş anonsu yapılınca hep birlikte aşağı indiler ve aprona çıkmadan önce İpekçi durup, Orhan Tokatlı'ya dönerek, "Yarın muhakkak büroda bulun önemli bir gün" dedi.

İpekçi, uçakta Sakıp Sabancı ile birlikte oturdular ve İstanbul'a kadar sohbet ettiler. Sakıp Sabancı o sohbeti şöyle anlatıyor: "Muhakkak ki sanayi ağırlıklı olduğu için bu istikamette konuşmalar oldu. Gazetelerden alınmalar, satılmalar söz konusu olabiliyordu. 'Sabancı olarak, sizin medyayla alakanız var mı? Devam edecek misiniz' gibi laflar oldu aramızda. Doyamadık. İstanbul'a ulaştık, doyamadık, Tekrar konuşalım diye rahmetli not etmiş. 'Sakıp Sabancı'yla buluşacağım' diye."

Gazete satılacak mı?

İpekçi, uçaktan iner inmez doğru gazeteye gitti. Daha köşe yazısını kaleme alacaktı. Akşam da, Milliyet Gazetesi sahibi Ercüment Karacan'ın evine davetliydi. Başta gazetenin satışı olmak üzere önemli şeyler konuşacaklardı. Aslında bu son aylarda ortaya çıkan gazetenin satılması meselesi, epeyce canını sıkmıştı. İpekçi, evim, çocuğum dediği 1954 yılından beri de başında oldu-

ğu Milliyet Gazetesinin satılmasına kesin olarak karşıydı. Son zamanlarda, gazetenin yayınlarından da rahatsız olan birileri ortaya çıkmış, gazeteyi almak için bastırıyordu.

Hayır, İpekçi kararlıdır. Gazeteyi sattırmayacaktır. Milliyet'i susturtmayacaktır.

Cağaloğlu, Milliyet Gazetesi

Cağaloğlu'ndaki gazeteye akşam üzeri saat 18:30 sıraları gelen Abdi İpekçi, Dış Haberler Şefi Sami Kohen'i çağırdı yanına. "Bugün Ankara'daydım. Ankara'dan iç politikayla ilgili şu anda yazacağım pek fazla bir şey yok ama dış politikada, İran'da önemli gelişmeler var. Bu çok önemli bir olay. Ne dersin bunu yazalım mı başyazı konusu olarak? diye sordu Kohen'e.

1 Şubat 1979 günü İran'da İslâm Devrimi gerçekleşmişti. İran'ın Milli Lideri Ayettullah Humeyni yedi yardımcısıyla beraber, 1 Şubat sabahı 8.30'da Air-France uçağıyla Tahran'a indi. Humeyni, Tahran'da çok büyük gösterilerle karşılandı. Bu gelişmeler üzerine, İranda'ki yabancılar da İran'ı terk etmeye başladı. Sami Kohen, zaten kendi sütununda da bu konuyu yazdığını belirtince, İpekçi Kohen'den bir taslak istedi. Sami Kohen anlatıyor:

"Abdi'nin gerçekten çok doğru ve güzel sistemi vardı. Konuya göre, hangi konuyu ele alıyorsa, ekonomi, dış, iç neyse, bununla ilgili olan arkadaşlardan mutlaka not isterdi. Ya da bir taslak isterdi. İç politikayla ilgili notlar çoğu zaman Ankara'daki siyasi muhabirlerden veya büro şefinden falan istenirdi, o şekilde gelirdi. Ekonomi ile ilgili notlar çoğu zaman işte ekonomi servisinden, o zaman Ekonomi Servisinin başında Ali Gevgili vardı, ondan isterdi. Dış politikayla ilgili notları yahut o taslağı da ben hazırlardım.

O akşam da, 'Aman acele et. Ercüment Karaca'nın evine gideceğim. Geç kalmamam lazım. Ne olur, sen bunu mümkün olduğu kadar rahat, yani yayına yazabilecek bir şekilde kaleme al ve bir an önce bu yazıyı verelim' dedi."

İpekçi, Sami Kohen, yazıyı kaleme almak için yukarı odasına çıkarken, gazetenin Yazı İşleri Müdürü Hasan Pulur'u çağırtarak gazetenin günlük işleyişi hakkında bilgi alırdı.

Bakanı sorar

Hasan Pulur aralarında geçen görüşmeyi şöyle anlatıyor:

"Gittim odasına, gazetedeki günlük gelişmeleri, neler yaptığımızı anlattım. 'Kaçakçılıkta bir gelişme var mı' dedi. Daha önceden bir kaçakçılık dosyası hazırlıyorduk. 'Henüz bir şey yok' dedim. Önünde pembe bir dosya vardı, sanki o dosyayla bu soru arasında ben kendimin hayalimi zorlayarak bir bağ kurdum. Bana bir bakanın adını sordu. Ecevit'in meşhur ll'lerinden. Bakanın şimdi adını vermek olmaz. O, adamı bir şaibe altında sokmak olur.Ben onun için adını vermek istemiyorum.

Ecevit, Florya'da Güneş Motelinde 11 AP'li milletvekiline bakanlık teklif ederek, onları transfer etmiş ve hükümet kurmuştu. Abdi îpekçi'nin sorduğu bakan da bunlardan biriydi.

O bakanı sorması, kaçakçılıkla ilgili olabileceği şüphesini duymama neden oldu."

İpekçi daha sonra, Hasan Pulur'a, Ercüment Karacan'a, gazetenin sahibine gideceğini, bir şey olursa oradan aramalarını söyledi.

Yarın çok önemli

Sami Kohen, Abdi Beyin istediği üzerine hazırladığı taslağı alıp geldi. Saat 19:30 sıralarıydı, beraber okudular yazıyı. İpekçi, taslak üzerinde bazı değişiklikler, rötuşlar, ilaveler yaptı. Sonra Turan Aytul'u çağırarak, başlık üzerinde de bir fikir alış verişi yaptılar.

Kohen, 'Durum' yazısı da bittikten sonra, ceketini almak için üst kata çıktığında İpekçi Turan Aytul'a dönerek, "Yarın sabah 09:00'da mutlaka burada ol. Bu akşam içme, yarın çok önemli bir konuşma yapacağım. Seni zinde istiyorum" dedi. Aynı Ankara'dan ayrılmadan önce Orhan Tokatlı'yla dediği gibi. 2 Şubatta ne olacaktı? İpekçi hangi konuda konuşacaktı?

Bu konuşmanın içeriği büyük bir olasılıkla, ya son günlerde önemle üzerinde durdukları kaçakçılık ve terör bağlantılı bir konu, ya da uzun süredir sıklıkla gündeme gelen gazetenin satışına yönelik gelişmelerdi... Akşam gazetenin sahibi Ercüment Karacan ile bu konuları konuşacaktı.

Sami Kohen ile Abdi İpekçi, saat 19:30 sıraları gazeteden birlikte çıktılar. Özel arabasıyla gazeteden ayrılan Abdi İpekçi eşi Sibel Hanım'ı da evden alıp, Ercüment Karaca'na gidecekti. Yoğun geçen bir günün son durağı, çok önemli meselelerin konuşulacağı, önemli kararların alınacağı Ercüment Karacan'ın Arnavutköy'deki evidir.

Cağaloğlu'ndan Eminönü, Karaköy, her zamanki güzargahında Teşvikiye'deki evini doğru akşam trafiğinde gidiyordu. Bir taraftan da akşam Karacan'la yapacağı görüşmeyi düşünüyordu.

Köfte-pilav-patates

Abdi beyin hanımı Sibel İpekçi, Paris'ten yeni dönmüş olan aile dostları gazeteci Leyla Umar'ı telefonla aramış, "Abdi bu gece Ankara'dan geliyor, akşam uçağıyla sende gel, çok özledik birbirimizi" diyerek davet etmişti.

Abdi Bey, Ankara'dayken Sibel hanımı aramış ve akşam uçağıyla dönüşünü bildirdikten sonra, canının köfte istediğini söylemişti. Sibel hanım bilir ki, Abdi Bey, köfteyi pilav ve patates ile birlikte sever.

"Hatta köfte-pilav-patates kızartmasına beraber yerdi Abdi, daima, çocuk gibi, mesela Amerika'da oturduğum zaman bize gelirdi. Ben onu, en iyi lokantaya da götürsem orada da köfte veya hamburger yerdi. Köfte olmadığına göre, en iyi lokantada hamburger yerdi. O kadar köfteye düşkündü" diye anlatıyor Abdi Beyi gençlik yıllarından beri tanıyan ve aile dostu olan Leyla Umar.

Sibel hanım patatesleri doğramış, pirinci ıslatmış, köfteler hazırlanmış, Abdi beyin gelmesi bekleniyor, Teşvikiye'deki evde. Bir ara arkadaki yatak odasına geçtiler, sohbet ederek.

İşte, silah sesini o an duydular. Hemen salona koştular. Caddenin, sokağın ucunda, kalabalık birikmişti. Sibel İpekçi bağırmaya başladı, "Bu Abdi'dir, Abdi vuruldu."

İpekçi'ye silahlı saldırı

1 Şubat 1979 Perşembe günü akşamı saat 20:15 dolaylarında Milliyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni ve Başyazarı Abdi İpekçi, İstanbul'un göbeğinde silahlı saldırıya uğramıştı. Teşviki-

ye Emlak caddesinden evinin bulunduğu yan sokağa tam dönece-ği sırada, uğradığı silahlı saldırı sonucu aldığı kurşun yaralarıyla hayatını kaybetti.

Görgü tanıklarına göre biri uzun, diğeri kısa boylu olmak üzere olay yerinden iki kişi koşarak kaçtılar ve açık renkli bir otomobile binip uzaklaştılar.

Kanlar içindeki Abdi İpekçi, BMW marka otomobilinden çıkartılarak, Şişli Etfal hastanesine götürüldü.

Haber, Türkiye gündemine bomba gibi düştü. Devletin televizyonu ve radyosu yayınını keserek cinayeti flaş haber olarak verdi. "Milliyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni ve Baş Yazarı Abdi İpekçi, bugün akşam saatlerinde..."

İpekçi'nin öldürülmesi, Türkiye'de olduğu gibi yurt dışında da büyük yankı uyandırmıştı. Türkiye için bir denge unsuru olan İpekçi'yi kim veya kimler neden öldürmüştü?

Robot Resim çiziliyor

Abdi İpekçi'nin öldürülmesi olayı giderek tırmanan terör olaylarına damgasını vurmuş, ülkeyi şoka sokmuştu. Dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Hayri Kozakçıoğlu'na haber, büroda çalıştığı sırada haber verilmişti, "Hemen süratle olay mahalline geldim tabii. Sonra İstanbul Valisi'de olay yerine intikal etti. Sıkıyönetim ilan edileli de az bir zaman olmuştu. Sıkıyönetim Komutanı da zannederim o bölgeye geldi. Tabii yalnız o bölgeye gelmekle değil bütün İstanbul'da o gece, süratle çok farklı güvenlik önlemleri alındı. Yani kısa sürede faillerin yakalanması için...

Olayda bize bilgi verebilecek olan kişilerin tespiti, onların topluma duyurulmadan gizli tutulması, ki herhangi bir baskı altında kalmamaları, korkuya kapılmamaları gerekiyordu. Bir taraftan onlar temin edilmeye çalışıldı. Bir taraftan da, o günün şartları içerisinde robot resmi çizdirilerek, bunun yayınlaması sağlanıyordu. Tanıklardan birinin güzel sanatlar akademisinde öğrenci olması işi kolaylaştırıyor, robot resim ortaya çıkıyordu."

Görgü tanıkları

Leyla Umar'da cinayetin hemen ardından karakola gittiğinde, genç bir kadının telefon görüşmesine tanık oldu:

"Anne ben bu gece şahitlik yapacağım, önümdeki arabada Abdi İpekçi vuruldu, onun için beni merak etme, şahit olarak ifade vereceğim' diyordu, Yani o hanımın, İpekçiyi vuranları gördüğü yüzde yüzdü. Ama sonra biliyorsunuz, bir takım kimseler çıktı ortaya hepsi kaçtı." Tanıkların korkutularak nasıl tanıklıklarından vazgeçirildiğine dikkat çekiyor, yıllar sonra gazeteci Leyla Umar.

Görgü tanıklarına göre, olay yerinden "biri uzun, biri kısa boylu iki kişi" koşarak kaçmıştı. Yine görgü tanıkları, olay yerinde "Wolkswagen" marka bir araba ile "Anadol" marka bir otomobilden söz etmekteydiler.

Gazete yasta

Leyla Umar derhal, gazeteyi arayarak Abdi İpekçi'nin öldürüldüğünü haber verdi. Sami Kohen eve yeni gelmiş, yemek hazırlıkları yapılıyordu. Haberleri dinlemek üzere televizyonu açıp izlemeye başladı. "Haberleri izlerken, programı kestiler ve o haber... Maalesef o şekilde verildiği zaman şok oldum." diye anlatıyor en son görüşen kişi olarak Sami Kohen.

Milliyet Gazetesi'nin deneyimli polis adliye muhabiri Vasfiye Özkoçak'da bir arkadaşının kendisine telefon ederek, 'İpekçi'yi öldürmüşler, televizyonu aç' demesiyle kendini kaybederek yeri düşüyor. Gözü, sesi kısık olan televizyona gidiyor. İpekçi'nin görüntülerinin verildiği ölüm haberiyle ağlamasına engel olamıyor. Milliyet gazetsinin genç gazetecilerinden

Tufan Türenç ise şöyle anlatıyor kötü haberi alışını:

"Daha apartmana girdiğim zaman bütün komşular, 'Abdi Bey'i vurmuşlar' dedi. Şişli Etfal'e kaldırıldığını öğrendim. Ben de Şişli'de oturuyordum. Hemen fırladım Şişli Etfal'e gittim. Tabii baktık bütün gazete orada, kim ağlıyor, kimi şokta. Perişan olduk."

Bir süre sonra, hepsi gazeteye dönerek, sayfalan değiştirmeye başlamıştı.

Milliyet gazetesi çalışanlarına ne en ağır işlerden biri düşmüştü o gece. Bir taraftan gazetecilik yapmak, gelişmeleri takip etmek, diğer taraftan da gazetenin birinci sayfasını ve gelen bilgilere göre iç sayfalardaki değişiklikleri yaparak baskı yetiştirmek zorundaydılar. Üstelik haberini yaptıkları kişi kendi gazetelerinin Genel Yayın Yönetmeni Abdi İpekçi'nin silahlı saldırı sonucu öldürülmesiydi.

Tufan Türenç o gece gazeteyi nasıl tekrar yaptıklarını anlatırken, yaşadıkları üzüntüyü gözlerinden anlamak hiç de zor olmuyor. "O gece gazeteyi değiştirdik, ama o gazetede o yazı işlerinde yaşanan tam bir trajediydi. Hepimiz üzgündük ağlıyoruz. Yani başlığı atan arkadaş ağladı, bilmiyorum belki ben attım belki bir başkası attı, belki Turan Aytul attı, belki Hasan Pulur attı. Hatırlamıyorum ama hepimiz bir tarafından tutmuş, gazeteyi yeniden yapıyorduk. Kutuları var, gelişmeler var... o gece ağlayarak yaptık o gazeteyi. Duyan, herkes yazı işlerine geldi. Bütün gazete patronları. Yani o curcuna içinde, o acımız içinde, o gece gazeteyi değiştirerek çıkardık. Çıkardık çıkarmasına ama nasıl çıkardık, nasıl yaptık, onu da yani bilemiyorum. Çok kötü bir gündü".

İKİNCİ BÖLÜM

Dikkate alınmayan tehditler

Abdi İpekçi'nin sekreteri Melek Beler, hemen hemen, neredeyse her gün tehdit telefonları geldiğinden söz ediyor:

"Yani benim bulunduğum 4 yıl süresi içinde hemen her gün tehdit gelirdi. Fakat kendisine iletmezdim bile. Çok abuk sabuk şeyler olurdu."

Emniyet güçleri bu tehditlerden haberdar mıydı? MİT'in haberdar olduğu, dönemin MİT İstanbul bölge Şefi olan Nuri Gündeş'in, İpekçi'nin telefonların dinlettiğinin ortaya çıkmasından sonra anlaşılıyor.

"Sayın Gündeş'in de başında bulunduğu, o zaman İstanbul bölgesinin başındaydı, örgüt çok büyük katkılar yaptı. Olayuı aydınlanmasında çok büyük katkısı oldu.

Telefon dinlemesi değil, işin doğrusu şu: Sayın İpekçi'nin geriye doğru bütün ilişkileri inceledi. Ve o orada kimlerle telefonda konuşmuş onları da incelendi. Yani telefon incelemesi o. Yani daha önce İpekçi'nin telefonunun dinlemek zaten gereği de yoktu. Öyle bir olay söz konusu da değildi. Ama daha sonra İpekçi kimlerle konuştu. Kimler ona telefon etti, o kimlere telefon etti? Böyle bir inceleme yapıldı. Belki odur söz konusu olan. Onun üzerinde bazı tahminler ileri sürüldü. İşte yazılar yazıldı. Ama benim bildiğim, bana intikal eden şekliyle o telefon konuşmalarının içinde ne İpekçi'yi ne ailesini İncitecek bir şey yoktu" diyor 21 yıl sonra dönemin genç İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş. Oysa Güneş, gazeteci yazar Cüneyt Arcayürek'e daha farklı anlatmıştı

ipekçi' nin dinlenen telefonları

Güneş, "O kadar eksikti ki bilgi alma, örneğin..." dedi, durdu, sonra konuştu:

"Abdi İpekçi öldürüldü. Dehşet verici olayı aydınlatmaya yarayacak hiçbir bilgi alamıyorduk. O sırada MİT'in İstanbul Bölge Şefi olan Nuri Gündeş, İstanbul Emniyetine Abdi İpekçi'nin 'banda alınan telefon konuşmalarını' getirip verdi."

Vay, vay, vay! Telefonların "kaydedildiğinden" habersiz Abdi İpekçi de "dilediği gibi" konuşmalar yapmıştı telefonda.

"Polis Abdi'nin telefon konuşmalarında adı geçenleri veya konuştuğu kişileri" diye sürdürdü Güneş, "çağırdı, topladı ve istihbarat yaptı. Özel yaşamı ile ilgili bilgiler hâlâ beni rahatsız eder."[1]

Hayri Kozakçıoğlu da, İpekçi'nin telefonlarının dinlenmesi konusunda, direk bir açıklama yapmaktan kaçınıyor:

"Şimdi, MİT'ten zaman zaman o tür legal olarak alınmış görüşmelerin dökümleri gelirdi. Ama Abdi İpekçi'yle olanı, kesin olarak hatırlamıyorum, üzerinde çok zaman geçti. Gönderilmiş ve arkadaşlar dinlemiş olabilirler. Çünkü, bu büyük bir ekibin yaptığı bir olaydı. Ben İstanbul Emniyet Müdürüydüm. Bana en lüzumlu ve en dikkate değer kısımları aktarılıyordu. O bakımdan, eğer burada çok büyük bir olay yoksa, bana belki intikal etmemiş de olabilir. Yani ben, gönderildi ve gönderilmedi diyemem. Gelmişte olabilir, gelmemişte olabilir."

Bu açıklamalar da gösteriyorki, İpekçi'nin telefonları dinlenmiş ve kaydedilmişti. MİT İpekçi'nin telefonlarını neden dinliyordu? Mahkeme izni var mıydı?Kim neden dinledi?

Son zamanlarda kaçakçılık ve terör olayları üzerine giden Milliyet gazetesi ve onun genel yayın yönetmeninin kimlerle görüştüğü ve neler konuştuğu kayıt ediliyor. Kayıt eden MİT ve İstanbul Bölge Şefi de Nuri Gündeş. Nuri Gündeş'e nerede rastlıyoruz, 1. MİT raporu olarak kamuoyuna sunulan ve MİT İstanbul Bölge Başkanı Nuri Gündeş'in yeraltı dünyasıyla ilişkili olduğu açıklanan raporda.

Oldukça manidar. Merak edilmiş olsa gerek!

[1]Cüneyt Arcayürek, *Darbeler ve Gizili Servisler,* Bilgi Yayınevi 1995, s. 210

Kaybolan Defter

İpekçi'nin sekreteri Melek Beler, esas tehdidin 'hazine' adını verdikleri telefon defterinin kaybolması olduğunu söylüyor. "Benim telefon defterim. Ben ona 'hazine' derdim. Bir gün Abdi bey beni evden aradı. İş arkadaşlarından birinin ev telefonlarını istedi. Defterimin masanın üstünde olduğunu söyledim. Abdi bey ise onu bulamadığı için beni aramış.

Ertesi günü geldim. Bütün yazı işlerine, her tarafa, bütün arkadaşlara defteri sordum. Hakikaten defter yerinde yoktu. Hiç kimse defterin ne olduğunu bilmiyordu. Şimdi Abdi Bey bunu aslında önemsemeyebilir ama, demek ki kendisinin aldığı daha ciddi tehditler de vardı. Bu 'hazine' dediğimiz defterin kaybolması onda bir takım endişe ve kuşkular yarattı sanıyorum, ki bunu bir arkadaşına, 'Melek Hanım hazinesi kayboldu' diye nakletmek ihtiyacını dahi duymuş.

Bu defter, maalesef Abdi Bey'in öldürülmesinden bir hafta sonra temizlikçi kadın tarafından benim odamdaki dosya dolabının arkasında, içi tamamen boşaltılmış olarak bulundu.

Burada Amerika'daki senatörlerden, bütün özel arkadaşlarına, dostlarının, iş arkadaşlarının telefonlarının hepsi bulunurdu.

Şimdi bence bu, gazetenin içinde de bir takım insanların olduğunu gösteriyor işin içinde."

Anahtarlar da kayboluyor

Bir gün de, Abdi Beyin arabasının anahtarları gazete içinde kaybolmuştur. "Orada ara yok. Burada ara yok. Yedek anahtar yok. Üç gün sonra, anahtar, gazetenin girişi kapısında, kapının sağında solunda çiçeklikler vardı. Onların arasında bulundu.

Sonradan söylenen, aslında arabasına bomba konmak istenmiş ama, işte şoförler alıyor, götürüyor, tamir için benzin koymak için filan, başkalarının da canını yakmamak için vazgeçilmiş.

Bir kayıp olayı daha var. Bir gün gazeteye geldim. Abdi beyin odası kapalı. Ben gelmeden önce kapı açılır, temizlenir. Ben hazırlığımı yaparım. Hep açık bulurdum. Neden açık olmadığını sorduğumda, 'Abla anahtar yok' dedi odacılar. 'Yedek anahtarı alın' dedim, 'yedek anahtar da yerinde yok' dediler. Hani hiç ol-

mayacak bir şey. Bu da tuhaf geldi ama, tabii biz bunları o zaman hiç kondurmuyorduk" diyor Melek Beler.

Silah ateş almadı

17 Kasım 1979'da, İpekçi'nin yine terör üzerine bir yazısının yayınlandığı gün, Milliyet Gazetesi Karikatüristi Bedri Koraman, eşiyle birlikte sinemadan çıktığı bir gece, Levent'te evlerine girerken, önlerine silahlı bir adam çıkıyor. Silahı doğrultuyor ve tetik takıldığı için ateş edemeden kaçıyor. Yaşanan bu olaydan sonra Melek hanım, Abdi beyi uyarıyor, "Bakın anarşi gazeteye yöneldi. Ne olur Abdi Bey, dikkat edin, hep aynı yoldan gitmeyin". Abdi bey sekreterinin bu heyecanına çok gülerek yanıtlıyor, "Evde Sibel, burada da siz. Senaryo yazıyorsunuz".

Ama bir sabah Abdi bey, Turhan Aytul'un odasına girip, "Dün akşam ne oldu biliyor musunuz?" diyor. Aytul'un odasında olan Melek Beler o günü şöyle anlatıyor:

"Abdi beyin öyle her şeyi önemseyip anlatacak birisi olmadığını bildiğim için, akşam olanların önemli olduğunu hissetmiştim. Zincirlikuyu'dan, Ercüment Karacan Bey'den dönerken, bir arkadaşlarının arabasını takip ediyor, belli bir yere kadar. Zincirlikuyu'da önüne silahlı biri çıkıyor. Arabaya doğru silahı doğrultuyor. Sanki 'ben sana gösteririm' der gibi...

Bunu anlatması için, önemsemesi lazım, önemsemesi için bir takım kuşkuları olması lazım. Belli ki daha ciddi tehditler alıyordu. Biz tabii bütün bunları sonradan birbirine bağladık."

ismail Cem yurtdışına kaçırılıyor

Ancak İpekçi cinayeti işlendikten sonra işin ciddiyetinin farkına varılmıştır. İpekçi'nin amcasının oğlu İsmail Cem de, yurtdışına, Fransa'ya gönderilir. İsmail Cem bu olayı şöyle anlatıyor:

"Belli bir dönemde yurt dışında bulundum, bir buçuk seneye yakın. Öyle gerekti. O sırada herkesin malumu, Türkiye'de çok ağır bir terör vardı. Herkes birbirini vuruyordu ve bana, yani benim de bir şey olduğumu, hedef olduğum emniyet güçlerince belirtildi ve dikkatli olmam istendi.

İşte belli ideolojik grupların kavgasında, benim de bir tara-

fin, bir organizasyon tarafından hedef alındığım, polis tarafından belirlenmişti. Bana da bunu duyurdular. Tabii ki polis elinden geleni yapıyordu ama o günün koşullarında kimseyi tam olarak koruyamıyordu. O nedenle belli bir süre yurt dışına çıktım. Daha sonra da döndüm".

Kaybolan ses bantları

Abdi İpekçi öldürülmeden önce katıldığı en son toplantı, 27 Ocak 1979 günü TÜSİAD'ın düzenlediği ve Cumhuriyet Gazetesi'nden Uğur Mumcu ile Tercüman Gazetesi'nden Nazlı Ilıcak'ın da katıldığı terör konulu açık oturum oluyor.

Mumcu ile İpekçi'yi ilk kez bu toplantıda kendisinin tanıştırdığını söyleyen gazeteci Leyla Umar, "Zannediyorum ki ilk ve son defa o gün konuşmuşlardı. Toplantı sırasında, Uğur Mumcu çok ağır ithamlarda bulundu, devletin içindeki bazı güçleri anlatıyordu. Hiç unutmam Nazlı Ilıcak'la, muazzam bir münakaşaya giriştiler" diyor.

Açık oturumu, TÜSİAD başkanı Feyyaz Berker yönetiyor. Toplantıda Mumcu, silah kaçakçılığı ile terör arasındaki ilişkiyi anlatıyor. Yakalanan silah ve mermi sayısını veriyor. Ve soruyor: "Bu değirmenin suyu nereden geliyor?." Türkiye'deki en yaygın ve güçlü gizli örgütün Mafya adı verilen kaçakçı çeteleri olduğunu anlatıyor. Grev hakkından, özgürlükten, sosyalist partilerin gereğinden söz ediyor. 141, 142 ve 163'üncü maddelerin kalkması gereğine değiniyor. Terörün kaynağının özgürlüklerde değil, silah kaçakçılığı gibi alanlarda aranması gerektiğini söylüyor. Mumcu'nun bazı sözleri, bir kısım işadamı tarafından tepki ile karşılanıyor. Bazı parlamenterler ayağa kalkarak konuşmasını kesmek istiyorlar. Onlara yanıtlar veriyor. Berker'in yatıştırıcı konuşmasından sonra gürültüler kesiliyor. Mumcu konuşmasını tamamlıyor. İpekçi o anda söz istiyor. Mikrofonu alıp, "Uğur Mumcu'nun bu salonda bütün söylediklerine aynen katılıyorum ve bu düşüncelerin altına imzamı atıyorum" diyor. Salonda bir anda sessizlik oluyor. Ancak bu toplantının tamamının kaydedildiği ses bantları toplantı sonunda çalmıyor.[2]

[2] Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 55

En Genç içişleri Bakanı

24 aralık 1978 günü Kahramanmaraş'ta yüzden fazla insanın ölümüne yol açan ve tarihe "Maraş katliamı" olarak geçen olaylar sonrasında istifa etmek zorunda kalan İçişleri Bakanı İrfan Ozaydınlı'nın yerine Hasan Fehmi Güneş atanıyor. 17 günlük bir bakan iken, İpekçi cinayeti işleniyor.

"İpekçi'nin, öldürülmesi, toplumu sarsan en büyük olaydı. Kahramanmaraş olayı da hiç kuşkusuz toplumu sarsmıştı. Ondan önce başka illerde de benzer olaylar olmuştu. Ama işte Malatya'da vs. olmuştu ama, Kahramanmaraş olayı çok büyük bir olaydı. Ondan sonraki toplumu sarsan ve hedefi birey olan en büyük olay İpekçi cinayetiydi. İpekçi cinayetini biz mutlaka çözülmesi gereken bir olay olarak algıladık

Göreve yeni gelmiştim. Terörü durdurmanın bir yolu şudur; teröriste bir mesaj vermek gerekir; sen eğer böyle bir suçu işlersen, ben seni mutlaka yakalarım. Mutlaka, sorgularım, mutlaka yargılarım. Bunu söylediğiniz zaman kimse inanmıyor. Bunu yapmak lazım. Onun için, şöyle düşünüldü. Mutlaka Abdi İpekçi cinayetinin faili yakalanmalı, olay aydınlanmalı. Bu ciddi bir karar haline getirildi ve onunla ilgili çalışmalar başlatıldı. Bana göre o günün imkânları içinde başarılı da bir çalışma götürüldü. Her ihtimal göz önüne alındı. Çok değişik ihtimaller ileri sürüldü.

Mesela, Abdi İpekçi'nin başında bulunduğu gazetenin satışıyla ilgili iddia. Abdi İpekçi satışa razı değil, satışı gerçekleştirmek için o engeli ortadan kaldırmak isteyenlerin planladıkları bir cinayettir türünden iddialardan, işte bir dosya hazırlıyordu kaçakçılıkla ilgili o dosyanın yayınlanmasını önlemek isteyenlerin planladıkları bir cinayettir gibi, çok değişik alanlarda iddialar ileri sürülüyordu.

ipekçi'nin öldürülmesi kime yaradı?

Abdi İpekçi'nin bir özelliği vardı. Abdi İpekçi sıradan bir gazeteci değildi. Sıra üstü bir insandı ve çok ileri görüşlü bir insandı. Mutlaka korunması gereken bir insandı. Çünkü o, çok sert politikanın yapıldığı bir dönemde, nerdeyse karşı partilerin birbirine selam vermediği bir dönemde, düşmanlaşma, düşmanlaştırma

ilkesi üzerinde politikanın yürütüldüğü bir dönemde, ipin gergin tutulduğu, gergin tutulduğu takdirde oy sağlanacağına inanıldığı bir dönemde, Abdi İpekçi uzlaşmayı savunuyordu. İki büyük parti arasında, işte o zamanki Cumhuriyet Halk Partisi ile Adalet Partisi arasında bir uzlaşma yolu, uzlaştırma yolu arıyordu. Öyle oluşacak bir iktidarın uçtaki partilerin, radikal partilerin iktidar ortağı olarak, şiddete yol açması, yahut şiddet açısından uygun bir ortam sağlanmasının önlenebileceğini düşünüyordu. Bu konuda çabalar gösteriyordu. Saygın bir insandı. O günün Başbakanıyla, o günün Adalet Partisinin genel başkanıyla görüşebiliyordu. Onlara bunları söyleyebiliyordu. Böyle bir iç politika açısından uzlaşmacı, gerginlikleri, şiddeti azaltacak bir ortamı sağlamaya dönük çabaları vardı. Bundan hoşlanmayanlar, bunu önlemek isteyenler de bu cinayeti planlamış olabilir deniyordu.

Bir başka özelliği, yine bu uzlaşmacılığı nedeniyle Türkiye'nin bölgedeki konumunu biliyordu. Türkiye'nin stratejik durumu, işte kuzeyin güneyinde, güneyin kuzeyinde,doğunun batısında batının doğusunda Orta Asya ile Avrupa'nın kesiştiği düğüm noktasında, Ortadoğu'nun işte kritik bir noktada olması Türkiye açısından farklı roller üstlenmesini gerektiren bir boyut getiriyordu. Hâlâ öyledir. O durum bizim hem avantaj imizdir, hem dezavantajımızda maalesef. Bu nedenle Türkiye ile Yunanistan arasında bir uzlaşmanın gerçekleşmesi, bölgedeki istikrarı, bölgedeki barışı, kabalaştırmak açısından gerekli görüyordu. Bu amaçla da uluslararası gelişimleri vardı, ki bunu önlemek için de bu cinayet planlanmış diyenler vardı. Belki sayamadığım ama, önemlilerini söylemeye çalıştığım pek çok ihtimal üzerinde duruldu. Çok yoğun bir çalışma yapıldı. Bunun için özel masalar oluşturuldu, özel gruplar oluşturuldu, bütün bu ihtimaller üzerinde duruldu. İstanbul polisi ve İstanbul polisiyle bağlantılı olarak Türkiye'deki bütün polis amirleri, müdürleri bir araya geldiler ve eşgüdüm yaptılar.

Soruşturmalar ve zorluklar

Kısa bir süre önce sıkıyönetim ilan edilmiş olan İstanbul'da, işlenen bu cinayetin ardından soruşturmalar başlıyor. İstanbul

Emniyet Müdürü Hayri Kozakçıoğlu soruşturmalar sırasında bir takım zorluklarla karşılaştıklarını anlatıyor:

"İpekçi cinayeti toplumda büyük bir infial yarattı, büyük bir tepki yarattı. Ve rahmetli İpekçi'nin cinayetini çözebilmek için ayrı ayrı ekipler oluşturuldu. Pek çok ihtimaller sıraladık. Bu ihtimaller üzerine ekiplerimizi görevlendirdik. Her ihtimal belli bir süre kovalanıyordu. Belli süre de, o ihtimal bitince yani ihtimalin gerçekleşmediği görülünce diğer ihtimaller üzerindeki çalışmalarımız devam ediyordu. Ancak tabii bu çalışma çok güç şartlar altında yürüyordu. Biraz da zorluklarla karşılaşıyorduk."

Milliyet'te özel masa kuruluyor

Milliyet Gazetesi'nde de, Ercüment Karacan'ın direktifi ile özel bir masa kurulmuş, İpekçi cinayeti ile ilgili her türlü bilgi ve belge toplanıyor, gelen ihbarlar değerlendiriliyordu.

Milliyet Gazetesi, İpekçi'nin katilini ihbar edene 6 milyon lira ödül vereceğini açıklıyor,

bunun da polisin işini biraz zora soktuğunu anlatıyor Kozakçıoğlu, "Bu bazı açıkgözlülerin dikkatini çekti ve birkaç kez polisi yanıltma gayreti içine düştüler" diyor ve devam ediyor:

"Bazı yerlerde tuzak planlar hazırladılar. İşte falanca kişi bu işin faili dediler. Kendi arkadaşlarından bir tanesini amaç önce parayı almak ondan sonra da muhakeme safhasında olaydan sıyrılmak suretiyle o parayı elde etmek gibi birkaç organize suç ile karşı karşıya kaldık. Ve biz o safhada zaman zaman onlar katil olduklarını iddia ediyorlardı, biz onların katil olmadığını ispatlamaya çalışıyorduk. Hatta bir ara yurtdışından bir kişi getirdik. Bir Türk vatandaşı, Batı Avrupa'nm bazı küçük ülkelerinde bu cinayetleri ve bu cinayetin faili olduğunu, biraz alkol aldıktan sonra anlatan bir kişi. Onu dahi Türkiye'ye getirdik. Yani yalnız Türkiye'de değil Türkiye dışındaki pek çok çevreyle o arada takip ediyorduk. MİT'le beraber çalışmamız vardı. Çünkü biraz istihbarata dayalı bir olaydı. Ve bir olaydan, bir ipin ucundan, bir yerden tutmak için uğraşı veriyorduk."

UÇUNCU BOLUM

Ağca Yakalanıyor

Aradan 5 ay geçer her gün onlarca ihbar gelmiş ama hepsi boş çıkmıştı. Ta ki 25 Haziran 1979 gününe kadar. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Muhabere Şubesi şehiriçi telsiz muhabere tutağının 25 Haziran 1979 tarihli 2'inci sayfasında, "Saat 13.40 sıralarında emniyete telefonla ihbar yapıldı. İhbar yapan kimliğine dair herhangi bir bilgi vermedi. Bu ihbar üzerine devriye ekiplerine şu emir verildi: "Beyazıt Marmara Kıraathanesi... Mehmet Ali isimli mavi tişört, kot pantolon... Uzun boylu, düz saçlı şahsın Abdi İpekçi'nin katili olduğu söyleniyor".

Merkezin anonsundan 40 dakika sonra, Beyazıt'ta 'Ülkücü' öğrencilerin gittiği Marmara Kahvehanesi'ne giden polis ekipleri, Mehmet Ali Ağca'yı elleriyle koymuş gibi buldular. Ağca hiçbir kaçma girişiminde bulunmadan, teslim oldu ve 10 kişilik polis ekibiyle birlikte Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü.

Cumhuriyet Gazetesi Polis Adliye muhabiri Doğan Katırcıoğlu, Ağca'nın yakalandığına ilk tanıklık edenlerden. Ağca'nın yakalanışını da şöyle anlatıyor:

"İpekçi Beyin katilinin yakalandığı gün benim haberim oldu. Tarih 25 Haziran 1979. Cumartesi günüydü öyle hatırlıyorum. Biz toplum suçları savcıları Ahmet Karaoğlu ve Muhittin Cenktayla beraber Arnavutköy'de, deniz kıyısında bir yerde oturuyorduk. O zamanki 1. Şube Müdürü Mustafa Kussan da yandaki yerdeydi. Şimdi kağıt tüccarlığı yapıyor. Kussan 'iş tamam' dedi. Ta-

bii amirler ve savcılar kalktı geldi. Muhittin Bey sordu 'ne oldu?' dedi. "O iş tamam, aldık' dedi."

"Gözaltına aldığımızı kimseye haber vermedik"

Mehmet Ali Ağca, ilk sorgusunda İpekçi'yi öldürdüğünü kabul ediyor ve silahı denize attığını söylüyordu. Ardından da, İpekçi'yi tek başına öldürdüğünü, hiçbir örgüte mensup olmadığını açıkladı.

Sorgulamaların bir kısmına dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Hayri Kozakçıoğlu da bizzat katılmıştı:

"Mehmet Ali Ağca'yı yakaladığımızı, göz altına aldığımızı kimseye haber vermedik. Bu yüzden ortalık daha sakin olduğu için sorgular daha ziyade gece yapılıyordu. Olaya karışanların kaçmasını önlemek içindi. Delillerin ortadan kaldırılmasını önlemek içindi. Zaman zaman sorguda bizzat ben de bulundum, dinledim, kısmen de yönlendirdim. Tabii, çok hızlı çalışmak gerekiyordu. Bizim için çünkü bu olayda yakalanan kişinin yardımcıları vardı, olaya karışanlar vardı, onların da ele geçmesi bakımından çok hızlı bir sorgulama yapıldı. İlk amacımız, ilk sorgulamada olayın o olduğuna inandıktan sonra, ona yardım edenlere yataklık edenleri yakalamaktı.

Tanık ifadeyi doğruluyor

"Olayın tanıkları vardı. Tanıklarının kimliğini değiştirdik, adresini değiştirdik, herhangi bir rahatsızlık görmesinler diye. Hatta uzun süre mahkemeye gerçek kimliğini bildirip bildirmeme konusunda mahkemeyle ve askeri savcılarla boğuştuk, mücadele ettik, o tip safhalardan geçtik. Aynalı camdan tanıkları teşhis ettirdik.

Olayın, meydan geldiği köşe başının karşısında da üç beş arabalık park yeri vardı. Bizim tanığımızın arabası da orada park etmiş duruyor. Akşam olunca, gelmiş, arabasına binmiş. Önce arabasını çalıştırıp, sonra farlarını yakmış. Tam hareket edecek, o sırada bu olay oluyor.

Mehmet Ali Ağca silahı kullandıktan sonra dönünce, karşısında bu farları görüyor. Şimdi tanık aylar önce bize verdiği ifadede, biz bunu çok ayrıntılı aldık. Çok da üzerinde durduk. Ne yap-

ti, ne oldu diye. Dedi ki 'benim farlarımı gördü. Ben çok korktum çünkü beni gördüğünü hissettim. Gelip beni vuracak diye korktum. Geldi tam arabanın yanından kenarında böyle adeta sürtünerek geçti. Ancak benim arabama gelmeden önce elindeki silahı bir elinden diğer eline aldı. Beline koydu. Ve tam beline koyarken benim arabanın yanından sürtünerek geçti. Ve arkaya doğru gitti. Ben zaten korkmuştum, hemen gaza bastım oradan gittim.'

Ağca, saniye saniye anlatıyor

- "Mehmet Ali Ağca yakalandıktan sonra, ona bunu sorduk. Santim santim, saniye saniye olayı anlatmasını istedik. Yavuz Çaylan'ın arabası da biraz arkada. Aşağıya doğru giden yolun sağ tarafında park ediyor. Yavuz Çaylan, arabanın içinde kendisini bekliyor.

- Ateş ettikten sonra döndüm.

- Döndüğün zaman ne gördün? Önce hatırlamaya çalıştı. Israr ettik.

- Döndüğüm zaman farı açık bir araba gördüm.

- Sonra ne yaptın? (İçindekini Ağca fark etmemiş. Tanıksa gördüğünü zannederek korkmuş.)

- Sonra kendimi attım.

- Fakat ne yaptın. Israr ettik.

- Silahımı el değiştirdim.

Silahını paltonun yan tarafına beline doğru koyduğunu, arabanın kenarından geçtiğini anlattı. Yani tanığın beyanlarıyla, Mehmet Ağca'nın beyanları aynen üst üste oturmuştu."

Ağca'nın banka hesapları

Cinayetten 15 gün önce, 15 Ocak 1979'da, önce Malatya Ziraat Bankası 22533 no'lu hesaba, Ağca adına 100 bin lira yatıyor. Cinayetten 4 gün sonra da, 50 bin lirası çekiliyor.

Cinayetten bir ay önce de, 29 Aralık 1978 günü, Yapı Kredi Bankası Gebze şubesine 200 bin lira yatıyor. Bu paranın tamamı da, 4 Ocak 1979 günü, Yapı Kredi Bankası Malatya şubesinden çekiliyor. Bu paraların da, Yalçın Özbey tarafından yatırılmış olduğu ortaya çıkıyor.

Ağca, cinayeti işledikten sonra Malatya'ya gidiyor ve burada Ziraat Bankası'ndan elli bin lira çekiyor. Aynı günlerde de, sağcı öğrencilerin lokalinde bir konferans veriyor. Konferansın konusu, "ülkücü hareketin stratejisi". Bu konferanstan sonra sağcı öğrenciler, Ağca ile fotoğraf çektiriyorlar. Bu fotoğraf, İpekçi cinayetinden sonra Aydınlık Gazetesi'nde yer alıyor.

"Emin olmadan açıklamayın"

İstanbul Emniyet Müdürü, İçişleri Bakanı Güneş'i arayarak, İpekçi'nin katilinin yakalandığı haberini veriyor. Ancak Bakan Güneş kuşkulu; "O ödülü hak etmek isteyenler de ihbarlar yağdırıyorlardı. Ve çok sayıda şüpheliden söz ediliyordu. Falanca olabilir, şunun bir hareketinden şüphelendik, diye bunların hiçbirini de ihmal edemezdiniz. İşte rüyasında, görüyordu. 'Silahı falan yere atmış, işte ben silahın şuraya atıldığı konusunda bilgi sahibiyim', işte dalgıçlar, sualtı adamları harekete geçiyor, silah aranıyor... Yani o ödül ihbarları çoğaltıyordu.

Yani bu çok değişik ihbarlar nedeniyle yanlış bir adam üzerinde olmayalım yanlış bir açıklama yapmayalım. Sonra toplum bundan çok rahatsız olur. 'Aa o değilmiş' diyemezsiniz sonra. 'Kesinleştirelim onu' dedim. Ben siyasete başlamadan önce yargıda çalıştım. Cumhuriyet Savcılığı yaptım. Tabii o görevi yapmış olan insanlar da bir sanık ya da karşınızdakilerin anlattıklarından onun içtenliğini kavrayabiliyorsunuz. Ya anlattıklarından anlatmadıklarını da çok kere tespit etme imkânınız oluyor. Yargıda çok önemli bir kavram vardır. 'Vicdani kanaat sahibi olmak.' O sadece söylemle ilgili değildir, bütün o ortam, bütün o süreçle ilgilidir. O nedenle ben de dinlemek istediğimi söyledim. O gün İstanbul'a bir vesile yaratıp geldim. Ve işte onu da kamufle de ettik. Ben de... bir sorgu tekrarı yapıldı o gece."

Sorgu filme çekiliyor

İçişleri Bakanı Güneş, Türkiye Cumhuriyet tarihinde ilk kez, sorgulamaların tamamını filme çektiriyordu. Kendisi de bizzat soru soran Güneş şöyle anlatıyor, "Benim orada bulunduğum sırada Ağca, benim orda olduğumu bilmiyordu. Bilmedi onu. Hat-

ta şöyle bir olay oldu. 'Niye bu kadar kolay söyledin yani seni dövdüler de mi söylüyorsun. Sana baskı mı yaptılar' diye sordum. Çünkü orada sorumlu insanı benim. Yani onu bilmem lazım. Bir baskı sonucu mu itirafta bulunuyor, bunu bilmek istiyordum. Bu soru kendisine soruldu. Böyle işte genel deyimiyle kabadayı bir havası var. 'Hayır. Kimse dokunamaz kılıma. Bana öyle baskı yapsalardı, kaçar daha büyük birini vururdum. Çıkacağım, nasıl olsa kaçarım ve daha büyük birini vururum...' dedi. 'Kimi vururdun' diye sordum. 'İçişleri Bakanını vururum' deyince oradakilerin hepsi, yüzüme baktı.

Sorgu tekrarında bulundum. Uzun süren bir sorgu tekrarıydı. Bir, Ağca'ya hiçbir baskı yapılmamıştır. Yani zorla, baskıyla bir şey kabul ettirilmemiştir. Çok özgür bir ortamda sorgulaması sürmüştür. İki, Abdi İpekçi'ye ateş edenin Ağca olduğu konusunda benim de vicdani kanaatim vardır ve o kanaatim bu güne kadar, 20 sene geçti üzerinden 21 'inci senedeyiz, sarsılmamıştır. O kanaatimi koruyorum. Çünkü orada, o anı anlatmasını istedim Ağca'nın , tabii ben direkt olarak muhatap olmuyordum. Zaten o operasyonu götüren, o operasyonu soruşturan baştan beri bir ekip vardı.

Onlara, sormak istediğimi yazılı olarak veriyordum. Soruyu onlar yöneltiyordu. 'O anı, ateş ettiği anı anlatmasını' istedim. O anı böyle bir tiyatro sanatçısı gibi, bir artist gibi oynayarak, ayağa kalkarak, oraya buraya yürüyerek, elini uzatarak o hareketleri yaparak anlattı."

Sorgu ekibine tasfiye

Terör konusunda İngiltere'de de eğitim almış olan Hayri Kozakçıoğlu, o dönemde iyi bir ekip kurduklarını ve sonrasında da bu ekibin başına gelenleri anlatıyor, "Kurulmuş iyi bir ekip vardı. İyi bir sorgu düzeni vardı ve tekniğe uygun bir sorgu düzeniydi. Sorguda bulunan arkadaşların bir bölümü hukuk mezunu, yüksek öğrenimli kişilerdi. Çok yetenekli polis memurlarımızda bu soruşturma kapsamında çalışıyordu. Ancak daha sonra, o ekipteki arkadaşların büyük bir bölümü o zaman tayine uğradı. Pek çok yerlere atandılar".

İçişleri Bakanı Güneş de, görevlerinden uzaklaştırılan sorgu ekibinde çalışanların bazılarının olumsuz koşullarda hayatların devam ettirmeye çalıştıklarına bizzat şahit olduğunu anlatıyor: "O ekipteki çocukları, sonra görevden uzaklaştırdılar. '80 döneminde onlara çok büyük haksızlık yaptılar. Onların bir kısmı yaşamlarını sürdürmekte çok zorlandı. Çok yüz akımız polislerdi. Bugün, İstanbul'da çok zor şartlarda yaşıyor bir kısmı, bazen görüyorum..."

Sorgulama

Yakalandığı 25 haziran günü kaldığı evin adresini dahi açıklamayan Ağca, cinayeti tek başına işlediğini söylüyor. Sorgu sırasında annesine ve aile fertlerine karşı büyük bağlılığının dikkatini çektiğini söylüyor Kozakçıoğlu: "Yani bir anlamda sanki onlar için yaşıyor. Ne yapıyorsa veya hangi amaca ulaşmak istiyorsa, onların iyiliği ve onların rahatlığı için. Annesinin ve kardeşinin daha rahat olması için yaptığını, bütün uğraşısı ve hayat anlayışının bu olduğunu ifade ediyordu, genel anlamda. Bir de onları bu olayda mümkün olduğu kadar uzak tutulmasını, bu olaya karıştırılmamasını istiyordu. İkincisi, herhangi bir siyasi parti ile bağlantısı olmadığını vurguluyordu. Bu olayı tek başına kendisinin planladığını ve yaptığının üzerinde ısrarla duruyordu".

Ağca anlatıyor

Sorgu tekrarında bulunarak, Ağca'nın itiraf ettiğinden emin olmak istiyor Hasan Fehmi Güneş.

H. F. Güneş : Niye İpekçi?

Ağca : Mehmet Şener beni çağırdı, oturuyorduk. Mehmet Şener'le konuşurken "Evet, yani böyle sıradan insanların birbirini vurmasıyla olmuyor bu iş. Bir büyükbaş, bir büyük adamı vurmak gerekir. Ve üstünlüğümüzü öyle belirtmeliyiz." İşte bu kim olur diye konuştuk. İki gün sonra Mehmet Şener beni çağırdı, "Abdi İpekçi olacak o" dedi.

H.F.Güneş : Mehmet Şener'in kendi kararı mı? Yoksa, o da başka bir yerden mi bu kararı aldı?

Ağca : Onu ben bilemem. Ama Mehmet bana "İpek-

çi'yi vuracaksın" dedi. Bir silah verdi bana.

Güneş anlatmaya devam ediyor, "Araba sokağın başından girdiğinde, oradaki bir arkadaşı, ona gözcülük yapan, çünkü hafif alacakaranlık olduğu bir saatteydi cinayet, işte 'imparator tamam' diye haber veriyor. Onun örgütü içindeki adı 'imparator'. Öyle isimler kullanıyorlar onlar.

Bunlar kökten ırkçı bir örgüt üyeleri. Orda bir kuşkumuz yok. Zaten o az evvel söylediğim, baştan söylediğim, terörü tırmandıran örgütlerden biri kökten ırkçı bir örgüttü. Yani kafatasçı bir örgüttü. Onun üyesi arkadaşı 'İmparator, geliyor' diyor. Abdi Bey'in arabasını biliyorlar işte daha önce gitmişler, tespit etmişler plakasını rengini, modelini, markasını biliyorlar. O ana kadar köşede durduğunu söyledi. İşte sonra Abdi Bey oradan gelecek sinyal verecek ve sola, evinin bulunduğu sokağa girecekti..Abdi Bey sinyal vermeye başladığında, o da orada önüne geçiyor silahını çekiyor... Camdan ateş ediyor, Abdi Bey'in kontrolünden çıkan arabası oradaki direğe dayanarak duruyor."

Mehmet Ali Ağca

Doğum yeri : Hekimhan - Malatya
Doğum Tarihi : 09.01.1958
Nüfusa kayıtlı olduğu yer : Malatya - Hekimhan - Yeşiltepe
Baba adı : Ahmet Ağca, 1965 yılında Zonguldak'ta maden kazasında vefat etti.
Anne adı : Müzeyyen Ağca, ev kadını
Kardeşleri : Fatma Ağca, Adnan Ağca.
Tahsil durumu
İlkokul : Zonguldak; Cengiz Topel İlkokulu, Hekimhan İlkokulu, Ceylanpınar İlkokulu
Ortaokul :Yeşiltepe Ortaokulu
Lise : Malatya, Turan Emeksiz Lisesi
Yüksekokul : Ankara DTC Fakültesi, Beşeri ve Ekonomi Coğrafya bölümü, (iki yıl okudu)

1978/79 sömestr de İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne kayıtlı.

11744 no'lu birinci sınıf öğrencisi.

İlk yazılı ifadesinden

Ağca ilk yazılı ifadesini 30 Haziran günü veriyor:

"...İpekçi'yi öldürdükten sonra olacakların büyük bir kısmını tahmin ettim sayılabilir. Tüm gazeteler siyah başlıklarla çıkacak, tüm devlet, parti, sanayi ve basın mensupları, yani bu düzenin ne kadar has adamı varsa, en önde birlikte yürüyeceklerdi. Gençlerin, çocukların, ihtiyarların katledildiği zamanlar, katiyen akla gelmeyen her türlü önlem, çeşitli yetkililerin ağzından basın ve yayın organlarını dolduracaktı. Ve birbirine düşman, birbirin vuran, katleden halkımız bir parça olsun gerçekleri görecekti. Düzenin kimlerin yanında olduğunu görecek, binlerce insana göz yaşı dökmeyenlerin, bir insanın ölümüne kopardıkları fırtınayı

görecek, hiç değilse birbirlerin vurmanın hiçbir sonuç getirmeyeceğini kavrayabileceklerdi."

Suç ortakları

Malatyalı iki kişinin adını veriyor, günler sonra: Mehmet Şener ve Yavuz Çaylan. Ancak eklemeyi ihmal etmiyor; "Bunlarla siyasal bir bağım yoktur. Amacım, terörü, kapitalist-ağa düzeninin önde gelen kişilerine sıçratmaktı".

Mehmet Şener, ülkücü camianın önemli adamlarından biri. İpekçi cinayetinden bir süre önce, sağcı öğrenciler tarafından günlerce işgal edilen ve devlet güçlerinin kırmakta zorlandığı Edirnekapı Öğrenci Yurdu işgalinin yönlendiricisi olduğu, İçişleri Bakanı Güneş tarafından belirtiliyor. Ağca, cinayeti, Mehmet Şener ile birlikte planladıklarını açıklıyor.

İlk gün, ifadesinde, "silahı beze sararak arabadan attığını", sonraki ifadesinde de denize attığını iddia ediyor. 6 Temmuz 1979 günü ifadesi yine değişiyor. "Aksaray'da Ülkücü Gençler Derneği'nin de bulunduğu MHP ilçe binasında, Mehmet Şener'i çağırdım ve merdivenlerde silahı ona verdim".

8 Temmuz 1979 günü, İstanbul Toplum Suçları Savcılığında, Cumhuriyet Savcısı Ahmet Karaoğlu'na, emniyet binasında verdiği ifadede, silahı ne yaptığını söylemiyor. Yalnızca, 'Silahı da, olaya katkıları bulunan kişileri de emniyetten ayrıldıktan sonra açıklayacağım' diyor.

13 Temmuz 1979 günü, askeri savcılığa verdiği ifadede ise tabancanın markasının "Gestapo" olduğunu ve olaydan sonra silahı attığını söylüyor.

Her ifadesinde başka başka şeyler anlatan Ağca'nın neyi doğru söyleyip, neyi yalan söylediği bir türlü anlaşılmıyor.

Mehmet Şener kaçıyor

Cağaloğlu'nda înan İş Hanında çay ocağı işleten Mehmet Şener'i yakalamak mümkün olmuyor. Ağca'nın yeterince vakit kazandırdığı suç ortaklan birer birer ortadan kayboluyor. Cinayeti, planlayan ve cinayette kullanılan silahı Mehmet Ali Ağca'ya verdiği tespit edilen Mehmet Şener, bulunabileceği yerler gözetim altına alınarak yakalanmaya çalışılıyor.

"Fakat bütün aramalara rağmen Mehmet Şener'i o zaman bulamadık" diye itirafta bulunuyor İstanbul Emniyet Müdürü Kozakçıoğlu: "Sonra tespit ettik ki Mehmet Şener yurtdışına kaçmış veya kaçırılmış. Yani bize göre olayın aydınlatılmasında en büyük pay sahiplerinden biri de Mehmet Şener olacaktı. Fakat o anda Mehmet Şener'i yakalama imkânı olmadı."

Yavuz Çayları yakalanıyor

Ancak Adana İktisadi Ticari İlimler Akademisi'nde de öğrenci olan Yavuz Çaylan'a Adana'da ulaşmak zor olmuyor. Daha polisler kendisinden, karakola kadar gelmesi gerektiğini söylediklerinde, 'İpekçi cinayetinden biliyorum', diyerek, onlarla gitmeyi kabul ediyor. Çaylan'ın yakalandığı, polislerce İstanbul'a bildirilir. Yavuz Çaylan, kendisini yakalayan memurlarla birlikte ilk uçakla, İstanbul'a doğru yola çıkıyorlar. Uçağın arka tarafına alman Çaylan, burada kendisini götüren emniyet görevlileri tarafından kimsenin dikkatini çekmeden sorgudan geçiriliyor. İstanbul'a gelene kadar sorgusu süren Yavuz Çaylan, İstanbul'dan merakla bekleniyordu. Merak edenlerin başında da İstanbul Emniyet müdürü Hayri Kozakçıoğlu bulunuyor: "Ağca'nın ifadesinin, Yavuz Çaylan tarafından da teyit edilmesi gerekiyordu. Daha hava-alanına iner inmez bana telefonla haber verdiler. 'Tamam, kişi budur aynı ifadeyi teyit ediyor' dediler" Aslında Çaylan'ın ifadele-

ri çok önemlidir. Çünkü Ağca hakkında verilen idam cezasında Ağca'nın kasten adam öldürme fiilinin tanığı ve bu gerçekleştirilirken de yardımcısıdır.

Yavuz Çayları

Baba adı : Kemal Çaylan, 1979 Sümerbanktan işçi emeklisi, konfeksiyonculuk yapar
Ana adı : Fatma Çaylan, ev kadın, konfeksiyonda çalışır
Doğum yeri : Malatya
Doğum tarihi : 22.09.1958
Nüfusa kayıtlı olduğu yer : Malatya, Hacı Abdi Mahallesi
Tahsil durumu
İlkokul : Yeşiltepe İlkokulu, (1965-69)
Ortaokul : Yeşiltepe Ortaokulu, (1969-72)
Lise : Turan Emeksiz Lisesi, (1972-76)
Yüksekokul : Adana İktisadi Ticari İlimler Akademisi, üçüncü sınıf Öğrencisi
Kardeşleri
Selma Başgül : Evli, İstanbul'da oturur, ev kadını
Semra Suna : Evli, Adana'da oturur.ev kadını
Mehmet Çaylan : Yavuz'un bir küçüğü, babasıyla birlikte konfeksiyon atölyesinde çalışır.
Murat Çaylan : En küçükleri, orta ikinci sınıf talebesi, atölyede çalışır.

Çaylan'in ifadesi

Sağ görüşü benimsediğini, Mehmet Şener'i, İstanbul'da olaydan biri iki ay önce Kayısı Gecesi'nde tanıdığmı, Mehmet Ali Ağca ile karşılaştıktan sonra, sık sık görüşmeye başladıklarını, Mehmet Şener'in, soldan büyük baş birisinin vurulması gerektiğini, sonra kendi arabası ile Ağca'yı alarak, Maçka tarafına gittiklerini ve Ağca'nın elindeki adresten bakıp yolu tarif ettiğini, dönüşte, 'Milliyet Gazetesi yazarı Abdi İpekçi'yi vuracağım' dediğini, Ağca'yı alarak İpekçi'nin evinin olduğu sokağa gittiklerini, Ağca'nın aşağı inip köşe başına gittiğini ve kendisinin de arabada beklediğini, yarım saat bekledikten sonra Ağca'nın geri dö-

nüp İpekçi'nin gelmediğini ve bir somaki gün tekrar geleceklerini söylediğini, ertesi gün tekrar Ağca'yı alıp İpekçi'nin adresinin olduğu sokağa gittiklerini, Ağca'mn aşağı inip köşe başına gittiğini, 10-12 dakika sonara dört el silah sesi geldiğini ve Ağca'nın koşarak arabaya geldiğini, hemen oradan uzaklaştıklarını, Aksaray MHP binasına gittiklerini ve orada Mehmet Şener ile buluştuklarını, Ağca'nın, kendisine 1000 lira vererek Adana'ya gitmesini ve kimseye bir şey söylememesini dediğini, Ağca'mn silahı Mehmet Şener ile birlikte halledeceklerini söylediğini anlatıyor, 06.07.1979 tarihli yazılı ifadesinde.

İfade birliği sağlanıyor

Ağca bir kez daha ifade değiştiriyor, 8 Temmuz günü, "Silahı da, olaya katkıları bulunanları da emniyetten ayrıldıktan sonra açıklayacağım" diyor. Ancak ilk sorgular sırasında Çaylan ve Ağca özellikle silahm daha sonra ne yapıldığı konusunda çelişkili açıklamalar yapıyorlar.

"Ağca ve Ağca'yı cinayet yerine götüren aracın şoförü Yavuz Çaylan, polisteki sorguları sırasında haberleşme yolu bularak, ifade birliği sağlamayı başarmışlardı."[3]

Ağca, ifade birliğinin nasıl sağlandığını da, 17 Haziran 1983 günü Hakim Binbaşı Önder Ayhan ve Askeri Savcı Yardımcısı Tevfik Tunç Onat'a Roma'da şöyle anlatıyor:

"Biz, İstanbul Emniyet Müdürlüğü bürolarında, birbirini tutan açıklamalarda bulunmak üzere anlaşma imkânı bulduk. Bundan başka, polisin benim açıklamalarımı Çaylan'a okuduğundan da eminim. Böylece benim söylediklerimi teyit etmek onun için kolay olmuştur. Bunun böyle olduğundan, beni Çaylan'ın kendisi haberdar etti. Şunu da eklemek istiyorum ki; benim sorgulanmam sırasında polis Çaylan'ın, 'bizim İpekçi cinayetinden hemen sonra, MHP İstanbul merkezine gittiğimizi' söylediğim belirtti. Bunun üzerine ben de, aynı şeyi söyledim. Belki yararı olur diye şunu da eklemek isterim ki; İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde benim hücrem ile Çaylan'ın hücresi o kadar yakındı ki, kolaylıkla anlaşabiliyorduk..."

'Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 175

"Şimdi imparator oldum"

Sık sık ifade değişikliği yapan Ağca'ya karşı sorgu metotları geliştiriliyor.

Kozakçıoğlu soruyor Ağca'ya, "Sen bu işi yaptın da ne oldu pozisyonun ne oldu".

Ağca yanıtlıyor, "Ben eskiden kraldım. Şimdi imparator oldum"

Kozakçıoğlu 'nun sorgu izlenimleriyse şöyle:

"Yani böylece, biraz da psikolojisinde, belli bir mevkie gelmek, bazı olayları yaratmak suretiyle bir rütbe edinmek veya belli bir noktaya yükselmek gibi, psikolojik amaç da taşıyordu. Ama beyninin çok iyi çalıştırıyordu. Bu tabii yakalanmadığı süre zarfında kendi kafasına göre, çok güzel senaryolar kurmuştu. Yani zaman zaman olayları başka tarafa çekmek, zaman zaman başka senaryolar anlatmak gibi kendi kafasında, beyninde hazırlıkları vardı. Ama biz onun ifadesini çok ayrıntılı aldık. Hatta ben, ifadesini, bir kez değil, birkaç kez el yazısıyla alıyordum. Ve el yazısıyla da alırken mutlaka kamerayla da çekiyorlardı. Çünkü sanıkların bir bölümü 'biz bunu işkence altında söyledik', veya 'onlar yazdılar biz imzaladık' gibi mahkemede beyanları oluyordu. O nedenle bütün beyanname kendisi tarafından kendisi el yazısıyla hatta uzun yazdırılıyordu. Öz geçmişini dahi, kameraya da alıyorduk".

Bir isim daha veriyor

13 Temmuz 1979'da askeri savcılıkta alınan ifadesinde, Ağca ilk kez Yalçın Özbey, adını veriyor. "Aksaray'daki Akbank'da 35 bin lira param var. Tamamını harcadım. Bunun yanında Aksaray Ticaret Bankası'nda benim adıma Yalçın Özbey isimli arkadaşım, arsa almamız için 150 bin lira yatırmıştı. Bu parayı Yalçın yatırdığı için, tekrar çekerek, Yalçın'a verdim"

Üçüncü kişi

"Ağca, İpekçi olayında, arkasındaki örgütü saklamasını başarmıştır. Ağca'nm büyük bir özenle adını gizlediği kişilerin başında Oral Çelik gelmektedir. Oral Çelik, Malatya ilinin silahlı sağ ey-

lemcilerinin lideridir. Malatya'da sol görüşlü bir öğretmeni öldürmek suçundan aranan Çelik, Malatyalı sağcılar arasında tam bir otorite sağlamıştır. Oral Çelik'in ağabeyi ise okul müdürdür ve sağ eğilimlidir. Çelik'in, okul müdürünün kardeşi olması, bu kesim üzerinde otorite kurmasını kolaylamıştır. Oral Çelik, Mehmet Ali Ağca, Ağca'ya silah sağlayan Mehmet Şener ve katilleri olay yerine götüren arabayı kullanan Çaylan, aynı okulda okumuşlardır"[4]

Yıllarca cinayet sırasında bir üçüncü kişi olduğu konuşuldu ve bu üçüncü kişinin de Oral Çelik olduğu tartışıldı durdu.

İçişleri Bakam Hasan Fehmi Güneş de, Çaylan ve Ağca dışında bir üçüncü kişinin olmasının gerekçelerini aktarıyor, "Gerek bulunan boş kovan sayısı açısından ve mermi sayısından, gerekse de olayda onun anlattığını da göre olayın normal koşullardaki insan davranışları açısından değerlendirdiğimizde uymuyor. Yani orada Yavuz'dan başkasmın da olmasını gerektiriyor, çünkü onun başında olup 'imparator geliyor' diyen bir başkası olmalıdır. Yavuz'du o diyor. Yavuz onu kabul etmiyor. O, ben arabadan hiç çıkmadım diyor".

Milliyet Gazetesi'nin tecrübeli adliye muhabiri Vasfiye Özkoçak da, Ağca'nın ifadesinde yer alan, "İmparator" denilerek uyarılmasına açıklık getiriyor. "Abdi Bey'in arabasıyla geldiğinde bana 'imparator' dedi, ben de, araba önüme gelince hemen ateş ettim. Sonra da kaçtık' diyor. Bir sene sonra, biz gazetenin avukatı, Allah rahmet eylesin, benim hocam Sahir Erman'la beraber, olayın gerçekleştiği 1 Şubat günü, olay yerine gittik. Ve gördük ki, oradaki bir insanın 'imparator' demesini, aşağıdakinin duymasının imkânı yok. Bütün dünya duyardı. Ayrıca o 'imparator' dese bile arabalar öyle akarak geliyor ki, birbirine karıştırırsınız, çünkü farlar hep sizin yüzünüze karşı.

Silahtaki sorular

Ağca ilk başta tek el ateş ederek öldürmek istediğini, ama kendine hakim olamayarak, 4-5 el ateş ettiğini açıklıyor, Çaylan'da arabada beklerden 4 el silah sesi duyduğunu ifade ediyor.

[4] Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 40-41.

Oysa, olay yerinden elde edilen bulgular ve deliller, bunun böyle olmadığını ortaya koyuyor.

İddianameye göre, İpekçi cinayetinde kullanılan silah, 8 mermi alan 9 mm'lik 'Gestapo' tipli 'horozlu' bir tabancadır. Olay yerinde yapılan incelemede, 9 mm'lik 11 mermi kovanı ile bir mermi çekirdeği bulunmuştur. "Bunların tek bir tabancadan çıkma olanağı yoktur. Olayda en az iki tabanca kullanıldığı dosyadaki belge ve bulgularla anlaşılmaktadır. Böyle olunca da, Ağca'nın, olayın başından beri, cinayette bulunan üçüncü kişiye sakladığı belli olmaktadır...

İpekçi cinayetinde tek tabanca kullanılmadığı, 3.12.1979 tarihli İstanbul Emniyet Müdürlüğü ekspertiz raporundan da anlaşılmaktadır. Rapora göre, elde, İpekçi olayında kullanılan 9 mm çaplı beş adet kovan ile aynı çaplı dört adet mermi bulunmaktadır. Olayda kullanıldığı söylenen silah 8 mermi almaktadır."[5]

Ölüm raporu

İpekçi'nin cesedi üzerinde yapılan inceleme de elde edilen bulgular 2 Şubat 1979 günlü tutanakta şöyle geçiyor:

"Tahminen 1.65 boyunda, 65 kg ağırlığında, sakal kılları ağarmış, kırlanmış, kıvırcık siyah saçlı, esmer tenli, ölü katılığı halinde ölüm morlukları açık mor renkte, sol meme altı ve içte iki adet, sol altta sağlam deri ile birbirine bağlı iki adet mermi ile husulü mümkün sıyrık, sol kalça orta kısmında bir adet, ön kol giriş çıkışlı bir adet, sol dirsek içte sıyrık tarzında muhtemelen mermi giriş yarası, sağda iki adet bol, sağda bir adet, sağ hierodurde 1 adet, sağ ön koltuk altı çizgisi üzerinde 1 adet, sağ dirsekte kemik kırığı ile müteferrik giriş çıkış yarası"

Uğur Mumcu, "olay yerinde yapılan ilk saptamalara göre, 9 mm'lik 9 adet mermi kovanı ile, İpekçi'nin oturduğu, şoför mahalinde, ayrıca iki adet kovan bulundu.Ayni yerde bir de mermi çekirdeğine rastlandı. Bu durumda, İpekçi'yi bir kişinin değil, en az iki kişinin ateş ettiği kesinlik kazanıyor" iddiasında bulunarak, Bu konuda da bir araştırma yapılmadığına dikkat çekiyor:

[5] Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 60

"Ağca, 'ben öldürdüm' deyince, bu araştırmalar başladığı yerde durmuş; aynı Ağca duruşmada 'Hayır, ben öldürmedim' deyince de kanıtları bir kez daha ele geçirme olanağı kaçırılmış. Ve iş işten geçmiştir"[6]

Ayrıca Ağca ilk ifadesinde, arabanın sağ tarafındaki pencereden ateş ettiğini, somaki ifadesinde ise, sol pencereden ateş ettiğini ileri sürüyor. Ancak, olay yeri tutanakları bir iki taraftan da ateş edildiğini ortaya koyuyor. Bu sefer Ağca, önce sağdan soma sol pencereden ateş ettiğini söyleyerek, yıllardır da sakladığı üçüncü kişinin adını gizliyor.

Hızlı Sorgu!

Ağca 25 Haziran 1979 günü yakalanıyor, ancak İstanbul'daki evi ancak 9 Temmuz 1979 günü aranabiliyor. İstanbul'daki adresi ilk ifadelerinde bildirmese de, Malatya'daki evi, yakalanır yakalanmaz saptanıyor. İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Malatya'daki evin aranması için 26 Haziran 1979 günü telsiz emri çıkarıyor, bu emir, Malatya Emniyet Müdürlüğü'nce 10 Temmuz 1979 günü yerine getiriliyor!

İpekçi cinayetinde Ağca'nın bindiği arabayı kullanan Yavuz Çaylan'ın evinde ise, 30 Haziran 1979 günü bir arama yapılıyor.

Fatih, Karagümrük, Paşahamam sokak Merdivenli Yokuştaki, Yavuz Çaylan'ın babası, Kemal Çaylan'ın evinde yapılan aramada, yatak odasında gardırobun arkasında kağıda sarılı olarak, 8 adet 9 mm'lik mermi bulunuyor. Evinde mermi bulunan Kemal Çaylan, aynı gün gözaltına alınıp serbest bırakılıyor. Tutanakta, "Elde edilen mermilerin, nereden ve nasıl geldiği sorulduğunda, Kemal Çaylan'ın oğlu Murat Çaylan'ın, okuduğu okulun bulunduğu yerde, bir kulübenin yanında kağıda sarılı olarak bulduğu mermileri, eve getirerek yatak odasındaki gardırobun arkasına koyduğu" anlatılıyor.

Mermi bulundurmanın suç olmasına karşın, evde bulunan mermiler konusu araştırılmıyor ve olay kapatılıyor

'Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 59

Aksaray Dali Oteli

"Ağca, Aksaray Dali Oteli'nde kaldığını söylüyor. Dali Oteli'ndeki arama ise 8 Temmuz 1979'da yapılıyor. Ve işin ilginci -müdahil vekili Erman'ın da parmak bastığı gibi- 1 Şubat 1979 günü otelde bıraktığını söylediği bütün eşyası bulunuyor. Aradan altı ay geçtikten sonra Ağca'nın 'kaldım' dediği, 304 no'lu odada, eşya, elle konulmuş gibi bulunur mu? Otel hizmetlileri, altı ay, bu eşyayı nasıl otel odasında tutar? Belli ki, Ağca'nın anlatımlarına uygun bir kanıt sistemi oluşturuluyor."[7]

Uğur Mumcu'nun yıllarca yazdığı, çelişkili ifadeler, ayrı ayrı sorgu odalarında olmasına rağmen birkaç gün içinde ifade birliği sağlanması, kimin ihbar ettiğinin ortaya çıkmaması, cinayet anındaki üçüncü kişinin yıllarca saklanması ve soruşturulmaması, daha sonraki aylarda Ağca'nın kaçırma girişimindeki organizasyon, sonrasında Kartal Maltepe Askeri Cezaevi'nden kaçırılması, tüm yardım ve yataklıklarla, yurt dışına çıkarak burada Papa'yı vurması, ki burada da ateş eden ikinci bir şahsın yıllarca ortaya çıkmaması, delillerin karartılması, İpekçi cinayetinden yarar sağlayanların, bugün ellerini kollarını sallayarak gezmeleri, resim yaptıkları sahil beldelerinde gündeme ilişkin ahkâm kesmeleri, Sıkıyönetim komutanı tarafından sorgulama süresinin uzatılmaması, askeri savcılığın sorgulamayı derinleştirmemesi, İpekçi cinayetinin arkasındaki "derin" ilişkileri hiç de gözden kaçmayacak bir şekilde ortaya koyuyor.

Olay yeri keşfi

İstanbul Toplum Suçları Savcılığı, duruma el koyarak soruşturmayı yürütüyor. "İstanbul'da sıkıyönetim vardı ve sokağa çıkma yasağı uygulanıyordu. Olay yerinde keşif yapıldı. Keşif yalnız Milliyet gazetesinin muhabirlerine haber verildi. Bunun nedeni de savcılardan birinin gelininin Milliyet gazetesinde çalışıyor olmasıydı. O nedenle haber verildi. Milliyet gazetesi böylece bütün Babıali'yi atlatmış oldu, sokağa çıkma yasağında yapılan bir keşifle" diye anlatan Cumhuriyet Gazetesi Polis Adliye Muhabi-

'Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 70

ri Doğan Katırcıoğlu, bir gazeteci olarak 21 yıl önce atlatılmış olmayı hâlâ sindiremediğini belli ediyor, elinde olmadan.

İpekçi cinayeti, 1 Şubat'ta saat 20:15 sıralarında, yağmurlu bir havada, trafiğin yoğun olduğu bir saate işlenmişken, olay yeri keşfi, bir yaz günü sabahın erken saatinde, güneş doğduktan sonra, trafiğin yoğun olmadığı bir saatte yapılıyor olması dikkatlerden kaçmaması gereken bir unsur. Çünkü, raporlar buna göre hazırlanıyor.

Sorgu sona eriyor

Ağca'nın yakalanması üzerinden 15 gün geçiyor. Son iki üç gündür, Ağca konuşmaya, bir takım isimleri açıklamıştır. Ancak yasal sorgu süresinin de sonuna gelindiğinden, sorgunun tam derinleşeceği sırada kesilmesi sorguyu yürüten emniyet güçlerini zor durumda bırakıyor. Ve çoğu zaman olduğu gibi, mahkemeden, ki o zaman sıkıyönetim mahkemesi görevli, ek süre talep ediliyor. Ancak 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Necdet Üruğ kendi inisiyatifini kullanarak bu ek süreyi vermiyor.

İçişleri Bakanı Güneş, Ağca'nın yeterince sorgulanamadığından şikayet ediyor:

"Bu tür olaylarda, olayın asıl sorumlusu Cumhuriyet Savcısıdır. Polis onun adına hazırlık yapar. O zaman sıkıyönetim uygulanıyordu İstanbul'da, sıkıyönetim yasası geçerliydi. Bu tür olaylarda, polise ancak 15 günlük bir süre içinde bu soruşturma yapma izni veriliyordu. 15 gün sonra sıkıyönetim komutanmdan ek süre talep ediliyordu. Genellikle de bu süre verilirdi. 15 gün sonra süre talep edildi. Ve o günkü sıkıyönetim komutanı o süreyi bize vermedi. 'Sıkıyönetim savcılığı yapacaktır, tamamlayacaktır' dedi. Benim bildiğim kadarıyla da, tamamlanamadı. Bir anlamda Ağca'nın sorgulanması engellendi".

İstanbul Emniyet Müdürü Hayri Kozakçıoğlu'da, soruşturma tam derinleşmişken, istenen bu ek sürenin kendilerine verilmediğini belirtiyor.

Uruğ topu polise atıyor

İpekçi cineyeti dava dosyası, 20 yıl sürüp zaman aşımından kapatılmasından sonra, Ağca'nın Türkiye'ye iadesi olayların tekrar hatırlanmasına ve 20 yıl öncesindeki prosedür ve uygulamalara ilişkin tartışmaların kızışmasına neden oluyor.

Hasan Fehmi Güneş, ek süre vermeyen dönemin 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Necdet Üruğ'u tekrar suçluyor. Yeni Binyıl Gazetesi de, sür manşetinde Necdet Üruğ'u konuşmaya çağırıyor, "Konuş Üruğ Paşa". Bu haber üzerine, gazeteye yazılı bir açıklama gönderen emekli Orgeneral Necdet Üruğ, Ağca'nın gözaltı süresinin uzatılmamasma, emniyetteki iç sıkıntılar ve istihbarat birimleri arasındaki tutarsızlıkların yol açtığını söylüyor.

Necdet Üruğ, "Yapılan sorgulamanın istikrarsız seyri, göz önünde bulundurularak daha fazla zaman kaybetmeden, olayın asli sorgulama merci olan Sıkıyönetim Savcılığı 'na havalesi için, Sıkıyönetim Yasası hükümleri çerçevesinde, komutanlık takdir yetkisini kullanarak, süreyi uzatmayı uygun görmedim, dosyanın ve sanığın Sıkıyönetim Savcılığı'na celbine karar verdim" diyor[8].

Savcının hesabını vermem

Ağca'nın Türkiye'ye gelmesiyle alevlenen tartışmalara, emekli paşa Necdet Üruğ kızmış, ve o dönemki uygulamasını savunma ihtiyacı duyuyor. Çeşitli gazetecilerle röportajlar yaparak, yıllardır süren suskunluğunu bozuyor.

"15 gün süre verdik yapamadın arkadaş, demişiz. Üç gün, beş gün, 15 gün daha süre ver... Ne çıkartacaksın 15 günde?' diyor Üruğ Paşa, Radikal Gazetesi'nden Neşe Düzel ile bu konu hakkında söyleşirken.

Askeri savcılığın soruşturmayı derinleştirmediği iddialarını da, "Savcılığın hesabmı ben mi vereceğim? Savcılığın nasıl soruşturma yaptığını bilemem. Sıkıyönetimin elinde dört tane mahkeme vardı. Dördü de cinayetle, baskınla, tedhişle uğraşıyordu." diye yanıtlıyor emekli Orgeneral Üruğ.

"Yeni Binyıl Gazetesi, 17 Haziran 2000

Uruğ Paşa, Ağca'nın 20 yıl önce cezaevinden kaçırılmasını, bir grup ülkücü subayın organize ettiğini söylerken, bu işin organize bir örgüt işi olduğunu ileri sürüyor. Ağca'yı kaçıranları da tugayın içindeki kişiler olduğunu ileri süren Emekli Orgeneral Üruğ, "Darbelerin hukuku yoktur. Onu yapan, her şeyi, her ihtimali göze almıştır. Mutlaka ideallerini tahakkuk ettirmek için bütün vasıtaları kullanırlar. Darbenin muvaffak olmaması için ne gibi şeyler varsa, onları bertaraf ederler" diyor[9].

"Yapılanlar kararabilirdi"

Hasan Fehmi Güneş, failin yakalanmış olmasına rağmen, soruşturmayı derinleştiremediklerinden yakınıyor:

"Çünkü, Ağca 25 Haziran'da yakalanmış, ancak bir süre sonra bazı isimler vermiş, sonrasında da Yavuz Çaylan'a ulaşılmıştır. Ancak, soruşturmayı derinleştirmek için süre kalmamıştır. Üstelik ek süre talepleri de Orgeneral Necdet Üruğ tarafından reddedilmiştir.

"Bize tekrar ek süre vermeyince bizim, yani polisin yapması gereken şey, Ağca'yı oradan götürüp sıkıyönetim makamlarına teslim etmekti. Beni telefonla aradılar. O gün Bulgaristan Başbakanıyla bizim Başbakanımız Antalya'da bir görüşme halindeydiler. Ben de Antalya'ya Başbakana durumu söylemek için gittim. O ona telefonla haber verdiler süre alınamadığını.

Düşündüm ki bizim o ana kadar yaptıklarımız kararabilir. Yani yararsız hale gelebilir. İnkâr edilebilir. Onu güvenceye almamız gerekiyordu. Çünkü bir başka yere gittiğinde, işte araya başka akıl öğretenler girecek. Ağca'ya suçu işlediğini inkâr ettireceklerdi. İşte 'bana baskı yaptılar da öyle söylettiler' diyecekti. Bunu önlememiz, güvence altına almamız gerekiyordu. Bu bir riskti, bunu göze aldım.

'Radikal Gazetesi, 3 Temmuz 2000

"İpekçi'yi ben öldürdüm!"

"Emniyetteki arkadaşlarıma, 'bir toplantı düzenleyin basın mensuplarını çağırın. Ağca otursun yanında polis olmasın. Kelepçe olmasın, silah olmasın, hiçbir baskı unsuru görüntüsü olmasın. Kendi başına otursun. Basın mensuplarının sorularına cevap versin, anlatsın. Siz de kameraya alın o toplantıyı. TRT'yi de davet edin' dedim. Onu yaptılar. Masaya oturdu. Kendi başına özgür bir ortamda. Ona sorular sordular, 'Cinayeti ben işledim, Abdi İpekçi'yi ben öldürdüm, ben bağımsız bir teröristim. Kendi başıma bu kararı verdim' dedi. İtiraf etti.

O, bu tür olaylarda Türkiye'de yapılmış ilk ve galiba da tek uygulamadır. Ondan sonra inkâr edemedi. İnkâr etme konusunda çok kendisine telkinler yapıldı. Edemedi, mahkemede de ilk duruşmalarda da o ifadesini tekrarladı yani itiraf etti, kabul etti. Abdi İpekçi'yi vurmaktan dolayı, Ağca gıyabında da idama mahkûm oldu. Daha sonra kaçırıldığı için bizzat bulunmadı ama mahkûm oldu."

Tüm teferruatıyla anlatıyor!

11 Temmuz 1979. Milliyet Gazetesi Adliye Muhabiri Vasfiye Özkoçak. "Ağca basın toplantısı yapıyor sanki. Yani, Ağca, o kadar büyük bir iş yapmış ki, o işi bize naklediyor. Önemli bir iş yapmış, dünya çapmda bir iş yapmış gibi pozlarda" diye sanki basın toplantısı düzenleyenin Ağca olduğuna işaret ediyor. Sonra şaşkınlığını gizlemeksizin anlatmaya devam ediyor, "Tabii biz konuşmuyoruz, o konuşuyor. Abdi Bey'i nasıl öldürdüğünü büyük bir gururla anlatıyor. Heyecanla anlatıyor. Tüm teferruatıyla anlatıyor. Ve öyle bir teferruat ki, hiçbir sanık o güne kadar, çünkü ben 35 - 36 sene belki, hatta daha da fazla adliye muhabirliği yaptım, pek çok sanıkla konuştum. Pek çok katilin ifadelerinde bulundum. Hakimlerin yanında bile. Ama böyle bir şey görmedim. Ağca, kendisine nasıl ele vermesi icap ediyorsa öyle ele veriyordu.

Deliller veriyor, 'falan yere gittim, yemek yedim. 'Açın rehberi', rehberin yerini söylüyor. 'Göreceksiniz şu sayfasında şunun altını çizmişim, bunun bilmem neyi çizmişim' falan. Bu ka-

dar teferruatlı. Biz o zaman heyecanımızdan, üzüntümüzden bunları fark edemedik.

Niye öldürdüğünü sordum. 'Anarşiyi tırmandırmak için' dedi.

Mehmet Ali Ağca Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'na, 11 Temmuz 1979 tarihinde gönderiliyor. Askeri Savcılığın sorgusunu yapmasından sonra, mahkeme kararıyla, Abdi İpekçi cinayeti zanlıları Mehmet Ali Ağca ve Yavuz Çaylan, tutuklu olarak yargılanmak üzere Selimiye Askeri Cezaevi'ne gönderildi. Mehmet Şener hakkında da gıyabi tutuklama kararı çıkarıldı.

ipekçi cinayeti faili meçhul değildir

"Şimdi konuşulurken Abdi İpekçi cinayeti de , Uğur Mumcu cinayeti de, Aksoy'da, Üçok'ta faili meçhul deyip geçiyorlar" diye önemli bir olaya parmak basıyor Hasan Fehmi Güneş.

"Abdi İpekçi cinayetinin, diğerlerinden önemli bir faikı gözden kaçıyor, kaçırmamak lazım. Abdi İpekçi'yi vuran yakalanmıştır ve 4-5 ay gibi bir zaman içinde yakalanmıştır. Sorgusunda da itiraf etmiştir, mahkemesinde de. Üstüne üstlük mahkeme hakkında idam cezası vererek mahkûm da etmiştir. Şimdi İpekçi cinayeti faili meçhul mü değil mi? Aydınlandı mı, aydınlanmadı?

İç güvenlik örgütüne düşen bölümü tamamlanmıştı, hem de, başarıyla. Ondan sonrası yargı bölümüdür. Sorgusunun geri kalanını tamamlayalım, izin verin, 'hayır biz tamamlarız' dendi. Hikayenin karanlıkta kalan kısmının nedeni de budur" diye yıllar sonra, hâlâ bu cinayetin perde arkasını ortaya çıkarabilecekken, çıkaramamanın sıkmtısını dile getiriyor, dönemin İçişleri Bakanı Güneş.

İpekçi cinayetinin faili yakalanmış, suç ortakları belirlenmişti, ancak sorgulanması için gereken sürenin uzatılmasına engel olan, o dönemki İstanbul askeri idaresi, sorumluğunda olduğunu söylediği soruşturmayı da derinleştirmediği gibi, elindeki katili de kendi korumasında bünyesindeki askerlerin yardımıyla kaçırılmasına engel olamamıştır. Zaten Ağca da, yakında çıkıp gideceğini biliyordu, aynı yıllar sonra, İtalya'da af edilerek serbest bırakılacağını, üç ay öncesinden, kardeşi Adnan Ağca'nın bize söylediği gibi.

"Sizin cezanız bana yetişmez"

"Ağca, Emniyet Müdürlüğü'nden Selimiye Askeri Tutukevi'ne getirildikten bir süre sonra, Askeri Savcı Albay Refik Karaa'nın önünde, kardeşi Adnan Ağca ile görüştürülüyor.

Adnan Ağca, ağabeyi ile karşılaşır karşılaşmaz ağlıyor. Annesinin Malatya'da polis tarafından göz altına alındığını kardeşinden öğrenen Mehmet Ali ağca, öfkeyle bağırıyor:

'Söyle o baş komisere, 1981'de çıkacağım, annemin elini öpeceğim ve o baş komiserin anasını belleyeceğim.'

Kardeşi, Ağca'ya "Sen öldürmedin, biliyorum' diyor. Ağca kardeşini susturmak istiyor. 'Hayır, ben öldürdüm. Dört tane şahit var..' diyor. Kardeşi ağlayarak üsteliyor: 'Biliyorum, sen öldürmedin, suçu üzerine aldın.." Ağca yine öfkeleniyor: 'dört tane şahit var...' Kardeşi yine üsteliyor: 'Biliyorum sen öldürmedin.' Ağca tartışmayı sertçe kesiyor: 'Öldürmediysem ulan, niçin üzereme alayım?..'

Askeri Savcı Refik Karaa, Ağca ile baş başa kalınca soruyor: "Demin kardeşine '1981'de çıkacağım, annemin elini öpeceğim, o başkomiserin de anasını belleyeceğim' dedin, o ne demek?..' Ağca'nın yanıtı çok kısa: 1981'de çıkarım'. Albay Karaa, yeniden sorar: 'Neye güveniyorsun, nasıl çıkarsın?' Ağca yine kendinden emindir: 'Çıkarım.' Albay Karaa, bu kez tane tane konuşur: 'Oğlum, sen adam öldürdün, bunun cezası idam. Sen o tarihte asılmış olursun, neye güveniyorsun öyle?' Ağca'nın yanıtı çok ilginçtir:

'Sizin kararınız, sizin vereceğiniz ceza bana yetişmez.'

Albay Karaa, bu kez iyice meraklanır ve yeniden sorar: 'Nasıl yetişmez, kaçacak mısın buradan?..' Bu soru üzerine Ağca kaçamak bir yanıt verir:

1981'de af çıkacak..."[1]

İhbarı kim yaptı?

Cinayetteki önemli sırlardan biri de Ağca'nın yakalanmasına yol açan ihbarın kimin tarafından yapıldığıydı. Dava dosyasında-

[1] Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 47-48

ki belgelere bakarak bu konuda bir fikre varmak mümkün değil. Gazetenin koyduğu altı milyon liralık ödülü almak için de baş vuran olmuyor.

Dönemin Emniyet Müdürü Kozakçıoğlu'da, "Şimdi ihbarın nasıl geldiğini şu anda söyleyemem tabii. İhbar bir yerden geldi. Ve şeyin Abdi İpekçi'nin katilinin falanca yerde falanca kahvehanede bulunduğu söylenmiş. Ve o yer Beyazıt veya Hürriyet Meydanı olarak tabir edilen bir kahvehanede alındı, getirildi, gelindi" diyor.

Ağca'nın daha sonra Abuzer Uğurlu ile bağlantısını sağlayarak yurt dışına kaçışına yardımcı olan Doğan Yıldırım ise, "çok yakınında veya içinde bulunduğu bir grup veya bir hareket olabilir. Benim ne demek istediğimden, zannediyorum bir şeyleri anlayabilirsiniz. Bana göre bu kaynak o zaman çok zor durumda kalan bir kaynak, parti olabilir, örgüt olabilir, dernek olabilir neyse. Burası ihbar etti" iddiasında bulunuyor.

Daha sonra Ağca'yı ihbar ettiği ileri sürülen bir sağcı genç, Ramazan Gündüz, Ağca'nm cezaevinden kaçırılmasından 1 ay sonra öldürülüyor.

'Vur' emri kimden?

İpekçi'nin öldürülmesi sırasında, MHP Eminönü İlçe Başkanı olan, sonrasmda da Malatya ili 2'inci başkanı olan Zülfikar Yasan, 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra yapılan sorgulamasında,

"15 veya 16 Ocak 1979 tarihinde, MHP İstanbul İli'nden sorumlu eğitimci Yılma Durak, benden İpekçi'nin öldürülmesi konusunda güvenilir eylemci bulmamı istedi" diyerek, bunun üzerine, hemşehrisi olan ülkücü Mehmet Şener'i görevlendirdiğini ve Mehmet Şener'in Yılma Durak ile de direk irtibata geçtiğini anlatıyor.

Yasa, Yılma Durak'ın, Abdi İpekçi'nin sansasyon yaratma maksadıyla öldürülmesi emrini Ankara'dan aldığını ileri sürüyor. Emrin kimden alındığını söylemeyen Yasa, bunun Namık Kemal Zeybek veya Alparslan Türkeş olabileceğini tahmin ettiğini söylüyor. Zülfikar Yasa, Ağca'nın yakalanmasından sonra da, Yılma

Durak'ın Mehmet Şener'i, Almanya'ya, Musa Serdar Çelebi'nin yanına gönderdiğini açıklıyor.

Ağca'nın üzerinden çıkanlar

"Polis memuru Ömer Karataş tarafından tutulan tutanakta Mehmet Ali Ağca'nın üzerinden 'Kemal Mıhçıoğlu' adına düzenlenmiş nüfus hüviyet cüzdanı ile üç parça kağıt üzerine yazılmış çeşitli adres ve telefon numaraları bulunuyor. Ancak dava dosyasmda, ne nüfus cüzdanının kimden ve nasıl sağlandığı konusunda, ne Ağca'nın üzerinden çıkan adres ve telefonlarla ilgili her hangi bir işleme rastlanmamaktadır. Bu belgelerin ne amaçla soruşturma dışı bırakıldığı anlaşılamıyor" diye konuya dikkat çeken Uğur Mumcu, bunun üzerinde de ısrarla duruyor:

"Ağca'nın üzerinden çıkan kağıtta üç ayrı ismin baş harfleri (ŞK, CK, NZ) ile bunların karşısında adresler var. Bunlar, işadamı Can Kıraç, Şahap Kocatopçu ve Günaydın Gazetesi yöneticisi ve yazarı Necati Zincirkıran'ın adresleridir. Bu adlarla ilgili bir soruşturma yapılmıyor.

Ağca'nın üzerinden çıkan kağıtta üç telefon numarası bulunuyor: '14 93 dükkan', '25 96 yazıhane' ve '39 76 ev' Bunlar Malatyalı bir kuruyemişçinin telefon numaralarıdır. Kuruyemişçinin adı Kemal Özbay'dır. 'Özbay' soyadı Malatya'da oldukça yaygındır. Ağca'nın avukatının soyadı da Özbay'dır. Turhan Özbay. Bu Özbay ile kuruyemişçi Özbay arasında bir ilişki var mıdır?., bilmiyoruz, bulamıyoruz. (21 yıl sonra, Türkiye'ye iade edilen Ağca'nın, gasp suçlarından yargılandığı davalarda savunmasını üstlenen avukatın da adı Şevket Can Özbay'dır. Soyadı benzerlikleri olsa gerek. Ancak, Can Özbay'ı, Mumcu çok iyi tanımaktadır, 12 Mart sonrası Can Özbay'in yalan ihbarı ile cezaevinde yatarak sorgulanmış, bu arda dava dosyalarından, Can Özbay'ın MÎT adına çalıştığının belgelendiğini tespit etmiştir, y.n.)

'14 93' numaralı telefon Malatya'da bir muhallebici dükkanına bağlı. Dükkan sahibi Hasan Mısırlıoğlu.

Bunların kimler oldukları araştırılmış soruşturulmuş değildir"".

"Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 49

Adresler askeri savcıya gönderilmiyor

Ağca'nın üzerinden ayrıca, "Halil İbrahim, Tuzcular Cad. Demirkapı, Seferağa Sanayi Sitesi, KöseoğuUarı kebap salonu 204", "Ahmet Tekin Doğan Ateş, 65 senerer Str. 10, Berlin", "Veysel Aydın, Akabe Kitabevi", "Hohn Str. 4. Düsseldorf,20", "211-378804" adresleri ve telefonları çıkıyor, ama hiç biri hakkında herhangi bir soruşturma tutanağı, ya da Ağca'ya bu konuda yöneltilmiş bir soru yok dosyalarda. Üstüne üstlük, bu adres ve telefon numaraları askeri savcılığa da ilk başta gönderilmiyor. Daha sonraları İstanbul Emniyet Müdürlüğü l'inci Şube Müdürü Mustafa Kuşsan'ın 83182 sayılı yazısıyla gönderiliyor.

"l'inci Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim komutanlığı Askeri Savcılığına,

1.21979 günü öldürülen gazeteci Abdi İpekçi'nin katili olarak yakalanan Mehmet Ali Ağca'nın yakalandığı gün, yakalayan ekip tarafından yapılan aramada üç parça kağıt halinde üzeri adres ve telefonla numaralarını havi notlar sehven dosyamızda kalmış olduğu anlaşılmış olup, tahkikata yarar sağlayacağı kanısına varıldığından zarf içerisinde gönderilmiştir.

Teslim alınarak teslim ve tesellüm zaptının gönderilmesini rica ederim."[12]

MİT suikastı haber vermiş

"İpekçi cinayetinden 21 yıl sonra, Yeni Binyıl Gazetesi, "MİT, suikasttan önce Ağca'yı ihbar etmiş!.." başlıklı Mehmet Güç'ün haberinde, suikastın, dönemin İçişleri Bakanı Özaydınlı'ya yönelik olmasını beklediği belirtiliyor.

"İpekçi suikastından sonra, hazırlanan 'Gizli' damgalı rapora göre, MİT, İpekçi soruşturmasına ne polis, ne savcılık aşamasında alınmadı. Hatta, Ağca'nın yakalandığı bile MİT'e haber verilmedi. İpekçi suikastından sonra hazırlanan MİT raporu, o dönemde birçok delili arka arkaya sıralıyor.

[12]Uğur Mumcu, *Ağca Dosyan,* Tekin Yayınevi 1982, s. 49

Malatyalı Mehmet Ali

"Ocak 1979 ayı içinde, ülkücü kesimce kamuoyunda büyük sansasyon yaratacak bir eylemin gerçekleştirilmesi yönünde karar alındığı, bu eylemin o zamanki İçişleri Bakanı İrfan Özaydınh'ya müteveccih olabileceği, eylemin Alparslan Türkeş ile irtibat halinde olup, aldığı talimatı anında tatbik eden, eylemsel olayları Türkiye çapında uygulayan, aslen Malatyalı olup. Uzun zamandan beri Malatya dışında bulunan, muhtemelen Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi'nde öğrenci, uzun boylu, kısa kesilmiş saçlı, önden iki dişi eksik Mehmet Ali isimli şahıs tarafından gerçekleştirilebileceği haber alınmıştır.

İpekçi'nin 1 Şubat 1979 tarihinde öldürülmesi ve katil zanlısı olarak 25 Haziran 1979'da İstanbul'da yakalanışından sonra televizyonda gösterilişi sırasında, daha önce sansasyonel eylem koymak üzere adı geçen Mehmet Ali isimli şahsın, Mehmet Ali Ağca olduğu bizzat kaynak tarafından teşhis edilmiş, Ağca'nın önden eksik 2 dişini, 1979 yılı Ocak ayında yaptırdığı araştırma sonucu öğrenilmiştir."[13]

Ağca'ya MİT yardımı

Askeri savcılığa şevkinden sonra tutuklu yargılanmak üzere Selimiye Askeri Cezaevi'ne gönderilen Ağca burada ülkücülerin bulunduğu kısımda özel bir koğuşa konur.

Daha sonra Ağca olayı ile adından sıkça söz edilecek olan Doğan Yıldırım da Selimiye Cezaevi'ndedir. (Yıldırım'ın da, MİT elamanı olduğu sonraki yıllarda ortaya çıkıyor, y.n.) "Ağca, 1979 yılında, İpekçi olayından 5-6 ay sonra yakalanarak Selimiye Cezaevine geldi. Ben de orda tutukluydum. İlk defa Selimiye'de gördüm. Sonra orda bir olay oldu. Oradan bütün mahkûmlar Maltepe'ye Askeri Cezaevine nakledildi. Aynı koğuşa düştük orda. Aynı koğuşta kaldım, kaçtığı güne kadar."

Mehmet Ali Ağca ve Yavuz Çaylan özel bir koğuşta tutuluyorlar. Daha sonra Selimiye Cezaevi'nde ülkücülerin koğuşundaki isyanda çıkartılan yangın sonucu, cezaevi zarar gördüğü gerek -

"Yeni Binyıl Gazetesi, 19 Haziran 2000

çesiyle, buradaki tutuklular, Kartal-Maltepe Askeri Cezaevi'ne nakledilyorlar. Çaylan ve Ağca burada da ilk başta ayrı bir koğuşta tutuluyorlar. Ancak bir süre sonra koğuş kapıları açılır ve onlar da, diğer ülkücülerin kaldığı koğuşa gidip gelmeye başlar. Bu sıra Doğan Yıldırım ve diğer ülküdaşları ona duruşmalar konusunda ve nasıl kaçabileceği konusunda yardımcı olmuşlardır.

DÖRDÜNCÜ BOLUM

Duruşma başlıyor

Tarih 11 Eylül 1979. Abdi İpekçi cinayeti sanığı Mehmet Ali Ağca ve Yavuz Çaylan, 1. Ordu Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkeme'sine çıkarılıyor. Mahkeme Başkanı Hakim Albay Gültekin Turan'dır.

Duruşmaya, Milliyet Gazetesi'nin o zamanki Genel Yayın Müdürü Turan Aytul de gelir. Abdi Ipekçi'nin kızı da mahkeme salonundadır, ancak ismini saklanmıştır. Yaşının daha çok genç olması nedeniyle, ya da bir polemik yapmamak için, yahut diğer basın kuruluşlarını atlatmak için ismi açıklanmamıştı diye değerlendirilir o zaman.

İlk celse de iddianame okunduktan sonra, duruşma yargıcı ve mahkeme başkanı Hakim Albay Gültekin Turan, ilk önce Mehmet Ali Ağca'yı sorguya çekiyor. Sanık Ağca, ilk önce, sorgu vermek istemiyor. İşkence gördüğünü ileri sürüyor. Hakim Turan'da kendisine, daha önce vermiş olduğu ifadelerin önemli olmadığını, huzurda vereceği ifadenin gerçek ifade olacağını söylüyor.

"Başka ifade vermiyorum"

Albay Gültekin, Ağca'ya, Abdi İpekçi'yi öldürüp öldürmediği sorusunu yöneltiyor. Ağca şöyle cevaplıyor: "Evet. Abdi İpekçi'yi ben öldürdüm. Bu aşamada.... söyleyecek bir şeyim yoktur. Başka da ifade vermiyorum".

İpekçi cinayetindeki gelişmeleri ve mahkemelerini izleyen Cumhuriyet gazetesi Polis adliye muhabiri Doğan Katırcıoğlu, Ağca'nın ifade vermeyeceğini bildirmesini bir yere verilen mesaj olarak değerlendiklerini söylüyor, daha ilk duruşma sırasında.

Mahkeme Başkanın tekrar sorması üzerine, Ağca, "Bilahare ileride açıklamalarım olacaktır" diye yanıtlıyor. Hakim Albay Gültekin Turan, "Ben de onu tutanağa geçtim... Tutuklama sırasında savcılıkta, emniyette alınan ifadelerini okudum. Bir kısmını kabul etti, bir kısmını kabul etmedi" diye anlatıyor.

"Ben konuşmayacağım" diyen M.Ali Ağca'ya karşı, ikinci sanığı, Yavuz Çaylan'ı konuşturan Mahkeme başkanı böylece olayı da doğrulatmış oluyordu.

Yavuz Çayları anlatıyor

'Peki o zaman sen otur' diyen Gültekin Turan, Ağca'yı kimlik tespitinden sonra yerine oturtuyor. "Daha sonra ikinci sanık Yavuz Çaylan'a dönen Hakim Albay Gültekin Turan, Yavuz Çaylan'a sorusunu yöneltiyor. Çaylan da, hiç tereddüt etmeden anlatmaya başlar:

'Biz silahı Cağaloğlu'daki İnan İşhanı'nın kahvecisi Mehmet Şener'den aldık' dedi. İşte o zamanlar demişler ki, sol daha fazla ses veriyor, sağ ezildi. Ülkücü bunlar. Soldan büyük bir kelle götürelim ki, sağın da ismi olsun, gibi şeyler anlattı. 'Arabayı ben kullandım. Gazetede önce keşif yaptık. Abdi İpekçi'nin çıkış saatini belirledik. Eve gidiş yolunu, hangi yollardan gittiğini saptadık. O gün, silah Mehmet Ali Ağca'daydı. Ben İpekçi'nin sokağının köşesinde durdum. O gitti, daha evvelden arabanm önüne geçti. Sonra geldi. 'Ben işi bitirdim' dedi. Silahını denize attık Aksaray'da da Milliyetçi Hareket Partisi'nin binasına gittik' olayı böyle anlattı" diyor gazeteci Doğan Katırcıoğlu.

Avukat Hüseyin Üzmez

Yavuz Çaylan'ın babası, Kemal Çaylan, oğlunu savunması için Ankara'da avukatlık yapan Hüseyin Üzmez'e gidiyor. Tıpkı daha sonra, Ağca'nın kaçışında göz altına alınarak, yargılanacak olan Hasan Hüseyin Şener'in babası gibi. Kimdir bu Hüseyin Üzmez?

Siyasal tarihimizde "Malatya suikastı" diye geçen, 22 Kasım 1952 günü, Vatan Gazetesi başyazarı Ahmet Emin Yalman'ın vurularak öldürülmesi olayının faili Hüseyin Üzmez. Uğur Mumcu, Hem "Ağca Dosyası" adlı kitabında, hem de "Papa Mafya Ağca" adındaki kitabında bu konuyu da ele alıyor.

Ağca, Hüseyin Üzmez ile Malatya'da sohbet ediyor. Ağca, merak ediyor ve Üzmez'e Ahmet Emin Yalman'ı Öldürdükten sonra, pişman olup olmadığını soruyor. Üzmez de, üzgün olduğunu ama pişmanlık duymadığmı belirtiyor. Ağca'da tıpkı Üzmez gibi, İpekçi cinayetinden sonra üzgün olduğunu ama, pişman olmadığını açıklayacaktır.

Daha sonraki yıllarda Ankara Hukuk Fakültesini bitiren, Hüseyin Üzmez, bugün Ankara'da avukatlık yapıyor ve aynı zamanda, Akid Gazetesi yazarlarından.

Turan'in değerlendirmesi

Yıllar sonra, Gültekin Turan, Ağca'nın verdiği ifadeyi değerlendiriyor, "İlk duruşmada Mehmet Ali Ağca, 'Abdi İpekçi'yi ben öldürdüm, ileride açıklamalarım olacaktır' şeklinde bir beyanda bulundu. Biz bunu tutanağa geçirdik. Bilahare firar edince cezaevinden veya kaçırılınca bu beyanın örgüt mensuplanna bir mesaj olduğu kanaatine vardık. Daha fazla açıklama yapmasın, diğer kişiler ortaya çıkmasın düşüncesiyle bu adam kaçırılmış olabilir diye düşündük."

Ona konuşmamasını söylemiştik

Katırcıoğlu, ilk duruşmanın olduğu 11 Eylül 1979 günü ile ilgili bir başka olaya dikkat çekiyor, "Akşamları uğradığımız yerler vardı. O akşam da Kumkapı'daydık arkadaşlarla beraber. İsmini şimdi hatırlayamadığım bir avukat.duruşmayla ilgileniyordu. 'Duruşma nasıl oldu' diye bana sordu. Ağca'nın konuşmadığını söylediğimde, bu sefer Yavuz'u sordu, "Peki Yavuz ne yaptı?' Yavuz'un bülbül gibi konuştuğunu söyleyince de, 'Ona konuşmamasını söyledik. Yani niye konuştu' dedi. Yani bunlar bir muhitin adamlarıydı, mesajlar veriliyordu. Fakat diğeri verilen talimatı dinlemeyerek mahkemede konuştu."

Ağca'dan "konuşurum" tehdidi

Duruşma ileri bir tarihe atılıyor. Tüm dikkatler, İpekçi davasının görüldüğü 1 No'lu Askeri Mahkemesi üzerinde. 24 Ekim 1979 günü yapılan duruşmada Ağca, "İpekçi'yi öldürmediğini, ancak öldüreni bildiğini, bunu da duruşma sonunda açıklayacağını" bildiriyor.

"Bir gün işte, Ağca baktı ki, artık ölüme doğru gidiyor, mesajlar vermeye başladı. 'Ben çok şey açıklarım' filan demeye başladı. Bu bir mesajdı, kendisini oraya kadar götürenlere karşı yapılmış bir mesajdı. Ağca'nın bu açıklamasından sonra, avukatı mahkeme başkanından söz alarak, 'efendim, kendisi beyin özürlü. Çünkü çocukluğunda başına bir şey düşmüş. Bunu biz biliyoruz, hastaneye kaldırıp muayene edilmesini istiyoruz' dedi.

Adliye muhabirliğinde çok rastlanır böyle şeylere. Ben de Abdi Bey'in hanımına eğildim, 'kaçırmak istiyorlar' dedim. Abdi Bey'in hanımı titredi. Ondan sonra, 'üzülmeyin, vermezler zaten' dedim. Ve o celse muayene olması için izin verilmedi. Ama sonra o izin verildi. Yani bir muayeneden geçecek, cezai ehliyeti olup olmadığı Adli Tıp'ta, bir hafta müşahede altında tutulacak" diye anlatıyor Milliyet Gazetesi polis adliye muhabiri Vasfiye Özkoçak.

Evet bir süre sonra, tanıkların teşhisini de kayıtlara geçen mahkeme heyeti, Ağca'nın cezai ehliyeti olup olmadığının anlaşılması için Adli Tıp da müşahede altında alınmasına karar veriyor.

Bir kaçış denemesi öyküsü

Bu bölümde, TİKKO adını kullanarak silahlı soygun yapan bir gasp suçlusunun, Adli Tıpta İpekçi'nin katil zanlısı Ağca'yı kaçırma girişimi için ne tür organizasyonlar yapıldığını detaylarıyla ele alacağız. Ağca'yı kaçırma girişimi, olayın baş aktörü Atilla Serpil'in 21 yıl sonra ilk kez konuşması ve diğer kaynaklardan elde edilen bilgilerin bir araya getirilmesiyle bir kaçış hikayesine dönüşecek. İpekçi cinayetinden günümüze kadar geçen 21 yılın 16,5 yılını cezaevinde geçiren Atilla Serpil'in (şimdi soyadını değiştirerek, Atilla Sepil adını kullanıyor) hikayesi, aslına bu kaçış denemesi.

Üstüne üstlük 21 yıl sonra Ağca ile Serpil'in yollarını kader yine Kartal'da kesiştiriyor. Ama Mehmet Ali Ağca, Kartal Özel Tip Kapalı Cezaevi'nde, Atilla Serpil ise, Kartal Devlet Hastanesi'nde. Çünkü Ağca'nın Türkiye'ye getirecek uçağın İtalya'dan havalandığı saatlerde, Serpil, en az 8 kişinin saldırısına uğrayarak kemikleri kırılana kadar, öldürülesiye dövülüyor.

Rekortmen soyguncu

Atilla Serpil anlatıyor:

"9 Ekim 1978 günüydü yanılmıyorsam. Daha önceden adreslerini tespit ettiğim, karanlık işlerle iştigal ettiklerine inandığım bir takım insanlara ait olan turistik tesisleri, otelleri hedef alarak silahlı soygunlar yaptım. Yanılmıyorsam, 2 saat 45 dakika içerisinde 14 silahlı soygun gerçekleştirdim. Her halde, bu kadar kısa sürede bu kadar farklı mekânı soymak da bu bir rekordur. Ve aynı gece de yakalandım. Gerçi listemde 7-8 otel daha vardı ve Çınar Oteli'ne doğru gidiyordum, Yeşilköy'deki. Oraya gitmek nasip olmadı, yolda, derdest edildim. Cezaevi yaşantım da, o günden sonra Sağmalcılar Cezaevi'nde başladı."

Bu soygunları yaparken hiçbir ideolojik yanı olmamsına rağmen etkilemesi için olsa gerek, Türkiye İşçi Köylü Komünist Ordusu, TİKKO adını kullanır.

"O gece ve daha sonraki ifadelerimde, devrimci sola ait, o günün popüler olan örgütlerinden birinin adını beyan etmiştim. Tabii ki, bu isimle ilgili yakınlığım söz konusu değildi. Daha sonraki yaşamımda da sık sık bana karşı kullanıldı bu örgüt meselesi."

Niye Askeri cezaevi

Silahlı soygun suçundan tutuklu yargılanan Atilla Serpil Sağmalcılar Cezaevi'nde tutukludur. Bir gün aniden, Selimiye'ye, siyasilerin bulunduğu askeri cezaevine sevk edilir. Ancak, bu sevk edilişin, İpekçi Cinayetinin katil zanlısı Mehmet Ali Ağca'nın yakalanarak 1.Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından tutuklu yargılanmak üzere Selimiye Askeri Cezaevi'ne gönderilmesinden sonra gerçekleşmesi dikkat çekiyor. Bir adli suçlu neden siyasilerin bulunduğu askeri cezaevine gönderilmektedir?

"Efendim onu yetkililere sormak zorundasınız. Neden oraya gitmişim? Neden göndermişler beni? Bunları bilmesi gereken merciler zaten biliyor efendim. Ancak, ben Selimiye Cezaevine ilk intikal ettiğim zaman, çünkü oraya gitmeyi ummuyordum. Beni, birden bire normal bir suçlu statüsünden çıkartıp, terörist muamelesi yapmaya karar verdiklerinde, yani sıkıyönetime sevk edildiğim zaman karşılaşmış olduğum yüzbaşı rütbesine haiz bir komutana, 'herhangi bir terör örgütüyle ilgim olmadığını, beni mümkünse kendi irademin dışında oraya getirilmiş olmam sebebiyle, tarafsız bir bölüme vermelerini, terör örgütlerinin içine beni yem etmemelerini' özellikle rica ettim. Verdiği cevap aynen şu olmuştu, 'O zaman, kardeşim, ayrım noktasındasın. Şimdi karar vereceksin, ya solcu olacaksın, ya sağcı'. Ben hiçbir şey demedim. Olaya bazı arkadaşlar müdahil oldular. Anında da, beni aldılar ülkücü kesimin bulunduğu koğuşlara verdiler.

Ülkücü koğuşundan davet

Konuşmaya müdahil olan kişi, İpekçi ve Papa olaylarında sık sık karşımıza çıkacak olan Doğan Yıldırım'dır.

"Şu an kendisi avukatlık yapar, değerli bir dostumuz, arkadaşımız, abimiz, Doğan Yıldırım. Beni o gün söz konusu yüzbaşının önünden, 'arkadaşımız bizimle birlikte, lütfen buraya verin' diye müdahale eden kişi, Doğan Yıldırım'dı."

Atilla Serpil, Doğan Yıldırım'ı ilk kez orada görüyor. "Doğan Yıldırım'ın kadrolu, maaşlı bir devlet memuru olarak MİT'te görev yaptığını" (Yeni Binyıl Gazetesi, 19 Haziran 2000) nereden bilsin, belki de uzun yıllar sonra dahi öğrenemeyecek. Yoksa biliyor muydu?

Doğan Yıldırım, 12 Mart döneminde, Deniz Harp okulu öğrencisiyken siyasi nedenlerle okuldan uzaklaştırılanlardan. O dönem yine Deniz Harp Okulu öğrencilerinden olup siyasi nedenlerle yargılanan Devrimci öğrenci önderlerinden Sarp Kuray ve arkadaşlarının yargılandığı '83 Subay' davasının duruşması sırasında aleyhlerinde tanıklık yapıyor. Günümüzdeyse, avukatlık sıfatı sahibi de olan Yıldırım, Sarp Kuray'la birlikte ortak iş yapıyor.

Selimiye'ye gelen Serpil, ülkücülerin kaldığı koğuşa alınıyor hemen. Ancak Ağca'yla teması burada sağlanmıyor.

"Mehmet Ali beyi ilk defa Maltepe Askeri Cezaevinde tanıdım. Özel bir koğuşta yatıyordu arkadaşıyla birlikte. Evveliyatı var. Bundan kısa süre önce, Selimiye Cezaevinde de bir arada kaldık ama, ayrı bölümlerde kaldık. M. Ali Ağca o dönemde bir alt katta özel bir yerde tutuluyordu. Ağca ile uzaktan, idari kısma geçerken karşılaştım birkaç sefer ama konuşmuşluğum, ya da birbirimize takdim olayımız söz konusu değildi. O şerefe, daha sonra Maltepe Askeri Cezaevi'nde nail oldum."

Selimiye'de isyan

Zayıf bünyeli olan Serpil'in ciğerlerinde de sorunu vardır, o sıralar mide kanaması da geçirir.

"Bir gün erken saatlerde fenalaşınca, albay rütbesindeki ilgili komutanımız, beni kendi cipi ile askeri hastaneye götürdü. Filmlerimiz çekildi. Filmlerin neticesini öğlenden sonra alabileceğimiz söylenince, tekrar cipe binerek, tabii yanında korumaları, emir erleri vs. Selimiye Cezaevine döndük.

Biz geldiğimizde bir isyan patlamıştı. Camlardan dumanlar çıkıyordu. Arkadaşlar yatakları, yorganları yakmışlar. Ben de içeri girmek istedim, ancak cezaevi kısım başkanımız Ahmet Malkan, beni içeri almak istemediklerini söyledi. Güvendiğiniz bir insan ya da bir kaç insan tarafından lanse edildiğiniz bir camiada, kendinizi onlara kabul ettirmek zorunluluğunu duyarsınız. Ben dışarıda bu camiayla ilgili bir 'mücadele' vermiş değildim. Şimdi onların vermiş olduğu bir savaş var. Ve ben bu insanlarla aynı kaplardan yemek yiyorum. Ben onları arkadaş, yol arkadaşı olarak kabul etmişim.

Onların siyasi düşüncesinden ötürü değil, arkadaşlarımın kişiliğinden ötürü onları benimsemiş konumdayım. Yani kendi yabancılık kavramımı ortadan kaldırmaya çalışıyordum"

Selimiye Askeri Cezaevi'nde isyan çıkaran tutuklu ülkücüler, birkaç askeri de rehin alıyor. Cezaevi'nden dumanlar yükselmekte, itfaiye araçları ve ambulanslar önlem almış, güvenlik güçleri muhtemel müdahale için hazırlıklarını tamamlıyor.

Komandolar kurtarıyor

"Ben ısrarla, 'Lütfen, kapıyı açın, beni alın' dedim. Israrım karşısında kapıları açtırdılar. Beni içeri aldılar. Yarım saat geçmedi yanılmıyorsam bende bir kanama başladı. Neticede beni hastaneye götüren cezaevi komutanı albay havalandırmanın üst boşluğunda köşeye gelerek 'Atilla'yı bize verin' dedi arkadaşlarıma. Arkadaşlarım da, 'zaten aksini düşünmüyoruz efendim' dediler. Hatırlayabildiğim kadarıyla ambulans geldi. Hava boşluğundan halatlarla sarkan komandolar beni yukarı çekip, Haydarpaşa Askeri hastanesine götürdüler."

Hava boşluğundan halatlarla sarkan komandolar! Atilla Serpil'in hayatı oldukça değerli olsa gerek birileri için. Yedi sekiz gün sonra bir tatil günü aniden, taburcu edilir, Serpil. Neden bir tatil günü taburcu edilerek, Kartal Maltepe Askeri Cezaevi'ne gönderiliyor?

"Bir bildikleri vardır her halde, taburcu edilmem gerekiyor ki etmişler. Bunu hastanedeki yetkililere sormanız gerekir. Benim hastaneye intikalimden birkaç gün sonra, Selimiye'deki arkadaşlarımız, isyan sırasında meydana gelen hasar gerekçesiyle Maltepe Askeri Cezaevine nakledilmişler. Ben de, Kartal Maltepe Askeri Cezaevi 'ne gönderildim.

Ağca ile tanışıyor

Maltepe Cezaevi'nde yine ülkücülerin koğuşuna yerleşen Serpil, Milliyetçi Hareket Partisi'nin ve ülkücü kesimin önemli isimleriyle bir aradadır. Ahmet Malkan, Sıddık Polat, Yunus Meral, Doğan Yıldırım, Mehmet Ali Ağca, Yavuz Çaylan...

"Mehmet Ali Bey, ben gittiğim zaman değerli arkadaşımız, dostumuz Yavuz Çaylan beyle bir arada kalıyorlardı. Bir müddet özel bir koğuşta kaldılar. En küçük koğuş G koğuşuydu hatırladığım kadarıyla. Ben de yanlarındaki F koğuşunda kalıyordum. Onlara özel bir havalandırma saati tahsis edilmişti. Birkaç gün sürdü bu. Soma, onların da kapıları açıldı, yani hepimizin sahip olduğu bir takım imkânlardan onlarda yararlanmaya başladılar. Bizim kapılarımız açıktı, yani koğuştan koğuşa gidip gelme imkânımız vardı zaten. Onların bir müddet için yoktu. Daha sonra bir-

likte olduk. Mehmet Ali güzel bir insandı. Ve hatta cezaevi yaşantımda ki, buna sivil yaşantımı da katıyorum, tanıdığım arkadaş canlısı, en güzel insanlardan biridir. Ve bu insanların sayısı, ne yazık ki benim yaşamımda çok sınırlıdır. Özüne sözüne birdi. Fazla konuşkan değildi. Benim rahatsızlığımdan kaynaklanan ekstra havalandırmalarım vardı. Daha doğrusu komutanlarımızın sağ olsunlar kendi inisiyatifleriyle bana ek havalandırma saatleri verirlerdi. Ben bu havalandırma saatlerini, genellikle Mehmet Ali Ağca'yla paylaşmak isterdim. Haber verirdim. Ya da bazen kendisi söylerdi 'çıkarken beni de al', öyle çıkardık, muhabbet ederdik."

Muhabbetin konusu kaçmak

"Bir saat muhabbet ediyorsak 59 dakika nasıl firar ederiz diye konuşurduk. Kalan bir dakikada da, 'nasılsın iyi misin' derdik.

'Gitmem lazım işte' diyordu Ağca, şöyle gidebilir miyiz, böyle gidebilir miyiz o fikir beyan ederdi, biz fikir beyan ederdik. Yani o konumdan dışarıya, hürriyete nasıl kavuşabiliriz diye tartışırdık."

Atilla Serpil, Mehmet Ali Ağca'yı kaçırmak için bir takım planlar geliştiriyor ve Adli Tıp'tan kaçırma girişiminde bulunuyor.

"Şimdi şunu söyleyeyim efendim. Tabii ki Mehmet Ali Ağca'nın benim şahsi yeteneklerimle firar teşebbüsünde bulunmasını burada beyan etmeme sizde inanmazsınız, bende inanmam. Yalan söylemiş olurum. Bu bir organizasyondur. Ancak benim bu organizasyonda yer almam için kimse kafama silah dayamadı. Tabii bu bir noktada, ispat olayıdır. Ama benimki biraz aşırıya kaçmış bir pozisyon. Yaşadığım olaylar bana onu gösterdi. Daha sonradan yani bu olay neticesinde kolaylıkla ölebilirdim."

Serpil, 'üst düzey' ülkücülerin kaldığı F koğuşunda kalırken, her türlü imkân sağlanıyor, kendilerinden biri gibi kabullenmişlerdir artık Atilla Serpil'i.

Copla bal

"Cezaevinde, günlük periyodik yapılan işler vardır. Yani okuma saatidir işte vs.'dir. Her saati değerlendirirler. Ben biraz bağımsız hareket etme imtiyazına sahiptim. Hepsini saygıyla anıyorum arkadaşlarımın, bu konuda bana yakınlık göstermişlerdir her zaman. Rahatsızlığımın vermiş olduğu bir avantajı kullandım yani. İstediğim zaman havalandırmaya çıkma imtiyazına sahiptim. Arkadaşlarımın hangi koğuş havalandırmaya çıkarsa beni davet etmeleri söz konusuydu. Ve yine orada da cezaevi başkanımız Sayın Ahmet Malkan'dı. Kendisini saygıyla yad ediyorum. Bana elinde copla, bunu samimi olarak söylüyorum, bir elinde cop bir elinde bal. Bana zorla bal yedirdi, rahatsızlığımdan ötürü. Gelirdi yatağıma yatakta başımı kaldırır, bana zorla bal yedirirdi. 'Kendine gel derdi, toparla derdi.' Böyle duygulu bir takım yaklaşımlara da mazhar oldum. Bununla da gurur duyuyorum. İnsani yönleri ön planda olan insanlarla bir aradaydım.

Kaçış talebi

Serpil, Iğdır'lıdır, Ağca ise Malatyalı. Ama her ikisinin de ortak oldukları bir nokta Zonguldak'ta bulunmuş olmaları. Ağca'nın babası madende çalışmak üzere Malatya'dan Zonguldak'a giderler. İlkokula Zonguldak'ta başlayan Ağca, babasının maden kazasında hayatını kaybetmesi üzerine, tekrar ailesiyle birlikte Malatya'ya dönerek öğrenimine Malatya'da devam eder. Atilla Serpil de Zonguldak'ta ilkokula gitmiştir. Ancak birbirleriyle Zonguldak'tan tanışmazlar.

Ağca'nın cezaevinden kaçırılması talebi, yine bu koğuşta Ağca'nın cezaevinden ve yurt dışına kaçırmasına kadar yardımcı olan birinden mi yoksa, Ağca'dan mı gelmiştir? Yoksa daha başka birileri mi girmişti devreye.

"Şimdi Ağca'dan değil talep, (bir süre susuyor Atilla Serpil) Oradan nasıl çıkarız talebiydi. Yoksa şunu şöyle yap, bunu böyle yap diye hiçbir zaman kendisi bana yönlendirmede bulunmadı, kesinlikle. Tabii yine söylüyorum... Zaman zaman sıkıntıyla karşılaşmam gerek durumlarda, hiç sıkıntı çekmedim. Bunu ben

avantaj olarak görüyorum. Onu da yine söylüyorum, iyilik meleklerime borçluyum."

İçeriden birileri, dışarıdan başkaları her türlü kapının rahat rahat açılmasına yardımcı oldukları anlaşılıyor. Ama Serpil bunu hep iyilik meleklerine bağlıyor. Anlaşılan bu iyilik melekleri, uzun yıllar ona kol kanat germişler, ta ki işi bitinceye kadar.

İçeride nasıl kaçılacağı üzerinde planlar hazırlanıyor, dışarıda ise ortam.

Alternatif planlar

"Efendim bir değil, birkaç plan yapmıştık. Mesela ben, sıkça askeri cezaevinden gece yarıları hastanelere kaldırılmışımdır, oksijen çadırı gerekçesiyle. Bunların dökümünü alabilirsiniz. Belli ilaçlar kullanarak, zaten var olan rahatsızlığımı güncel hale getirip sıkça fenalaşmışımdır. Doktor gelmiştir, kontrol etmiştir. Tansiyonumda problem vardır. Kalp atışlarım düzensidir.

Belli ilaçlarla kendimi riske atarak, hastaneye kaldırılmamı, birkaç sefer yani birkaç sefer derken kısa tutmayın bunu, adedini araştırırsanız 20'ye yakın olabilir. Gerçekten hastayım, yani bünyemi iyice tahrip etmişim, almış olduğum ilaçlarla, yan etkisi olan ilaçlar bunlar. Bu ilaçların sayesinde bir anda titriyorsunuz. Yani orada rol yapmıyorum. Mesela kanama yapacak, tansiyon yükseltecek, keza ateş yükseltecek ya da ateş düşürecek ilaçlar aldım. Daha sonra da o gün almış olduğum ilaçlardan mütevellit, ameliyatla midemin bir bölümü alındı. Yani o günkü izlemiş olduğum stratejinin daha sonra bana bırakmış olduğu mirastır bu."

Zaten zayıf bünyeli olan Serpil'in daha öneki günlerde geçirmiş olduğu mide iç kanaması ve ciğerlerindeki sorunlar, hastaneye gidiş gelişini kolaylaştırıyordu. 'İyilik melekleri' de yanında zaten.

"Asıl gidiş gerekçem, cezaevi nizamiyesiyle dış nizamiye arasındaki süreyi, kapılardan çıkarken yapılan güvenlik kontrollerini, güzergahı, ki o zaman E5 kullanılıyordu, durup kalktığımız yerleri, yollarda varsa kırmızı ışıkların süresini hastaneye geliş, gidiş süresini, kolumdaki digital saatle kafama yazıyordum. Ve döndüğüm zaman bunları not alıyordum.

Alternatif planlarımızdan bir tanesi, köprüye varmadan bir firar olayıydı. Zaten o konuda, Mehmet Ali Ağca 'dışarıda arkadaşlarımız hazır ve nazırlar sen programını ona göre yap' demişti. Bende ona göre program ürettim zaten".

Anlaşılan cezaevinden çıkış kısmını Serpil halledecek, asıl müdahale dışarıya çıkıldığında Ağca'nın arkadaşları tarafından yapılacaktı.

"TSK zan altında kalmasın"

"Asıl bizin kafamızdaki firar olayı, askeri doktoru getirip, o geceki görevli cankurtaran timini rehin alıp, cankurtaranla birlikte de cezaevi sınırlarının dışına çıkma planıydı. Bu plan doğrultusunda gözlemlerim oldu. Kaç görevli geliyor, doktor ne kadar zamanda geliyor, ne kadar zamanda arabaya intikal ediyoruz. Ne kadar zamanda nizamiyeye gidiyorsunuz. Çünkü görevlileri rehin aldınız, arabayı da rehin aldınız, bindiniz. Arkada bir terslik oldu, siz dış nizamiyeden çıkmadan telsizle kapıya bildirdiler. Orada da ellerinde otomatik silahlı nöbetçiler var. Yani riski tamamen ortadan kaldıramasak da, azami ne kader düşürürüz diye planlar yaptık. Ancak, daha sonra ambulanslı planı devre dışı bırakmak zorunda kaldık. Aslında güzel plan buydu. Ancak, 'askeriyeyi zan altında kalmamalı" düşüncesi, bizi bu eylemden vazgeçirdi."

Adli Tıp'a sevk

Askeri savcı Yüzbaşı Ahmet Koç'un esas hakkındaki mütalaasında, Ağca'yı ilk sorgusunda, kendisine Adli Tıp'a göndermeyi önerdiğini, ancak Ağca'nın bu öneriyi reddettiği yazılıdır. Duruşma sırasında, Ağca'nın avukatı Turhan Özbay, (avukatlık parasını kaçakçı Abuzer Uğurlu tarafından ödendiği ileri sürüldü), Ağca'nın "İpekçi cinayeti ile ilgili söyleyeceklerim bu kadar, şimdilik başka ifade vermiyorum" demesi üzerine, müvekkilinin akli dengesinin bozuk olduğu, küçükken kafasını çarptığını kendilerince bilindiğini ve cezai ehliyeti olup olmadığı konusunda Adli Tıp'a sevk edilmesini talep eder. Ancak mahkeme başkanı bu talebi, o günkü celsede, gerek görmeyerek reddeder. Daha sonraki duruşmadaysa, Ağca, İpekçi'yi öldürmediğini söyleyerek

Adli Tıp'a şevkini ister, 'iyilik melekleri' devreye girmiştir. Mahkeme, 'Abdi Ipekçi'nin öldürülmesi olayında katil zanlısı olarak yargılanan Mehmet Ali Ağca'nm cezai ehliyeti olup olmadığının anlaşılması üzerine Adli Tıp'da müşahede altına alınmasına' karar verir.

Ağca, 5 Kasım 1979 günü, ilk kez Adli Tıp'a getirilir. Ancak bir silahlı soygun suçundan yargılanan Atilla Serpil'in mahkemesi henüz Serpil'in cezai ehliyeti olup olmadığının anlaşılmasına karar vermemiştir. Ağca'da "boş yatak yoktur" gerekçesiyle Adli Tıp'a kabul edilmemiştir.

Kaçış planı uygulanmaya başlıyor

Ancak bir süre sonra, Serpil'in de "akli dengesinin yerinde olup olmadığının anlaşılması" için Adli Tıp'da müşahede altına alınması yönünde karar çıkar. İpekçi cinayeti sanığı Ağca ile adli suçlu Serpil 5 Kasım 1979 günü birlikte Adli Tıp'a sevk edilirler.

Ağca, Roma'da Adli Tıp'tan kaçış girişimiyle ilgili verdiği ifade de, "Cezaevinde görevli bir yarbaya rica ettiğim için oraya birlikte gönderildik. Hatta bu yarbay, cezaevinin müdürüydü ama; adını hatırlamıyorum. Orada bir haftadan fazla kalmamız gerekeceği için, 'arkadaşlık ederiz' diye böyle bir ricada bulundum" diyor.

Şimdi Atilla Serpil'in anlattıklarına dönelim:

"Ağca ile birlikte Adli Tıp'a bir şevkimiz oldu. Alternatifli planlarımız vardı, yani yoldan gitmek gibi bir planımız da söz konusuydu. Planların içinde en sonuncusu Adli Tıp'a intikalimizde, kaçmak için girişimde bulunmaktı"

Doğan Yıldırım, bu kaçış denemesinde, alternatif planlara işaret ediyor, "Şimdi içerden askerler, o askeri cemse içerisinde olan askerler, Serpil tarafından enterne edilecek, dışardan da bir yardım müdahalesi olacaktı. Takip eden araçlar Ağca'nın ve Atilla Serpil'in bulunduğu araçtan uzaklaşacak. Atilla Serpil silahla Mehmet Ali Ağca'yı koruyacak, Ağca kaçacak, Atilla Serpil yakalanacak. Yani Atilla Serpil orada kendini esasında bu kaçma için feda edecekti. Plan oydu ama, o gün, Boğaziçi Köprüsü üzerinde meydana gelen trafik kazasında da bir tanker yanması üze-

rine Boğaziçi Köprüsü trafiğe kapatılıyor. (Kamyon kazaları, akla hep işin içinde başka bir şey var mı diye düşünmeye sevk ediyor artık artık, y.n.) Kaza nedeniyle Boğaziçi Köprüsü'nden geçemeyecek olan Ağca ve Serpil'in içinde bulunduğu araçlar, Harem'den arabalı vapur ile geçiyor karşıya.

Dolayısıyla, Boğaziçi Köprüsü girişindeki ve Beşiktaş'ta o yeraltı geçidinde yani çevre yoluyla Beşiktaş'ı bağlayan o güzergahta meydana gelecek müdahale gerçekleşemiyor. Dışardan müdahale Beşiktaş'a bağlayan güzergahta olacaktı. Çatışmalar orda olacaktı. Arkadaşlarımız orada bekliyordu."

Kendini feda edecek

Atilla Serpil anlatmaya devam ediyor, "Şimdi bilebildiğim kadarıyla bunu M. Ali Ağca'nın ifadelerine dayanarak söylüyorum. Yolda onun arkadaşları tarafmdan izlenmeye alındık. İşin o boyutunda zaten benim her hangi bir katkım söz konusu değil. Çünkü bizi alacak arkadaşların, yani o zaman ismi zikredilse de hiçbiriyle şahsen tanışmıyordum. Daha sonra kamuoyunu sıkça meşgul eden, değerli insanlar.

Ancak, çıkabilecek her hangi bir çatışma anında bana güvenenlere söz vermiştim. Ben zaten işin başından beri kurbanlık rolündeydim. Yani Mehmet Ali Ağca'nın canına bir halel gelmeden, bulunacak bir girişimde ben bir noktada kendimi feda etmeyi kabul ederek yola çıkmıştım.

Bana güvenen bu arkadaşlar, genelleme yaparsak, içerdekileri de dışarıdakileri de bağlar. Bu konuda fazla yorum yapmam söz konusu değildir. Ancak bu bir organizasyon işidir. Organizasyonda çeşitli kesimlerin parmağı olabilir. Kimin kime nerede yardım ettiği zaten biraz karışıktır bu işte. Ben her zaman bana 'melekler' yardım etti diye düşünüyorum. Çünkü koruma altındaki bir cezaevinden çıkıyorsunuz, hangi kapıda sıkıntıya düşseniz, bir de bakıyorsunuz ki, kapı sonuna kadar açılmış size. Ben gerçekten 'meleklerin' bu işte parmağı olduğuna inanıyorum. Yorumu size bırakıyorum."

'Ordu'nun yıpranmaması gerekiyordu.'

"Ayrı ayrı kelepçelerimiz vardı. Kelepçe problemimiz yoktu. Biz tabii olarak, cezaevinden çıkarken kelepçelenmiştik ama askeri nizamiyeye gelmeden, ikimizin kelepçelerini de ben zaten açmıştım. Kendi kelepçemde açıktı. Onun kelepçesi de açıktı. Üzerimde yeterince anahtar vardı. Yani üstümüzdeki kelepçe değil de, değişik bir kelepçe de olsaydı onları çözebilecek, yanımda gerekli anahtarlar mevcuttu zaten. Yani hiçbir şeyi şansa bırakmamıştık."

Atilla Serpil, her türlü silahlı çatışmaya da hazırlıklı gönderilmişti. Ağca'yı koruma pahasına canını ortaya koyan Serpil, Kartal Maltepe Askeri Cezaevi'nden üzerinde silahlarla çıkıyor. "Evet, silahlarla çıktık ve gittik. Şimdi o silahların nasıl ya da nerden getirildiği aslında bilinen gerçekler. Ancak Türk Silahlı Kuvvetlerine vermiş olduğumuz değer, askeriyenin belli mihraklar tarafından hedef seçilmemesini arzu ettiğimiz için olayın boyutunu, yönünü değiştirdik. 'Ordu'nun yıpranmaması gerekiyordu.' Bu bir gerçektir. Bunu burada söylemekte, bir sakınca görmüyorum. Çünkü daha sonra bu kamuoyunda da yer aldı. Silahları zırhlı tugaydan çıkardığım doğrudur efendim."

Ne tür silahlar bunlar?

Bu silahların, Atilla Serpil'e cezaevinde görevli er Osman Alasu tarafından verildiği saptanarak, yargılanması sonucunda mahkûm olacaktı. Osman Alasu da, Ağca, Şener ve Çaylan gibi Malatyalı.

"Silahların biri 74'lü Browning, diğeri PPK 38 diye 7-65 bir silah ve iki silahın yedek şarjörleri, ayrıca 7-65 ve 9 mm'lik çıplak mermiler, bacaklarımda da cezaevinde yapılmış, iki şiş, üzerimde bir de boğma zinciri vardı.

Arkadaşlarımızın peşimizde olduğundan haberim vardı. Ancak, daha sonra bu arkadaşlarla şu ya da bu şekilde kontağa girme imkânımız olmadı. İşler rast gitmedi. Adli Tıp'a intikal ettik.

Dosya gönderilmedi!

Mehmet Ali'nin sevk evrakı olmadığı ortaya çıktı. Dosyası unutulmuş işte. Yani hastaneye sevk evrakı olmadığı için, Mehmet Ali'yi yukarıya kontrol odasına ya da hastane bölümüne almadılar. Evrakta eksiklik var dediler. Tabii bu enteresandır yani garip bir durum. Özellikle o günkü şartlarda gündemin bir numarasını işgal eden bir insan için, yani Mehmet Ali Ağca gibi bir insan için böyle bir unutkanlığı neye bağlayabileceğimi bilmiyorum.

'Dosyada eksiklik olduğu" söylenip, benden de hemen yukarı çıkmam istenince, Mehmet Ali Ağca benden silahın birini hemen vermemi istedi. 'Aman kardeşim, silahın birini ver' dedi. Bu olayda kesinlikle inandığım şey, gerek benim gerek Mehmet Ali'nin psikolojik yapısının daha önceden etkili ve yetkili insanlar tarafından analiz edildiğidir. Bizim orada atacağımız adımların hesabı yapıldı gibi, bir izlenim edindim ben orada. Yani, Mehmet Ali'nin dosyasının eksik olduğu için mahkûm servisine kabul edilmeyecek olması ve bunun neler getirebileceğinin tahlili bence önceden yapılmıştı. Ve o dosya da onun için gönderilmemişti bana göre.

Mehmet Ali Ağca'nın, orada silah istemesinden daha büyük bir risk göremiyorum ben. O ortamda Mehmet Ali'nin elinde bir silah görülmesinin getireceği riski önceden tartmış oldukları inancını taşıyorum.

Yani, MehmetAli Ağca'nın böyle bir riske gireceğine inanmış insanların organizasyonu diyorum, ben buna. Silahı vermeyişimdeki kasıtsa çok bilmişlikten değil. İşte orada can derdine düştüm.

Serpil silahı vermiyor

Yalnız o an, güvenlik personeli sivil bir ortamdasınız. Kapıların önünde izbandut gibi insanlar. Önlüklüler, boş kapıları açıp, açıp kapatıyorlar. Göz ucuyla da size bakıyorlar ve sizi oraya getiren grupla onların bir ilgisi yok, yani tesadüf ama sivil tüm personel boşaltılmış. Yani o hastanede o gün dışardan işi olup da oraya gitmek isteyen bir insanı içeri almıyorlar. Mahkûm servisi,

mahkûmlara kapalı. Mehmet Ali Ağca hastaneye gidecek diye, hastanede yatan tüm hastalar taburcu edilmiş.

Sezgilerime güvenirim. Yani bu güne kadar ayakta kaldıysam sezgilerim sayesinde kaldım. Orada ciddi ciddi Mehmet Ali'ye karşı bir tertip vardı.

Birileri Ağca'nın kaçırılmasını organize ederken, sıkıntılarımızı bizim lehimize izole etmeye çalışırken, birileri de göz yumulmasına karşı tedbirler almışlardı. Gizli servislerin savaşı gibi bir şey.

Olağanüstü bir durum

İstanbul'un bütün vurucu timleri o gün ordaydı. Kapının önünde askeri kariyer polis arabaları vs. vs. Yani dış güvenliği boş geçin, içerde de çok acayip bir güvenlik önlemi vardı. Çelik yeleklerin üzerine iş önlükleri giyilmişti. Hademe gibi davranıyordu polisler. Ben daha önce de Adli Tıp personelini gözleme fırsatı bulmuştum".

(Akla hemen bu olaydan 5-6 gün önce Serpil'in Adli Tıp'a götürülüşü geliyor. Serpil neden Adli Tıp'a götürülmüştü. Yoksa orada keşif mi yaptırılmıştı? 'İyilik melekleri', Serpil'i, mekânı önceden görüp tanıması için mi götürülmesini istemişlerdi? y.n.)

"Benim daha önce gördüğüm insanların çoğu yaşlı, başlı insanlardı. O gün orda gördüğüm 20-25 yaşlarında, babayiğit insanlar. Yani bunu algılamakta güçlük çekenin zekasında bir problem olması lazım diye düşünürüm. Aslında Mehmet Ali Ağca bildiğim kadarıyla benden daha iyi bir gözlemcidir. Gizli servisler üzerine yazılmış kitapları okurdu devamlı zaten. Onunla konuşmalarımızdan, benden daha iyi bir gözlemci olduğuna kanaat de getirmiştim.

Gel gelelim, oradaki olayın ayırdına varmamış olması beni hayal kırıklığına uğrattı. Söylemek zorunda kaldım. Özellikle kapıdaki 2 tane elemana dikkatini çektim. 'Dikkat et, bu insanlar göz ucuyla bize bakıyorlar. Yapılarına bak, giyinişlerine bak, gömlek açık. Altta görünen şeylere bak. Onlar çelik yelek olmalı. Ne dersin' dedim. Biraz sinirlendi Ağca, strese girdi. Askerlerin ortasında kolumdan tuttu. 'Tuvalete girelim kardeş' dedi ba-

na. Girmedim tabi. Kusura bakma dedim yanından uzaklaşmaya çalıştım. Zaten ayrı ayrı kelepçelerimiz vardı.

Adli Tıp'tan çıkış yok

O zamanlar Adli Tıp binası, Gülhane Parkı'nın karşısında, bugün Çocuk Mahkemesi olarak kullanılan bina. Yanında valilik ve emniyet müdürlüğü, dışarıda askerin ve emniyet güçlerinin yoğun önlemi...

"Her halükârda Adli Tıp'tan gitmemiz söz konusu değildi onu da söyleyeyim. Ben o gün Mehmet Ali Ağca'nın 'dosyasını unutan' görevlilere şükranlarımı sunuyorum. Eğer o gün o dosya orda unutulmamış olsaydı, önce M. Ali Ağca arkasından da, sanki bir takım şeylere vakıfmışım gibi 'aman yalnız gitmesin' diye ikimizi birlikte orada imha edeceklerdi diye bir düşünce taşıyorum. Yani Ağca, orda silahı alsaydı, ben de silah çekecektim. Ama ben biliyor ve inanıyorum ki, Ağca bir tek el ateş etseydi, ikimizin de geleceği yoktu yani. Ben bu korkuyla vermedim silahı zaten.

İnfaz senaryosu

'TİKKO adını kullanarak soygun yapan bir suçlu, İpekçi'yi öldüren ülkücü Ağca'yı vurmuş gösterilecek, sonra da çıkan çatışmayla Atilla Serpil'de ortadan kaldırılacak'. Dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Hayri Kozakçıoğlu'nun da söylediği, Serpil'in üzerindeki silahların daha önce sol eylemlerde kullanılmış, kirli silahlar olması da, böyle bir tertibin ne kadar akla yakın olduğunu gösteriyor.

"Vurgulamaya çalıştığım demin oydu. Yani olayın içinde, bir kesim yardımcı olmaya çalışırken, bir kesimde olayı baltalamaya çalıştı, ama her iki kesimin niyeti de aynı sonla noktalanabilir. Bu konuda fazla bir yorumda bulunmak, haddimi aşmak olur."

Ölümü hissettim

"Ben orada ölümü hissettim. Ancak ölümün benimle orada bir alış verişi yoktu Ancak ben, sadece M. Ali Ağca'nın zarar göreceği bir ortamda, sağ bırakılacağım söz konusu olmayacağı en-

dişesini de taşıdım orada. Zaten silah vermeyişimin sebebi oydu. Yani orada Ağca'nın silahlardan birini eline alması halinde olabileceklerden korktuğum için vermedim bir, ikincisi, yine söylüyorum kimler olduğu önemli değil ama belli kişilere, ya da belli yerlere 'Mehmet Ali Ağca'yı ayakta tutacağıma' dair sözlerim vardı. Bu söz benden alınmıştı. Yeni sadece kendimi değil, kendimden yola çıkarak Mehmet Ali Ağca'nın da hayatını orada düşünmüş oldum. En azından, önce can demiş olsam dahi bu sayede, hâlâ arkadaşım da ben de hayattayız.

Ama başlarda söylediğim gibi, kimse kafama silah dayamadı. Netice itibariyle biraz da kendimi o camiaya kabul ettirebilmenin gereği olarak görmüştüm zaten bu olaydaki yardımımı. Böyle bir söz verdiniz diye, göre göre kendinizi öldürtmeniz de gerekmez. Mühim olan ayakta kalarak bir şeyler yapabilmek.

Üst araması bile yok

"Ben Ağca kadar popüler olmamakla birlikte, sağ olsunlar evrakımı unutmamışlardı. Ben bir üst kata muayene bölümüne çıktım. Yukarıya çıktığım zaman yine 'iyilik meleklerim' benimle beraberdi.

Adli Tıp kurumuna girdiğiniz zaman, hasta kabul bölümünün kapısı önünde sürekli olarak jandarmalar bekler, üst araması yaparlar. Yalnız tesadüfen, o gün yerinde olması gereken görevliler yoktu. Beni getirenler de, temiz olduğum gerekçesiyle rahat hareket ettikleri için mahkûm servisinin koridoruna girdim. Normal olarak benim, verecekleri giysileri bir odada giyerek hasta koğuşuna gitmem gerekecekti.

Onların "böyle geçeceksin" talebine uymayarak hasta koğuşuna girdim. Rahatsızlandığım gerekçesiyle, karnımı tutarak yatağa doğru gittim. Yatağa uzanırken de belimdeki iki silahı yastıkların altına atıverdim. Ancak silahları bırakabildim. Ama bunun sonu yok, birileri gelip sizi soyacak, 'üstünü değiştir' diyecekler.

Silahlı eylem

"Silahlar koydum, koymaya da, camsız ızgara parmakları olan kapının penceresinden bir görevli yastığıma doğru ters ters bakıyordu. Bizi götüren güvenlik görevlisi arkadaşlar benle beraber arkamdan silahları bana doğru tutuyorlar. Şahsın baktığı yere, göz ucuyla bakıyorum artık. Baktığım yerde 14'lü silahların kabzasının çok küçük bir bölümünün karartısını gördüm. Söz konusu yetkilinin daha sonra beyan edeceği gibi kendisi diğer adli mahkûm arkadaşlarımızın sıkça uyuşturucu ile birlikte gitmelerinden yola çıkarak benim oraya uyuşturucu koymuş olduğumu düşünmüş.

Neticede görevli arkadaş yastığa doğru hamle yapmak isteyince mecburen kalktım, oturdum. Silahları onun almasına müsaade etmem söz konusu değil. Durduk yerde silahları vermek istemiyorum. Yastığı kaldırdım, arkaya doğru attım. Bütün kafalar yastığa dönünce, silahları alarak, içeridekileri teslim aldım. Olay bu. Bahane olarak da tabi dedim yani ben bu hastanede yatmak istemiyorum. Yetkilileri getirin vs. Bu arada basınla görüşmek istediğimi beyan ettim.

O an çeşitli duyguları bir arada yaşadım. Bazı olaylardan ötürü aldatıldığımı düşündüm. Bir ara kendimi frenlemekten vazgeçebileceğimi düşündüm. Astsubay Yusuf Hududi'nin hem Mehmet Ali Ağca'dan getirdiği selam ve sözler, hem de kendisinin orda bir çılgınlık yapmama karşı sıkça rica etmiş ve şunu söylemiştir:

Yapma eller tetikte. Bir tek el ateş etmeni bekliyorlar. Riske atma kendini, ne olursun.

Teslim oluyor

"Daha sonra rahmetli hocam geldiler Sayın Ayhan Songar. Rica ettiler, dediler ki 'evlat silahları bırak. Ne diyorsan yaparız. Burada yatmak istemiyorsan yatırmayız'. Bu söze karşılık zaten silahlarımı bıraktım. Yanılmıyorsam 1,5 saat kadar falan yukarıda oturdum. Tabi bunu yaparken 1 -2 görevlide bana eşlik etmek zorunda kaldı. Onlardan burada kamuoyunun önünde tekrar özür diliyorum. Sayemde 6 ayda boşu boşuna ceza yattılar. Ama yine

söylüyorum, orada bir şiddet yaşamadıysak bunda Başçavuş Hududi'nin çok büyük payı vardır. Ona minnettarım. Bizim yüzümüzden onu da cezaevine aldılar."

"Türkeş' in fedaisi"

Bu olay sonrasında, akli dengesinin yerinde olduğu raporu verilen Serpil sorgulanmak üzere, 1 numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi savcısı Yüzbaşı Ahmet Koç'un yanına götürülüyor.

"Ağca kapıda iki inzibatın gözetiminde bekletildi. Ben içeriye girdim. Hatırlayabildiğim kadarıyla 2 denizci subayı vardı içeride. Masalara oturmuşlardı. Ahmet Koç, elini söyle vurarak, 'Vay Alparslan Türkeş'in fedaisi geldi' dedi. Yaptığı hareket aynen buydu. 'Alparslan Türkeş'in fedaisi' deyince, sorgulamanın onun inisiyatifinde gelişeceğini hissettiğim için güldüm ve her hangi bir şey de söylemedim. Yalnız şu an tam olarak hatırlamıyorum. Tahrik edecek bir kelime kullandım kendilerine. Ve kalktılar bana doğru geldiler, hatırladığım kadarıyla, ya çok sert bir kapıydı, yani tahta falan olabilir de, çok sert bir kapıydı, büyük bir ihtimalle de demirdi. O an ki soruşturmadan yırtabilmek için, yani o an orada ifade vermemek, zaman kazanabilmek için, bu arada Ağca ile ya da diğer dostlarımla temasa geçebilmek için üstüme gelmesini bekledim. Sanki ona vuracakmışım gibi, bana iyice yaklaştığını hissettiğim an, kafamı hızla kapıya vurdum. Vurduğum yere de düştüm zaten. Kafam patladığı için direk hastaneye kaldırıldım."

Biz sorgulasaydık...

Bu olay sonrasında, özellikle adi gasp suçlusunun polis tarafından mutlaka sorgulanmasını pek çok istemelerine rağmen, İstanbul polisine o imkânın sağlanmadığına dikkat çekiyor dönemin İstanbul Emniyet Müdür Hayri Kozakçıoğlu ve devam ediyor, "Bu olayın soruşturmasını sıkıyönetim savcılığı devam ettirdi. Sıkıyönetim mahkemesi savcıları tarafından sorgulandı. O nedenle o silahlar oraya nasıl getirildi, ve olayın gerçek pozisyonu neydi bilmiyoruz. Ama benim bilgim Mehmet Ali Ağca'nın ve yanındaki şahsın odadaki silahları temin ettikten sonra, kaçmaya

teşebbüs edecekleri. (Kozakçıoğlu, bugün bile o silahların cezaevinden çıkartılarak beraberlerinde getirdiklerini bilmiyor, y.n.)

Kaçmaya teşebbüs sırasında da, güvenlik güçleriyle müsademeye girecekler. Adli Tıp, o zaman Gülhane Parkı kapısının karşısındaydı. Vilayet binası hemen yanında, İstanbul Emniyet Müdürlüğü de yakında. Ayrıca o bölgede çok geniş güvenlik önlemleri alınmıştı. Yani o güvenlik önlemlerini yarıp gitmeleri mümkün değildi. O nedenle o müsademenin sonunda, belki de onların her ikisini birden ortadan kaldırılması düşünülmüş de olabilir. Ayrıca o verilen silahların hepsi de pek çok olayda kullanılmış sabıkalı silahlardı. Böylece o silahlarla birlikte o kişilerin ortadan kaldırılması düşünülmüş olabilir. Ama tabi bunları ifadelerini alamadığımız için belgeleme imkânımız yok şu anda."

Serpil'in Ağca ile vedalaşması

Başarısızlıkla biten bu kaçırma girişimi Atilla Serpil'in bireysel eylemi olarak kalıyor. Serpil cezaevine gönderilirken, Ağca Adli Tıp'ta müşahede altında tutuluyor. Ağca Adli tıp operasyonuyla kaçırılamayınca, tekrar planlar yapılıyor. Ağca kaçırılacaktır. Ağca'nın duruşmalarda konuşmakla tehdit ettiği kişiler Ağca'nın bir an önce kaçırılması gerektiği bilinciyle yeni planlar yapmaktadırlar.

Adli Tıp'tan dönen Ağca ile Atilla Serpil 19 Kasım günü vedalaşıyorlar. Ağca, 23 Kasım 1979 günü Maltepe Askeri Cezaevi'nden kaçırıldıktan sonra da, bu kader arkadaşını unutmuyor. Firarda olduğu dönemler çeşitli kanallarla Atilla Serpil'e iyi olduğu haberlerini yolluyor. Papa Suikastı sonrasında da, Roma'da cezaevinde yatarken avukatlığını da yapan Doğan Yıldırım vasıtasıyla birkaç sefer selam yolluyor.

Serpil, cezaevinde tanıştığı ülkücülerle birlikte hareket etmeye başladıktan yıllar sonra, ülkücü olup olmadığı konusunda şu açıklamayı yapıyor: "Bu Ülkücülük anlayışına bağlı bir şey. Ben ülkücüyüm demiyorum, ama bir araştırma yapsınlar, kaç tane gerçek ülkücü, benim o camiaya sıkıntı yaşatmamak için ödemiş olduğum bedeli ödemiştir."

Serpil devlete mi çalışıyordu?

Ağca'nın cezaevinden kaçırılmasının bir süre sonra Atilla Serpil'in sıkıyönetim mahkemesinde yargılanmasma görevsizlik kararı verilerek, dosyası Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderiliyor. Serpil de tekrar Sağmalcılar'a. Ama sonrasında, Tekirdağ ve en son da Çanakkale'ye.

Serpil'in, Ağca'yı kaçırmak için, ya da kaçırma bahanesiyle ortadan kaldırma planı için cezaevi değiştirildiğini düşünüyor insan, ister istemez.

1991 yılında, 'Tecil Yasası'ndan faydalanarak cezaevinden çıkan Serpil kısa bir süre sonra apar topar yurt dışına çıkıyor, Almanya, Avusturya çeşitli Avrupa ülkelerinde dolaşıyor. Buralarda ne yaptığına ilişkin bilgi vermiyor kendisi, ancak Almanya'dan edindiğimiz bir bilgi, burada bir ihbar sonucu Hamburg'da cezaevinde yattığı, çıktıktan beş buçuk ay sonra da kendisini ihbar edenin silahla vurularak yaralanması olayıyla ilgili 3 yıl ceza aldığı, ancak bu cezanın 22 ayını doldurduktan soma mevcutlu olarak, yani polis nezaretinde Türkiye'ye iade edildiği şeklinde. Türkiye'de ise her hangi bir suçlamayla karşılaşmıyor.

Atilla Serpil'in Berlin'de gerçekleştirdiği bir eylem dikkatleri çekiyor. Gündüz saatlerinde insanların yoğun olduğu bir saatte, bir cafeye girerek içerideki insanları rehin alıyor, Atilla Serpil. Alman medyasına da malzeme olan bu olayda, Serpil'in cafe içindeki insanları rehin alma metodu da oldukça ilginç. Kendi kafasına dayadığı silahla, kendini öldürme tehdidinde bulunarak rehin alıyor cafe içindekileri. Berlin polisinin olay yerine gelmesiyle teslim olan Serpil, bu eyleminden her hangi bir ceza almıyor. Tabancasında tek kurşunun olması, kendinden başkasını tehdit etmemiş olması bu olaydan ceza almamasına neden olur mu bilmiyoruz. Kendisini deşifre etmek istercesine böyle bir eylem giren Serpil'in, bu eylemi niye gerçekleştirdiği ise bilinmiyor.

Serpil ölümüne dövülüyor

Atilla Serpü'le yaptığım görüşmeden iki gün sonra telefonla arıyor ve takip edildiğini, isimsiz telefonlar aldığını söylüyor. Bir başka gün yine telefon ederek, kendisin takip eden iki ayrı aracın

plakalarını tespit edip araştırdığını ve plakalardan birinin bir traktöre, diğerinin ise bir kamyona ait olduğunu tespit ettiğini söylüyor.

Sabah Gazetesi İstanbul ekinde çıkan bir haber, tren çetelerinin emekli devlet memuru Atilla Serpil'i çok fena dövdüğü yazıyor. Kendisine hastanede ulaştığımız Atilla Serpil'i ciğerlerine dren takılmış, iki kolu da birkaç yerden kırılmış, sağ kolu açık kırık durumunda, vücudunun her tarafı darp içinde yatarken bulduk. Saldırıyı yapanları da tanımıyor ve bir anlam veremiyor.

Ağca hapishanede, Serpil hastanede

Atilla Serpil'in öldürülesiye dövüldüğü gün, kaçması için uğruna kendini feda edeceği Abdi İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca'nın Türkiye'ye iade edildiği güne rastlaması oldukça manidar. Atilla Serpil'in anlatımına göre olay şöyle gelişiyor:

Atilla Serpil, Haydarpaşa Gar'ından 22:35 banliyösüyle Pendik istikametine doğru yola çıkıyor. Aynı saatlerde 22:45'de Roma'dan havalanan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait bir uçak İpekçi'nin katili Ağca'yı getirmek üzere yola çıkıyor.

Atilla Serpil, tren hareket ettikten birkaç durak sonra, vagona binen oldukça iyi giyimli, eğitimli oldukları konuşma tarzlarından belli olan biri beyaz tenli, diğerleri doğu şivesiyle ama düzgün konuşan en az sekiz kişi tarafından Küçükyalı İstasyonu'nda indikten sonra kemikleri kırılana kadar dövülüyor. Saldırganların, daha sonra istasyondan çıkarak yol kenarında kendilerini bekleyen araca binerek uzaklaştıklarını gördüğünü anlatan Serpil, sabah gazetelerden Ağca'nın Türkiye'ye iade edildiğini hastanede öğreniyor. Gece kimlerin saldırısına uğradığını düşünüyor tekrar. Ama yine de Ağca'nın Türkiye'ye iadesiyle bir bağlantısı olup olmadığını çözemiyor kafasında. Yıllardır Ağca'nın İpekçi'nin katili olmadığını söyleyip duran Atilla Serpil, Ağca'nın 21 yıl sonra Türkiye'ye doğru yola çıktığı saatlerde öldüresiye dövülmesine anlam vermeye çalışıyor.

21 yıl önce Kartal Maltepe Askeri Cezaevi'nde tanışan ve 19 Kasım 1979 günü, Ağca kaçmadan 4 gün önce vedalaşan Mehmet Ali Ağca ve Atilla Serpil'in yolları 21 yıl sonra yine Kartal'da kesişir. Ancak biri hapishanede, diğeri hastanede.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ağca kaçırılıyor

Kaçırma eylemi 23 Kasım 1979 günü gerçekleşir. "Kaçırma planı ülkücü Oral Çelik ve Abdullah Çatlı tarafından yapılmıştır."[14] Ağca, son duruşmasında, "İpekçi'yi öldürmediğini açıkladıktan sonra, Oral Çelik yeni kaçırma hazırlıklara girişmiştir. Ağca Cezaevi'nde görevli er Bünyamin Yılmaz'a 100.000 TL vererek, yardımını sağlamıştır.

Çelik ve Özbey'den ziyaretler

Cezaevinden kaçış olayını, Ağca Roma'da verdiği ifadelerinde anlatıyor, Oral Çelik'in sık sık sahte kimliklerle hapishaneye gelerek kendisini ziyaret ettiğini, Yalçın Özbey'in de Çelik gibi ziyaret ettiğini ve her ikisinin de kendisine, değişik kıyafetler getirdiğini söylüyor.

İfadesinde, "1979 yılının Kasım ayında, çok basit şeklide gerçekleşti. Ben, er Yılmaz'ın bulduğu er üniformasını giyerek kaçtım. Bu üniforma ile birlikte astsubay Yusuf Hududi, bana bir çift asker postalı bulmuştu. Kaçtığım gece, astsubay Hududi nöbetçiydi."

Daha sonra Oral Çelik'in arkadaşı Ramazan Gürbüz'ün Beyoğlu'ndaki adresine gittiklerini adresi de Çelik'in vermiş olduğunu söylüyor. Kaçışında, daha sonra Çelik'ten öğrendiğine göre

[14]Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 44

toplam olarak, astsubay Hududi'ye 400.000 TL, er Bünyamin'e 300.000 TL verildiğini, Oral Çelik bu paraları da, Abuzer Uğurlu'dan sağladığın anlatıyor.

Ağca, hapisten kaçtıktan sonra Kemal Derinkök'ün, kendisine 100 bin TL'lik bir yardım yaptığını, bu konuda da Oral Çelik'in aracı olarak, Derinkök'ten parayı alıp, kendisine, verdiğin açıklıyor.

Nasıl gerçekleşti

"Ağca, er Bünyamin Yılmaz'a bir pusula verir. Er Bünyamin de, bu pusula ile aktör Erol Taş'ın Cankurtaran semtindeki kıraathanesine gider. Burada Oral Çelik ve Mehmet Tanaydın ile buluşur. Mehmet Tanaydın, Bünyamin'e 20 bin lira verir, ayrıca bir silah ile 20 mermiyi Ağca'ya vermesini söyler. Bünyamin, tabanca ve mermileri cezaevinde bulunan Ağca'ya teslim eder. Kaçışın ilk aşaması gerçekleşmiştir.

Bu noktadan sonra, ikinci aşamaya geçilir: Ağca 'savunmamı hazırlayacağım' diyerek, tek nöbetçinin beklediği (G) koğuşuna iner. Koğuş nöbetçisi Vedat Akyüz firar etmiş bulunduğundan, Ağca'nın bulunduğu koğuşun nöbetini er Bünyamin Yılmaz alır. Bundan sonrası kolaydır. Ağca'nın koğuşunu açan er Bünyamin, daha önceden sağladığı bir er elbisesini de, Ağca'ya giydirir. Asker postalları da astsubay Yusuf Hududi'den temin edilir. Ağca, kilitli kapılardan böylece geçirilir. Zırhlı Tugay'ın soğanlık tarafındaki tel örgülerden çıkan er Bünyamin ve Ağca, Ankara asfaltına ulaşırlar."[15]

Bu kaçış esnasında 8 kilitli kapıdan geçmiştir, Mehmet Ali Ağca.

Er Bünyamin başka birlikten

Er Bünyamin Azer Yılmaz, aslen İğdırlı olup bir başka birlikte görevliyken, kaçış olayından kısa bir süre önce Kartal Maltepe Askeri Cezaevi'nde görevlendirilir. Bünyamin Azer Yılmaz'in bugün, yurtdışında olduğu ve büyük bir olasılıkla devlet adına bir takım gizli faaliyetlerde bulunduğu söyleniyor.

"Uğur Mumcu, Ağca Dosyası, Tekin Yayınevi 1982, s. 81

Ağca'yı, Adli Tıp'tan başarısız kaçırılma girişiminde bulunulduğu gün, Ağca'yı Adli Tıp'a götürmekle görevli astsubay Yusuf Hududi, Ağca'nın, Kartal Maltepe Askeri Cezaevi'nde kaçırıldığı gün de nöbetçidir ve Ağca, asker postallarını astsubay Hududi'den aldığını açıklar.

Oral Çelik öldürmek istiyor

Er Bünyamin Azer Yılmaz ve Mehmet Ali Ağca, Ankara Asfaltı üzerinden şehirlerarası bir arabaya binerek, Mecidiyeköy'e gelirler. Buradan da araba tutup, doğru ülkücü kesimden Mehmet Gürbüz'ün evine giderler. Mehmet Gürbüz, Ağca ve Bünyamin'i, kardeşleri olan Ramazan ve Rasim Gürbüz 'lerin evine götürür. Eve Oral Çelik daha sonra gelir. Er Bünyamin'e 100 bin lira para ve biri 9 mm'lik, öbürü de 6.35'lik olmak üzere iki tabanca ve 22 mermi verir. Oral Çelik bir ara, er Bünyamin'i öldürmek ister, ancak Ağca buna engel olur.[16]

Bu büyük bir organizasyondur

Koğuşta kendisinin dışında 15 kişinin daha bulunduğunu ve herkesin de Ağca'nın gideceğinden haberdar olduğunu söyleyen Doğan Yıldırım, "Ama kimse ihbar etmedi. Hiç bir yerde de edilmez. Şimdi içeri düşmüş bir insan, hele o düşüşün arkasında bir takım planlar ve bir takım hesaplar varsa, o insan yargılanma güvencesi altında değilse ve idam alacağı kesin gözüküyorsa, kaçmaya çalışır her insan gibi. Nitekim Maltepe cezaevinden daha önce de Cayan ve arkadaşları kaçtı. Bu bir kaçış hikayesidir. Bunun arkasında çok büyük organizasyon dönüyor" diyor.

Sıkıyönetimin uygulandığı bir dönemde, askeri bir cezaevinden İpekçi cinayeti gibi önemli bir olayın zanlısı kaçırılıyor. Üstelik savcıya "ben zaten gideceğim" dediği bilindiği halde. Elini kolunu sallayıp, asker ve subayların gözlerinin içine baka baka cezaevinden çıkıp gidiyor.

Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 81

Sıkıyönetim Bildirisi

23 Kasımı 24 Kasım gününe bağlayan gece kaçan ve kaçtığı 25 Kasım'da yapılan kontrol sırasında ortaya çıkan Mehmet Ali Ağca'nın, cezaevinden kaçışıyla ilgili 25 Kasım 1979 tarihli bir Sıkıyönetim Bildirisi yayınlanıyor:

"Gazeteci ve yazar Abdi İpekçi'nin öldürülmesi olayının faillerinden Ahmet oğlu, 1958 Malatya doğumlu Mehmet Ali Ağca, tutuklu bulunduğu Kartal Maltepe Askeri Cezaevi'nden dün sabaha karşı kaçırılmıştır. Tahkikata her yönüyle devam edilmekte olup, sanığın yakalanması için güvenlik kuvvetlerince geniş çapta arama ve kontroller sürmektedir."

Günlerce uyuyamadım

Ağca'nın Zırhlı Tugay'ın ortasındaki cezaevinden kaçırılması konusunda yıllar sonra, gazeteci Neşe Düzel'in sorularını yanıtlıyor, emekli Orgeneral Necdet Üruğ: 'Nasıl böyle önemli bir cinayetin faili veya sanığı cezaevinden kaçırılır, nasıl yaparlar' diye günlerce uyuyamadım.

Bu kaçırma olayını yapanlar tugayın içindeki kişiler. Bu bir örgüt meselesi. Maalesef oranın güvenliğine memur edilmiş bazı görevliler, subay, astsubay ve er olarak bu örgütün, Ağca'nın mensup olduğu sağ grubun sempatizanı çıktılar. Ağca onlara emanet edilmiş. Organize bir olaydı bu".[17]

Kaçırılma davası

Er Bünyamin Yılmaz olaydan sonra, bir yakının evinde silah, mermiler ve Oral Çelik tarafından kendisine verilmiş olan 100 bin lirayla yakalanıyor.

Ağca'nın cezaevinde kaçırılmasına ve yurtdışına kaçmasına yardımcı oldukları ileri sürülen, 3'ü idam istemli, 11 sanık İstanbul 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi'nde yargılanıyor.

Yargılanan subay, astsubay ve erlerin bir kısmı beraat ederken, Bünyamin Yılmaz, 18 yıl ağır hapse mahkûm oluyor. Hürriyet Gazetesi polis adliye muhabiri Özkan Altuntaş, Bünyamin

"Radikal Gazetesi, 3 Temmuz 2000

Yılmaz'in her duruşmaya gelişinde çok fevri, çok rahat hareket ettiğinin dikkatlerden kaçmadığmı anlatıyor:

"Bir asker değil de, sanki dışarıdan biri gibiydi. Ki orası, ordunun karargahı, 1 Numaralı Askeri Mahkemesi. Tutuklu asker, bir gün biz gazetecilere saldırdı. 'Fotoğraf çekiyoruz, ilgileniyoruz' diye, üstümüze saldırdı. Hatta bir gazeteci arkadaşımızı da elinden zor aldık. Bu kadar rahat hareket ediyordu."

Davada, Bünyamin Yılmaz, Mehmet Tanaydın, Ramazan ve Rasim Gürbüz kardeşler yargılanarak mahkûm oluyor. Oral Çelik'in bulunamadığı gerekçesiyle dosyası ayrılıyor.

Doğu'nun Başbuğu sahnede

Ağca'nın cezaevinden firar ettiği, ancak firarının cezaevi görevlilerince henüz anlaşılmadığı 24 Kasım 1979 günü, MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in emri ile, ülkücü örgütlerin içinde 'Doğu'nun Başbuğu' olarak nitelendirilen Yılma Durak, 12 Eylül sonrasında İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ndeki sorgusu sırasında, "Ankara'da MHP Genel Merkezi'nden Türkmen Onur ile bir görüşme yaparak, kodlu bir şekilde, Ağca'nın cezaevinden kaçırıldığını, durumun ancak gece anlaşılacağını, konuyu Türkeş'e bildirdiğini, bu haberi de, kendisine iletmesini" istediğini anlatıyor.

12 Eylül öncesinde, MHP Eminönü İlçe Başkanı ve daha sonra Malatya İl ikinci Başkanlığı yapan Zülfikar Yasan, 1980 Mayısı'nda verdiği ifade de, "Ağca'yı cezaevinden kaçırılmasını, ben, İstanbul ÜGD Başkanı Recep Öztürk, Yılma Durak, Oral Çelik ve Hasan Hüseyin Şener planladık" diyor.

"Ağca'yı cezaevinden çıkaran er Bünyamin Yılmaz, adı geçene firar olayında kullanılacak silahların, İstanbul Aksaray'daki ÜGD binasından Mehmet Tanaydın tarafından temin edildiğini" açıklıyor."[18]

Zülfikar Yasan, duruşma sırasında da, "Ağca, esasında MİT'in ajanıydı. Ve Abdi İpekçi'nin öldürülme olayında fail değildi. Maksat Ağca'yı fail gösterip MHP'yi küçük düşürmekti" diye açıklama yapıyor.

"Yeni Binyıl Gazetesi, 16 Haziran 2000

"Yılma Durak, ülkücü örgütlerin en önemli adamlarından biridir. 'Doğunun Başbuğu' olarak tanınan ve tanıtılan Durak'ın sağ ve sol örgütlere silah satan Osman İmamoğlu ile ilişkide olduğu da, savcılıkça saptanıyor.

'Çayırovalı Osman' olarak bilinen Osman İmamoğlu'nun ifadesinde söyledikleri, İstanbul Sıkıyönetim mahkemesi Askeri savcılığı iddianamesinde yer alıyor:

'1979 yılında,Yılma Durak adlı birisi, beni Aksaray'daki Kilim pastanesinde buldu. Durak'm teklifi üzerine, ülkücü kesime silah satmaya başladım."..."

Çatlı'nın evinde saklanıyor

Askeri cezaevinden kaçırılan Ağca, daha sonra, ÜGD Genel Başkan Yardımcısı Abdullah Çatlı'nın evinde 20 gün kadar kalır. Abdullah Çatlı'nın eşi Meral Çatlı, "Reis, Gladio'nun Türk Tetikçisi" kitabının yazarları Doğan Yurdakul ve Soner Yalçm'a, Ağca'nın evlerinde kalışını anlatıyor:

"Elektrik kısıntısı vardı. Her yer karanlıktı. Önce telefon ettiler. 15 dakika sonra da geldiler. Kalabalık 5-6 kişi vardı, fazla kalmadılar ve kısa bir süre sonra da gittiler.

Hepsi gitmiş, sadece bir kişi kalmıştı, çok zayıf ve saçları uzun, omuzlarında. Yemek masası bizim evin antresindeydi, yemek yiyoruz, ben arada sırada yüzüne bakıyorum, ama çıkaramıyorum. İçeri gidip gazetelere baktım, Ağca olduğunu anladım. Abdullah'ı içeriye çağırıp, 'ben bu kişiye tanıdım, bu Mehmet Ali Ağca' dedim. Abdullah hiçbir şey demedi. İçeri geçtik. Eve geldiği an saçı uzundu. Daha sonra yemek yedikten sonra, çay servisi yapmak için içeri girdim, saçları uzun olan kişinin saçları kısacıktı. Birden öyle görünce çok şaşırdım, geri geri çekildim. Meğer başındaki perukmuş. Abdullah bana, 'Madem, tanımışsın, bu Mehmet Ali Bey, bizde bir süre misafir kalacak' dedi. Dikkat ettim, yemek boyunca hiç konuşmadılar. Abdullah, Oral Çelik'i çok severdi. Ona karşı duydukları Ağca ile kıyaslanamaz. Oral Çelik'de bizim İstanbul'daki evimizde çok kaldı.Ağca bizde kal-

"Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 141

dığı sürece, çok konuşmazdı, hep okuyordu, evdeki dergileri gazeteleri. Çok kola içiyordu, az yemek yiyordu."[20]

Ağca'dan mektup

Ağca'nın cezaevinden kaçırılmasından 3 gün sonra, 26 Kasım 1979 günü Milliyet Gazetesi'ni telefonla arayarak, çöp kutusuna mektup koyduğunu söylüyor. İmlâ hatalarıyla dolu mektupta aynen şunlar yazıyor:

"MİLLİYET GAZETESİNE

Türkiye kardeş islam ülkeleri ile Ortadoğuda yeni bir siyasi, Askeri ve Ekonomik Güç oluşturmasından korkan batılı emperyalistler hassa bir dönemde dini lider maskeli Haçlı kumandanı John paul'ü acele Türkiye'ye gönderiyorlar, bu zamansız ve anlamsız ziyareti iptal edilmezse papayı kesinlikle vuracağım, cezaevinden kaçmamın tek nedeni budur. Ayrıca ABD ve İsrail kaynaklı Mekke baskınmın hesabı sorulacaktır. Ayrıca kansız, sessiz ve basit bir kaçış olayını rica ederim büyütmeyin.

Saygılarımla

Mehmet Ali Ağca
İmza"

Ağca Ankara'ya götürülüyor

Ağca, daha sonra 34 RF 601 plaka numaralı Renault marka otomobille Ankara'ya getiriliyor.

"Arabanın sahibi, Ağca'ya İpekçi cinayeti için talimat ve silah veren Mehmet Şener'in kardeşi Hasan Hüseyin Şener'dir.

Şener, bu arabayı, 29 Haziran 1979 günü, Yalçın Özbey adındaki ülkücü militandan devir yoluyla satın almıştır. Yalçm Özbey, hem Mehmet Şener'in, hem de Ağca'nın takım arkadaşıdır. Ağca'nın Yalçın Özbey ile bankada ortak hesabı bulunmaktadır.

Özbey, Abuzer Uğurlu ile sık sık görüşen ve bu ilişkiyi açıklayan sağcı bir militandır.

Ağca, Ankara Bahçelievler l'inci cadde 33/3 no'lu evde kalır. Evin sahibi Mehmet Kurşundur."[21]

[20] Doğan Yurdakul, Soner Yalçın, *Reis,* Öteki Yayınevi 1997, s. 114
[21] Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 45

"Oral Çelik, Ağca'nın kaçırılmasından 20-30 gün önce, Mustafa Dikici'ye, Ağca'yı general forsu çekilmiş askeri oto içerisinde kaçıracaklarını' söylüyor. Ağca general forsu çekilmiş bir arabayla değil, ama er elbisesi giydirilerek kaçırılıyor.

Mustafa Dikici, Oral Çelik'in, Ağca'nın kaçırılmasından sonra, 'İnci Baba'dan yardım gördüklerini' anlattığını bildiriyor. Ağca'da, Roma savcılığında aynı sözleri söylüyor."[22]

Nevşehir'den sahte pasaport

Ağca, Ankara'dan Nevşehir'e, Opel marka bir otomobille götürülüyor. Burada, öğretmenlik yapan Hamit Gökenç'i buluyorlar. Ağca, Nevşehir'de, Hamit Gökenç'in evinde kalıyor. "Ağca'ya sahte pasaport sağlanması için düşünülen yollardan biri, Oral Çelik'in Malatya'daki silahlı eylemlerde yakın arkadaşı Gökenç'in pasaportunun, Ağca'ya verilmesidir. Hamit Gökenç'in, Malatya Emniyet Müdürlüğü'nden almış olduğu, 5 Şubat 1980 ve 248711 sayılı pasaport Ağca'ya verilir. Ağca da pasaporta kendi resmini yapıştırır."[23]

Ancak Hamit Gökenç'in adı, Oral Çelik ile birlikte, Malatya'da Felsefe öğretmeni Nevzat Yıldırım'ın, 7 Haziran 1979'da öldürülmesi olayının faili olarak geçiyor ve sıkıyönetimce aranmaktadır.

Böyle olunca daha sağlam bir pasaporta ihtiyaç duyuluyor. Devreye Ülkücü Teknik Elemanlar Derneği başkanı Ömer Ay girer, Abdullah Çatlı'mn da Nevşehir'deki hocası ve pasaport sağlayıcısı olan Ay, Ağca'ya en kısa sürede pasaport ulaştıracağı sözünü veriyor.

Mehmet Kurşun Ağca'yı tekrar Ankara'ya götürür. Hamit Gökenç adına pasaportu olan Ağca, Ankara'da yine ülkücü olan Hasan Murat Pala'nın evinde kalıyor. Ancak yurt dışına çıkması şarttır, Avrupa'ya üzerindeki pasaportla gitmesi oldukça risklidir. Abdullah Çatlı, Ağca'nın İran'a gitmesi kararını verir. Bunu da, Çatlı'mn 1985 Eylül'ünde Roma'da verdiği ifadeden doğruluyoruz.

[22]Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 83

[21]Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 45

Yine kaçırırım

Ağca'ya, Erzurum ilinden verilmiş olan sahte pasaportu hazırlayan da yine sağcı militan Timur Selçuk'tur. Timur Selçuk, Ağca'nın İran'a geçişini de sağlıyor.

21 yıl sonra, Ağca Türkiye'ye iade edildikten sonra, Timur Selçuk ilk kez basına konuşur. Röportaj verdiği gazetede oldukça manidar. Genel Yayın Yönetmeni Abdi İpekçi'nin öldürülmesinden sonra satılan Milliyet Gazetesi... Söyleşiyi Belma Akçura, yapıyor:

"Toprağına hoş gelmiş. Ben kaçırdım, ama cezamı da aldım. Üç yıl bu suçtan içeride yattım. O zaman, 'Bunu kim gönderdi? Seni nasıl buldu?' diye sordular. Ben de 'Direkt bir alakası olduğunu zannetmiyorum, kaçan bir insanın beni nasıl bulduğunu bilemem' dedim.

Aslında, rahmetli Abdullah Çatlı cezaevinden kaçtıktan sonra Ağca'ya, "Doğu'ya gidersen şunu, bunu bul" diye telkinde bulunmuş...

Erzurum Ziraat Fakültesi son sınıf öğrencisi ve dernek başkanıydım. 1979 sonları, sanırım Kasım'dı. Kantinde oturuyordum. Biri gelip, 'Misafirler var, seninle görüşmek istiyorlar' dedi. Arabanın içerisine bindim, bir baktım Ağca.

Arabada diğer oturanları tanımıyordum, mahkemede tarif ettim. Önemli kişiler değildi. Ağca çok sakindi...

Cezaevinden kaçmış, gelmiş. "Defol git" diyemezsin. Gelmiş, mecbursun yardımcı olacaksın. Bu iş için bir İranlı ayarladım...

İran'a kaçırdım

"O zamanlar İğdır'a akrabaları nedeniyle gelip giden bazı İranlılar'dan hem Şah yönetimine, hem Humeyni rejimine karşı olanlarla irtibat kuruyorduk. Hâlâ da bu ilişki var, Türkiye'nin huzuru için. Biz İğdır'a gittik. İranlı da İğdır'a gelmişti. Ağca'yı birkaç gün İğdır'da misafir ettik. Fazla insan tanımak istemiyordu. Biz de mümkün olduğunca kimsenin onu görmesine izin vermedik. Geldiğinde birkaç kimliği, pasaportu falan vardı...

Sınırda daha önce özenli bir araştırma yaptık. Zaten İran'da

otorite boşluğu vardı. Bundan faydalanıp geçti. Türkiye'de de sınır güvenliği muntazam değildi. Şimdi bile değil ya. Akşamdı. Doğu'da karanlık çöktü mü o işler kolaylaşır. Ben sınıra yakın bir yere kadar götürdüm. İranlı onu bir iki saat sonra geçirmiş. 5.5 ay İran'a gidip gelenlerle selam gönderdik. İşin garip tarafı, bu 5.5 ay sonra İran'dan tekrar 'bunalmış' döndü. Üç saat sonra Ankara'ya hareket etti. 12 Eylül'de tutuklandık, içerde beş ay geçmişti ki Papa'yı vurduğunu duyduk. Hatta bir ara Mesih olduğunu da söylemiş. Çok tuhafıma gitti...[24]

Ağca tekrar İstanbul'da

Ankara'ya oradan da İstanbul'a geliyor Mehmet Ali Ağca ve burada cezaevinde tanıştığı Doğan Yıldırım'ı arıyor. "O geldiği zaman 1980'nin Temmuz ayıydı. Yani 12 Eylül'e 1 ay 2 ay kalmıştı. O zaman, burada çok sıkışmıştı. Kendini koruyacak, kollayacak bir grup, bir arkadaş veya herhangi bir dernek, örgüt yoktu. Herkes can derdine düşmüştü. Bana bir ulakla haber gönderdi. İstanbul'da bir yerde görüştük. İki şey söyledi bana, 'Ya beni alıp, götürüp idam ettireceksin, yahut bana yardımcı olacaksın. Başka çarem yok'.

Abuzer Uğurlu'dan yardım

"Çok düşündüm ve 'Peki, Bulgaristan'a geç' dedim. Çok endişe etti, 'Orası komünist bir ülke. Yani orda çok sıkıntıya düşerim'. 'Daha iyi ya, kimse, senin orda olduğundan şüphe etmez. Daha iyi korunursun. Orada tanışıklarım var, yardımcı olur sana' dedim.

O zamanlar, Bulgaristan üzerinden Türkiye'ye çok büyük kaçakçılık olayları organize ediliyordu. Orda bir iki tanışığım vardı Bulgaristan'da, onlardan yardım talep ettim.

Abuzer Uğurlu'yu arayarak, Sofya'da Metin adında bir arkadaşı olduğunu ve ona para gönderilmesi gerektiğini söyler. Uğurlu da, Sofya'daki adamı Ömer Mersan'ı arayarak, paranın 'Metin' adındaki şahsa verilmesini ister.

"Milliyet Gazetesi, 16 Haziran 2000

Sonra bu adamların hepsi açığa çıktı. Hep beraber yargılandık 7-8 sene gibi uzun bir süre sıkıyönetim mahkemelerinde yargılandık. Bir kısmımız ceza aldı, bir kısmımız beraat ettik. Şimdi Abuzer Uğurlu'nun yardımcı olmasını sağlayan insan benim. Abuzer'le aynı dönemde, Mehmet Ali Ağca'nın İpekçi suikastından tutuklanmasından önce, Selimiye Cezaevi'nde beraberdik. Dışarı çıktıktan sonra da, ilişkimiz devam etti. Gidip, geldim, o benim yanıma geldi, görüşürdük Abuzer Uğurlu'yla" diye Ağca'yı yurt dışına nasıl kaçırdığını anlatıyor o günlerde Yeşilköy Gümrük muhafaza memuru olan Doğan Yıldırım.

Bulgaristan'a yeni bir kimlikle

Ağca, 10 Temmuz 1980'de, Bulgaristan'a geçiyor. Burada Doğan Yıldırım vasıtasıyla ilişki kurduğu, Bekir Çelenk ve Abuzer Uğurlu'nun adamı Ömer Mersan'la, Sofya'nın gösterişli oteli Vitoşa'da buluşuyor. Selami ve Bekir Gültaş'ların Münih'teki Vardar şirketinde çalışan Ömer Mersan, Abuzer Uğurlu'nun talimatıyla Ağca'ya bir miktar para da veriyor. Ağca, artık, Hintli Joginder Singh olmuştur. Hintli pasaportuyla geldiği Bulgaristan'da Türkiye'den gelecek olan pasaportu beklemeye başlıyor. Aksi takdirde, Avrupa ülkelerinde dolaşımı riskli olacaktır.

Nevşehir pasaport cenneti

Ağca'nın ifadesine göre, Abdullah Çatlı ve Oral Çelik, Türk-Bulgar sınırında bir yerde Ağca ile buluşurlar ve ona Faruk Özgün adına düzenlenmiş pasaportu verirler.

Ülkücü kesim ile kaçakçıların ve Bulgar şirketlerinin ilişkilerine, Ağca'ya Nevşehir Emniyet Müdürlüğü'nden sağlanan sahte pasaport olayında da çok net biçimde görmek olasıdır. 12 Eylül'ün hemen öncesinde Nevşehir Emniyet Müdürlüğü'nde, haklarında tutuklama kararı olan Abdullah Çatlı ve arkadaşlarına peşi sıra pasaport üretilmektedir.

Bu dönem yurtdışına kaçışta kullanılan pasaportların hemen hemen tamamı Nevşehir Emniyet Müdürlüğü'nce hazırlanıyor. Pasaportlar da isimler de gerçekti, ama fotoğraflar kullanıcılarına aitti. İşin ilginci, Ağca ve arkadaşlarının Nevşehir Emniyet Mü-

dürlüğü'nden hazırlattıkları 20'den fazla pasaportun seri numaraları da birbirini takip ediyor.

Ama daha sonra soruşturmalar başladığında, Nevşehir Emniyet Müdürlüğü'nde çıkan bir yangın, pasaport şubedeki arşivin tamamen yanıp kül olmasına neden oluyor. Elden ne gelir, böylece bu konuda açılan soruşturmalarda, belgeler yangında yok oldukları için takipsizlikle sonuçlanıyor.

"Faruk Özgün adına düzenlenen sahte pasaport, ülkücülerin egemenliğindeki Nevşehir Emniyet Müdürlüğü'nden alınmıştır. Pasaport sahibi Faruk Özgün, pasaportu Halil İbrahim Kurt'a vermiş, Kurt, bu pasaportu Abdullah Çatlı'nın kardeşi Zeki Çatlı'ya teslim etmiş, pasaport Abdullah Çatlı ve Oral Çelik aracılığıyla, Bulgaristan'da Ömer Mersan'a ulaştırılmıştır."[25]

Pasaport İbrahim Şahin den mi?

16 Eylül 1985'te Roma Mahkemesi'nde tanıklık yapan Abdullah Çatlı, pasaport olayına açıklık getiriyor: "Ağca'ya Bulgaristan'a gitmesini sağlayan pasaportu ben verdim. Pasaportu memleketten dostum olan bir komiser sağladı."[26]

O tarihte Nevşehir'de görev yapanlara baktığımızda, karşımıza hiç de yabancı olmadığımız bir isim çıkıyor. İbrahim Şahin. Özel Harekat Dairesi Başkan Vekili, Topal cinayetine karıştıkları ileri sürülen özel tim polislerini koruduğu için ve Tarık Ümit'in kaçırılması olaylarına karıştığı gerekçesiyle soruşturulan İbrahim Şahin.

Hani, Bahçelievler katliamının firardaki sanığı Abdullah Çatlı ile karşılıklı göbek atarken çekilmiş fotoğrafları yayınlanan İbrahim Şahin. TBMM Susurluk Komisyonu'na verdiği ifade de, 12 Eylül öncesinde, Nevşehir Emniyet Müdürlüğü'nde çalıştığını söylüyor. Burada görev yaptığı sırada önemli bir aile ile tanışıyor. 1976 yılında Nevşehir Kozaklı'da komiser muavini iken, ilçenin ileri gelenlerinden Kederoğlu'lar ile tanışarak iyi dostluk kuruyor..

[2.] Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 171

"'Cumhuriyet Gazetesi, 27 Eylül 1985

Cheeroke cipin sahibi

6 Ağustos 1997 tarihli Aktüel dergisi, İbrahim Şahin'in kullandığı Cheeroke marka cipin sahibinin DYP İstanbul İl Yönetim Kurulu Üyesi eski ülkücü Abdullah Kederoğlu'na ait olduğunu yazıyor. Kederoğulları'yla ilişkisi o kadar gelişmişti ki kendisine cip bile tahsis etmişlerdi. Ayrıca Abdullah Kederoğlu'nun kardeşi, Avşar Kederoğlu, MİT elemanı Tarık Ümit kaybolmadan önce, onunla son konuşulan telefonun sahibi. TBMM Susurluk Komisyonuna verdiği ifade de, Tarık Ümit kaçırıldığı zaman cep telefonunu İbrahim Şahin'in kullandığını, Tarık Ümit'i en son arayanın da özel harekatçı Ziya Bandırmalıoğlu olduğunu söylüyor. Bununla da bitmiyor, Topal cinayetine adı kansan özel timcilerden Ayhan Akça, bir süre Kederoğlu'nun kız kardeşinin evinde kiracı olarak kalıyor.

Derinliklerdeki ilişkiler yıllardır devam eden bir organizasyonu gösteriyor.

(Televizyon programını hazırlarken, muhabir arkadaşım Hülya Hökenek, İbrahim Şahin'le temas kurmuş ve onunla pasaport konusu başta olmak üzere Ağca olayını görüşmeye ikna etmeye çalışıyordu. Birkaç görüşme sonrasında, Bursa tarafından olduğunu söyleyen Şahin, 'İstanbul'a geliyorum, size uğrar görüşürüz' diyor. Heyecan içinde İstanbul'a gelmesini beklerken, bir kez daha görüşüyor Hülya ve "Tamam şimdi yoldayım, İstanbul'a gelince görüşürüz' der. Ancak, Şahin gecikir ve telefon bağlantısı kurulamaz. Ajanslardan gelen haber, İbrahim Şahin'in Bursa yakınlarında trafik kazası geçirdiğini bildiriyordu. İbrahim Şahin geçirdiği trafik kazasıyla yaralanmış ve hastaneye kaldırılmıştı. Cipiyle yoldan çıkarak takla atmış, kendisi belki de araçtan atlayarak ölümden kurtulmuştu. Araçta tek başınaydı (?) ve araç yoldan çıkmıştı. Her türlü arazi koşullarına uyum sağlayabilecek türdün bir araba ve tecrübeli bir özel harekatçı! Şahin'in cipi nasıl olmuştu da yoldan çıkmıştı? Üstelik bizimle konuşmaya gelirken. Belki bir tesadüftü ama, bu tür kazalar hep aklımızı kurcalayacak türden. Kitap baskıya hazırlanırken, halen hastanede yatıyordu. İstanbul DGM'deki, Temmuz ayında görüşülen Susurluk Davası'nda, duruşmaya gelmedi. Avukatları, Şahin'in halen hastanede

yattığını ve şuurunun açık olmadığını, eylül ayı içinde ameliyat geçireceğini mahkemeye bildirdiler. y.n.)

Ağca'nın Avrupa gezisi

"Ağca, Zürih'e gelişinden 13 Mayıs 1981'deki Papa suikastına kadar geçen süre içinde, Avrupa'nın çeşitli merkezlerinde bol paralar harcayarak dolaştı.

Rastlantı bu ya, dolaştığı yerlerin çoğu da uluslararası silah ve uyuşturucu mafyasının buluşma merkezleriydi!

Bu kısa sürede gezdiği yerleri alt alta sıralamak bile insanın başını döndürüyor: İsviçre'de Zürih, Olten; Almanya'da Frankfurt, Hamburg, Nürnberg, Batı Berlin, Münih; Fransa'da Paris; İtalya'da Como, Milano, Roma; Avusturya'da Viyana; Belçika'da Masmechlen; İspanya'da Mayorka Adası, Tunus...

Papa suikastını soruşturanlar, yedi ay süren bu serüvenin maliyetinin yaklaşık 50 bin doları bulduğunu hesapladılar."[27]

Ağca'nın gezip dolaştığı yerler

"28 Kasım - 12 Aralık 1980 tarihleri arasında, Tunus'da bulunan Ağca, 29 Kasım'da Yusuf Dağ adlı bir Türk ile birlikte Hammamanat'te gidiyor.

12 Aralık günü Palermo'ya gelen Ağca, Hotel Liguria"da bir gece kaldıktan sonra deniz yoluyla Roma'ya geçerek, 14 Aralık günü Roma'da Hotel Erchimede'de kalıyor. Ağca'nın Aralık ayı sonlarında Avrupa Demokratik Ülkücü Dernekleri Federasyonu Genel Başkanı Musa Serdar Çelebi ile buluştuğu sanılıyor. Ağca, 18,28 ve 30 Ocak 1981 günleri, yine Roma'dadır. Bu kez Via Çiçerono'daki İsa pansiyonda kalıyor.

3 Şubat günü Ağca, Milano'da Biffi Restoranda görülüyor. Ağca Milano'dan sonra İsviçre'ye geçip, Olten'de Hotel Anker'de kalıyor. İsviçre polisi, Ağca'nın 1980 yılı Ekim ayının 24-27 günlerinde Lucorna kentinde Hotel Krone'de kaldığını saptıyor.[28]

"Doğan Yurdakul, Soner Yalçın, *Reis,* Öteki Yayınevi 1997, s. 147
"Milliyet Gazetesi, 19 Temmuz 1981, Orsan Öymen, *"İsviçre'de doğrulanan tabanca olayı" I* Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 69-71

Ağca, Olten'de Ömer Bağcı ile buluşuyor. Bu buluşmaya, Mehmet Şener, Abdullah Çatlı ve Oral Çelik'in de geldiği ileri sürülüyor. 27 Şubat'ta Lucern'de Hotel Hefer'de kalan Ağca'nın, 3 Mart günü, Zürih'teki Hotel Ruetii'de kaldığı belirleniyor...

1981 yılı Nisan ayında yeniden Roma'ya gelerek 5,6,7 Nisan günlerini Hotel Erchimede'de geçiren Ağca, daha sonra trenle Perugia'ya geçip, burada İtalyanca kurslarına katılıyor. Ağca Perugia'da Youth Hostel'de kalıyor. Daha soma tekrar Roma'ya dönen Ağca, burada Pirincipe Amedeo caddesindeki Torine Oteli'nde kalıyor.

Otelden Behlül Taşkın ve Hasan Taşkın adlı, Federal Almanya'nın Sarstest-Hildenhein kentinde oturan ülkücü kardeşler üzerine kayıtlı 0049-5066-62216 numaralı telefonu arıyor.

Buradan Avusturya'ya geçen Ağca'nın Otto Tinter'den silah aldığı, pazarlığını da Vorarberg kentinde yaptığı kayıtlara geçiyor.

Almanya'ya gitti mi, gitmedi mi?

"Daha önce de Federal Almanya'ya gittiği ve bu ülkede kaldığına ilişkin raporlar olmasına rağmen,[29] Ağca, ısrarla Almanya'ya hiç gitmediğini söylüyor. Ancak Ağca'nın 1980 yılının Nisan ve Mayıs aylarında, Almanya'nın çeşitli kentlerinde görüldüğü ve oturma izni almak için kırk yaşlarmda bir Alman kadmla evlendiği ve kendisine güvenmeyen arkadaşları tarafından öldürülmek istendiği kaydediliyor.[30]

Ağca bir türlü yerinde durmuyor. 18 Nisan Milano'da, 19 Nisan'da Cenova'da... Cenova'da Hotel Diene'de Giorgia Recco adındaki bir kadınla kalan Ağca, 23 Nisan gününü de, Milano'da Hotel Aosta'da geçiriyor. 25 Nisan'da ise, Mayorka'ya doğru uçuyor.

"Roma Ağır Ceza Mahkemesi'nirı kararı s: 17, dosya içindeki cilt 2, f. 241,518, 528, 590 sıradaki Digos ve Sismi raporları / Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 70

"Roma Ağır Ceza Mahkemesi Kararı, syf:19, Milliyet Gazetesi, Orsan Öymen, Cihan Akerson, 13.7.1982, "Ağca'nın iddiası: Papa'yı öldürmem için Bekir Çelenk aracılığıyla 3 milyon mark önerildi" / Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 70

Ağca Mayorka adasında

25 Nisan gününden 9 Mayıs'a kadar Mayorka adasında kalan Ağca'ya bu gezileri boyunca ihtiyacı olan paranın -50.000 dolar olduğu tahmin ediliyor- bir kısmının Musa Serdar Çelebi tarafından sağlandığı ileri sürülüyor.

Mehmet Ali Ağca'nın Mayorka adasında bulunduğu tarihlerde, Tura Turizmin görevlisi olarak Mayorka adasında bulunan, İpekçi cinayetini soruşturan MİT görevlisi Metin Günyol ile buluşup buluşmadığı konusuysa açıklığa kavuşmuyor.

9 Mayıs'ta İtalya'ya dönen Ağca, eski Nazi Grillmayer'den sağlanan bir silahı, Ömer Bağcı'dan alıyor. Brovvning marka tabanca ve mermileri alan Ağca, tren ile Roma'ya geliyor. Roma'da YMCA Oteli'nde kalmaya başlıyor. Ancak, düzgün İtalyanca konuşan birisinin kendisini telefonla aramasından sonra, İsa pansiyonda kendisi için ayrılan, 7 numaralı odaya yerleşiyor."[31]

3 milyon Mark

MİT'in 1982 yılında hazırlayıp İpekçi Cinayeti davasının görüldüğü, İstanbul 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi'ne gönderilen 'Gizli' ibareli Mehmet Ali Ağca raporu, 18 yıl sonra ortaya çıkıyor. Yeni Binyıl Gazetesi'de Mehmet Güç imzasıyla yayınlanan haberde, raporun 'Mehmet Ali Ağca ile ilgili son gelişmeler' başlığı altında Papa suikastına değinildiği belirtiliyor. Bu bölümde, Ağca ile Avrupa Ülkücü Türk Dernekleri Başkanı Musa Serdar Çelebi'nin 1980'nin Aralık aynıda," Milano'da buluştukları, Çelebi'nin Ağca'ya 1000 Alman Markı verdiği, 1981 yılının Mart ayında yaptıkları görüşmede ise, Çelebi'nin Papa suikastı için vaat edilen 3 milyon Alman Markı'nın Ağca'ya ulaştırma işini üstlendiği bilgileri aktarılıyor.

Raporda, Ağca'nın 1981 yılında İspanya'nın Mayorka Adası'ndan Musa Serdar Çelebi'yi arayarak, Papa suikastı için vaat edilen 3 milyon mark ile ilgili olarak, "Parayı aldım. İtalya'ya hareket ediyorum" dediği belirtiliyor.

"Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 69-72

Türkeş' e mektup

Mehmet Ali Ağca, bu Avrupa gezisi sırasında, MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş'e Münih'ten bir mektup yazıyor:

"Sayın Başbuğum, Önce en derin hürmetlerimle ellerinizden öper, pek sıcak ve babacan ilgilerinize sonsuz şükran borcumu iletmek isterim, beni bağıma basan ülkücü kardeşlerimin her türlü yardımı sayesinde, hiçbir şeyden zorum yoktur. Türk olmanın gururu ile yüce dava uğruna üzerime düşen her görevi şerefle yerine getirmenin huzuru içindeyim. Tanrı Türkü korusun ve yüceltsin.

En derin saygılarımla

Mehmet Ali Ağca."[32]

Papa suikastı

13 Mayıs 1981 Çarşamba gün, Saint-Pierre meydanında, Papa II. Jean Paul, üzeri açık cipi ile halkı selamlayarak giderken, kalabalığın içinde olan Ağca, Papa tam önüne geldiğinde fotoğraf makinesiyle kamufle ettiği tabancasını kaldırır, "Cebimden tabancamı çıkarıyorum. İki el ateş ediyorum, mermilerden biri Papa'nın vücuduna giriyor diğeri elini sıyırıp geçiyor. Gerisi tarih..."[33]

Ağca iki el ateş etmişti, ama Papa üç kurşun yarası almıştı. Kalabalık Ağca'nın üzerine yöneldiğinde, kısa boylu biri kaçarak, sütunların arasında kayboluyordu, Amerikalı turist Newton, koşarak kaçan kişinin arkasından iki kare fotoğraf çekmeyi başarıyor. Gerek çekilen fotoğraflar gerekse, görgü tanıklarının ifadeleri, kaçan şahsın Oral Çelik olduğunu gösteriyor. Ne var ki, 1985 Eylül'ünde tanık olarak, Roma Mahkemesi'ne çıkan Abdullah Çatlı, Oral Çelik'in olay günü kendisiyle birlikte Viyana'da olduğunu söylüyor.

Ağca, MİT çilerin kuşatmasında

Mehmet Ali Ağca'nın İpekçi cinayetine karışmasından, Askeri cezaevinden kaçışına, yurt dışına çıkışından para temin etmesine kadar kendisine yardım ve yataklık edenlerin çevresinde

"Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 107
"Mehmet Ali Ağca, Ben Mesih, s. 67-69

de, hep MİT mensubu veya MİT tarafından kullanılan kişiler bulunuyor.

Hemen hepsi de kadrolu, maaşlı bir devlet memuru olarak MİT'te görev yapmışlar.

"Hepsinin, Mehmet Ali Ağca, Abdullah Çatlı, Oral Çelik'le derin ilişkileri var. Bu MİT görevlilerinden kimi, Ağca ve arkadaşlarıyla görüşüp, onları yönlendirmiş, kimi sahte pasaport ve kimlik sağlamış, kimi de kaçakçılar ile, Ağca ve arkadaşları arasında kuryelik yapmış."[34]

Şahin Tolunoğlu

Uğur Mumcu, Tempo dergisiyle yaptığı söyleşide, Ağca'nın cezaevinden kaçırılışında Şahin Tolunoğlu adlı bir MİT görevlisinin yardım ettiğini söylüyordu.

Ağca, Roma'da ifadesini alan Sıkıyönetim Komutanlığı askeri savcılarına, Şahin Tolunoğlu adındaki MİT görevlisinin adını veriyordu. Bu adam şimdi öldü. MİT'te, Devlet Planlama Teşkilatı'nda ve atom enerjisinde çalışmış. 1969 seçimlerinde MHP adayı...

Ağca'nın ifadelerine göre, de gazetenin satışına engel olduğu için İpekçi'nin ortadan kaldırılmasını Abuzer Uğurlu'dan isteyen Ekspres gazetesinin Malatyalı sahibi Kemal Derinkök.

Mehmet Ali Ağca, Roma'daki ifadesinde, "Kemal Derinkök'ün yanında kendisine danışmanlık yapan Şahin Tolunoğlu isimli biri kalırdı. Bu hem MHP'nin, hem de MİT'in eski mensuplarındandı" diyordu.

Şahin Tolunoğlu, MİT'te çalışırken, görevinden istifa edip Malatyalı işadamı Kemal Derinkök'ün yanında çalışmaya başlıyor.

İpekçi cinayeti sırasında beklemekte olduğu iddia edilen ve bazı görgü tanıklarınca da doğrulanan Wolksvagen marka otomobilin içinde MİT'çi Şahin Tolunoğlu ve bir arkadaşı bulunduğu iddia ediliyor."

"Yeni Binyıl Gazetesi, Mehmet Güç, 17 Haziran 2000, Gençlere Ağca Dosyası "Soner Yalçın, Doğan Yurdakul, *Reis,* Öteki Yayınevi, 1997 / Doğan Yurdakul, Cengiz Erdinç, *Çetele,* Ümit Yayıncılık, 1998 / Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984

"Ağca ve arkadaşlarının pasaportları çoktan hazırdı aslmda ama bu bir tedbirdi sadece. MİT'çi Tolunoğlu getirmişti pasaportları. Bu bilgi, iki ayrı raporda yer aldı." (Yeni Binyıl Gazetesi, Mehmet Güç, 17 Haziran 2000, Gençlere Ağca Dosyası)

Metin Günyol

MİT'in Dış İstihbarat Daire Başkan yardımcılığı da yapan Metin Günyol, İpekçi soruşturmasıyla yakmdan ilgilenir ve sık sık îpekçi'nin eşi Sibel hanımla görüşür. Gelişmeler hakkında bilgi veriyor, hatta, Ağca'mn sorgu filmlerini bile izletiyor, Sibel Ipekçi'ye.

Aktüel dergisinden Mehmet Yalçın, İpekçi cinayeti sonrasında dönemin CHP'li hükümetince İstanbul MİT'inde olayı araştırmak için görevlendirilmiş olan o dönemin MİT İstanbul Takip Şubesi Müdür olan M.G. ile görüşüyor. Bir yılı aşkın bir süre ipekçi olayını araştırdığı belirtilen haberde, M.G.'nin, görüşme yapıldığı günlerde, büyük bir otelin güvenlik müdürü olarak çalıştığına değiniliyor. M.G. Aktüel'e şunları söylüyor:

"Çalışmalarım sonucunda olayı aydınlattım. Hem de her şeyi... Ama öyle bir manzarayla karşılaştım ki, bir değil 50 Abdi îpekçi'nin öleceğini bilsem, yine de söylemem, üstüne gitmem..."

M.G. Metin Günyol mu?

Asala operasyonu ve Günyol

Susurluk kazasında aynı araçta bulunan, Bahçelievler katliamı sanığı Abdullah Çatlı, DYP Urfa Milletvekili Sedat Edip Bucak ve Polis müdürü Hüseyin Kocadağ'm kazadan önce, Marmaris'te konaklayarak, Marmaris Martı otelinin Casino yöneticilerinden olan Metin Günyol ile görüştükleri ileri sürüldü.[36]

"İstanbul DGM Savcısının düzenlediği telefon tespit tutanında, Çatlı'nın konuştuğu kişiler arasında Metin Günyol'da yer almaktadır." (Yeni Yüzyıl Gazetesi, 14 Temmuz 1997) Ki bu tespit daha sonra, dava dosyasmda da yer alıyordu. "Çatlı ve Metin Günyol'un üç kez telefonla görüştükleri, Türk Telekom tarafından saptanarak, İstanbul DGM'ye gönderildi."[37]

"Doğan Yurdakul, Cengiz Erdinç, *Çetele,* Ümit Yayıncılık, 1998, s. 149
"Yeni Yüzyıl Gazetesi, 14 Temmuz 1997

Asala Operasyonu'nda ülkücüler

2000'e Doğru Dergisi, yurtdışındaki kaçak ülkücülerin Asala operasyonlarında kullanıldığı haberini yapıyor. Bu konuyla ilgili olarak, 29 Kasım 1990 tarihinde 2000'e Doğru Dergisi Ankara temsilcisi Hasan Yalçın ile Soner Yalçın, Mehmet Eymür ile bürosunda görüşüyorlar. Bu görüşme sırasında, Mehmet Eymür, ülkücüleri Avrupa'da kullanan MİT görevlisinin adını veriyor:

"Teşkilat içinde Mete bey olarak bilinir, asıl adı Metin Günyol'dur! Teşkilat onları kullandı. İlişkiyi Mete ağabey dedikleri Metin Günyol ile kurdular."[38]

Kimdir Metin Günyol

"23 Eylül 1935 İstanbul doğumlu. Haydarpaşa Lisesi'ni bitirdikten sonra, iki yıl İstanbul Üniversitesi'nde okuduktan sonra, öğrenimini yarıda bırakıp Almanya'ya gitti. Döndüğünde 30 yaşında, 1965 yılanda MİT'e girdi. 1974-78 yılları arasında MİT görevlisi olarak Almanya'da bulundu. Burada MHP teşkilatlarıyla yakından ilgilendi.Bu nedenle, tekrar Türkiye'ye döndüğünde, Abdi İpekçi suikastını MİT adına soruşturdu. Mehmet Ali Ağca'yı ilk sorgulayan ekip içinde yer aldı.

Ancak Metin Günyol'un 22 Mart 1981 tarihinde MİT'ten ayrıldığını görüyoruz. Bu dönem Tura Turizm adma İspanya'nın Mayorka Adası'na gidiyor. İlginç bir tesadüftür ki, Metin Günyol'un Mayorka'da olduğu günlerde, Ağca'da 25 Nisan 1981'de bu adaya gelerek, otelde bir hafta kalıyor.

Günyol, MİT'ten ayrıldıktan 7 ay sonra 1982 yılı Ekim ayında tekrar teşkilata dönüyor.

Metin Günyol, yedi aylık kısa bir görev için görevden ayrılmıştı. MİT'e döndükten sonra, Avrupa'da özellikle de Paris'te Asala'ya karşı eylemler yapılmaya başlandı.

Eylemlerin kod adı, 'Marsilya Operasyonu'ydu...[39]

Metin Günyol, 12 Ocak 1986 günü, Hiram Abas'ın MİT müsteşar yardımcılığına getirilmesiyle birlikte emekliliğe ayrılı-

'"Soner Yalçın, Doğan Yurdakul, *Bay Pipo,* Doğan Kitapçılık, 2000, s. 357-358
"Soner Yalçın, Doğan Yurdakul, *Bay Pipo,* Doğan Kitapçılık, 2000, s. 358 - 359

yor. Teşkilattan emekli olduktan sonra da, Halit Narin'in yanında çalışmaya başlıyor!

İpekçi cinayetini araştırmakla görevlendirilen Metin Günyol'un, bu cinayette isimleri geçen ülkücüleri, Marsilya Operasyonu'nda devlet adına kullanması ilişkilerin derinliğini bir kez daha ortaya koyuyor. İpekçi cinayetindeki 'derin' ilişkiler ağı keşke bununla sınırlı kalabilseydi.

"Yıldırım" kodlu Abuzer Uğurlu

Malatya Pötürgeli silah ve uyuşturucu kaçakçısı. Milliyet gazetesini satın almak isteyen Ekspres isimli küçük gazetenin sahibi Kemal Derinkök ile hem hemşehri, hem de yakın arkadaştılar. İpekçi özellikle son aylarda üzerine gittiği kaçakçılık ve terör konuları, bir takım çevreleri de rahatsız etmiş, en azından gazeteyi satın alarak susturmaya çalışıyordu.

Ağca, Papa suikastı sonrasında, Roma'da verdiği ifadelerde, kaçışı sırasında askerlere verilen paraları Oral Çelik'in Abuzer Uğurlu'dan sağladığını, hapisten kaçtıktan sonra da Derinkök'ün kendisine 100 bin lira yardımda bulunduğunu anlatıyor.

"Ünlü silah ve uyuşturucu kaçakçısı Abuzer Uğurlu, ilk kez 18 Eylül 1973 yılında, Türkiye'ye 45 ayrı parti halinde, 1966-73 yılları arasında 27 milyon mermi ve 70 bin civarında silah soktuğu için yargılandı ve delil yetersizliğinden beraat etti."[40]

1974-79 yıllan arasında MİT tarafından, 'Yıldırım' takma adıyla kullanıldı. Yani İpekçi'nin öldürüldüğü yıla kadar.

"Mehmet Eymür, MİT Kaçakçılık Daire Başkanlığı bünyesinde, 'Hizmete Özel' kaşeli, Terör ve Devlet Güvenliğine Etkileri adlı 'Kırmızı Kitap'mda Abuzer Uğurlu hakkında bilgiler vardı. Bu kitaba göre, Mehmet Ali Ağca, 'İpekçi'yi Vur' talimatını Abuzer Uğurlu'dan almıştı. Aksaray, Beyazıt civarında Marlboro sigarası işinin Ağca'ya ihale edileceği de kendisine vaat edilmişti"[41]

"Uğur Mumcu, *Silah Kaçakçılığı ve Terör,* Tekin Yayınevi 1993, s. 70-77

•"Soner Yalçın, Doğan Yurdakul, *Bay Pipo,* Doğan Kitapçılık, 2000, s. 394

MIT'çi avukat Doğan Yıldırım

Abuzer Uğurlu'dan, Ağca'ya para yardımı yapmasını isteyen ülkücü. Deniz harp okulundan siyasi nedenlerle çıkarılan ve 12 Mart döneminde, aralannda solcu öğrenci liderlerinden Sarp Kuray'ın da bulunduğu 83 deniz subayı davasında muhbir olarak yer aldı. Ağca'nın yurt dışına kaçışını sağlayan Yeşilköy Havalimanı Gümrük Memuruydu. Ağca'yı Adli tıptan kaçırma girişiminde bulunan adli suçlu Atilla Serpil'i ülkücüler koğuşuna alan kişi de Doğan Yıldırım. Aralannda, Oral Çelik, Abuzer Uğurlu, Yalçın Özbey'in de bulunduğu , toplu gümrük kaçakçığı davasında yargılandı.

Mehmet Ali Ağca'nın bir dönem avukatlığını da yapan Doğan Yıldırm, Ağca'nın cezaevinden kaçınlışında rol oynayanlardan. Şimdilerde, hakkında muhbirlik yaptığı Sarp Kuray'la birlikte ortak iş yapıyor.

"Kadrolu, maaşlı bir devlet memuru olarak MİT'te görev yaptı."[42]

Ağca Türkiye'ye iade edildikten sonra, gıyabında yargılanmakta olduğu iki ayrı gasp suçundan hakim önüne çıktığı il duruşmada, avukatlığını yapmasını istediği isimler arasında Doğan Yıldırım'ı da saydı.

Mehmet Ali Ağca'nın erkek kardeşi Adnan Ağca, Doğan Yıldırım'in kız kardeşiyle evli.

Bir MİT'çi avukat daha, Can Özbay

Mehmet Ali Ağca'nm Türkiye'ye iadesinden sonra, Kadıköy Adliyesi'nde katıldığı ilk duruşmada verdiği avukat isimleri arasında bir de Can Özbay var. ikinci duruşma'da Ağca'nm İpekçi'nin katili olmadığını öne süren Özbay, bu konuda delileri topladıklannı iddia etti. Ağca'nın ilk avukatı Turhan Özbay da, Atilla Serpil de, Ağca'nın Abdi İpekçi'yi öldürmediğini hâlâ savunanlardan.

Ülkücü kesimin avukatlarından olarak bilinen Can Özbay'ı kamuoyu, PKK lideri Abdullah Öcalan'ın duruşmalarında, şehit ailelerinin avukatı olarak tanımıştı.

"Yeni Binyıl Gazetesi, Mehmet Güç, 19 Haziran 2000, *Gençlere Ağca Dosyası*

İpekçi cinayeti ve Mehmet Ali Ağca'nın ilişkileri konusunda oya işler gibi araştırma yaparak, mahkeme savcılarının bile yapmadığı, göz ardı ettiği bilgi ve belgelere ulaşarak, İpekçi Cinayetini 18 yıl önce hemen hemen tüm gerçekliğiyle ortaya koyan gazeteci yazar Uğur Mumcu, ki o da alçak bir bombalı saldırıyla 1993 yılında hayatını kaybediyordu, bakın avukat Şevket Can Özbay hakkında neler yazıyor:

"Avukat Can Özbay'ı, Ankara Hukuk Fakültesi'nde öğrencilik yıllarından tanıyordum. 1971 12 Mart döneminde, Dekan Prof. Dr. Uğur Alacakaptan ve Mukbil Özyörük ile birlikte tutuklanmamıza ve aylarca hapis yatmamamıza yol açan soruşturma, Can Özbay 'in asılsız ihbarları ile başlamış ve duruşma sırasında Özbay'in, 'MİT tarafından vazifelendirildiği için ismi saklı tutulan' bir görevli olduğu, Ankara Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Semih Sancar'ın 12.6.1972 günlü yazısı ile anlaşılmıştı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'lu Askeri Mahkemesi'nin 1972/88 sayılı dosyasının 124 dizi sırasındaki belge, Özbay'ın 'MİT ile ilişkisini' kanıtlamaktadır.

12 Eylül günlerinde, avukat Can Özbay, Mamak Askeri Tutukevi'ne girişte dosyalar arasında 'silah bulundurduğu' için tutuklanacak, daha sonra sivil mahkemeye gönderilecek ve yapılan yargılamalar sonucunda, avukat Özbay aklanacaktır.

Emanet deposundan çalınan silahlar, o gün bugün ortaya çıkmış değildir. İçlerinde bir de 'dolma kalem tabanca' bulunan bu çalıntı silahlar, 12 Eylül'ün bilmecelerinden biri olarak yerini koruyor. Bu silahların, çok önemli suçların ortaya çıkmasını engellemek için çalındıkları bellidir. Arkalarında en küçük bir ipucu bile bırakmadan kaçan bu 'hünerli eller' bu silahları niçin çalmışlardı?

Hangi cinayetin ortaya çıkmasını engellemek için?!.."

Avukat Can Özbay daha sonra, mezun olduktan sonra, Bahçelievlerde 7 TİP'li öğrencinin öldürülmesiyle ilgili davada, İbrahim Çiftçi, Haluk Kırcı ve Abdullah Çatlı'nın savunmasını üstlenmişti. Balgat katliamı sanıklarından, İsa Armağan'ın da avukatlığını yapan Özbay, Susurluk'ta ölenlerin de kahraman olduklarını savunmuştu.

Enver Altaylı

1963 yılında, Harp Okulu'ndan atıldıktan sonra, dönemin MİT müsteşarı Fuat Doğu tarafından MİT'e almıyor. '70Tİ yıllarda MHP'nin yayın organı Hergün Gazetesi'nin Genel Yayın Müdürü ve Başyazarı olan Altaylı, aynı zamanda, MHP'nin Federal Almanya başmüfettişliğini yapıyor. Enver Altaylı, Milliyetçi Hareket Partisi'nin Almanya'daki kilit ismi.

"1976'dan beri Türkeş'in Almanya'daki banka hesabından 2000 DM maaş alıyordu.

Türkeş'le dostluğu eskilere dayanan Altaylı, MHP'nin yurt dışı örgütlerinin ve aranan militanlarının Alman devletince korunmasını, Alman resmi makamları, Alman gizli servisi ve CIA ile ilişkileri sayesinde sağlıyordu.

Alman istihbaratının önemli isimi Dr. Kannapin ve CIA ajanı Ruzi Nazar ile yakın ilişki içinde olduğu artık herkesçe biliniyor. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra, CIA tarafından Özbekistan Başkanı İslam Kerimov'un yanına danışman olarak yerleştirildiği belirtiliyor.

Azerbaycan darbesinin planlayıcılarından biri".[43]

"İpekçi'yi kontrgerilla öldürdü"

Aktüel dergisinde çıkan bir haberde, gazeteci Çetin Altan'ın, "Abdi İpekçi, kontrgerilla tarafından öldürülmüş" iddiasına yer veriliyor.

"Abdi vurulduktan bir süre sonra gazeteye uğradım. O sırada, gazeteye yazılar da yazan, emekli Amiral Sezai Orkunt'la rastlaştık. 'Paşam, bizim Abdi yi niye vurdular' dedim. O da bana 'Abdi, askerlerin, geniş arazilerde bazı sivillere kontrgeriUa eğitimi verdiğin öğrenmiş. Sonra da, gidip CIA şefiyle bunu konuşmuş. Ardından da vuruldu... Halbuki Genelkurmay'in haberi olmadan böyle talimlerin yaptırılmayacağım bilmesi lazımdı' dedi. Abdi'nin bu davranışına şaşırmış gözüküyordu. Abdi'nin böyle bir tarafı da vardı, rahmetli bir şey öğrendiğinde önce yazmak yerine, düzeltilsin diye gidip ilgililerle konuşurdu..."

"Doğan Yurdakul, Soner Yalçın, *Reis,* Öteki Yayınevi, 1997, s. 143

Orkunt yalanlıyor

Genelkurmay İstihbarat Daire Başkanlığı yapmış emekli Tümamiral Sazai Orkunt, "Türk Gladiosu" olarak nitelendirilen kontrgerilla hakkında yıllar önce yaptığı açıklamalarla, gündeme gelmiş bir isim.

"Silahlı kuvvetler, sağdan çok soldan korkar. Çünkü o zaman, sağ organize değildi. Organizasyon MHP ile olmuştur. Türkeş'e verilmiştir bazı imkânlar."

Emekli Tümamiral Orkunt, Çetin Altan'ın bu açıklamasına yanıt olarak, Altan'la, 20 yıldır konuşmadıklarını aralarında da böyle bir konuşma geçmediğini savunuyor ve Altan'ın bu iddialarını da yaşlılığına veriyor.

Ancak bir gerçek var ki, İpekçi öldürülmeden birkaç gün önce o günlerin CIA Türkiye sorumlusu Paul Henze ile görüşüyor.

ipekçi Henze ile ne görüştü?

İpekçi CIA ajanı Paul Henze ile 13 Ocak 1979 günü saat 15:30'da Etap Marmara Oteli'nde görüşüyor. "Paul Henze ile birden fazla görüşmesi oldu, Abdi beyin. Ancak son görüşmesi, benim bilgim dışında. Her zaman, programını yapabilmem için, görüşmelerinden beni haberdar ederdi. Ama bundan haberim olmadı. Etap Marmara'da görüşmüşler, sonradan defterine düştüğü nottan öğrendim" diyen İpekçi'nin sekreteri Melek Beler, bu görüşme öncesinde de, İpekçi'nin 30 Temmuz 1978 Cuma günü Henze ile görüştüğünü hatırlıyor.

Melek Beler, ileri bir tarihte İpekçi'nin Henze ile tekrar görüşeceğini de bildiğini söylüyor.

İpekçi'nin ajandasına, 2 Şubat 1979 günü ABD Büyükelçisi 'Straud Hupe' ile görüşmesi olduğu notu düşülmüş. Yani Ankara'da uçağa binmeden önce, Tokatlı'ya, İstanbul'da da, gazeteden ayrılmadan önce Aytul'a, "Yarın çok önemli bir gün, sizinle görüşeceğim" dediği gün, ABD Büyükelçisi Straud Hupe ile randevusu var.

Üçlü Komplo'da şaşırtıcı iddialar

Amerika'da gazetecilik yapan Sovyet yazarı Yuri Andronov'un yayınladığı "Üçlü Komplo" adlı kitapta Ağca'ya, İpekçi'yi öldürme emrinin CIA'nın Ankara'daki Bölge Sorumlusu Paul Henze'nin verdiği ileri sürülüyor.

İpekçi cinayeti ardından, görevlendirilen MİT'in Dış İstihbarat Daire Başkan Yardımcısı Metin Günyol, Ağca'nın sorgulanna bizzat katılmıştı ve Abdi İpekçi'nin eşi Sibel hanıma da oldukça ilgi göstererek, gelişmeler hakkında bilgilendiriyordu. Sık sık Sibel İpekçi'yi ziyarete gelen Metin Günyol, ilk görüşmelerinde, "Eşinizin Paul Henze ile bir görüşmesi var mıydı" diye soruyordu.

Henze'den kampanya

Cinayetten bir süre sonra Ankara'daki görevini bırakan Paul Henze, ilginç bir kampanya başlatıyor. CIA yetkilisi, yazı ve röportajlarıyla İpekçi suikastına karışan Ağca ve diğer ülkücüleri, Bulgarlar'ın angaje ettiği Sovyet ajanları olarak göstermeye çalışıyor.

70'li yıllarda Türkiye'de CIA İstasyon Şefi, sonra da Carter yönetiminde, Güvenlik İşleri Danışmanı olan Paul Henze, Türkiye'de Moskova yanlısı solculann, İpekçi döneminde, Zekeriya Sertel'in "Anılar" dizisinin yayınlanması nedeniyle, Ağca'ya, İpekçi yi öldürtmüş olabilecekleri teorisini öne sürüyor.

Türkiye Henze'den sorulur!

Paul Henze'nin kimliğine bakacak olursak, Türkiye'nin siyasi ve demokrasi tarihiyle ne kadar yalandan ilgilendiğim de görürüz.

Türkiye'yi 12 Eylül sürecine hızla çekmek isteyenlerin amacına uygun olarak binlerce insan öldürülmüş, ülke kaosa sürüklenmişti. Ülkede artan silah kaçakçılığı da, doğrudan terörü tırmandırarak bu süreci hızlandırmıştı. Yakalanan kaçak silahlann NATO üyesi ülkelere ve özellikle ABD menşeli olduğu da, batılı güçlerin Türkiye üzerinde ne yapmak istediklerinin bir göstergesiydi. İşte bu kaosu yaratanların gerçekleştirdiği 12 Eylül darbesi de, CIA tarafından destekleniyordu.

12 Eylül 1980 günü, CIA Türkiye masası Şefi Paul Henze, Beyaz Saray'da Situation Room diye bilinen, çok önemli gelişmeleri izleyen bölümü arayarak söyledi, "Our boys (bizim çocuklar) becerdi" sözünün anlamı daha sonraki yıllarda anlaşılacaktı.

İpekçi cinayetine karışan CIA

1941'de Kızıl Ordu'dan kaçıp Nazilere katılan Ruzi Nazar'ın adını, Türkiye'de ilk kez Uğur Mumcu'nun yazılarında görüyoruz. 1950Tİ yılların başında, Amerika'nın Sesi Radyosu için program hazırladığı Münih'de CIA ajanı Paul Henze ile tanışan Nazar, 1959'da Türkiye'nin Amerikan Büyükelçiliği'nde birlikte görev yaptılar. Enver Altaylı'nın da Ruzi Nazar ile yakın bir ilişkisi olduğu biliniyor.

Henze'nin İpekçi cinayetini farklı tarafa yönlendirmeye çalıştığı açığa çıkmaktadır.

"Bir diğer isim de Frank Terpil. Bu kişi ideoloji farkı gözetmeksizin ve CIA denetiminde bütün uluslararası terör örgütlerine silah satmasıyla tanınıyor. İpekçi suikastında kullanılan silahları da Terpil'in sattığı iddia edildi."[44]

"Frank Terpil, kendisi gibi CIA ajanı olan Edwin P. Wilson'la, ABD'de çıktıkları bir televizyon programında, Türkiye'de bazı kişilere silah sattıklarını açıkladı.

İpekçi'yi öldüren tabancayı, MHP'li ülkücülere, CIA ajanı Frank Terpil'in verdiği iddia ediliyordu."[45]

İpekçi Henze görüşmesi

İpekçi'nin silah kaçakçılığı konusunda büyük bir dosya üzerinde çalıştığı, mesai arkadaşları tarafından biliniyor. Gazeteci yazar Hasan Uysal da, İpekçi'nin silah kaçakçılarının ülkücülerle ilişkisiyle ilgili bir raporun gazetesinde yayınlamak üzere olduğuna sık sık dikkat çekmektedir.[46]

[44]Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 316
"Soner Yalçın, Doğan Yurdakul, *Bay Pipo,* Doğan Kitapçılık 2000, s. 513
"Hasan Uysal, *Kurtlu Kokteyl,* Boyut Yayınlan 1990

13 ocak 1979 günü bir araya gelen İpekçi ve Henze arasında neler konuşulmuş olabileceği, Fransız gazetci Jean-Marie Stoerkel'in 1996 yılında "Les Loups de Saint-Pierre (Saint-Pierre'nin Kurtları) kitabında özetle şu şekilde yer alıyor:[47]

"İpekçi, Amerikalı'yi süzüyordu. Yüzünü çevreleyen sakalı, geriye taranmış kahverengi saçları ve geniş anlıyla, Henze, gravürlerdeki Lincoln'e benzediği izlenim yaratıyordu.

- Şeytanın temsilcisinin karşısında bulunuyorsunuz! Siz solcular, CIA'yı pek sevmezsiniz, dedi Henze alaycı bir ifadeyle.

- Her yerde namuslu insanlar vardır, sizde bile. Biliyor musunuz, mesleğim bana esaslı bir erdem öğretti: Hoşgörü. Dinleyin Henze: Ben köklü bir antifaşistim. Terörü durdurmak gerekiyor. Kaçınılmaz bir biçimde, faşist bir hükümet darbesine doğru gidiyoruz. Ecevit, hiçbir şeyi kontrol edemiyor...

Henze: Kürtler melek değil

- Şu canavarlığı gördünüz mü? Diyerek, masanın üzerine tüyler ürperten bir tomar fotoğraf attı. 24 Aralık'ta ülkücüler Kahramanmaraş şehrini kundaklamışlar ve yakmışlar, erkek, kadın, çocuk yüzden fazla kişiyi katletmişlerdi...

- Bunlar, kontrolden çıkmış grupların aşırılıklarıdır, dedi Henze.

- Hayır, MHP'nin teröristlerinden başkasının işi değil, hatta saldırganlar arasında üniformalı asker ve aşiret reisleri de görüldü...

İpekçi konuyu değiştirdi. Onun haber kaynaklarına göre, katliamın kışkırtıcıları arasında Peck adında bir CIA ajanı da vardı. Henze,

- Fransa tarihini bilir misiniz?Bu katliam bana Saint-Barthelemy katliamını hatırlatıyor. İlle de siyasi bir neden aramayın. Bunlar, alevi kürtlere saldıran koyu sünni müslümanlardır, diye kestirip attı. Ve lütfen bana kültlerin melek olduğunu anlatmayın. Hemen hepsi komünisttir. Moskova ve Filistinliler bunlara silah ve para veriyor.

** Doğan Yurdakul, Soner Yalçın, *Reis,* Öteki Yayınevi 1997, s. 102-103-104

Türkeş'in üzerindeki etkinizi kullanın

- Dinleyin, Henze, burada felsefe yapmak için bulunmuyoruz. Türkeş'in üzerinde belli bir etkiniz var, bunu kullanın...

- Yani siz benim, Bulgarların Türk Mafyası ve teröristlerine silah göndermesini önleyebileceğimi mi sanıyorsunuz? Mantıklı düşünün, İpekçi: Türkiye, NATO'nun komünist dünyanın burnunun dibindeki ileri bir üssüdür ve bu ülkede insanların birbirini öldürmesinden Rusların çıkarı vardır. Bu yüzden, milliyetçilere silah göndermek onları rahatsız etmez.

İpekçi, sinirli bir biçimde omuz silkti. Amerikalı'nın alaycılığından hoşlanmıyordu. Öfkeli konuştu:

- Ya sizin anlayışınız çok kıt, ya da benimle dalga geçiyorsunuz. Ben de bir araştırma yapıyorum, Henze, ve yayınlandığı zaman çok gürültü koparacak.

- Ne hakkında bir araştırma? Diye kuşkuyla sözünü kesti Henze.

Uyuturucu-silah kaçakçıları ve CIA

- Ülkücülerin silah ikmal şebekesi hakkında. Silahların buraya varmadan önce. Bulgaristan'da geçtiği konusunda size katılıyorum. Ama bunların büyük çoğunluğu Batı silahıdınBelçika, Fransız, İsviçre, İtalya, Alman, İspanyol ve hatta Amerikan... Bunları Bulgaristan'a sizin fabrikalarınızın sattığına beni inandıramazsınız. Ne batılı istihbarat servisleri, ne de sizin CIA'nız, bu denli yoğun bir sevkıyat ile ilgilenemez. Daha ileri görüşlü olun Henze, bu batı ve Amerikan silahlarını gönderen kaçakçılar; Türkiye'den uyuşturucu alan kaçakçıların ta kendileridir.

Henze şaşırmış gibiydi, ya da öyle görünmeye çalışıyordu.

- Bunu yapanın Sicilya, ya da Amerikan mafyası olduğunu mu düşünüyorsunuz?

- Sadece onlar değil., (biraz durdu). Size bir sır vereceğim: bazıları CIA ile bağlantılıdır. MHP'li bir senatörün Fransa'da uyuşturucu kaçakçılığından tutuklandığını, başka bir sağcı parlamenterin İtalya-Yugoslavya sınırında arabasının bagajında eroin dolu olarak yakalandığını ve son olarak Türkeş'in bir ta-

raftarının Yugoslavya'da altı kilo eroin ile tutuklandığını size hatırlatırım.

- Peki bununla neyi kanıtlamak istiyorsunuz? diye sordu Henze, düşünceli bir tarzda.

- Kopan bu kıyametin tek sorumlusunun Türkiye olmadığını."[48]

"Jean-Marie Stoerkel, *Saint-Pierre'nin Kurtları,* 1996

ALTINCI BOLUM

Mahkeme karar veriyor

Davanın en önemli sanığı hakkında gıyabında karar verilecektir, çünkü davanın asıl sanığı cezaevinden kaçırılmıştır. Hakim Albay Gültekin Turan, "Mahkemenin firarla ilgili herhangi bir işlem yapması söz konusu değildi. Ancak bir süre sanığın yakalanmasını bekleme durumuna girdik. Sanığın bulunduğu yerle ilgili bir takım ihbarlar geliyordu mahkememize. Bu ihbarlar hepsi asılsız çıktı. Sanık yakalanmadı. Bilahare işte yurt dışına kaçtığı tespit edildi" diyerek, artık yapılacak bir şey olmadığını anlatıyor.

"Mahkememizde iki sanık hakkında dava açılmıştı. Soruşturmamızın genişletilmesi, ancak bu sanıkla ilgili olabilirdi. Kamu gereği. Bunun dışında sanık var mı yok mu. Olay 'bir örgüt sorunu mudur?', 'o örgütün bir eylemi midir' şeklinde bizim araştırmamız mümkün değildi. Bu hususta zaten savcılıkta soruşturma yapılıyordu. Savcılığın soruşturmasını beklememiz de neticeyi değiştirmeyecekti. Biz de olayı bir an önce sonuçlandırma yoluna gittik. Ve sonuçlandırdık."

Olay yerinde ele geçen kovanlar, iki tanığın açık beyanları, sanığm açık itirafı, kabulü sonucu Ağca'nın gerçek katil olduğu, mahkeme heyeti açısından tartışmasız kabul görüyor.

Çayları büyük adam!

Askeri mahkeme, Yavuz Çaylan'ı, yardım etmekten dolayı 3 yıla mahkûm ediyor ve cezaevinde geçirdiği süre göz önünde bulundurularak, tahliyesine karar veriliyor.

Hürriyet Gazetesi polis adliye muhabiri Özkan Altuntaş, yaşadığı bir olayı anlatıyor, "Daha sonra garip bir şekilde Yavuz Çaylan'ı tahliye ettiler. Ama, Yavuz Çaylan tutuksuz olarak yargılamaya gidip geldi ki, hiçbir duruşmayı kaçırmıyordu. Ancak olayın bir numaralı faillerinden birini serbest bırakmışlardı. Yasalar çok boşluk var. O boşluklardan yararlanıyorlar, hakimin elini kolunu bağlıyor. Hakimin yapacak bir şeyi kalmıyor.

Yavuz Çaylan, sonraki dönemlerde bizi şaşırtan bir şekilde çok böyle çok konforlu gidip gelmeye başladı. Giymeye bütçemizin müsait olmayacağı kıyafetlerle ve Mercedes marka bir otomobil ile geliyordu artık duruşmalara. Bir gün bunların davasını izlerken, TRT muhabiriyle dışarı çıktık, 'Gel bakalım bu adamı kimler karşılıyor, kimler ağırlıyor' diye. İki sokak ötede Mercedes marka bir otomobile bindiğini ve etrafında korumalarla gezdiğini gördük. Birdenbire büyük bir adam haline gelmişti Yavuz Çaylan. Bizi şaşırtmıştı. Hatta korumalar bizi itip kalkarken, Yavuz Çaylan durdurdu, 'Dokunmayın onlara' dedi. Bizi duruşmalar sırasında tanıdığı için, yanıma geldi. 'Sen ne iş yapıyorsun' diye soruca, 'Paralar, para işiyle uğraşıyorum. Kafanızı fazla kurcalamayın bu işlerle' diyerek binip arabasına gitti".

Kalem kırılıyor

28 Nisan 1980 tarihinde, Mahkeme Başkanı oy birliği ile aldıkları kararı açıkladı: "Mehmet Ali Ağca'nın idamına..."

Ardından da kalem kırıldı.

Ağca'nın, "Abdi İpekçi'yi taammüden öldürmekten", TCK'nın 450/4 Maddesi uyarınca gıyabında "idam" cezasına mahkûm eden mahkeme karan, 20 Ağustos 1980 tarihinde, Askeri Yargıtay 1 'inci dairesi'nce onanarak kesinleşiyor. Ölüm cezasıyla ilgili kanun, Resmi Gazete'nin 12 Mart 1982 tarihli mükerrer sayılı nüshasında yayınlanarak yürürlüğe giriyor.

"Aslında İdam kararı vermek kolay değil. Bir insanın yaşamına son veriyorsunuz. Ancak olayın oluş biçimi, tezahürleri, ve yasa gereği, bu kararı vermek mecburiyetindesiniz. İstemeseniz de vermek mecburiyetindesiniz. İdam cezası vermek belki bugün münakaşa yapılıyor, ben de idam cezasının kaldırılması görüşünde olabilirim. Ama yasalar değişmedikten sonra yargıcın yapacağı herhangi bir şey yok. Yargıç yasalara uygun olarak vicdanının sesini, kararına yansıtmak mecburiyetindedir" diyor Mahkeme Başkanı Gültekin Turan.

Çaylan'ın cezası Yargıtay'dan dönüyor

Askeri Yargıtay 1 No'lu dairesi, Yavuz Çaylan'a TCK'nın 296'inci maddesi gereğince verilein 3 yıl hapis cezasını bozuyor. Yeniden yapılan yargılama sonunda da, İstanbul 1 No'lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi, 27 Ocak 1981 gününde verdiği kararla, yardım ve yataklık etmekle suçlanan Yavuz Çaylan'ı, 10 yıl ağır hapis cezasına mahkûm ediyor.

"Yavuz Çaylan da, bilhare Yargıtay kararma uymak suretiyle sonuçlandırdık. O da zannederim, on sene gibi ağır hapis cezası alır ve mahkûmiyeti infaz edilir" diye son kararlarını anlatıyor Gültekin Turan.

Böylece tarihe 'Birinci İpekçi Davası' olarak geçen Mahkeme sonuçlanıyor.

Ipekçi'yi, Ağca ve Çaylan vurdu

Eskişehir Cezaevi'nde özel bir koğuşta kalan Haluk Kırcı, İstanbul Organize Suçlar ve Silah Kaçakçılık Şubesi'nde 30 sayfa tutan ifadesinde, itiraflarda bulunurken, İpekçi cinayetinin Ağca ve Çaylan tarafından gerçekleştirildiğini açıklıyor. Askeri Cezaevi'nden kaçan Mehmet Ali Ağca'nın Ankara'da, Abdullah Çatlı'ya sığındığını, onun çevresinden faydalandığını söyleyen Haluk Kırcı, "Ağca, daha sonra İran'a geçti. Orada tutunamayınca Türkiye'ye döndü. Yine Çatlı ve Oral Çelik'ten yardım istedi. İran'dan, Türkiye'ye dönen Ağca ile Ankara'da 10 gün kadar aynı evde kaldım. Ağca, gözlemlediğim kadarıyla Ülkücü tipinden çok, ideolojik anarşizme daha yatkın kişiliğe sahipti. İçinde bulundu-

ğumuz hareketi pasiflikle suçluyor, liderini beğenmiyordu. Bir süre sonra Ağca, siyah bir Chevrolet otomobile binerek, Malatya'dan gelen arkadaşlarıyla birlikte bizden ayrıldı" diyor. Mehmet Ali Ağca, Oral Çelik ve Yavuz Çaylan'ın, İstanbul'daki Malatyalılar Yurdu'nda kaldıklarını ve Ülkücü Hareket içinde bulunduklarını belirten Kırcı, "Abdi İpekçi'nin öldürülmesi olayının Mehmet Ali Ağca ve Yavuz Çaylan tarafından gerçekleştirildiğini biliyorum" diyor. Kırcı, Oral Çelik'in tam olarak olayın içinde olup olmadığını bilmediğini, ancak üçünün birlikte hareket ettiklerini söylüyor.

Oral Çelik hep vardı...

Yıllar sonra, cinayetteki üçüncü kişi olarak olay yerinde bulunduğu ileri sürülen Oral Çelik'in Türkiye'ye iadesi gerçekleşti. Dava yeniden açılacaktır. Bir çok sorunun yanıtını bilen, İpekçi ve Papa suikastlarının kilit ismi olan Oral Çelik artık Türkiye'dedir.

Oral Çelik, İpekçi ve Papa suikastlarının kilit ismi. Ülkücü militan. O da, Ağca gibi, Mehmet Şener, Yavuz Çaylan gibi Malatyalı.

İpekçi cinayeti soruşturmalarında başlangıçta ismi geçmedi, ancak daha sonra Ağca'nın kaçırılmasını planlayan kişi olarak ifadelerde yer aldı. Hakkında, iki yıl sonra, 25 Mart 1982'de tutuklama kararı çıkartıldı. 14 Kasım 1986'da Fransa'da uyuşturucu suçundan yakalandığında üzerinden Bedri Ateş adına düzenlenmiş bir pasaport bulundu. Çok uzun zaman gerçek kimliğini kabul etmedi.

8 Mayıs 1988'de Fransa'da yakalandığı ileri sürüldü. 27 Eylül 1990'da Polonya tarafından Fransa'ya iade edildiği haberi geldi. 9 Temmuz 1991'de Fransa'da başka bir kimlikle üç yıldır hapis yatanın Oral Çelik olduğu anlaşıldı. 29 Temmuz 1993 tarihinde Oral Çelik, gerçek kimliğini Oral Çelik olduğunu kabullendi. 17 Aralık 1993 tarihinde Papa suikastı davası için İtalya'ya gönderildi. 1996 Eylül'ünde ise, Türkiye'ye iadesi gerçekleşti.

Üçüncü İpekçi Davası, sanık Oral Çelik'in Türkiye'ye gelmesiyle başladı ve Oral Çelik'in beraat etmesiyle son buldu.

Sürpriz tanık

Oral Çelik'in Türkiye'ye gelmesi, bir çok bilinmezin aydınlanacağı inancını doğurmuştu. îşte tam o günlerde, Avukat Kemal Keleşoğlu'nun telefonu çalıyor. Telefondaki ses, Oral Çeliği teşhis eden birinin tanıklık yapmak istediğinden bahsediyor. Tanık olmak isteyen kişi Abdullah Yavuz'du. Telefon eden ise bir gazeteci. Ama bu gazetecinin kimliği de, davayla hiçbir ilişkisi olmayan bir avukatı neden aradığı da bir türlü anlaşılamıyor.

Avukat Keleşoğlu, anlatıyor:

"Bir gün büroma bir gazeteci muhabir arkadaş-şimdi ismini anımsamıyorum- telefon etti ve o günlerde de güncelliği hemen ortaya çıkan bir sanığın yurt dışından getirilmesiyle ilgili olarak Abdi İpekçi davasında tanıklık yapabilecek bir şahsın olduğunu, dolayısıyla kendilerine yardımcı olup olamayacağımı sordu. Belki olabilir dedim. Buyurun görüşelim dedim. Randevulaştığımız gün ve saatte o gazeteci-muhabir şahısla yanında bir şahıs beraber geldiler.Tanıştık. Ben şahsı dinledim.

Vicdani rahatsızlık

Tanığın görgü tanığı olduğunu, olayın kapalı kalması nedeniyle yıllardır vicdani bir rahatsızlık çektiğini, bu sorumluluğu hep yaşadığını anlatan Keleşoğlu, "Oral Çelik'i uçakta merdivenlerden inerken ve diğer basın organlarında resmini gördüğünde 'ha bu o şahıstır' diyerek mahkemeye gelerek tanıklık yapmayı arzu ettiğini söyledi, o nedenle geldiğini söyledi.

Kendime göre de bazı sorular yönelttim, karşılıklı bir bilgi alışverişi ve sohbet biçiminde devam etti.Ancak bu görüşmemiz sona ererken şahıs tanıklık yapmak istediğini ancak korktuğunu söyledi.Bu konuda koruma önlemleri alınırsa, daha doğrusu kendisinin ikna olabileceği bazı koruma önlemleri alınabilirse tanıklıktan çekinmeyeceğini, tanıklık yapabileceğini söyledi" diyor.

Tanığı önce savcı dinliyor

Avukat Keleşoğlu anlatmaya devam ediyor:

"Şahsın görgü tanığı olarak değerlendirdiğimizde savcılığa gitmesi daha uygun olabilir ve ceza yargılaması usulü açısından

da savcılığa gitmesinde fayda vardır diye düşündüm. Nihayetinde davayı açan savcının sonradan da ortaya çıkmış olsa, bir görgü tanığını mahkemeye çağırması, davet etmesi daha uygun olabilirdi. Şahıs savcılığa gitmeyi daha uygun buldu.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Ferzan Çitici'yi aradım. Görüştüm ve çok kısaca böyle bir nedenle kendisi şahısla birlikte ziyarete gelmek istediğimi belirttim. Randevu verdi ve gittik.

Sayın Başsavcı bizi odasına aldı. Orada şahısla uzun süre konuştu. Ben hiç müdahale etmedim. Bazı sorular yöneltti sayın Ferzan Çitici şahısa. Sonuçta kendisi görüşmesini bitirdikten sonra 'biraz bekleyin' dedi. Yardımcısı olduğunu belirttiği bir başka beyefendi geldi. Onunla beraber yine aynı şekilde, bu görgü tanığı olan şahısla görüştüler, konuştular, bazı sorular yöneltildi.

Tanık korkuyor

"Şahsın korktuğunu belirtmesi üzerine tanıklık yapıp yapmayacağını tekrar sordu ve şahıs da dedi ki, 'Bazı koruma önlemleri alınacak olursa ben tanıklık yapacağım ama ben korkuyorum. Duruşmaya, adliyeye gelirim, tanıklık yaparım, ondan sonra dışarı çıkamam. Dışarı çıksam da, ondan sonra ne olacağım belli değil, bu yüzden hayati tehlike nedeniyle korkuyorum. Bu korkumu giderecek bana bazı koruma önlemleri alınabilirse?'

Çitici, 'Nedir?' diye sorunca, Abdullah Yavuz da, 'İşte bana bir silah verilmesini istiyorum, tanıklık yaptıktan sonra İstanbul'dan ayrılmayı, başka bir yere gitmeyi ve izimi kaybettirmeyi düşünüyorum, bu nedenle bana bu gidişim ve kalacağım süreler için bir miktar para gerekecektir, bir de eğer çok endişe duyuyorsam ileride, belki bir estetik ameliyat yaptırılması talebinde de bulunabilirim' dedi.

Sayın Başsavcı 'yani bu silah ve silah ruhsatı konusunu ben vali beyle görüşürüm ve bunun çözümüne de yardımcı olurum onu sağlayabiliriz diye düşünüyoruz. Ama para konusu yoktur. Bunu yapamam. Şimdi vali beyle bir görüşeyim' dedi.

Bu arada şahsa yönelttiği bazı sorular sonucunda ve kendisi için şahsın çok önemli bir görgü tanığı olduğunu söy'edi."

"Tanık mahkemede dinlenir"

Üçüncü İpekçi davasında İpekçi ailesinin avukatlığını üstlenen Turgut Kazan böyle bir şeyin nasıl mümkün olabildiğine hâlâ hayret ediyor, "Yürüyen bir dava vardı. Bir tanık ortaya çıkmıştı. Yürüyen bir davada tanık nerede dinlenir? Mahkemesinde dinlenir. Tanık üstelik verdiği dilekçede korktuğunu, can güvenliği açısından çok korktuğunu söylüyor ve önlem alınmasını istiyordu."

"Ağca ve Çelik'i gördüm"

Keleşoğlu tanığın ne gördüğüne açıklık getiriyor, "Abdi Ipekçi'nin öldürüldüğü yerin yakınındaki bir sokak içerisinde ben bir işte çalışıyordum o ara dışarı çıkmıştım, köşe basındaydım, sokağın girişindeki köşe başında duruyordum. Yanımda da yaşlı bir kadın vardı. Olay gerçekleştiğinde, kadın panikledi, 'bana aman oğlum sende çekil şu tarafa aman oğlum sana da bir şey olur gibi şeyler söyleyerek, bana müdahale ediyordu. O arada da tam Abdi Ipekçi'nin arabasına yalan bir mesafede de bir şahıs, o sonradan Mehmet Ali Ağca olduğunu öğrendiğim ateş eden şahısa, 'tamam yeter' diye bağırıyordu" diyor.

Ve bu 'tamam yeter' diye bağıran şahısında Oral Çelik olduğunu söylüyordu. Tabi bu olaydan sonra şahıs, o sokakta tanıdığı eski bürokratlardan Orhan Eyüboğlu'na, yanlış anımsamıyorsam, eski bürokratlardan tanıdığı bir büyüğüne olayı gördüğünü böyle cereyan ettiğini ve çok üzüldüğünü dehşete kapıldığını kendisi olayı gördüğü için görgü tanıklığı da yapabileceğini söylediğini belirttiğinde de, Sayın Orhan Eyüboğlu'nun sırtını sıvazlayarak 'öyle evladım, yavrum bu işlere bulaşma, karışma' dediğini, daha sonra da, olay yerine gelen polislerden birisine olayın nasıl olduğunu nasıl cereyan ettiğini, nasıl vurduğunu gördüğünü anlattığını söyledi bize. Bu bana söylediği gibi Sayın Başsavcı Ferzan Çitici beye de söyledi. O polis memurunun da bir şeyler yazdığını, ancak 'biz seni daha sonra çağırırız' dediği halde hiç onu arayan soran ve çağıranın olmadığını anlatıyordu.

Vali de, dinlemek istiyor

"Birlikte bir ekiple, Vali beye gittik. Ancak Vali beyden şahıs bir ricada bulundu. 'Lütfen rica ediyorum basından kimse olmasın burada hiç kimseyle görüşmek istemiyorum, sadece ben sizinle görüşmek istiyorum., görüntümün de alınmasını istemiyorum, arzu etmiyorum, özel bir oda varsa orda görüşelim' dedi. Vali bey gerçekten her tarafı kapalı olan, bir odaya aldı bizi" diye anlatıyor Avukat Keleşoğlu.

Vali bey de dinler ve tatmin olur anlatılanlardan, sonra konuşur, "Bundan sonra bizim korumamız altındasın merak etme. Ben sana bir ruhsat ve ruhsatlı silah temin edilmesi için şimdi talimat veririm ve kısa sürede senin bu talebin yerine getirilebilir. Ancak talep ettiğin bu bir miktar para konusunda da, yani ben şu anda bir şey söyleyemiyorum. Bunu daha üst yetkililerle görüşmem gerekir."

Sıra Koruma Müdürlüğü' nde

Bunu söyledikten sonra da Vali bey, sürpriz tanık Abdullah Yavuz'u ve avukatı İstanbul Emniyet Müdürlüğü Korumalar Müdürlüğü'ne gönderiyor. Birlikte yine bir polis ekibiyle. Gayrettepe de ki İstanbul Korumalar Müdürlüğü'ne gidiliyor. Bu sefer de Korumalar Müdürü bunları karşısına alıp dinliyor. O da Vali bey gibi, "artık bundan sonra bizim korumamız altındasın" diyor. Kemal Keleşoğlu, tanığı mahkemeye götüreceğine, İstanbul turu yaptırmış olmanın rahatlığıyla, "Benim görevim bitti" diye düşünerek ayrılıyor oradan.

Turgut Kazan isyan etmektedir, "Tanığı savcı dinledi odasında. Vali dinledi odasında. Benim bildiğim kadarıyla güvenlik birimleri keşif yaptırdı cinayetin olduğu yerde.

Gazeteler dinledi. Televizyonlar dinledi. Canlı programlar yapıldı. Konuşuldu, konuşturuldu. Ama bunların hiçbiri mahkemeye girmedi. Dosyaya girmedi. Ve bütün bu yapılanlarla da tanığın korkuları arttırıldı. Yani devlet bizde, sistemde çözüm üretilmediği için tanığın korkularını yeneceği yerde korkuları ile adeta oynadı."

Keleşoğlu'nun bürosundaki polisler

Güvenlik önlemlerinin yeterli olmadığından şikayetçi olan tanık, korkusunun devam ettiğini ve dolayısıyla tanıklık yapmaktan vazgeçeceğini belirtir Keleşoğlu'na. Bir gün yine telefon ediyor; "Bana telefon edip büroma geleceğini söyledi. Dışarıda bir yerde buluştuk. Ancak, korumalardan ayrılarak gelmiş. Kendisine, Ankara'dan birilerinin, 'bu işe Abdullah kanşmasın. Bu işe bulaşmasın, kendisini kimse koruyamaz. Bu işten vaz geçsin' diye haber gönderdiğini anlattığını" söylüyor Keleşoğlu.

Daha sonra Abdullah Yavuz'dan ayrılan Keleşoğlu, bürosuna girdiğinde, 3-4 polis memuruyla karşılaşıyor. "Hayrola, Ne var? diye soruyor. Onlarsa Keleşoğlu'na tanığı ne yaptığını, soruyorlar. Keleşoğlu da onlara şöyle diyor, "Arkadaşlar siz polis memurusunuz, devlet memurusunuz, görevlisiniz, burası bir avukat bürosudur. Buraya öyle izin almadan izinsiz, baskın gibi gelinmez. İkincisi şahsı burada arayacaksanız, bana bir şey söylersiniz ya da daha öncesinden önlem alırsınız, şahıs buraya geliyor mu gidiyor mu bakarsınız".

"Şahsı niye hazır etmiyorsunuz" diye soruyorlar, anacak daha fazla uzatmadan gidiyorlar. "Ben bu şahsın zaten nasıl bir tanıklık yapacağı konusunda da gerçekten kaygıya kapıldım endişelendim" diyen Avukat Keleşoğlu haklı çıkıyor ve sürpriz tanık Abdullah Yavuz, korkularının ve tehditlerin sonucu olarak tanıklık yapmaktan vazgeçiyor.

"Gel" dedi mi gideceksin

Vazgeçer geçmesine ama, iş hiç de öyle kolay değildir. Sen çık televizyonlara, her yere anlat sonra mahkemeye dilekçe ver ve "ben korktum" de, tanıklıktan vazgeç. Türkiye Cumhuriyeti hukuk sisteminde 'tanıklıktan vazgeçmek' diye bir şey yoktur. Tanıksan tanıksındır. Asla vazgeçemezsin, mecbursundur. Sonra öldürülür müsün, ailene mi zarar verirler, o mahkemenin işi değildir. "Gel" dedi mi gideceksin, Bir de dilekçe vermişsen, "tanıklık yaparım" diye, öyle kaçmak yok. Korkuyorsan korkarsın.

Ve mahkeme karar verir. "Polis nezaretinde mahkemeye getirilmesine..."

Tehdit edildim

"Tehdit edildiğini duruşmada söyledi. Korku duyduğunu duruşmada söyledi" diyen Avukat Kazan, korkusuyla ilgili bölümünde zapta geçtiğine dikkat çekerek, duruşmanın o bölümünü aktarıyor, "Şimdi ifade bitince, sanık müdahilleri tarafından 'kendisi her hangi bir şekilde tehdit görmüş mü?' sorulsun denildi.

Hakim - Evet, gördün mü bir tehdit?

Tanık - Evet, gördüm efendim"

Hakim - Kimden?

Tanık - Sayın hakim, size duruşmadan sonra söyleyeyim.

Kazan- Tehdit oldu mu peki?

Tanık - Evet efendim oldu.

Hakim - Kimden?

Tanık - Size dışarıda söyleyeyim.

Hakim - Olmaz öyle şey, şimdi söyleyeceksin.

Tanık - Bir avukat vardı. Bana, "Ankara'dan geldim. Onun için iyi olmaz diyorlar., yani aklını başına alsın, onun için iyi olmaz diyorlar" dedi.

"Böylece korktuğunu da zaten tekrar söyledi. Bu adam, o adam değilse korkulmaz ki zaten. Teşhisten sonra korkusunu itiraf etti soru üzerine..." diyen Avukat Turgut Kazan, Oral Çelik'in de hazır bulunduğu mahkeme salonunda, tehdit edilen tanığın, hakim tarafından bunu açıklaması için sıkıştırılmasına gülüyor, ve ekliyor, "Zaten tanık televizyonlarda başka şeyler söyledi, mahkemede de korkusu neyi gerektiriyorsa onu."

Ve yıllar sonra ortaya çıkan sürpriz tanık, doğal olarak sanık sandalyesinde oturan Oral Çelik'i teşhis edemez.

Tanık, korkutularak, sindirilerek, yıpratılarak teşhisten imtina ettirilir. Sonrasında da tanık Abdullah Yavuz kayıplara karışır.

Davanın bir başka önemli sanığı

Mehmet Ali Ağca, hemşehrisi Abuzer Uğurlu sayesinde harçlığını, köşe başlarında, kaçak sigara satarak sağlıyordu. Abuzer Uğurlu ile birlikte çalışmakta olan bir başka ülkücü de Yalçın Özbey'di. 1955 Malatya doğumlu olan Yalçın Özbey, Uğurlu ile olan yakın ilişkisi sayesinde, Abdullah Çatlı ve Oral

Çelik'in yeraltı dünyasıyla bağlantılarını kuran kişi olarak çıkıyor karşımıza.

Ağca'nın banka hesaplarına para yatıran kişinin de Uğurlu'nun yakın adamı olan Özbey olduğu belirleniyor. Ağca, Özbey'in adını 13 Temmuz 1979 günü askeri savcıya verdiğinde, Yalçın Özbey çoktan yurt dışına kaçmıştı bile.

Özbey, Türkiye'den kaçtıktan sonra Almanya'nın Bochum kentinde bir restoran açan ve arsa komisyonculuğu yapıyor.

Ağca, İpekçi cinayetinden dolayı Türkiye'de yakalandığı günden, Papa suikastındaki sorgulamalarından, günümüze kadar birbirinden değişik ifadele vererek, herkesi yanıltmıştır.

"İpekçi'yi O rai Çelik ve Yalçın Özbey öldürdü"

Mehmet Ali Ağca 17 Haziran 1983 günü, Roma'da Rebibbia Cezaevi'nde, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı adli müşaviri Hava Yargıç Binbaşı Önder Ayhan ve sivil savcı Tunç Okan'a verdiği ifade de, Kemal Derinkök'ün Abuzer Uğurlu'dan talebi üzerine, İpekçi'yi öldürme planının, Oral Çelik, Yalçın Özbey ve kendisi tarafından yapıldığı ancak, İpekçi'yi Yalçın Özbey'in öldürdüğünü iddia ediyor. Sonra da 9 Şubat 1983 günü, yine Rebibbia Cezaevi'nin sorgu odasında, İpekçi'yi Oral Çelik'in öldürdüğünü ileri sürüyor.

Özbey, Savcı ile anlaşıyor

Sahte pasaport ve belge düzenlemek ve ruhsatsız silah taşımak suçlarından, 1983 yılının Kasım ayında Almanya'da tutuklanan Özbey, Alman polisi ile işbirliği yapmayı kabul eder. Böylece, tutuklanmasından iki ay sonra 19 Ocak 1984'de serbest bırakılıyor.

Anlaşma gereği, Bochum adliyesinde Papa suikastının sorgu yargıcı İlario Martella tarafından 3 gün sorguya çekilen Yalçın Özbey, İpekçi cinayeti ile ilgili olarak ayrıntılı bilgi vermemekle birlikte, ateş edenin kendisi olduğunu kabul etmiyor. Ancak, cinayet planında rol aldığını da saklamıyor.

Özbey, Alman polisinin de bulunduğu bu görüşmeler sırasında, Çatlı ve Oral Çelik ile Martella arasında aracılık yapmaya razı oluyor.

1993 yılında Almanya'da uyuşturucu ile yakalanıp hüküm giyen Yalçın Özbey, cezaevinde yattığı sırada, 1995 yılında, ipekçi cinayetiyle ilgili önemli açıklamalarda bulunacağım bildiriyor. Bunun üzerine Alman yetkililer Türk konsolosluğuna haber veriyor. Özbey'in anlattıkları, konsolosluktan gelen yetkililerin ilgisini çekmiş olsa gerek ki, Ankara'ya Dışişleri Bakanlığı'na haber veriliyor.

Özbey'in ifadesi saklanıyor

Dışişleri Bakanlığı'nın istemi üzerine Özbey'i sorgulamaya, MİT ve Emniyet Genel Müdürlüğü elemanlarından oluşan ekip Almanya'ya gönderiliyor. 2,3,4,6 ve 8 Şubat 1995 tarihinde yapılan görüşmelerde, Yalçın Özbey'in çok önemli açıklamalar yapacağını söylediği İpekçi cinayeti ile ilgili ifadesini alıyorlar.

Bu görüşmeye ilişkin tutanaklardan kimsenin haberi olmuyor ve İpekçi davasının önemli sanıklarından Yalçın Özbey'in ne ifade verdiği açıklanmıyor ve devam eden mahkemesine gönderilmiyor. Yıllar sonra, Yalçın Özbey'in, İpekçi cinayetiyle ilgili olarak, Türkiye'den giden yetkililere verdiği bilgilerin yok edildiği, karartıldığı ortaya çıkıyor.

Gazeteci sayesinde öğreniliyor

"Yalçın Özbey, Temmuz 1997'ye kadar Almanya'da hapiste kalır. Özbey ile 1984'de Bochum cezaevinde görüşen Orsan Öymen'den 13 yıl sonra görüşen oğlu Orsan Kunter Oymen, Türkiye'nin Özbey'in iadesini istemediği haberini yakalayan gazeteci oldu.[49]

Haberinin yayınlanmasıyla, Özbey'in ifadesinin alındığı öğreniliyor. Bu konuyla ilgili CHP İçel Milletvekili Fikri Sağlar, hükümete soru önergesi yöneltiyor. Bu soru önergesini Mesut Yılmaz adına, İçişleri Bakanı Murat Başeskioğlu,19 Eylül 1997 tarihinde yanıtlıyor. Başeskioğlu yanıtında, Yalçın Özbey ile Almanya'da bulunan Emniyet İrtibat görevlisi Nail Aydın'ın 3-8 Şubat

"Milliyet Gazetesi, 6 Temmuz 1997, "İpekçi sanığını istemedik"

1995 tarihinde görüşmüş olduğunu belirtiyor. Ancak görüşmenin içeri hakkında bilgi vermiyor."[50]

Davanın seyri değişebilirdi

Oral Çelik'in Türkiye'ye iade edilmesiyle açılan İpekçi dosyası, Üçüncü İpekçi davasında ele almıyor. Ortaya bir sürpriz tanık çıkmış, ama tehditlerle yıldırılıp, sindirilmiş tanıklık yapamaz hale getirilmişti. İşte bu sıralarda gazete çıkan haberler üzerine Yalçın Özbey'in ifadesinin alındığı öğreniliyor.

İpekçi ailesinin Üçüncü İpekçi Davası'ndaki avukatı Turgut Kazan, alman ifade tutanaklarmın mahkemeye gönderilmemesini hukukun hiçbir yerine oturtamıyor:

"Yalçın Özbey, bu cinayetin önemli faillerinden biri. O yüzden söyleyeceği şeyler önemli olabilir. Yalnız o sanığın durumu açısından değil, cinayetin daha gerisindeki elleri belki aydınlığa çıkarmak açısından önemlidir. Tabi ne söylediğini ben bilmiyorum. Yani ben Yalçın Özbey'in ifadesinde şunlar şunlar vardı o yüzden ahh... o bir gelseydi, gerçek ortaya çıkacaktı demiyorum. Ama gelmeyişini kuşkuyla karşılıyorum.

Kazan'in öğrendikleri...

"Şimdi, Yalçm Özbey, 1995 yılında tutuklanmış. Almanya'da uyuşturucudan. Çok ilginçtir, işte tırnak içinde, 'vatan için çok önemli görevler yapan' ülkücü bazı kanlı katillerin, uyuşturucu trafiğindeki yerini bu olayda çok iyi öğrendim. Artı, yine uyuşturucu trafiğine, yine 'vatan için çok önemli görevler yaptığını' söyleyen kesimin, PKK ile nasıl kol kola iş çevirdiğini de bu olayda öğrendim.

Yalçın Özbey de, bu konuda, Türk yetkililere, 'hem PKK'nin uyuşturucu trafiği konusunda bilgi vermek istiyorum, hem de Abdi İpekçi cinayeti konusunda bilgi vermek istiyorum' demiş ısrarla. Alman makamları da bunu bizim konsolosluğa bildirmiş. Konsolosluk gidip Yalçın Özbey'le görüşmüş. Bu ön görüşmede, önemli bilgiler verileceği anlaşıldığı için durum, Konsolosluk

[50]Doğan Yurdakul, Soner Yalçın, *Reis,* Öteki Yayınevi, 1997, s. 222-223

aracılığı ile Dışişleri Bakanlığına bildirilmiş. Ama bunu mahkemesi bilmiyor. Biz de bilmiyoruz. Türkiye'de hiç kimse bilmiyor.

Sorgula ve sakla

"Dışişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğüne yazı yazmış: 'Abdi İpekçi cinayeti konusuna vakıf birinin ya da birilerinin görevlendirilmesi doğru olacaktır'.

Dönemin Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar. Emniyet Genel Müdürlüğü, Dışişleri Bakanlığına cevap yazıyor: 'Abdi İpekçi konusunda gerekli bilgilere vakıf falanca kişi görevlendirilmiştir'.

O falanca kişi gidiyor... İki MÎT mensubuyla birlikte 4 tam gün, Yalçın Özbey'i dinliyorlar.

Bizim bunlardan haberimiz yok. Mahkemenin de haberi yok. Gidildiğinden de kimsenin haberi yok. Böyle bir ifade alındığından da, bizim de, mahkemenin de haberi yok. Geliyorlar, hiç kimseye bir şey söylemiyorlar.

Bir gün, Yalçın Özbey tahliye oluyor, ardından Belçika'daki davası zaman aşımına uğrayınca, tahliye oluyor. İşte o günlerde tahliye olan Yalçın Özbey'le bir gazeteci görüşüyor.

Yalçın Özbey, Orsan Kutman Öymen ile görüşmesi sırasında, kendisinin önce emniyet, daha doğrusu Türk yetkilileriyle tutukluyken görüştüğünü söylüyor. Yayınlanan bu haber üzerine, Fikri Sağlar, hükümete bir soru önergesi veriyor. Bu önergeye de, hükümet adına İçişleri Bakanı Başeskioğlu, iki sayfalık bir yanıt veriyor.

Abdi İpekçi cinayeti sanığı olarak aranan, Yalçın Özbey'in , ifadesinin konsoloslukça öngörüşme yapıldığı, daha sonra Dışişleri Bakanlığına bildirildiği ve oraya işte falanca kişinin gönderildiği ve 4 tam gün boyunca alınan ifadesinin Bakanlara gönderildiği söyleniyor. İçişleri Bakanı, 'ilgili makamlara gönderdik' diyor, Fikri Sağlar'a."

ilgili makam mahkemedir

En ilgili makamın kendileri olduğunu söyleyen Avukat Turgut Kazan, "Bari bundan sonra göndersinler. Mahkeme de 'gönderin' dedi. İşte orda bu olaydaki soruşturmanın nasıl tıkandığına ilişkin ve belli ellerin olayı aydınlatmama yolunda adeta kararlı olduğuna ilişkin bir gelişme yaşadık. Bize elden dört klasör gönderildi ve yazıldı ki 2-3-4-6 Şubat günleri tespit edilen ifadesi ilişikte dört klasör olarak gönderilmiştir. Açtık baktık hiçbir ilgisi yok. Bir kere iki klasör Almanca, iki klasör Türkçe çevrisi. Yalçın Özbey, Türk yetkililer ile Almanca konuşmadı ya...

Klasörde İpekçi olayı yok

"Niye Almanca metin olsun ki? Yazı uyuşturucu konusunda Alman makamlarına verdiği ifade. Biz dedik ki mahkemeye, 'güvenlik birimleri yanlışlıkla göndermedi. Bizimle oynuyor. Bizi kandırmak için gönderiyorlar. Çünkü bunu açıyorsun, bakıyorsun, ifade Yalçın Özbey'in, doğru. Açıyorsun, okuyorsun, Abdi İpekçi yok. Olmayacak tabii, Alman makamlarının işi değil ki Abdi İpekçi'yi sormak.

Mahkeme de geri gönderdi. 'Siz Türkçe aranan, yani Almanca'dan -Türkçe'ye çevrilmeyen ve şu tarihi taşıyan ve falanca kişinin imzası olan metni, ifadeyi gönderin.'

İşte ondan sonra gerçek ortaya çıktı ki gönderemeyecekler. 'Onların içinde hiç önemli bir şey yoktu, imha ettik' diyorlar.

Ya bir şeyin önemli olup olmadığına mahkemesi karar verir. Bir kere madem sanık, yani tamam önemli olmayabilir, ben önemli şeyler söylediğini iddia etmiyorum. Çünkü bilmiyorum. Ama buna mahkemesi karar verir. Savcısı karar verir.

Halil Tuğ sorguda var mı?

Devletin en önemli birimi, 'biz bunu imha ettik' diyor. Bu bir suç olması gerekirdi. O yüzden biz sadece buna inanmadığımızı söyledik. Ama inanmadık da, bizim elimizde emniyet birimlerine gidip, o ifadeyi arama yetkisi yok ki. Şimdi devlet böyle çalışırsa biz ne yapabiliriz ki? Biz yurttaşız. O yüzden 'hiç değilse bu ifadeyi alan insanlar dinlensin' dedik".

Mahkeme de, gerekli yazıyı yazarak, sorgulamayı yapanların mahkemede dinlenmesine karar veriyor.

MİT Müsteşarı da basına açıklama yaparak, "Biz mahkemeye yardımcı olmak istiyoruz" diyor. Üç kişi var ifadeyi alan. Birisi emniyet biriminde görevli olan, Halil Tuğ. Ama 'vakıf denilen, 'uzman' denilen ve ifadeyi almak üzere görevlendirilen güvenlik elemanı "ben toplantıya katılmadım. İfadede yoktum. Ben dışarıda durdum" diyor, mahkemede.

Bu sefer, mahkeme başkanı, MİT elamanı olan diğer iki kişiye aynı soruyu soruyor, "İfadesinde neler anlattı?"

Ama onlar da, hiçbir şey hatırlamıyor... "İpekçi ile ilgili bir şey söyleseydi hatırlardık" diyorlar. Yalnız bu iki tanık da, öteki tanığm, yani güvenlik birimlerinden her şeye vakıf olduğu için gönderildiği söylenen Halil Tuğ'un, sorgu sırasında kendileriyle beraber olduğunu söylüyor.

Mahkemede, bir traji-komik

Mahkeme başkanı soruyor, "Peki siz Yalçın Özbey'in, Abdi İpekçi cinayetinden arandığını bilmiyor muydunuz?"

Konunun uzmanı olarak Almanya'ya gönderilmiş kişiler: "Hayır bilmiyorduk."

Mahkeme Başkanı soruyor," Peki siz, Yalçın Özbey'in gıyabi tutuklu olduğunu da bilmiyor muydunuz?"[51]

Konunun uzmanı olarak Almanya'ya gönderilmiş kişiler: "Hayır, hiç bilmiyorduk."

Hukukun tankı tüfeği yok

"Bu karmaşada siz bir yurttaş olarak, bir cinayetin çözülmesinde bu kadar, inanılmaz olaylar yaşanırken ne yapabilirsiniz?" diye soruyor Avukat Turgut Kazan ve konuşmasını sürdürüyor:

"Biz bu cinayetin çözümü konusunda, hukukun çaresizliğe itildiğini gördük. Hukukun tankı, tüfeği, topu, tümeni olmaz. Siz bütün sistem olarak hukuka inanırsanız çalıştırırsınız, ama inanmıyorsanız ve engellerseniz bizim yapacağımız bir şey olmaz. Ve böylece çaresizlik içinde kaldığımızı gördük.

"İpekçi davasında gıyaben tutuklu tek kişi Yalçın Özbey, y.n.

Abdi İpekçi cinayetinin, Susurlukta ortaya çıkan çetenin ilk işlerinden biri olduğu inancındayım. Çünkü resimlere bakarsanız, isimlere bakarsanız aynı isimleri ve resimleri görüyorsunuz. Susurluğu ne kadar çözebildiyseniz, çözebildiysek, 21 yıl önce ilk işlerinden biri olan İpekçi cinayetini de o kadar çözebildik derim."

"Her taşın altında Ağar"

Üçüncü İpekçi davasında İpekçi ailesinin avukatlığını yapan Turgut Kazan, "Yalçın Özbey, bir suçtan tutukluydu. Dosyası Cumhuriyet Savcılığındaydı. Siz Emniyet Genel Müdürü olarak bunu biliyordunuz. Bilmemeniz mümkün değil. Çünkü siz bu amaçla gidiyorsunuz zaten oraya. Ha o zaman, siz savcılığa haber vermeden gidemezsiniz. Peki boş bulundunuz gittiniz. İfadeyi hemen savcılığa göndermeniz gerekir. Göndermediniz. İkisi de suç. Bu suç nedeniyle 'o günkü Emniyet Genel Müdürlüğü aleyhine soruşturma açılması gerekir' dedik. Müfettiş inceleme yapmış, 'niye böyle oldu diye?', işte o sırada 32 sayfalık bir şey olduğu görülmüş. Ama 'o bir şey çok tuhaf bir şeymiş', kendileri söylüyor. Yani altında imza yokmuş. Üstünde üst yazı yokmuş. Üstelik kimin gönderdiği bilinmiyormuş. Kimin getirdiği bilinmiyormuş. Nerden geldiği bilinmiyormuş. Bu 32 sayfalık şey imzasız olduğu için daha önce göndermemişlermiş. Ee ne olacak? Mahkeme değerlendirsin diye şimdi gönderiyorlarmış. Böylece, savcılığa haber vermeden gitme suçu ile, ifadeyi imha etme suçunu çözmüş oluyorlar. 'Efendim imha falan yok' diyerek, Ağar'ı kurtarma operasyonuydu bu. Çünkü o günkü Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar, bu işleri çok iyi bilen biridir. Ve her taşın altından o çıkıyor. Bu taşın altından da o çıktı. Savcılığa haber vermeden gitmenin sorumlusu odur. Her halde gerçeğin ortaya çıkmasını en çok o istemiyordu.

Tanık Abdullah Çatlı

Abdullah Çatlı, Paris'teki La Sante Cezaevi'nden alınarak İtalya'ya getiriliyor ve Papa suikastı davasının 16 Eylül 1985 günü yapılan duruşmasına, 'tanık' sıfatıyla çıkarılıyor.

"Ağca'ya Bulgaristan'a gitmesini sağlayan pasaportu ben verdim. Pasaportu, memleketten dostum olan bir komiser sağladı.

"Oral Çelik'in isteği üzerine, Ağca'yı 20 gün evimde gizledim.

"Abuzer Uğurlu, Bulgaristan'daki bir Türk'e, Ağca'ya 2000 Mark vermesini söylemişti.

"Ağca yalan söylüyor. Benim Türk mafyası kurmak gibi bir düşüncem yoktu.

"Papa'yı Ağca vurdu. Suikast anında Oral Çelik benim evimdeydi. Ağca Roma'dan kaçmayı başarsaydı, onu Viyana'daki evimde gizlerdim.

"Ağca'nın cezaevinden kaçmasını sağ eğilimli bir gardiyan sağladı. Bu iş için ufak bir rüşvet yetti.

"İtalyan makamları iade edilmeyeceğine söz verirse, Oral Çelik'i teslim olmaya ikna edebilirim sanıyorum.

"Musa Serder Çelebi'nin yardımcısı Ali Batman, bana telefonda, 'Ağca Bulgar ajanı olabilir mi' diye sordu".[52]

Roma Mahkemesi'nde ülkücü kavgası

Doğan Yurdakul ve Soner Yalçın'ın yazdığı 'Reis' adlı kitapta, Fransız gazeteci Jean-Marie Stoerkel'in, *Saint-Pierre'in Kurtları* adlı kitabından özetle duruşma sırasında konuşulanlar aktarılıyor:

"Çatlı'nın söyleyecekleri bitince, yüzleştirmeye geçildi. Duruşma salonuna alınan Yalçın Özbey, Abdullah Çatlı'nın soluna, Mehmet Ali Ağca'nın sağına oturtuldu. Çatlı'nın her ikisi üzerinde de, 'Büyük Reis' etkisi olduğu ve ötekilerin ondan korktukları gözleniyordu.

Mahkeme Başkanı Santipiachi, ikinci tetikçinin Saint Pierre Meydanı'ndan kaçarken Amerikalı turist Newton tarafından çekilen fotoğrafını çıkardı ve üçüne de gösterdi.

- Bu Çelik değil! dedi, Çatlı hiç düşünmeden.

- O Çelik! Çatlı ne isterse söylesin, diye bağırdı Ağca, mahkemeyi tanık tutarak.

"Cumhuriyet Gazetesi, 27 Eylül 1985

Herkesin gözü Özbey'in üzerindeydi. İlk sorgusunda Oral Çelik'i kesinlikle teşhis etmişti.Ne diyeceğini tamamen şaşırmış vaziyetteki Özbey, sanki ilk kez görüyormuş gibi fotoğraf bakıyordu. Boğazını temizledi, öksürdü ve Mahkeme Başkam'na bir şeyler fısıldadı.

Özbey'in fısıldadığı yanıtı, Saintipiachi yüksek sesle katibe yazdırdı:

- Fotoğraftaki kişi Çelik'tir, ancak yüzde altmış eminim diyor.

Sessizlik.

Ağca, Çatlı'nın kartal gibi bakışlarına karşı koymayı başarabildi ve mahkemeye hitaben yeniden konuştu:

- Çatlı buraya boşuna getirildi. İşleri karıştırmak için buraya gelmesi aptallıktan başka bir şey değil.

Çatlı'nın bakışları kızgındı:

- Belki aptal olabilirim ama gerçeği söylüyorum. Bu yaratığa yardım etmiş olmaktan utanç duyuyorum.

Santipiachi üçüne de baktı ve ekledi:

- Ama Özbey, yeminli ifadesinde Çelik'in suikasttan sonra evine geldiğini ve ona suikasta katıldığını söylediğini doğrulamıştı.

Çatlı buna, Özbey'i Çelik'in vasıtasıyla tanıdığı ve Özbey'in tüm davranışlarının dış etkiler altında olduğu yanıtını verdi. Başını çevirdi ve gözlerini hiç ayırmadan Özbey'e dikti. Özbey kımıldamıyordu, bakışlarını yere dikmiş, ellerini arkasına bağlamıştı.

Çatlı'nın ses tonu tehditkardı:

- Senin mahkemeyi yanlış bir yola yönlendirmeyi denediğin kanısındayım.

Özbey susuyordu.

Mahkeme Başkanı Çatlı'yi azarlıyor

"Mahkeme Heyeti, avukatlar, gazeteciler ve izleyiciler şaşkınlıktan donmuşlardı. Sonunda Santipiachi'nin öfkeli sesi duyuldu:

- Bunlar mafya tipi sözler, mahkemenin huzurunda tehditkâr imalar kullanılmasına izin vermiyorum.

Çatlı avukatlara, basına ve tekrar heyete baktı ve yeniden konuştu:

- Sorgu Yargıcı Martella tarafından yalancı tanıklık yapmamız için Almanya'da bize yapılan tekliflere gelince...

Öfkeden kıpkırmızı olan Santipiachi onu susturdu:

- Size izin vermiyorum...

- Vermelisiniz. Burada söylenmesi gerek şeyler var.

- İftira atmayın! Daha dikkatli konuşun!

Çatlı soğukkanlılığını kaybetmeden devam ediyordu:

- Dosyada var. Sorgu Yargıcı Martella Almanya'ya gidip Özbey'in açıklamalarını banda aldı. Soma da Özbey, Oral Çelik'i bulmak için Paris'te her yeri aradı.

Çatlı Özbey'e doğru döndü, onun aracılığıyla Çelik'e Bulgar bağlantısını doğrulaması halinde 500 bin dolar ve koruma önerildiğini Özbey'i tanık göstererek anlattı. Özbey'den bunun doğru olup olmadığını sordu.

Sehpadaki bir idam mahkûmu gibi mikrofona uzanan Özbey, BKA'dan (Alman Polisi) bir komiserin talebi üzerine Çelik'le Paris'te temas ettiğini doğruladı. Ama başka bir şey söylemedi.

Buna aldırmayan Çatlı, sert bir şekilde devam etti:

- Belki de bu olayı şimdi doğrulamak istemiyorsun, çünkü başına geleceklerden korkuyorsun. Çelik'le ben bunu kabul etmedik, çünkü kullanılmak istendiğimiz anladık. Biz gizli servislerin ipini tuttuğu kuklalar değiliz.

Santipiachi, Özbey'e, Çatlı'nın söylediklerinin doğru olup olmadığını sordu.

Israrlara rağmen sessizliğini sürdüren Özbey, sonunda şunları mırıldanabildi:

- Çatlı'nın bütün söyledikleri doğru... Başka bir şey demeyeceğim... Korkuyorum."[53]

Son durak Susurluk

06 AC 600 Plakalı Mercedes'in kamyonun altına girmesi ile, Türkiye'nin cerahati ortaya çıkmıştı. Firardaki Bahçelievler kat-

"Jean-Marie Stoerkel, *Saint-Pieıre'nin Kurtları,* Sabah Kitapları, 1997, s. 265-272

liamı sanığı Abdullah Çatlı, DYP Urfa milletvekili Sedat Bucak ve Polis Müdürü Hüseyin Kocadağ'ın aynı araç içinde olmaları, polis, mafya, siyaset birlikteliğini ortaya çıkarmış, bunun peşi sıra da, yasa dışı ilişkilere giren devletin bazı kademelerindekilerin icraatları çıktı ortaya. Katliam sanığı Abdullah Çatlı üzerinden çıkan ve daha sonra yasa dışı işlerle uğraşan başkalarına da verildiği saptanan yeşil pasaport ile, Emniyet Genel müdürlüğü özel görevli kimli kartlarının altında, aynı şahsın imzası bulunuyordu. Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar.

Mehmet Şener de serbest

İpekçi cinayetini azmettirdiği ve olaya iştirak ettiği gerekçesiyle aranan bir numaralı sanık Mehmet Şener'in gıyabi tutukluluğu, yasal zaman aşımı süresi dolduğu gerekçesiyle kaldırıldı. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, Mehmet Şener hakkında, 11 Temmuz 1979 tarihinde, İpekçi cinayetinin planlamasında bulunduğu, cinayete teşvik ve tahrik ettiği, olayda kullanılan silahı temin ettiği ve bu silahı eylemden sonra sakladığı gerekçesiyle, gıyabi tutuklama kararı çıkarttı. 20 yıldır yakalanamayan Mehmet Şener'in avukatı ise, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına başvurarak, müvekkilinin 'gıyabi tutukluluğunun' kaldırılmasını talep etti. Hakkında sadece İpekçi cinayeti nedeniyle gıyabi tutuklama kararı bulunan Mehmet Şener'in, Ağca'nın Adli Tıp Kurumu'ndan kaçırılmasına teşebbüs, yine Ağca'nın 23 Kasım 1979 günü Maltepe Askeri Cezaevi'nde kaçırılması ve saklanması olayına iştirak etmek, cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak suçlarına da karıştığı ileri sürülüyordu. Papa suikastı olayına da, adı karışan Mehmet Şener, Susurluk kazasında ölen Abdullah Çatlı ile birlikte, 1982 yılında İsviçre'nin Bazel kentinde, Durmuş Unutmaz adına düzenlenmiş sahte pasaportla yakalanmıştı. Şener, Türkiye'ye iade edilmek istemediği için burada sorgulanmış daha sonra da serbest bırakılmıştı. Halen yurt dışında bulunan Şener, Türkiye'ye gelse bile yakalanamayacak.

ipekçi davası zaman aşımına yenik düşüyor

İpekçi davasında 20 senelik zaman aşımı süresi dolarak, dava dosyası, adliye depolarına kaldırılıyor. Artık araştırmacılar için izin verilirse, faydalı olabilecek bir belgeler yığını halinde.

Kimsenin ilgisini çekmez ise hurda kağıt niteliğinde bir süre sonra, atık kağıt olarak belki de SEKA'ya gönderilecek.

Şu an dava açılacak kimse zaten yok, olsa da zaman aşımı diye bir kanun var. Yani biri çıkıp da, "İpekçi'yi ben öldürdüm, işte cinayette kullandığım silah burada" dese yapacak bir şey yok.

Bir umut, Devlet Denetleme Kurulu'nu devreye sokmak olarak görülüyor kimi aydınlar ve hukukçular tarafından. Örneği Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Başkanı Nail Güreli, Süleyman Demirci'in Cumhurbaşkanlığı döneminde, bu mekanizmanm harekete geçirilmesini isteyenlerden sadece biriydi. Aslında yasalara göre, Devlet Denetleme Kurulu'nun soruşturma ve yargılama yapamaz. Bunu herkes biliyor, ancak, yaptığı incelemeler sonucunda ortaya çıkaracağı rapor, Türkiye'nin aydınlık geleceği için, demoratik Türkiye için ibret alınmasını sağlayacak bir belge olarak, 'derin tarihimize' ışık tutacaktır. Bu nedenle, Devlet denetleme Kurulu'nun bir an önce harekete geçirilmesi isteniyor, her sağ duyulu vatandaş tarafından. İsteniyor istenmesine ama, cinayetin işlendiği günden, günümüze kadar geçen 21 yıllık süre içinde, İpekçi cinayetinin arkasında kimler olduğunun ortaya çıkarılmasına ilişkin yapılanların engellendiği gibi, sanki katkıda bulunmak istercesine bu talebe yanıt verilmiyor.

Aslında her şey ortada, cinayete karışanlar, yardım ve yataklık edenler, bunların devletle olan ilişkileri, devletin hangi kurumlarının olaya ne şekilde karıştığı, bu cinayetin kimler tarafından işlendiğini açık açık ortaya koyuyor.

YEDİNCİ BÖLÜM

Önce Papa afetti

Tarih 13 Ekim 1981. Saint Pierre meydanında katolik dünyasının en büyük lideri Papa II. Jean Paul, Mehmet Ali Ağca tarafından silahlı saldırıya uğruyor. Ağca iki el sıkmış, Papa üç yara almıştı. Bu silahlı saldırıdan yaklaşık iki yıl sonra, Papa, Mehmet Ali Ağca'nın cezasını çektiği Rebbia Cezavi'ne giderek burada, olay yerinde yakalanarak, tutuklanıp cezaevine konan Mehmet Ali Ağca ile görüşüyor. Bu görüşme sonrasında tüm dünya basını, Vatikan'dan gelen bir açıklamayla, Papa'nın Ağca'yı affettiğini duyuruyor.

Fatima'nın sırrı

13 Mayıs 1917'de Portekiz'in Fatima Dağı'nda üç Portekizli çocuk, Meryem Ana'nın kendilerine 6 kez göründüğünü ve 3 sır verdiğini söyler. Bu sırların birincisi; İkinci Dünya Savaşı, ikincisi; komünizmin yükselişi ve çöküşü. Üçüncüsü ise, 13 Mayıs 2000 tarihinde, Fatima'ya giden Papa tarafından, bir milyon kişinin katıldığı kutsal bir ayinde açıklanıyordu: Ağca'nm 13 Mayıs 1981'de düzenlediği suikast.

Ancak, 2000'in Haziran ayında Vatikan'dan beklenen resmi açıklama yapılıyor. Neredeyse tüm dünya televizyon kanallarından canlı olarak yayınlanan ve Ağca'nın Papa'ya suikast düzenlemesinin yıllar öncesinden bilindiği balonu bir an da sönüyor, insanlar hayal kırıklığına uğruyor.

Bu açıklamaya göre, bir dağa doğru çıkmakta olan beyazlar içindeki Papa, silahlı askerlerin saldırısına uğrayarak öldürülecekti. Yani Ağca'nm suikastıyla bir alakası yok. Ne dağa çıkarken suikast yapılmıştı, ne silahlı askerler tarafından. Üstelik bu 3'üncü sırra göre Papa ölecekti.

Papa'nın vasiyeti

Sabah Gazetesi'nde 'özel haber' ibaresiyle, Korcan Karar'ın Papa'nın vasiyeti başlıklı haberi dikkatleri çekiyor. Korcan Karar, Papa cinayeti sırasında İtalya'da öğrenci olduğu sırada Ağca'nm sorgulamalarına İtalyan devleti tarafından çağrılarak, tercüman olarak kullanılmıştı.

Haberde, Ağca'nm serbest kalmasında Papa II. Jean Paul'ün vasiyetinin rol aldığı bildiriliyor.

"Vatikan'a yakın kaynaklarca bilinen Papa'nın vasiyeti, İtalyan medyasına sızdı. Buna göre, 80 yaşındaki Katolik dünyasınm en büyük ruhani lideri olan Papa, Ağca'nm serbest bırakılması için İtalyan hükümetine her koldan baskı yapmakla kalmadı, aynı zamanda, öldüğü gün açılmak üzere hazırlattığı vasiyetine de Ağca ile ilgili bir madde koydurttu. Papa'nın kardinallerince vasiyetnamede Ağca ile ilgili olarak İtalyan devletine şöyle çağrı yapılıyor:

'Ben öldükten sonra, Vatikan hükümeti, Mehmet Ali Ağca'nm serbest bırakılarak ülkesine dönmesinin sağlanması için elinden geleni yapsın. Hayattayken bunu görürsem daha da mutlu olacağım...'

1999 yılı Mart ayında Vatikan, İtalyan hükümetine resmi bir mektup yazarak, Ağca'nın affını istedi. 2000 yılının Mayıs ayında da, Papa, Portekiz'in Fatima bölgesine giderek, yapılan bir ayinden sonra kendisini izleyen milyonlarca Hıristiyan'a üçüncü sırrın, 'Ağca suikastı' olduğunu açıkladı. Bu da İtalyan hükümeti üzerindeki baskıyı daha da arttırdı."[54]

"Sabah Gazetesi, 15 Haziran 2000

Ve Ağca Türkiye'de

13 Haziran 2000 Salı akşamı, Mehmet Ali Ağca'nın Türkiye'ye iadesinin gerçekleşmesi üzerine Türkiye'ye getirilmek üzere özel bir ekibin , özel bir uçakla İtalya'ya hareket ettiği haberleri bomba gibi düştü Türkiye gündemine.

Televizyon ve gazetelerin temsilcilerinden oluşan bir medya ordusu, Atatürk Havaalanı'nın çevresini ablukaya aldı. Viyadüklerde bile gazeteciler görevlendirilmişti. Ağca'nın hangi kapıdan çıkacağı bilinmediğinden, her yerde kameraman ve foto muhabiri...

Ağca'yı getiren uçak sat 02:20'de Atatürk Havalimanına iniş yapıyor. Özel ekip görevlileri, Ağca'yı uçağın merdivenlerinden indirdiğinde Ağca, heyecanını saklamıyor, "Allah'a şükür, vatanımdayım" diyor.

Ağca'nın güvenliği nedeniyle üç ayrı zırhlı araç, üç ayrı kapıdan çıkış yapıyor. Ve Mehmet Ali ağca, sat 03:35'te 23 Kasım 1979 günü kaçırıldığı ve sonradan Askeri Dikimevi'ne dönüştürülen Maltepe Askeri Cezaevi'nden 2.5 kilometre uzaklıktaki, Kartal Özel Tip Kapalı Cezaevi'ne getiriliyor.

Satanistlerden, mafya babalarına, PKK'lilerden, organ mafyasına, sahte mehdiden, devleti dolandıran, Türkiye'nin gündemini halen her duruşmasında işgal eden çok sayıda ünlü suçlunun bulunduğu ve "Flamingo Yolu" olarak bilinen Kartal Özel Tip Kapalı Cezaevi'ne yerleştirilen Ağca, konuştuğu gardiyanlara, "Türkiye sınırlarında nerede yaşadığım önemli değil. Önemli olan dönmekti" diyor. Belli ki çok özlemiş!

"Yeniden yargılama olmaz"

Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk, kesinleşmiş idam cezası bulunan Mehmet Ali Ağca'nın, Abdi İpekçi cinayetinden sorgulanması ve yeniden yargılanmasının mümkün olmadığını açıklıyor, Ağca'nın gelişinin hemen ertesinde düzenlediği basın toplantısında.

Türk, Ağca'nın ancak, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 327. maddesine göre, 'İade-i Muhakeme' koşullan oluşması halinde İpekçi davasından yeniden hakim karşısına çıkarılabileceğini söylüyor.

Cumhurbaşkanı Sezer

Mehmet Ali Ağca'nın İtalya'da affedilerek Türkiye'ye iade edilmesinden sonra, Mehmet Ali Ağca ve İpekçi davaları yeniden açılıp açılamayacağı tartışmaları sürerken, Yeni Binyıl Gazetesi köşe yazarlarından Bilal Çetin, lO'uncu Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ile yaptığı görüşmede bu konuya ilişkin de sorular soruyor.

Soru - *Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nail Güreli, sizden önceki Cumhurbaşkanı, Demirel'in bu konuda harekete geçmediğini söyleyerek, ipekçi dosyasının zaman aşımına uğramaması konusunda size çağrıda bulundu. Ne diyeceksiniz?*

Cumhurbaşkanı Sezer - Devlet Denetleme Kurulu soruşturma yapamaz, inceleme yapabilir. Zaten, Devlet Denetleme Kurulu'nun iki alanda yetkisi yoktur: Biri askerle ilgili, diğeri de yargı ile ilgili konularda. Çünkü olursa iki başlılık doğar...

Soru - *Zaman aşımı süresi uzatılabilir mi?*

Cumhurbaşkanı Sezer - Süresinin en çok yarısı kadar uzatılabilir. Süre 20 yıl olduğuna göre, en fazla 30 yıla kadar çıkabilir, 25 yıl olabilir. Bunun yasal gerekçeleri olmalı. Ona dikkatli bakmak lazım.

Soru - *Devletin Denetleme Kurulu'nun daha etkin işlemesi için değişiklik düşünüyor musunuz?*

Cumhurbaşkanı Sezer - Kurul'un kuralları değil, ama yapısı değiştirilebilir..."[55]

9 yıl 7 ay hapis

Bakan Türk'ün açıklamalarına göre, Terörle Mücadele Kanunu'na 1991'de eklenen ve terör suçlularının şartlı salıverilme koşulların yeniden düzenleyen ve ceza indirimini öngören geçici 1. maddeye göre, 8 Nisan 1991'den önce işlenen uçlar nedeniyle 'ölüm' cezasına çarptırılanların cezası, 10 yıl ağır hapis cezasına çevrilmişti. Ağca, Türkiye'de gözaltına alındığı 25 Haziran 1979 tarihinden 158 gün sonra firar ettiği için, bu süre 10 yıllık hapis cezasından düşülecek. Buna göre hesaplandığında da. Abdi İpek-

"Yeni Binyıl Gazetesi, Bilal Çetin, 17 Haziran 2000

çi cinayetinden idam cezası alan, Mehmet Ali Ağca, 9 yıl 6 ay 22 gün hapis yattıktan sonra, 51 yaşındayken serbest bir vatandaş olarak tekrar sokaklarda dolaşacak. Eğer bildiği var sayılan bilgiler nedeniyle susturulmak amacıyla ortadan kaldırılmak istenmezse.

Yoğun güvenlik önlemleri

İpekçi'yi öldürmekten idama mahkûm olan Ağca, Kadıköy İkinci Ağır Ceza Mahkemesi'nde de iki ayrı dosyadan yargılanmaktaydı:

3 Nisan 1979 tarihinde önce taksi gasp ettiği, ardından da Kadıköy Koşuyolu'nda bulunan Fruko Gazoz Fabrikası'nm deposunu ve Kadıköy'de bir kuyumcuyu silahla soyduğu iddia edilen Ağca'nın, 40 yıldan 48 yıla kadar hapsi isteniyordu.

Türkiye'ye iade edilen Mehmet Ali Ağca, 20 yıl aradan sonra, yeniden hakim karşısma çıkıyordu. Yoğun güvenlik önlemleri alınmıştı, Ağca Kadıköy Adliyesi'ne getirilirken:

• Ağca tutuklu olarak bulunduğu Kartal Cezaevi'nden, Kadıköy adliyesine, zırhlı araç içerisinde, 2 çevik kuvvet otobüsü, 4 polis ekip otosu, 1 jandarma minibüsü eşliğinde yaklaşık 46 dakikada getirildi.

• Adliye'nin bulunduğu Bahariye caddesi trafiğe kapatıldı.

• Mahkeme binasına girerken, zırhlı aracın çevresi çevik kuvvet ekipleri tarafından sarıldı.

• Çevredeki evlerin çatılarına ve adliyeye bakan pencereler keskin nişancılar yerleştirildi.

• Ağca, Adliyenin arka kapısından içeri alınırken, jandarma ve özel tim ekipleri geniş güvenlik önlemleri aldı.

Yıllar öncesi yaşananlar hatırlandığında, alman yoğun güvenlik önlemlerinin aslında hiç de caydırıcı olmadığını biliyoruz, kaçırmak isteyen veya ortadan kaldırmak isteyenleri, alınan bu önlemlerin caydırıcı olmayacağını biliyoruz. Yeter ki birileri istesin!

• Kadıköy adliyesi önünde, 100'ü aşkın yerli ve yabancı basın mensubu, Ağca'nın duruşmasını izlemek üzere bekliyordu

• Televizyonlardan gün boyu canlı yayın yapıldı.

• Ağca duruşmaya, üzerinde mavi bir gömlek, spor ayakkabı ve mavi bir kot pantolon bulunuyordu.

• Adliyeyi gören ev ve işyerlerindeki vatandaşlar, cam ve balkonlardan sarkarak Ağca'yı görmeye çalıştılar.

• Adliyeye yapılan bomba ihbarı asılsız çıktı.

• Durşuma sürerken, bir grup ÖDP'li adliye önünde, "Gizli eller kime ait" diye slogan atıp, "Abdi İpekçi'nin katili yargılansın" yazılı bir pankart açtılar. Çevik Kuvvet, göstericilerden üçünü gözaltına aldı.

Ben aktörüm

Henüz duruşma başlamamıştı, Ağca, kendisine ayrılan yere oturmadan önce, Mahkeme Başkanı Nusret İnce ile arasında bir diyalog yaşanıyordu:

Yargıç: Senin rızan yoksa, fotoğraf çektirmem.

Ağca : Benim için önemli değil. Ben sadece ,birkaç dakika izin verirseniz, kendi derdimi anlatmak istiyorum.

Yargıç: Zaman gelince söz alacaksın.

Ağca : Müdafaamla ilgili, sayın yargıç.

Yargıç: Söyleyeceksin, önce bir basın görevini yapsın.

Ağca : Yok müdafaamı ilgilendiren bir şey. Ben Abdi İpekçi'nin katili değilim. Ben sadece bir aktördüm. O senaryoda katil rolünü oynayan bir aktördüm, Hepsi bu... Onu söylemek istiyorum. İpekçi'nin sırları Bekir Çelenk'in ölümüyle kayboldu gitti. Onu söylemek istiyorum. Ben masumum efendim.

Yargıç: Bir dakika, bir dakika.

Ağca : Oldu, teşekkür ederim. Gasp hikayelerinin hepsi masal, efendim. Soygun hikayeleri hepsi masal. Masumum, kesinlikle masumum. Yemin ediyorum ki masumum.

Yargıç: İfadeni mahkemeye vereceksin, basına değil. Ben sana söz vermeden konuşma.

Ağca : Yok, sizden rica ettim.

Yargıç: Sen bize konuşmuş olmuyorsun. Şimdi, bekle...

Şovu bitince rahatsız oldu

Önce varlıklarından rahatsız olmadığını söylediği basın mensupları önündeki şovunu tamamlayan Ağca, üzerine çevrilen kamera ve objektiflerden 'rahatsız olduğunu' söylemesi üzerine görüntü alan basın mensupları Mahkeme başkanı tarafından dışarı çıkarıldı.

Mahkeme Başkanı'nın "savunma yapacak mısın" sorusu üzerine,

Ağca : Beni savunmak isteyen üç kişi varmış. Olabilir mi?

Yargıç: İster İtalya'dan, ister Almanya'dan avukat getirebilirsin.

Ağca : İsimlerini televizyonlardan öğrendim. İsimlerini vermek istiyorum. Can Doğancan, Ömer Yeşilyurt ve Doğan Yıldırım avukatım olabilirler.

Heyecanlı olduğunu söyleyen Ağca, işini soran yargıca, "bekarım, üniversite öğrencisiyim" diye yanıtlayınca, yargıç, tutanaklara "işsiz" diye geçirtiyor.

Daha sonra, kendisini savunabileceğini belirten Ağca, ifade veriyor:

"Hakkımdaki iddialar, 100 katlı bir gökdelenin birinci katı. Bütünüyle değerlendirip anlamak lazım. Samsun'da katledilen bir vatandaşımız, ölürken benim adımı vermiş. Ben bu nedenle yargılandım. Daha sonra Türk Adaleti, İtalya'ya bir yazı göndererek, tahliye edildiğimi bildirdi.

İzmir'de bir ülkücü ölmüş, onu da benim öldürdüğüm söyleniyor. Ben o tarihte İstanbul'dayım. Okmeydanı'nda bir vatandaşımız öldürülmüş, otobüs durağına vahşice saldırı yapılmış. Bu eylemden da payıma düşeni aldım."

Hakkındaki tüm iddialar yalanlayan Ağca daha sonra şunları söylüyor, "Benim zerre kadar bir suçum olsaydı, iade edilmeye karşı çıkardım. Benim vicdanım rahat. Beni bir çok devlet istedi. Oralara giderdim. Türkiye'ye hiç dönmezdim. Ben özgür bir vatandaş olarak Türkiye'ye geldim. Türk adaletine güveniyorum. Yargılandığım bu davalardan berat edeceğim."

Ağca'nın dosyası kayıp

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, Ağca'nın, İpekçi cinayetinden yattığı cezaevinden firarından bir ay sonra Okmeydanı'nda ülkücü Nevzat Onaran ile birlikte sol görüşlü Haydar Seyrangah'ı öldürmek, Hasan Solmaz'ı yaralamakla suçlanan dosyasının kayıp olduğu ortaya çıkıyor.

1982 yılandaki bir yazışmanın 18 yıl sonra ortaya çıkardığı olayla ilgili olarak, bu süre içinde yasal işlem yapılmadığı ortaya çıkarsa 20 yıllık zaman aşımı dolduğundan olay tam bir skandala dönüşecek.

İpekçi cinayetine katılmakla suçlanan ve İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanarak, delil yetersizliğinden beraat eden Oral Çelik de, Malatya'da bir öğretmeni öldürmekten yargılandığı davanın dosyası kaybolunca, yargılanmaktan kurtulmuştu.

"Umudum sizde"

Roma'da çok iyi korunan ofisinde NTV muhabirinin soruların yanıtlayan, Papa suikastını soruşturan savcı Antonio Marini, ilginç açıklamalarda bulunuyor. Ağca'yı yıllardır sorgulayan ve hemen hemen tüm mesaisini bu soruşturmaya harcayan Marini'nin odasında, Papa suikastının görüntülendiği dev boyutta bir fotoğrafının bulunması dikkat çekiyor.

Savcı Marini, "Ağca deli mi, megaloman mı, yalancı mı" sorusunu, "Son söylediğiniz. O usta bir yalancı. Çok kurnaz. Her olayı kendisine çevirmeyi çok iyi biliyor. Fatima'nın üç mucizesi olayını bile kendisi için kullandı" diye yanıtlıyordu.

İtalya hükümetinin Ağca'yı affetmesini erken bulduğunu söyleyen Marini, "Bana kalsa, ben tüm gerçeği anlatmasını beklerdim" diyor.

Marini, Ağca ve karıştığı olaylarla ilgili gerçeklerin hâlâ tam olarak aydınlatılmadığını vurgulayarak, "Tek umudum Türk savcılar. Temennim onların benden daha başarılı ya da şanslı olmaları. Dilerim tüm gerçek ortaya çıkar" diye konuşuyor.[56]

'"Milliyet Gazetesi, 17 Haziran 2000

"Amaç komünizmin ipini çekmek"

Ağca, Türkiye'ye geldikten sonra Radikal Gazetesi köşe yazarı Perihan Mağden'in yazısının son kısmı, konuyu kendince özetler cinsten:

"Hor görme garibi... Hele hele arkasında bilmem kaç milletin Gladio'su varsa... NATO ülkeleri içinde örgütlü Gladıo'nun amacı ne? Komünizmin ipini çekmek!

E ne yaparsın komünizmin ipini çekmek için? Türk malı bir pisliğe, Papa'yı vurdurursun. Soma da Bulgaristan TALİMATLI olduğunu açıklatırsın.

Açıklatırsın ki, komünist ülkelerdeki, dinine hâlâ bağlı gizlice bağlı halk galeyana gelsin! Sözüm ona.

Her halükârda, komünist ülkelerin nasıl tehlikeli, nasıl ortalığı karıştırmaya, Papa'yı vurdurtmaya filan meraklı olduğunu sergilersin.

Gladio 'nun Türkiye versiyonu olduğu savunulan Özel Harp Dairesi'ne teslim edilen silahların, o sıralarda 'ülke içi terör eylemlerinde bir tarafı tutarak kullanılıyor kuşkusu,' doğuyor.

Kimde? Zamanın İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş'te. Ayrıca, 'konu' hakkında konuştuğu Başbakan Ecevit'te.

Ağca'nın, İpekçi'nin öldürülmesiyle ilgili bildiği her şeyi anlatmasına kim engel oluyor peki?

İstanbul Sıkıyönetim komutanı Orgeneral Necdet Üruğ!

Ağca hangi cezaevinden uçarak kaçıyor?

Maltepe ASKERİ Cezaevi'nden. (Büyük bir daire çizerek şimdi Kartal Cezaevi'ne konuyor.)

Üstünde ne var kaçarken? Noel Baba'nm pardon, Meryem Ana'nın kendisine yolladığı ASKER üniforması.

Niye yolluyor asker üniformasını Meryem Ana, Ağca'ya?

Fatima Kasabası'nda çocuklara verdiği politik surları, illa da Sovyet Bloku'na dair sırlardan sonuncusunu gerçekleştirsin: Papa II. John Paul'ü vursun diye.

Vursun ki, Papa'nın kendisini ziyaretinden başlayarak Ağca, Mesih palavralarına başlasın. Sonunda da Fatima'nın sırlarının, en sırrı, üçüncüsü çıksın. Sonra da, İtalya bağışlayıcı ve esirgeyici Papa'sını vuran kronik yalan dolancı Türkten kurtulsun. Üçün-

cü elma, büyük Türkiye'nin, Ağca'nın tetikçisi olduğu görüşün koalisyonun ağır ve dürüst abisi olduğu Türkiye'nin, kafasına düşsün! Betonla kaplanmış olarak. Kurşun ve pislikle kaplanmış olarak!"[57]

Araştırılması gereken iddialar

İpekçi Cinayeti dosyası zaman aşımına uğrayarak kapanıyor. Ama yine diyoruz ki, Cumhurbaşkanı yetkisini kullanıp, Devlet Denetleme Kurulu'nu harekete geçirmeli. Geçirmeli ki, hazırlanacak olan rapor, gelecek nesillerin demokrasiye sahip çıkmaları için bir belge olmalı. İpekçi cinayeti dosyası bir ibret dosyası olmalı. Türkiye'nin tarihinde bir leke olarak duran bu cinayet, unutulmamalı ve gelecek kuşaklara da öğretilip unutturulmamak.

Şimdi bu düşünceden yola çıkarak, görevimizi yerine getirelim. En azından becerebildiğimiz ölçüde, üstümüze düşeni yapalım. Bu bölümden itibaren, İpekçi cinayetinin neden işlenmiş olduğu iddialarının üzerine giderek, aslında bu iddiaların birbirinden kopuk olmadığını ele almaya çalışacağız. Bir sonrasında da İpekçi-Ağca olayında kimin elinin kimin cebinde olduğunu ve o zamanki kişilerin, şimdi kimler olduğuna ve ne yaptığına da bakacağız.

"Radikal Gazetesi, 17 Haziran 2000

SEKIZINCI BOLUM

Cinayet neden işlendi?

İpekçi cinayeti sonrasında, olayın arkasında herkes siyasi bir boyut arıyor. Ağca yakalandıktan sonra verdiği ifadelerde, kendisinin ülkücü olduğunu ama cinayeti hiçbir örgüt ya da ideoloji uğruna işlemediğini defalarca söylüyor. Bununla birlikte, gerek cinayeti işlediği sırada beraber olduğu kişiler, gerekse, cezaevinde kaldığı koğuştaki ülkücüler ve kaçışında yardımcı olan kişilerin hemen hepsinin ülkücü olması, ister istemez işlenen cinayetle ülkücü camiayı bir arada düşündürüyor. Hele bunların bir çoğunun Milliyetçi Hareket Partisi içinde olmaları, o dönem olmayanlarında günümüzde MHP yöneticileri arasında bulunmaları "Demokratik, çağdaş bir Türkiye" isteyenler için iç karartıcı duruyor.

Tabii bu arada, cinayette ve kaçışta yardım ve yataklık edenlerin, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı dünyasındaki isimlerle de ilişkili olduğunu göz ardı etmemek gerekir. İpekçi'nin son aylarda ısrarla üzerinde durduğu silah kaçakçılığı ve terör konularında özellikle Uğurlu ailesini üzerine gitmesi, cinayetin kaçakçılık bağlantısını unutulmaması gereken bir unsur olarak çıkıyor karşımıza. Çalışma arkadaşlarının da iyi bildiği, büyük bir kaçakçılık dosyası üzerinde çalıştığı, ki bu kaçakçılık olaylarına, hem de detaylı olarak bakmak gerekliliği doğurmuştur. İpekçi cinayetinin bir ikinci nedeni olarak da, Milliyet Gazetesi'nin satışı gösterilmektedir. Gazeteye talip olanlara baktığımızda, onların, gümrük işleri yaptıkları ve kaçakçılar ile de ilişkilerinin ortada olması, bu

cinayeti işletenlerin amacının gazeteyi susturmak olduğu açık bir gerçeklik olarak karşımıza çıkıyor.

Diğer taraftan, İpekçi cinayeti, ülkeyi kaosa götürerek 12 Eylül sürecine çekmek isteyen zihniyetlerin, sosyal şartların oluşmasını sağlayacak terörü yukarılara tırmandıracak bir hedef.. Ki bu amaçlarla kurulan ilişkileri, emniyet-mafya-siyaset üçgeninin bir kamyon kazasıyla su üstüne çıktığını hatırlarsak, bu çetenin ilk büyük cinayeti olarak değerlendirebiliriz.

Şimdi bu bölümde kaçakçılık konuları ve gazetenin satışı ile ilgili iddiaları yine olayların tanıklarının kendi ağzından ve mahkeme, soruşturma dosyalarındaki ifadelerinden inceleyeceğiz.

Silah kaçakçılığı dosyası

İpekçi'nin 1 Şubat 1979 günü öldürülmesinden hemen sonra soruşturmalar başlıyor. Başlıyor başlamasına ama elde fazla bir veri yoktur. Acaba Abdi İpekçi son günlerde üzerinde çalıştığı dosya nedeniyle mi öldürülmüştü. Çalışma arkadaşları da İpekçi'nin silah kaçakçılığı ve terör konusunda bir dosya üzerinde çalıştığını ve bu dosyada silah kaçakçılığı ve terör bağlantısında önemli siyasilerin isimlerinin de bulunduğu bilinmekteydi. Ancak bu dosyaya hiçbir zaman ulaşılamadı.

Mesai arkadaşları, öldürüldüğü gün dahi çalıştığı büyük dosya hakkında sorular sorduğunu, kimi bakanların hakkında bilgi topladığını söylüyor. Öldürülmeseydi, bir gün sonra çok önemli bir işi halledeceğini de hem Ankara'da Tokatlı'ya , hem de İstanbul'da Aytul'a söylüyordu. Hatta AP Genel başkanı Süleyman Demirel'in bir gün sonra görüşme isteğine bile İstanbul'a o gün dönmesi gerektiğini söylemesi, bir gün sonra yapacağı çalışmanın ne kadar acele ve önemli olduğuna işaret ediyordu.

Kaçakçılık ve terör

Şimdi o günlere dönelim ve o günlerin en yetkililerinden, bu kaçakçılık ve terör konularını hatırlayalım. İpekçi öldürülmeden 17 gün önce göreve başlayan ve kaçakçılık ile terör konuları üzerine yılmadan giden İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş, o günleri şöyle anlatıyor:

"Kaçakçılık terörle bağlantılıydı. Çünkü terör kaçakçılığı da hızlandırıyordu. O dönemde silah taşımak, silah sahibi olmak bugün olduğu gibi kolay değildi. Silahsız bir toplum amaçlanmıştı. Ve silah verilmezdi. Tabii terör için silah gerekiyordu. Silah kaçakçıları için bu ele geçmiş müthiş bir pazardı. Toplum içinde silah talebi giderek artıyor bu da silah kaçakçılığındaki artışa neden oluyordu. Ancak, silahı getirebilmek için yurt dışına para çıkarmak, yahut yurt dışında para edecek bir şey çıkarmak gerekiyordu. İşte o da uyuşturucuydu. Yani uyuşturucu gidiyor, paraya dönüyor, silah haline geliyor ve tekrar ülkeye giriyordu. Böylece uyuşturucu-silah kaçakçılığı-terör, üçgenin üç köşesini teşkil ediyordu. Biri yükseldikçe, diğerini de yükselterek devam ettiriyordu."

Resmi açıklamalar

"1982 yılında Genelkurmay Başkanlığı tarafından yayınlanan, Türkiye'deki Anarşi ve Terörün Durumu başlıklı yayında, 1978 yılı Aralık ayı ile 1982 Eylül ayı arasında Türkiye'de 822 bin 724 çeşitli marka tabanca, makinalı tabanca ve otomatik tüfeğin ve çeşitli marka ve çapta 5 milyon 458 bin merminin ele geçirildiği bildirilmektedir.

Uyuşturucu madde trafiğinde Uzakdoğu'dan Avrupa'ya, buradan da Amerika Birleşik devletlerine giden uyuşturucu maddeler için transit kapısı görevi yapan Türkiye, aynı zamanda afyon üreticisidir. Amerikan Narkotik Bürosu Stratejik Bilgiler Servisi'nin yaptığı araştırmaya göre, Türkiye'de üretilen 150 ton afyonun 35 ile 50 ton arası yasa dışı alanda kullanılmaktadır."[58]

'Asetik anhidr' ile afyon eroine dönüşür ve bu maddenin, üretilip satılması üretici batılı ülkelerce şartlara bağlanmıştır. Türkiye'ye kaçak yollarlarla da giren 'asit anhidr"in yanı sıra kaçak yollarla gelerek Türkiye'de giderek yaygınlaşan eroin üretiminde kullanılmaktadır.

Bakan Güneş, 1979 yılında, Van ilinde yedi eroin imalathanesinin ele geçirildiğini söylüyor. Türkiye'deki eroin üretimi 1990'lı yıllarda oldukça yüksek miktara çıkmıştır.

"Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 118

İçişleri Bakanı engelleniyor

"Yoğun bir kaçakçılık söz konusuydu. Mesela bu kaçakçılarla mücadele konusunda bilerek ya da bilmeyerek bazı yerlerden işimin zorlaştırıldığını fark ettim. Bazı olayların üzerine tam gidemedik. Gitmemizi önleyen engellerle karşılaşıldı. Mesela öyle bir olay oluyordu ki, o olayda kullanılan araç, diyelim ki tahrip kalıbı diyelim ki silah... Bir kısmı harp malzemesi mesela, öyle pazarda filan satılmayan türden. Bunların hangi kaynaktan çıkarıldığı konusunda yeterince aydınlığa ulaşamadık. Ama bu 'birileri beni engelledi' diye, ucuz bir şey söylemek istemiyorum.

Özel Harp Dairesi

"O konuda da bir şey yapıldı. Mesela, Özel Harp Dairesi diye bir daire vardır. İşte çok tartışılır ya, 'kontrgerilla, derin devlet' falan diye, aklının ermediği yerde insanlar suçu oraya atar ve kurtulurlar. O da yanlıştır. O günkü koşullarda, o günkü savunma konsepti içinde öyle bir daire vardır. Mesela onun sivil direniş örgütleri oluşturmak için kurduğu sistemin kontrol edilmesi gerektiğine inanıldı. Ve bu konuda da, ilk kez o dönemde Genelkurmay Başkanı Kenan Evren'e, böyle bir kuşku taşıdığımızı, bunun kontrol edilmesi gerektiğini en azından, sayım yapılması gerektiği söylendi ve o sayım yaptırıldı. O, yapıya yönelik siyasi iktidarın ilk müdahalesiydi. Bence çok da önemli bir şeydi. Ancak, devletin gücünü koruma kaygısıyla çok öne çıkarılamadı. Ve o iktidarın ömür de bunu sürdürmeye yetmedi" diye anlatıyor İçişleri eski Bakanı Güneş.

istifa etmek zorunda kalıyor

Kaçakçılık ve terör olaylarının üzerine gözü kapalı giden, Bakan Güneş, başta İpekçi cinayeti olmak üzere bir çok suikastın aydınlatılması ve faillerinin yakalanması için cesaretle çalışıyordu. Olayların altındaki dış bağlantılarını araştıran, CIA ajanlarına aman vermeyen, MİT'te by pass yapılmasını Başbakan Ecevit'e öneren genç İçişleri bakanı Hasan Fehmi Güneş, gelen bir telefon üzerine 5 Ekim 1979 tarihinde dansöz Aynur Aydan adındaki kadının evine gidiyor.

Aynı gün Hafta Sonu gazetesine gelen telefondaki erkek sesi, Bakanın Aynur Aydan'ın evine gideceğini bildirerek evin adresini de veriyor.

Ve Bakan Güneş, Aynur Aydan'ın evine girerken fotoğraflanarak gazetede yayınlanıyor.

Bakan bir komplo kurbanı olmuştur.

Bakan Güneş ise bunu şöyle açıklıyor, "İstifama sebep olan olay benim kendi yanhşımdır, kendi yanlışımdan kaynaklanmış bir olaydır. Yani, iddialı görevlerde bulunanlar, ciddi görevde bulunanlar daima çok dikkatli olmak zorundadırlar. Bana bir komplo kurulduysa bile, o komploya düşmemek gibi bir dikkat göstermem gerekiyordu. Düştümse o da benim kusurumdur. İçişleri Bakanı olmuş bir insan öyle komplolara düşmemelidir".

Türkiye'ye silah sevkıyatı

Dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Hayri Kozakçıoğlu da, silah kaçakçılığı ve terörün NATO ülkesi devletler tarafından desteklenerek Türkiye'nin kaosa çekilmek istediğine işaret ediyor.

"O günler bir Bulgar mafyası vardı. Bulgaristan'ın bazı resmi kuruluşları, terör olaylarını destekliyordu. Avrupa'nın pek çok ülkesinden Türkiye'ye bir silah sevk ediliyordu. NATO ülkesi devletlerin bir kısmı, illegal yollardan Varşova Paktı ülkeleri üzerinden bu ülkelerin resmi görevlileri ve kaçakçıları yardımıyla, Türkiye'deki terörü yükseltmek amacıyla silahları ülkemize gönderiyordu. Hatta biz o zaman, bazı silahların seri numaralarından, NATO üyesi olan bir ülke tarafından bunların imal edildiğini tespit ettik. Afrika'ya satmış gibi gösterdiği bu silahlar, Bulgaristan'daki silah kaçakçılarına teslim ediliyor. Bulgaristan silah kaçakçıları Türkiye'ye satılıyor. Türkiye'de de terör olaylarında kullanılıyor.

Uğur Mumcu hep yazdı

Türkiye'ye sokulan silahları ve terörün kaynağının da bu silah kaçakçığının engellenmediği takdirde kurutulamayacağını defalarca dile getiren Uğur Mumcu, gerek köşe yazılarında gerekse de "Silah Kaçakçılığı ve Terör" adlı kitabında yazmıştı. Silah ka-

çakçılığındaki bağlantıları, tüm detaylarına kadar anlatmasına, her fırsatta dile getirmesine karşın o da bu bağlantıların kurbanı olarak 24 Ocak 1993'de, aracına yerleştirilen bir bombayla hayatını kaybediyordu.

"Silah Kaçakçılığı ve Terör" adlı kitabında detaylarıyla anlattığı Bulgaristan üzerinden gerçekleştirilen silah kaçakçılığını, "Ağca Dosyası" adlı kitabında özetleyerek tekrar değinme zorunluluğu duymuştur. Çünkü bu kaçakçılık olayları içinde geçen isimler İpekçi cinayetinde de yer almaktaydı.

Kintex, Bulgar devlet kuruluşu

"Kintex, Sofya'da Antov Ivanov Caddesi'nde merkezi bulunan resmi devlet şirketidir. Telefon numarası Sofya 66 23 11, telex numarası 471'dir. Şirket 1965 yılında kurulmuştur. 1971 yılında kurulan İntercommers, Kintex şirketi ile beraber çalışmaktadır.

Türk kaçakçıları ile ilgili olan şirket, bu Kintex şirketidir. Abuzer Uğurlu'nun çok yakından bildiği şirket bu şirkettir. 1977 yılında Kıbrıs bandralı 'Vasoula' gemisi ile Türkiye'ye sokulmak istenirken bir ihbar sonucu ele geçirilen 495 roketatar ve 10 bin roketatar mermisini gönderen, Kintex şirketidir."[59]

Kintex firmasının bilgisi dışında, her hangi bir kaçak malın Bulgaristan'dan geçerek Türkiye'ye girmesinin mümkün olmadığı 1970'li yılların özellikle ikinci yarısından sonra giderek tırmanan terör olayları, Türkiye'yi 12 Eylül sürecine getirmiştir. Kaçak yollarla Türkiye'ye sokulan silahlarla işlenen cinayetlerde onlarca aydınımız öldürülmüş, binlerce yurttaş "sağ-sol çatışması"adıyla öldürülmüştü.

Batman Valiliği ve Kintex

12 Eylül 1980 öncesinde, Türkiye'ye kaçak yollarla NATO ülkelerinin de silahlarını sokan Kintex firması, 20 yıl sonra tekrar karşımıza çıkıyor. Yaklaşık on yıldır işledikleri cinayetlerle ve devletle ilişkili oldukları iddialarıyla sık sık gündeme gelen Hiz-

"Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 130

bullah'a karşı başlatılan operasyonlarda rastlıyoruz Kintex adına. Hizbullah adına yüzlerce cinayetin işlendiği Batman'da, Vali Salih Şarman'ın "terörle mücadele etme" iddiasıyla kurduğunu söylediği özel silahlandırılmış bir birliğin varlığı ortaya çıkıyordu bu operasyonlar sırasında. Bu birlik için gerekli silahların da Kintex firmasından ithal edildiği belirleniyordu. Başbakan Tansu Çiller'in de izniyle ithal edilen bu silahların da akıbeti halen araştırma konusu. Çünkü silahlar ortada yok. Gaziantep'de Hizbullah'a ait olduğu belirlenen bir silah deposundaki silahların Kinteks'den Batman Valiliğince ithal edilip sonrasmda yok olan silahlar olup olmadığı da incelemede.

Yıllarca Türkiye'deki terör ortamını tırmandırmak için binlerce vatandaşın ölümüne neden olan kaçak silahların ülkeyi girmesini sağlayan Kintex firması, Tansu Çiller'in başbakanlığı zamanında da resmi yolla, resmi olmayan işlerde kullanılmak üzere silah sokuyordu.

Batman'da sürpriz belge

Yeni Binyıl gazetesinde Okan Müderrisoğlu imzalı haberde, Kayıp Batman Silahları Dosyası'nın, gümrük ayağında yapılan soruşturmanın tamamlandığı açıklanıyor. Batman eski Valisi Salih Şarman'ın görev yaptığı 1994-96 yılları arasında 14 kez silah ithal ettiği ve bu ithalata ilişkin belgelerde Vali Sarman ve Vali Yardımcısı Kuşdalı'nın imzaları olduğu tespit ediliyor.

Ancak İçişleri Bakanlığı, valiliklerin silah ithal etme yetkisi bulunmadığını ve bu yönde de özel bir iznin verilmediğini açıklıyor.

Demek ki ortada bir suç var. Yasal olmayan bir şekilde, yasal olmayan 'Karma Özel Harekât Birliği'nin ihtiyacı olarak 507 bin 375 dolar değerinde silah ve mühimmat, gümrük işlemi yapılmadan Bulgar Kintex firmasından alınarak Türkiye'ye getiriliyor. Bu para nereden temin ediliyor?

1994-96 yılları arasında Geliştirme Destekleme Fonu'ndan temin edilen 165 milyar lira ile 14 partide ithal ediliyor.

Vali Şarman'a da bu silahların ithali için Başbakanlıktan izin verildiği hazırlanan raporda açıklanıyor.

TC Başbakanlık Güvenlik İşleri Başkanlığı antetli ve 28 Ağustos 1995 tarihli belgede, dönemin Başbakanlık Müsteşarı Ali Naci Tuncer'in imzası bulunuyor:

"Batman ilinde görev yapan Karma Özel Harekât Birliklerinin ihtiyacı olan ekli listede yazılı silah ve mühimmatın Bulgaristan'ın Plovdiv havaalanından Batman Havaalanı'na nakletmek üzere C 130 veya C 160 tipi askeri nakliye uçağının tahsis edilmesine ilişkin Batman Valiliği'nin talebi uygun görülmüştür. Uçağın konma, konaklama, yakıt ve personel giderlerinin İçişleri Bakanlığı'nca karşılanmasını, malzemelerin gümrükten geçişinde gerekli kolaylığın gösterilmesini rica ederim."[60]

Silahların listesi

1480 adet A-47 Kaleşnikof makineli tüfek, 280 adet 7.62 mm Lançer Kaleşnikof makineli tüfek, 10 adet 7.62 mm Bixi makineli tüfek, 50 adet RPG 7 roketatar, 73 adet gece görüş dürbünü, 6 adet üst arama cihazı, 24 adet el projektörü, 25 adet Kanas dürbünlü tüfek, 20 adet mermi doldurma makinesi 30 adet mayın arama dedektörü, 1 adet jeneratör.

İpekçi, terör ve kaçakçılığa karşı

Tekrar İpekçi cinayetinin arkasında ne olduğu konusuna dönelim, Kozakçıoğlu anlatıyor: "Amaç Türkiye'deki terörün hızla tırmandırılmasıydı. Yani Mehmet Ali Ağca'nın ifadesinde söylediği gibi 'Terör yukarılara doğru tırmandıkça, Türkiye'deki terörün boyutları çok daha yükselecek' Türkiye tam bir kaosa doğru sürüklenecekti.

Bence, Ağca bu işi kendi kafasından falan düşünerek yapmış değil. Olayın birkaç yönü vardı. Bir, İpekçi teröre karşıydı. Teröre karşıyken de, silah kaçakçılığını da karşıydı. Ona karşı da yazıları vardı. Bir anlamda bugünkü tabirle mafya dediğimiz kişilerin, illegal faaliyetlerine de karşıydı. Yani İpekçi onların önünde bir engeldi. Hükümet nezdinde de, batı nezdinde de etkisi olan bir kişiydi. O bakımdan, Abdi İpekçi ortadan kaldırıldığı zaman, çok

[60] Yeni Binyıl, 9 Temmuz 2000

yönlü amaçlar gerçekleşmiş olacaktı. Terör yükselecek, kaos artacak, karışıklık artacak, belki siyasi karışıklık çıkacak. Karşı çıkan insanlara ve pek çok çevreye göz dağı vermiş olacaklardı ve daha rahat ortamda çalışmış olacaklardı.

Mehmet Ali Ağca'nın, Papa suikastmın altında ne yatıyor. O da, Avrupa'da hep örtülmeye çalışıldı, hep kapatılmaya çalışıldı. Onun arkasında da mafya var, terör var, kara para var.

O bakımdan Bulgar mafyasıyla Türk mafyasının, Türkiye aleyhinde niyet benimseyen kesimlerce, İpekçi müşterek hedef haline gelmiştir. Herkes kendi amacına yönelik olarak Ipekçi'nin ortadan kaldırılmasını istedi. Pek çok kesim de bundan yarar elde etmiş oldu."

Gün Sazak'tan suçlama

Abdi Ipekçi'nin kaçakçılık konularına yönelmesi 12 Ekim 1978 günü 'kaçakçılık' başlıklı yazısıyla başlıyor. Bu tarihten itibaren Milliyet'in birinci sayfasında kaçakçılık olaylarına, eskisinden daha fazla yer vermeye başlanmıştır.

Terörün giderek tırmandığı 1978 sonbaharında, kaçakçılık olaylarında da bariz bir tırmanış gözlenmektedir. 11 milletvekili ile Adalet Partisi'nden istifa ederek, bağımsız milletvekili statüsünde, CHP Genel başkanı Bülent Ecevit'in hükümeti kurmasına destek veren Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı, artan kaçakçılık olaylarının sorumlusu olarak gösterilmektedir.

Demirel hükümetinde Gümrük ve Tekel Bakanlığı yapan Gün Sazak da, Bakan Mataracı'yı suçlayan bir açıklama yapar:

"Tu- başına, bizim duyduğumuz kadarı ile 600 bin lira ödeyen herkes istediğini gümrük kapılarından içeri sokmaktadır. Şu 600 bin lira muhtelif kademelerde bölüşülmektedir. Ucu kime dayanır, onu Allah bilir."

İpekçi Sazak'ı destekler

Abdi İpekçi, Milliyet Gazetesi'nde başyazılarını yazdığı 'Durum' köşesinde, 12 Ekim 1978 günü 'Kaçakçılık' başlıklı yazısında şöyle diyor:

"Kanıt göstermeden sırf söylentilere ve belirtilere dayanarak,

böylesine suçlamalarda bulunmak eski bir bakanın taşıması gereken bir ciddiyet ve sorumlulukla bağdaşmayabilir. Ama kaçakçılık olayı, sadece söylentileri ve belirtileri değil karineleri ile apaçık ortadadır.

Bu karinelerden en belirgini Amerikan sigarası bolluğudur. Sazak'in bakanlığı döneminde ortadan kalkmasa da gerçekten azaldığı görülen kaçak sigaralar, şimdi yine her tarafta serbestçe satılabilmektedir. Ve sigara tek karine değildir. Yeni hükümet kurulduğunda, kaçakçılık operasyonları üzerinde yaratılan korku dağılmıştır. Kapatılan 'Amerikan Pazarları'nın yerine yeni yöntemler türediği belli olmaktadır.Bu rahatlık içinde her türlü kaçak malların yurda sokulabildiği görülebilmektedir.

Bunları görenler, Sazak'in suçlamalarını -kanıt gösterilmese- de kabul edeceklerdir.

Gümrük ve Tekel Bakam Mataracı, başta bizzat kendisi olmak üzere, gümrüğün her kademesindeki görevlileri töhmet altında bırakacak, bu durumu değiştirecek kesin önlemlere başvurmak ve bunun sonucunu kısa sürede alabilmek zorundadır..."

"Ölümü kaçakçılık işleriyle ilgili"

Süleyman Demirel'in Başbakanlığındaki MC hükümetinin Gümrük ve Tekel Bakanı MHP'li Gün Sazak'ın Müsteşarı Namık Kemal Zeybek de, İpekçi cinayetini kaçakçılık konularına bağlayanlardan. "Milliyet gazetesi sol tandanslı yayın yapıyordu, hem bizim iktidarımıza karşıydı; hem de mensup olduğumuz partiye karşıydı. Yani yayınlarının yönü böyleydi ama, Milliyet Gazetesi ve Abdi İpekçi'nin kendisi hem sayın Sazak'ı hem de bizim mücadelemizi yüreklice destekledi. Tabii, bu desteğin yanın da, onun da paralel mücadelesi vardı. Sigara kaçakçılığı ve daha da önemlisi silah kaçakçılığı bizim mücadele ettiğimiz iki kaçakçılık türü idi o dönem.

Silah kaçakçılığı ülkenin içinde bulunduğu istenmeyen ortamın da sebeplerinden birisiydi. Ortamı kışkırtıyordu ve Abdi İpekçi buna karşı mücadele veriyordu. Ve bence ölümü doğrudan doğruya kaçakçılık işleriyle ilgilidir."

Milliyet'teki haberler

Uğur Mumcu, "Papa Mafya Ağca" isimli kitabında, İpekçi'nin kaçakçılık konusunda, açıkça MHP'li Gün Sazak'ı desteklemesini değerlendiriyor, "Oysa, siyasal görüşleri, Sazak'ın görüşleriyle taban tabana terstir. Fakat, îpekçi, Mataracı'nın kaçakçılık konusundaki tutumunu saptamış ve bu yüzden siyasal görüşlerine katılmadığı Sazak'ı desteklemeyi uygun görmüştür. Bu yazı, İpekçi'nin alıştığımız anlatım yönteminin çok dışındadır. İpekçi, daha sonra Mataracı'nın Yüce Divan'ca saptanacak olan suçlarını sezmiştir."

Kaçakçılık ve terör konuları her geçen gün daha fazla yer almaya başlıyor Milliyet Gazetesinde.

- 13 Ekim 1978, "2.5 milyon liralık kaçak sigara ele geçti". 81 bin paket yabancı marka sigara ele geçmiş ve sanıklardan Ali Cin gözaltına alınmıştır.

- 18 Ekim 1978, "8.5 kilo eroin ele geçirildi.

- 16 Ocak 1979, "Kapahçarşı'da 13 kilo altın bulundu". Sanık Mustafa Çetin, 11 tabanca ve 9 bin mermi ile yakalandı.

- 25 Ocak 1979, yedi sütuna manşet, "Altın kaçakçılığı", Erhan Akyıldız'ın haberi...

İpekçi Mataracı ile görüşüyor

Daha bir çok kaçakçılık olayları Milliyet'in birinci sayfasında yer alırken, 23 Ekim 1978 tarihli Milliyet'in 11'inci sayfası, Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı ile "Kaçakçılık ve gümrükler" konulu sohbet konuşmasma ayrılıyor.

"Sayın Abdi İpekçi, merhum beyefendi, yalnız silah kaçakçılığıyla değil, Türkiye'nin o günkü koşullarında ülkenin çok önemli ve ciddi meseleleri üzerine parmak basarak araştırmacı yazılar yazıyordu.. Değerli bir Basın mensubuydu. Bakanlığım dönemimde de, kaçakçılıkla ilgili bir takım yazılar yazıyordu. Kendisi benden talepte bulunmadı. Ben kendisine bir müşterek dostumuz olan bir arkadaşım vasıtasıyla randevu talebinde bulundum. Ve o bana değil, ben ona gittim. Çünkü çok değerli bir insandı. Ve telefonla görüşmemde 'sizinle ve müşterek dostumuzla, ona gönderdiğim haberde sizin böyle yazılarınızla değil, ikili gö-

ilişmelerde Türkiye'de olan gerçekleri bana da siz de yardımcı olursunuz, mutlu olurum' ifadesinde bulundum. Hay hay., kabullendiler. Bir mülakatımız oldu. Ve o mülakatta da 8 sütuna manşet olarak, iç sayfada kendi köşesinde bize yer verdi. O günün koşullarını kendi bilgilerim dahilinde, ondan da aldığımla bir değerlendirmeye çalıştık" diye anlatıyor Tuncay Mataracı yıllar sonra İpekçi ile nasıl görüştüklerini.

İpekçi Mataracı'yı Mumcu'nun da deyimiyle bir savcı gibi sıkıştırıyor, soru üstüne soru yöneltiyor. Mataracı ise bunların hepsine cevap veriyor. İpekçi, her köşe başında kaçak sigaranın rahat rahat satıldığını söylüyor, Mataracı, bunun İçişleri Bakanlığı'nı ilgilendirdiğini belirtiyor.

İpekçi, Sazak'ın iddialarını dile getiriyor. Mataracı da, soruşturma başlattığından bahsediyor. İpekçi gümrük kapılarındaki uygulamalarla ilgi iddiaların önüne geçmek için, bunlara izin vermeyecek nitelikte görevli konmasının, sorunu çözüp çözmeyeceğini soruyor. Mataracı, bakanlık memurlarının gerekli eğitim süzgecinden geçiremediklerini ileri sürerek yanıtlıyor.

Atamalar

Kaçakçılar için can damarı olan gümrük kapıları hakkında bakanlık eski müsteşarı Namık Kemal Zeybek'in anlattıklan tüm gerçekleri gözler önüne seriyor.

"Bizim vücudumuzda bir bademcik diye bir yer vardır ve bademciğin vazifesi mikropların girmesine engel olmaktır, ona bazen bademcik hasmın yani mikropların eline geçer ve mikropların büyüdüğü ve vücuda yayıldığı yer haline gelir. İşte gümrüklerde böyleydi, o dönemde. Gümrükler büyük ölçüde hasmın eline geçmişti. Yani kaçakçıların eline geçmişti.

Biz göreve yeni başladığımız dönemde de, bir takım şebekelerin, mesela 'Habur Gümrük Kapısı'na şu kişiyi müdür tayin erseniz size hemen on milyon ve her ayda bir milyar vereceğiz' tarzında teklifleri oluyordu. Büyük rakamlardı bunlar. Yani gümrükler net söyleyeyim, kaçakçıların emrindeydi. Artık müdürleri ve kilit noktadaki memurları belli kaçakçılık şebekeleri tayin ediyordu ve bu tayinlerde belli menfaatler karşılığında yapılıyordu."

Mataracı'dan rüsvetli atama

Harun Gürel, Silahlı Kuvvetlerde görev yaparken hakkında ırza geçmek, memuriyetini kötüye kullanmak, sarkmtıhk, konut dokunulmazlığını ihlâl, sahte tutanak düzenlemek suçlanndan dolayı soruşturmalar açılan bir astsubaydı. 1977 yılının Temmuz ayında, kendi isteği ile emekliye ayrılan Gürel, 9 Şubat 1978'de Gümrük ve Tekel Bakanlığı'na başvurarak, İpsala Gümrük Müdürlüğü'ne atanmasını istemiş, bu isteği Mataracı'nın "derhal tayini" biçimindeki emri ile İpsala Gümrük Müdür Vekilliği'ne atanmıştı.

Atama işleminin Abuzer Uğurlu tarafından, bakan Mataracı'ya rüşvet verilerek gerçekleştirildiği sonradan anlaşılıyor. "10 milyon 875 bin liralık rüşvetin bir kısmı Abuzer Uğurlu ve kaçakçılık ortağı Uğurcan Elmas tarafından 3.4.1978 tarihinde Şaban Eyüpoğlu aracılığı ile Yapı Kredi Bankası Ankara Yukarı Ayrancı Şubesi'nde 43-44 sayılı hesaba 481.600 sayılı çekle ödeniyor."[61]

Tuncay Mataracı Yüce Divan'da yargılanarak, ömür boyu hapse mahkûm oldu, 10 yılı aşkın cezaevinde yatan Tuncay Mataracı çıkan infaz ve af yasalarıyla tahliye oldu.

Eyüpoğlu'nun ricası

Tuncay Mataracı açıklıyor:

"Harun Güreli, Abuzer Uğurlu'yu... insanı görsem tanımam.. Zaten kendisi de duruşmaya geldi söyledi. Yani orada Harun Gürel ile benim bir hemşehrimin arkadaşlığı varmış. Abuzer Uğurlu'nun da, Harun Gürel ile bir arkadaşlığı varmış. Bunu açık ve net olarak, mahkemede de söyledim. Harun Gürel Rizeli'dir, Kalkandereli'dir. Kalkandere ilçemizin İlçe Başkanı vardı. O ilçe başkanının abisi bana geldi, 'Bunu oraya getirir misin' dedi. Bizim enişte de 'olur' deyince, ben de 'Astsubay sicili müsaitse hay hay' dedim. Aldık, müdürlüğe getirdim.

Sonradan bunlar meğer ama ne yazık ki onu bana getirip, onunla irtibatı kuranlar, servet sahibi olanların hepsi yüce mahke-

[61] Uğur Mumcu, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi 1984, s. 159

meçe bir tarafa itildi; fatura benim üzerime kesildi. Yani ben Harun Gürel'i, Abuzer Uğurlu'nun bir isteğiyle onu oraya getirmedim ki. Onu Şaban Eyüboğlu diye... Bugün Eyüboğlu Oteli vardır Ankara'da, bütün üst siyasilerinde gidip yatıp geldiği yerdir. O oteli nasıl yaptığının üzerinde de durmak istemiyorum ben. Bana geldi benden bir ricada bulundu. Ben de Rize'de yıllarını siyasete vermiş bir insanım, bir hemşehrimin ricasını, genelkurmay başkanının ricası gibi yerine getirdim.

Evren'in kuzenine atama

"Hatta Sayın Kenan Evren'in kuzenini bile ben Tekel Başmüdürü yaptım. Hem de, hiç hakkı olmadığı halde, sicili bile müsait olmadığı halde nasıl oraya getirdiğimi, açık olarak söylesem size...

Şimdi efendim Sayın Evren'in değerli bir Başyaveri vardı. Cevat Erten, benim okul arkadaşımdı. Sonra helikopter kazasında vefat etti. O bir gün benden ricada bulundu.. Dedi ki; 'Şunu Tekel Başmüdür'ü yapacaksın' dedi. Ben, bunu o zaman Tekel Genel Müdürü'ne verdim. Tekel Genel Müdürlüğü bana, 'Bunu yaparsak, Tekel camiası başımıza kalkar. Çünkü sicili müsait değil, hizmet süresi de müsait değil' dedi. Ve 'ben uygun görüyorum' diyerek bakan oluruyla Kenan Evren'in kuzenini de başmüdür yaptım."

Mataracı'dan bir atama daha

Bakan Mataracı, rüşvet karşılığı Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğü vekilliğine Ali Galip Kayıran'ı atıyor. "Kaçakçı olarak tanınan Yaşar Yamak'ın Türk Ticaret Bankası Göztepe Şubesi'ndeki 39 numaralı hesabından 14.6.1979 tarihli ve '983657' numaralı çek, Ali Galip Kayıran tarafından Tuncay Mataracı'ya iletiliyor. Mataracı'nın rüşvet ilişkilerinde kullandığı 'paravan hesap', müteahhit Şaban Eyüboğlu üzerine kayıtlıydı. Bu hesaba 23 Mayıs 1979 günü iki milyon lira gönderiliyor. Gönderen Yusuf Yaman adında bir demir tüccarıdır ve bu parayı da, dışalımcı Nusret Gerdan'dan aldığını bildiriyor."[62]

"Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 76

Mataracı'dan yanıt

"Ali Galip Kayıran da, dost ve yakın arkadaşlar dolayısıyla ricada bulunup tayin ettirilenlerden bir tanesidir. Fenerbahçe'de Şeref HAS var. Onlarla benim bir teyzemin oğlu vardı, akraba oldu. O da, bunun dışında onun gibi, bugün halen görevde bulunan birçok değerli insanları da tayin ettim ben. Tayin ettiğiniz insanlar, birtakım olaylar içine bulaşıyorsa, bunu tutup atayana döndürmek gerekmez. Onlarla benim organik bağımı kurmak için insanları tek tek hücre edip işkenceyle ifade aldılar. Bunu söyleyin, efendim Mataracı'yı karalayın gerisine karışmayın, diye hepsinden işkenceyle ifadeleri alınarak, beni suçlandırma yoluna gidildi. O dönemin koşullarında bir bakanın yaptığı normal tayinlerden başka bir şey değildir. Bugünkü tayinlerde aynen öyle olur. Yani şunu altını çizerek söyleyeyim: Tuncay Mataracı olarak ben, Rize'nin Tophane Mahallesi'nden Mehmet Tevfik oğlu Tuncay Mataracı, siyasete atılmadan evvel mal varlığım nedir, bugün nedir? Sizler de İsparta'nın bilmem hangi köyünden kim oğlu kimsiniz, siz siyasete atılmadan evvel mal varlığımız neydi, bugün ne oldu ? Haydi hodri meydan. Bir arpa boyu benim servetimde artış bulunursa, her türlü iddiaya hazırım diye açık net olarak kamuoyunda beyanlarda bulundum. Ama bu beyanlarımız bizi tabi sonunda büyük bir faturayı ödemeye karşı karşıya bıraktı."

Defterdeki notlar

"Abdi îpekçi'nin masasında günlük notlar için kullanılan küçük deftere yeniden bakıyoruz. Defter, takvim biçiminde değil. Bu yüzden notların hangi tarihte tutulduğuna ilişkin bir bilgi sahibi değiliz. Ancak defterin son sayfalarının ölümünden birkaç gün önce kullanıldığını düşünebiliriz.

En son yaprakta 'istikrar- taze para' karşısında 'Japonya'. Ardından 'demir-çelik' karşısında 'Libya' ve 'OECD' gibi notlar var. 'Carter', 'AP Genel - MHP grubu, Meclis-Senato', 'aramalar', 'trafik' gibi notlara da rastlanıyor. Bir önceki sayfada, son günlerde meşgul olduğu 'Yunanlı gazeteciler' ile ilgili bir not daha göze ilişiyor. Geriye doğru bir sayfa daha çeviriyoruz. İlgisiz bir yerde 'Külekçi' notuna rastlıyoruz. 'Külekçi' adı burada ne arıyor?

Daha önceki sayfalarda da altın ve döviz kaçakçılığı ile ilgili notlar var."[63]

Külekçi soyadı

Uğur Mumcu, Külekçi soyadlı bir kaçakçının varlığına işaret ediyor. "Mehmet Külekçi yer altı dünyasının bilinen adlarından, o kadar biliniyor ki, 'Newsday' adlı bir gazetenin 'The Heroin Trail' adlı kitabında bile bu ada rastlanıyor. Kitabın 35'inci sayfasında Mehmet Külekçi ve damadı Hayrettin Yağcı hakkında çeşitli bilgiler verilmiş.

Ayrıca Külekçi adına , İbrahim Telemen'in 1972 yılında İzmir Sıkıyönetim Askeri Savcısı Yüzbaşı Üstün Günsan'a verdiği 'yazılı ifadede' rastlanıyor. İfadenin bir bölümü şöyle:

'Mehmet Külekçi ve damadı Hayrettin, İstanbul'da Kennedy Oteli sahibidir ve Türkiye'nin en büyük silah ve uyuşturucu madde kaçakçısıdır.'"[64]

Mumcu, bağlantılar kuruyor

"Ağca, Ömer Mersan'dan Sofya'daki Vitoşa Oteli'nden sahte pasaport alıyor. Mersan, Münih'de Vardar adlı bir şirkette çalışıyor. Ağca, Papa'ya suikast girişiminden önce bu şirketi İtalya'dan arıyor. Vardar şirketi sahipleri, Selami ve Bekir Gültaş'lar. Abuzer Uğurlu ile kaçakçılık ortakları. İlişki bu kadar açık ve somut.

Mehmet Külekçi, Bekir Çelenk'in ortağı. Hem kaçakçılık ortağı, hem de İstanbul'da Piyer Loti Oteli'ni, Külekçi'lerden satın almış. Bu ilişki de bu kadar somut.

Bekir Çelenk, Uğurlu'nun yakını. Haydarpaşa Gümrük Müdür vekili Ali Galip Kayıran'ın iş ortağı. Bu ilişki de açık.

- Mehmet Külekçi 'nin damadı Hayrettin Yağcı, 12 Mart döneminde Uğurlu ailesiyle birlikte 'toplu silah kaçakçılığı' suçundan yargılanmış ve '74 affi' ile cezaevinden kurtulmuş. Kaçakçı İbrahim Telemen'in kuşkulu ölümünden ya da ortadan kaybolma-

"Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 89
'"Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 90

sından birkaç gün önce bana (Uğur Mumcu, y.n.) yazdığı mektupta Hayrettin Yağcı adı var. Yağcı, hem Uğurlu'nun, hem de Çelenk'in yakını.

- Hayrettin Yağcı, bugün de (1982, y.n.) Uğurlu'lular ile beraber yargılanıyor. Hayrettin Yağcı'nın, Hüseyin Uğurlu, 'Çayırovalı Osman' olarak bilinen Osman İmamoğlu ve gümrükçü Ali Galip Kayıran ile başka davaları da var."[65]

Ağca'nın kaçakçılarla ilişkisi

İpekçi'nin not defterindeki 'Külekçi' adından yola çıkarak, kaçakçılık bağlantıları kuran Uğur Mumcu, Ağca ve İpekçi cinayeti ile ilgili bir çok bilgiyi bundan yıllar önce dile getirmiş, defalarca yazmış ama dosyalarda bir değişiklik olmamış.

Şimdi bir kez daha, Külekçi'den yola çıkarak, kaçakçı bağlantılarıyla Ağca ilişkisine ve İpekçi cinayetine bakalım:

- İpekçi'nin not defterinde 'Küllekçi' adına rastlanır.
- Mehmet Külekçi yeraltı dünyasının bilinen isimlerinden olup uyuşturucu ve silah kaçakçısıdır.
- Mehmet Külekçi'nin damadı ve ortağı Hayrettin Yağcı, 12 Mart döneminde Uğurlu ailesiyle birlikte, toplu silah kaçakçılığı davasında yargılanır.
- Hayrettin Yağcı, hem Abuzer Uğurlu'nun, hem de Bekir Çelenk'in yakını ve ortağıdır.
- Abuzer Uğurlu'nun bir başka ortağı, Selami ve Bekir Gültaş'lar.
- Ağca'ya, Bulgaristan'da sahte pasaport sağlayan Ömer Mersan, Gültaş'ların, Münih'teki 'Vardar' isimli şirketinde çalışıyor.
- Ağca, Papa Suikastı öncesinde İtalya'dan Vardar şirketini arıyor.
- Mehmet Külekçi, Bekir Çelenk'in de ortağı.
- Bekir Çelenk'in bir diğer iş ortağı ve arkadaşı, Mataracı tarafından rüşvet karşılığı, Haydarpaşa Gümrük Müdür vekilliğine getirilen Ali Galip Kayıran.

[65]Uğur Mumcu, *Ağca Dosyası,* Tekin Yayınevi 1982, s. 91

- Ali Galip Kayıran, aynı zamanda Albay Şevket Kayıran'ın kardeşidir.

- Şevket Kayıran, 1987 yılında açıklanan MIT raporunda, Orgeneral Necdet Üruğ'un yer altı dünyasıyla ilişkilerini kurduğu isimlerden biri olduğu ileri sürülen hakim albay.

- Necdet Üruğ, İpekçi öldürüldüğünde 1.Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı. Ağca'nm gözaltı süresini uzatma izni vermeyen sıkıyönetim komutanı. 1987 yılında yayınlanan MİT raporunda yer altı dünyasıyla ilişkisi olduğu ileri sürüldü. Aynı MİT raporunda, oğlu Hadi Üruğ'unda yer altı dünyasıyla bağlantılı olduğu iddia edildi.

- Mataracı, Abuzer Uğurlu'dan aldığı rüşvet ile Harun Gürel'i de İpsala Gümrük Müdürlüğü'ne atıyor.

- Mataracı'nın banka hesapları incelendiğinde, Mehmet Ağca tarafından hesabına para yatırıldığına yönelik araştırılmamış bir iddia da var.

- Ağca'nm Abuzer Uğurlu ile ilişkisini sağlayan Doğan Yıldırım, yurtdışına kaçışma yardım eden Yeşilköy gümrük görevlisi.

- Adli Tıp'tan Ağca'yı kaçırma girişiminde bulunan adli suçlu Atilla Serpil'i de Selimiye'de ülkücülerin koğuşuna alan Doğan Yıldırım.

- Kayıtlarda, Doğan Yıldırım'ın, MİT'in maaşlı, devlet memuru kadrosundaki elamanı.

- Abuzer Uğurlu, MİT tarafından 1974-79 yılları arasında 'Yıldırım' takma adıyla kullandığı bir kişidir. İpekçi'nin öldürüldüğü yıla kadar.

- Ağca, Roma'da savcı Martella'ya yaptığı itirafta, 'Bekir Çelenk ve Abuzer Uğurlu'dan yardım gördüğünü' açıklıyor.

- Milliyet gazetesini almak isteyen Kemal Derinkök de Abuzer Uğurlu'nun çok yakın arkadaşıdır.

DOKUZUNCU BOLUM

Karacan, gazeteyi satıp gitmek istiyordu

Milliyet Gazetesinin sahibi Ercüment Karacan, gazeteyi satarak Londra'ya yerleşmek istiyordu. Semiramis Pekkan'la evlenmiş, ona orada dükkan açmıştı. Ama Abdi İpekçi 1954 yılından beri başında olduğu Milliyet'in satışına engel oluyordu. Abdi îpekçi'nin öldürülmesinden hemen sonra "beni de öldürecekler" korkusuna kapılan Ercüment Karacan, gazeteyi hemen satarak yurt dışına gidiyor.

İpekçi sattırmazdı

Milliyet Gazetesi'nde Abdi İpekçi'yle birlikte başından beri bulunan, Dış Haberler Şefi Sami Kohen, gazetenin satışı konusunda şunları söylüyor:

"Ercüment Karacan, kalp yetersizliğinden rahatsızdı. Zaten bir ayağı da dışarıdaydı. Hayatının bir kısmını hem Los Angeles'te, hem Londra'da geçiriyordu. Tabii gene de, İstanbul'da yaşıyordu. Fakat gerek rahatsızlığı, gerek vaktinin büyük bir kısmını dışarıda, geçirmesi, yani böyle 'satılıyor' gibi bir takım söylentilere yol açıyordu. Gerçi söylentilerden de öte, kendisi satmak gibi bir fikrinin zaten var olduğunu söylüyordu. Fakat Abdi İpekçi olduğu sürece bu gazetenin satılması söz konusu değildi. Çünkü, açıkçası bütün işi çeviren ve götüren Abdi İpekçi'ydi. Ve Ercüment Karacan'ın da, Abdi İpekçi'ye sonsuz bir güveni vardı, haklı olarak.

işte 'gazete satılıyor' gibi söylentiler oluyordu veya satın almak isteyenler vardı. Fakat o sırada, ben onu Abdi'yle falan da konuşuyordum zaten. Yani satılması söz konusu değildi açıkçası. Yani gazetenin satılması zaten Abdi'nin öldürülmesinden sonra oldu."

Gazete patronu mu, halıcı mı?

Milliyet gazetesi muhabirlerinden, Ergin Konuksever de gazetenin satışına ilişkin tanıklıklarını anlatıyor:

"Ercüment Bey gelir, gazetenin ziyan ettiğinden yakınır, istihbarat servisinde uluorta konuşur, 'Burayı hah sarayı yaparsak daha çok para kazanmamız mümkün olur' diye söylediği zaman, ilk tepkiyi Abdi Bey'den alırdı. Hatta birkaç defasında da şahit oldum. 'Ercüment, o ne biçim söz? Yani, sen şu anda bir gazete patronusun, o zaman bir halıcı dükkanının mı patronu olacaksın, öyle mi olmak istersin?' dediğini duymuşumdur.

Her gün bir laf çıkardı, 'Milliyet satıldı, satılıyor, falan aldı, filan aldı' gibi, Abdi Bey de, bunlara hep gülerek cevap verirdi. Sorardık 'Abdi Bey satılır mı?', o da, 'bugün de kim aldı acaba, kim alıyor, kaç para veriyor' gibi laflar ederdi.

Onun döneminde böyle bir satılma olayı olmadı. Sonra, Abdi Bey'in, işte bu kötü olaydan, öldürülmesinden sonra, gazete bugünkü sahiplerine satılmış oldu.

Fakat bu satıştan evvel, Ercüment Bey gazeteyi satacağını söylediği zamanlar, Koç Holding'den Rahmi Koç'un sekreteri olan Filiz Hanım (Ofluoğlu) gazeteye geldi. Ercüment Bey'in koordinatörü veya başsekreteri oldu. Bir sekreteri daha vardı çünkü Ercüment Bey'in. Filiz hanım, Abdi Bey'in ölümünden bir süre sonra ayrıldığında, gazete satıldı. Koç Holding'in aldığı söylendi. Fakat Koç Holding almamıştı. Gazeteyi, şimdiki sahibi olan, o zaman Gümüşhane'de Aygaz Bayiliği ve aynı zamanda Sirkeci de Tofaş Bayiliği olan kişi, yani Koç Holding'in bayii olan Aydın Doğan aldı."

İpekçi' nin sekreteri

Cinayetin işlendiği gün, İpekçi'nin Sekreteri Melek Beler gazetede bulunmuyor. "Ben kendisini son gün göremedim. Bodrum'a beni bir iş için göndermişti. Bugün adının verildiği Abdi İpekçi sitesinin alımı için gitmiştim. O gün gazeteye gitmemiştim. Abdi Bey'in de 16:30 uçağıyla geleceğini öğrenince, Ercüment Karacan Bey'in sekreteri, arkadaşım Zeynep Hanıma telefon ederek, masamdaki dosyayı Abdi Bey'in masasın bırakmasını rica ettim" diye o günü anlatıyor Melek Beler, Bodrum'dan gelmiş ve o gün gazeteye gitmemesine rağmen masasının üzerinde bir dosya olduğundan haberdar!

İpekçi'nin sekreteri Melek Beler de, diğerleri gibi gazetenin satışını, gerçekleştikten bir süre sonra öğreniyor. "Gazetenin satıldığından bizim bir süre sonra haberimiz oldu. Benim tanıdığım, çok önceden tanıdığım bir beyefendi aldı gazeteyi Aydın Doğan Bey. Ben Koç Holding'de Can Kıraç Bey'le çalışırken tanımıştım kendini, bir Koç Bayii olarak. Aydın Bey'den önce çok talipleri vardı, ama olmayacak kişilerdi.

Gazete satılmadan önce, gene benim, eskiden Koç Grubu'ndan tanıdığım Filiz Ofluoğlu, danışman olarak Milliyet'de göreve başladı. Daha sonra daha büyük değişiklikler oldu."

Koç, Milliyet ve düşündürdükleri

- Melek Beler, Abdi İpekçi'nin sekreteri
- Milliyet'ten önce Koç grubunda Can Kıraç ile çalışmış.
- İpekçi öldürülmeden kısa bir süre önce, telefon defteri kayboluyor ve olaydan bir hafta sonra kendi odasındaki dolabın arkasında içi boşaltılmış olarak bulunuyor.
- Cinayetin işlendiği gün Melek Beler gazeteye gitmiyor, ama masasının üzerinde ki bir dosyayı telefonla, İpekçi'nin masasına gönderiyor. Ama cinayetten sonra hemen gazeteye gittiklerinde, odasında dosyaya rastlamadığını belirtiyor Melek Beler.
- İpekçi'nin öldürülmesinden kısa bir süre Melek Beler, gazeteden ayrılıyor.
- Koç grubundan gelen Filiz Ofluoğlu, Ercüment Karacan'a danışmanlık yapıyor.

- Ofluoğlu, gazete satıldıktan sonra da Milliyet'ten ayrılıyor.
- Ofluoğlu kendisinin yönetim kurulunda olduğunu, İpekçi öldürülmeden önce çalışmaya başladığını söylüyor.
- Ağca'nın cebinden çıkan isim listesinde, Koç Grubu'nun yöneticilerinden Can Kıraç'in ismi ve adresi çıkıyor.
- İpekçi'nin öldürülmesinden sonra da gazeteyi, Koç bayii Aydın Doğan satm alıyor.

"Gazetenin temeli yıkıldı"

İpekçi'nin öldürülmesini gazetenin temelinin yıkılması olarak değerlendiren Dış Haberler Şefi ve ipekçi'nin çok yakın arkadaşı Sami Kohen, Karacan için satışın kaçınılmaz olduğunu belirtiyor:

"Şimdi Abdi'nin öldürülmesinden sonra, bu, bu şoku hepimiz yaşadık. Fakat en büyük şok tabii Ercüment Karacan için oldu. Çünkü, gazetenin temeli yıkıldı. Bu temeli yıkıldıktan sonra işte gazetenin geleceği ne olacak? Kim yönetecek? Ercüment Karacan bununla pek meşgul olacak durumda değildi. Hem sağlık, hem de ailevi sebeplerden, dışarıda yaşadığı için. O zaman iyice aklına koydu, 'Artık bu gazetenin satılması zamanı geldi' dedi. Bir de hedef olan bir gazete. Yani bu hedef olan, yerde kendisidir. Yani zaman zaman kendisinin de bazı tehdit mektupları ve telefonlar aldığı biliniyor. Yani bir yerde, Ercüment Karacan Rahmetli, artık bıktı, yıldı. 'Bu iş Abdi'siz yürümeyecek' gibi bir kanaati de vardı. Onun için de işte satmaya karar verdi".

Koltuk Kavgası

İpekçi'nin öldürülmesinden sonra, Milliyet gazetesini kimin çıkartacağı tartışmaları vardı. Öyle de kolay değildi İpekçi'nin 25 yıldır başında olduğu gazeteyi yönetmek. Gazete içinde tartışmalar başlar. Bakın o dönem Yazı İşleri Müdür olan Hasan Pulur bunu nasıl aktarıyor:

"Ölümünden sonra, gazetede bir çok teori ortaya atıldı. Yani yürütme teorisi. İşte kimisi, Ankara bürosundan arkadaşlar gazeteyi çıkarmak istediler. Bir takım teşebbüsleri oldu. Turan Aytul eksilmeyen ihtirasıyla, 'Gazetede birinci adam olacağım' dedi.

Ben Ercüment Karacan'a, 'Arkadaşlar da bilir, Abdi Bey uzun gezilere giderdi. 2-3 ay kalır, dönerdi. Mesela, uzun Kanada gezileri vardı. Afrika gezisi filan vardı. Biz Abdi İpekçi bir gezideymiş gibi bu gazeteyi çıkaralım. Olduğu gibi hiç statüyü bozmadan çıkaralım. Belirli bir süre sonra, bakalım kim daha başarılıysa bu gazete içinde o kalsın. Veya, dışardan birisi gelsin. Ama şu anda gazetede bir değişiklik yapmaya gerek yok' dedim. Ama Ercüment Karacan benim görüşüme itibar etmedi. Doğru bulmadı herhalde ki, yetkileri Turan Aytul'a verdi. Aytul'a yetkiyi verdiği gün, ben de istifa ettim. 22 yıl çalıştığım Milliyet'ten 1979'un Nisan ayı itibariyle ayrıldım ve Hürriyet'te çalışmaya başladım."

Gazete satılıyor

Ve İpekçi'nin ısrarla engellediği, Milliyet gazetesinin satışı, Abdi İpekçi'nin öldürülmesinden kısa bir süre sonra gerçekleşiyor. Gazetenin birinci sayfasını bağlayan genç gazeteci Tufan Türenç'de gazetenin satışının, haberleri olmadan geçekleştiğini söylüyor. "Zaten satıştan bizlerin, kadro olarak haberi olmadı. Yani pazarlıklardan filan kesinlikle haberimiz olmadı. Sonra bir gün baktık, duyduk ki, Milliyet'in yüzde 25'ini Aydın Doğan diye birisi almış. Kim? İşte işadamrymış. 'Sirkecide otomobil satıyormuş, işleri varmış, çok zenginmiş' filan diye böyle duyduk. Sonra yüzde 25, yüzde 45 oldu. Sonra yüzde 75'i... Tamamı oldu.

Ve bir gün Aydın Bey geldi, oturdu. O geçiş süreci, yavaş yavaş, çok akıllıca yaşandı. Türkiye'de ilk defa oluyordu. Satıldıktan sonra, 'gazete tepe takla olur mu olmaz mı' diye herkeste bir kuşku vardı. Aydın Bey, 42 yaşındaydı Milliyet'i satın aldığında. Ve o yaşının çok üstünde bir olgunlukla, bu işi çok yumuşak geçirdi ve çok hızlı iyi bir gazete patronu oldu. Aydın Bey'in burada, büyük başarısı vardı, kolay değil. Yani Abdi İpekçi'nin Milliyet'ine geleceksiniz, Abdi İpekçi'siz sahip olacaksınız ve Babıali sizi kabul edecek. Çünkü o güne kadar, Babıali de, Babıali dışından patron yok. Yok böyle bir gelenek, kimsenin aklı almıyor. Yani bu Aydın Bey'in başarısıdır.

"Kasanın sahibiyim"

Milliyet'in Ankara bürosu, merakla beklemektedir yeni patronlarını. "Yüzde yirmi beşinin Aydın Doğan Bey'in aldığı söylendi. Ben bilmiyorum Aydın Doğan beyi, tanımıyorum da. Sonra bir gün, Ercüment Bey telefon etti, 'Aydın Bey oraya gelecek, gereken ihtimamı göster, gereken ağırlamayı yap' dedi. Ben de, ortak diye Ankara Oteli'ne gittim. Yemekler yedik. En nihayet bir gece, Aydın Beyi büroya davet ettim, gazetenin diğer personeliyle tanışsın diye. Yemek yiyoruz, Mümtaz Soysal da var, bir ara 'hayırlı olsun yüzde yirmi beşini de almışsınız' dedim. 'Hayır kardeşim, ben yüzde yetmiş beşini aldım gazetenin. Kalan yüzde yirmi beş, bir arkadaşta, onu da alacağım. Kasanın sahibiyim' dedi. Biz de, gerçek patronu gördük artık orda" diye gazetenin el değiştirişi anlatıyor Milliyet'in Ankara temsilcisi Orhan Tokatlı.

"Bu ticari bir cinayettir"

Orhan Tokatlı, o denemler Turan Feyzioğlu ile yaptığı bir konuşmayı da eklemeden edemiyor. "Turan Feyzioğlu'nun Abdi İpekçi'nin ölümünden sonra söylediği şuydu, 'Bu bir ideolojik cinayet değil, bu ticari bir cinayettir. Bu gazetenin satışıyla ilgilidir'. Yani Turan Feyzioğlu'nun bana söylediği, Abdi Beyin ideolojik bir nedenle öldürülmediği, gazetenin satışıyla ilgili olduydu. Yani sonra Aydın Doğan'la ilgili başka birileri de araya girmiş, onları söyledi Turan Bey."

İkinci İpekçi davası

İpekçi cinayeti ve Ağca olayının üzerine yıllarca giden ve bir çok bağlantıyı ortaya koyan Uğur Mumcu'nun gerek gazetede gerekse de kitabında ortaya attığı iddialar, Ağca'nın Roma'da verdiği ifadelere de dayandırılınca, İkinci İpekçi davası açılır. Mumcu kendisi de davaları yakından takip eder.

Mumcu nun iddiaları

"Uğur Mumcu, bir gün, yazdığı bir yazı nedeniyle İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesinde ifade vermeye gelmişti. Yolu şaşırmıştı. Onu alıp savcıya götürdüm. Sonra Ankara'ya döndüğümde

beni aradı, 'ipekçi dosyasında, Milliyet gazetesinin satışıyla ilgili bir ifade var. Gazetenin satışını engellediği için Abdi İpekçi'yi öldürmüşler' dedi. Böyle bir bulguya, sahip olmadığımı, ama dosyayla ilgili ifadeleri gönderebileceğimi söyledim. Dosyadan, o güne kadar Ağca'nın verdiği tüm ifadeleri ve diğer sanıkların ifadelerini, Uğur Mumcu'ya gönderdim. O da 'Papa Mafya Ağca' kitabında, Milliyet'in satışıyla ilgili olaya, küçük bir bölüm şeklinde yer verdi. Milliyet'in satışını engellediği için Abdi İpekçi'nin öldürüldüğü iddiasını orada ortaya koydu" diye anlatıyor İpekçi davalarını yakından takip eden Hürriyet Gazetesi polis adliye muhabiri Özkan Altuntaş.

İfadelerde somut bir şey olmamasına rağmen, Uğur Mumcu bu iddiayı başka kaynaklardan doğrulattırmış olduğuna inandığını da söylüyor Altuntaş. "Nitekim biz Uğur Mumcu, Orsan Öymen'le birlikte, Roma'da Papa davasını iki ay boyunca beraber izledik. Orada da bunu tartıştık, konuştuk. Onun başka kaynakları olduğu belliydi".

Aydın Doğan mahkemede

Uğur Mumcu'nun, 12 Aralık 1982 ve 14 Ocak 1983 tarihli yazılarını ihbar sayarak, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, 14 Mart 1983'de İkinci İpekçi davasını açıyor.

Uğur Mumcu'nun gazete satışıyla ilgili iddiaları, mahkemece dikkate alınıyor. Milliyet gazetesinin polis adliye muhabiri Vasfiye Özkoçak, bu iddialar üzerine açılan davada Milliyet'in yeni patronu Aydın Doğan ile birlikte gidiyor duruşmaya.

Vasfiye Özkoçak anlatıyor:

"Bazı iddialar vardı Uğur Mumcu'nun da kitabında. 'Abdi Bey'den sonra, hiç gazeteci olmayan bir kişiye satıldı gazete...' Bana, 'o kitabı okudunuz mu?' dediklerinde okuduğumu ama değerlendiremeyeceğimi söyledim. Adeta zımni bir suçlama vardı. Bu suçlama için de, 'Aydın Doğan beyi de dinleyeceğiz. Davayı açmak zorundayız' dediler ve ikinci davayı açtılar. Ben o duruşmada, Aydın Doğan beyle beraberdim.

Uğur Mumcu'yu uzun uzun dinlediler. Tabi kendisine nakledilenleri, telefonla yapılan konuşmaları, imzasız mektupları dahi

anlatmıştı. Bu hakimlerin hoşuna gitmedi, 'Delil değil bunlar. Siz bize burada açıklama yapacaksınız diye sizi çağırdık' dediler. Mumcu'da, 'ben gazeteciyim her şeyin değerlendirilmesini bilirim. Geldi, ben öyle değerlendirdim, yazdım. Siz de, emniyet güçleri de bunu arayıp bulacaklardır. Ben, bana iletileni bildirdim, bana, benim ismim şudur demediler ki, ben de onun ismi şudur diye size vereyim' dedi.

Uğur Mumcu'yu yaklaşık dört saat, uzun uzun dinlediler. Sonra, bizim işverenimiz Aydın Doğan bey dinlendi. Sonra hakimler, hiçbir delil olmadığı gerekçesiyle davayı 3, 4 celsede bitirdiler. Belki, o kadar bile değil".

Soruşturma gizli tutuldu

Milliyet Gazetesi'nin satışı konusunda, Tercüman gazetesinin sahibi Kemal Ilıcak'ın da Milliyet'e gidip geldiğinin görüldüğünü anlatan, Cumhuriyet Gazetesi polis adliye muhabiri Doğan Katırcıoğlu, gazetenin satışını kendi adına mı, başkası adına mı konuştuğunu bilmediğini söylüyor:

"Eğer Abdi İpekçi öldürülmemiş olsaydı Milliyet gazetesi satılmazdı. Daha evvel gazetenin satılması için, o da rahmetli olan Kemal Ihcak'ın gidip geldiği görüldü gazeteye. Fakat. İpekçi buna maniydi. İpekçi'nin vurulduğu günün sabahında Ankara'dayken de, Kemal Ilıcak gelerek Ercüment Bey'le konuşmuştu.

Şimdi, gazetenin satışındaki iddialar ile ilgili soruşturmayı yürüten, Sıkıyönetim Askeri Savcısı, Hakim Albay Refik Karaa bu duruma da el koymuştu. Fakat yapılan soruşturma neticesini biz anlayamadık, bir açıklama yapılmadı. Bu sorgulamalar gizli tutuldu, neticesini öğrenemedik".

Bir avukat merak ediyor!

Cezaevinde kaçana kadar birlikte olan, kendisinin Abuzer Uğurlu bağlantısını sağlayan kişi olduğunu iddia eden, MİT elemanı olduğu sonradan ortaya çıkan Doğan Yıldırım, Ağca ile birlikte cezaevindeyken, kendisinden 'cinayetin gazetenin satışıyla ilgili olup olmadığının sorulduğunu' ileri sürüyor,

"79'un Temmuz veya Ağustos ayıydı. Bir avukat vasıtasıyla bana, Ağca'ya bir soru sormam iletildi. 'Bu işin gazetenin satışıyla bir ilgisi var mı?' diye. Ben de sordum. Kendisi dedi ki, 'yani ben inandığım gerekçelerle bu işe karıştım. Varım veya ismim çıktı, neyse. Böyle bir hadise, böyle bir planının içinde değilim. Ama öyle kaypak, öyle kaygan bir zemindeyiz ki her şey olabilir. Yani bu suikasttan nemalanma olabilir' dedi. Bir ilişkiler yumağı var onu kastederek, olabilir dedi. Yani o zaman işte onun bulunduğu grup neyse o içinde, o iş çıkar anlamında bir şey söyledi."

"İpekçi'yi Ağca öldürmedi"

İkinci İpekçi davasında dinlenen tanık Atilla Serpil, Ağca'nın cezaevinden kaçışının tüm ayrıntılarını anlatırken, "Bildiğim tek gerçek varsa, o da İpekçi'nin, Mehmet Ali Ağca tarafından öldürülmediğidir" diyerek dikkatleri üzerine topluyor.

Serpil, Ağca'ya cezaevinde iken Papa'yı öldürmesi için telkinde bulunduğunu belirterek, "Papa'yı öldürürsen, büyürsün, senden meşhur kimse olamaz" dediğini ve Papa suikastı fikrinin tamamen kendisine ait olduğunu belirterek, mahkemede kendisi hakkında suç duyurusunda bulunuyor.

Serpil, kafa bulandırıyor

İstanbul Sıkıyönetim 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde üç saat süren ifadesinde Atilla Serpil ilginç iddialarda bulunuyor, "İpekçi'nin öldürülmesine; Bulgar Kültür Ateşeliği'nden aldığı talimat üzerine, Bulgar Gizli Servisi'nde çalışan Alex adlı kişinin karar verdiğini" söylüyor. Bu bilgiyi de Tunuslu Ahmet Emin'den öğrendiğini ileri sürüyor.

Diğer tutuklu sanıklar Abuzer Uğurlu ve Yılma Durak'la tutuksuz sanıklar Doğan Yıldırım, Mehmet Metiner ve Zülfikar Yasan'in hayretle izledikleri tanık Serpil, Ağca'nın daha önce İpekçi'ye başarısız bir suikast girişiminde bulunduğunu, ancak, bu eylem sırasında tabancasını ateşleyemeyince, beceriksizlikle suçlanarak, görevden alındığını iddia ediyor. "İpekçi'nin öldürülmesini Ağca'nın yerine tayin edilen başka biri gerçekleştirdi. Daha

sonra ise Ağca, katil olduğu için değil, katili bildiği için kaçırıldı" diyor.

Serpil duruşmada, İpekçi cinayetinin gerekçesi olarak, gümrüklerde kaçakçılığın önlenmesi konularındaki yazılarının engellenmesi ve Türkiye'de terörü tırmandırıp daha çok silah satmak amacıyla Bulgar gizli servisi görevlisi Alex'in karar verdiğini ileri sürerek kafaları iyece bulandırıyor.

Ağca'nın ifadesi

"İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca, 17 Haziran 1983 günü Roma'da Rebibbia Cezaevi'nde, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı adli müşaviri Önder Ayhan ve sivil savcı Tunç Okan'a, yeni bir senaryo yazıyor:

'..Kemal Derinkök'ün Milliyet Gazetesi'ni satın almak niyetinde olduğunu biliyordum. Bir başka şahıs daha, yani gazetenin şimdiki sahibi Aydın Doğan da o zamanlar gazeteyi satın almak istiyordu. İpekçi, gazetenin her ikisine de satılmasına şiddetle karşıydı. Şurasını belirtmem gerekir ki, Derinkök ile Abuzer Uğurlu arasında iş ilişkileri vardı ve bunlardan birincisi, diğerine İpekçi'nin, gazetenin satışına karşı çıktığını haber veriyordu. Belirtmek isterim ki, Uğurlu'nun kendisi de bu satış ile özel olarak ilgiliydi. Çünkü İpekçi, Uğurlu ailesi ve genel olarak Türk mafyası aleyhine bir basın kampanyası başlatmıştı. Uğurlu'nun kendisi bunu bana, Kadıköy Efes'teki bürosunda adı Fikri olan ve yanında çalışan birinin yanında itiraf etmişti. Fikri 40 yaşlarında orta boylu, oldukça zayıf vücutlu ve ak saçlı birisiydi. Uğurlu'nun ifadesine göre Derinkök onu, 'bu işi temize havale etmekle', yani gazeteci İpekçi'yi öldürmekle görevlendirmişti. Eğer yanlış hatırlamıyorsam, Uğurlu bana bunları, 1978 yılının Kasım ayının sonu ile Aralık ayının başında bir tarihte söylemişti..."

21 yıl sonra bir mektup

İpekçi cinayeti dava dosyası 20 yıl sonra zaman aşımına uğrayarak hukuken kapatıldığı günlerde, Ordu'nun Ünye ilçesinde

bulunan kapalı cezaevinden Adalet Bakanlığı'na bir mektup gönderiliyor.

Gasp, hırsızlık ve ruhsatsız silah bulundurmaktan 36 yıla mahkûm olarak Ünye Kapalı Cezaevinde yatmakta olan mahkûm Yusuf Çetinkaya, Adalet Bakanlığı'na yazdığı mektubunda, İpekçi cinayetinin gazetenin satışıyla ilişkili olduğunu ileri sürerek, Abuzer Uğurlu'nun bürosunda yapılan konuşmalar sırasında kendisinin de orada olduğunu iddia ediyor.

Ancak bu iddia da gazete arşivlerinde ki yerini alıyor.

ONUNCU BÖLÜM

Kim - kiminle - nerede

Abdullah Çatlı

1977'de Ülkü Ocakları Ankara îl Başkanı, 1978'de de Ülkücü Gençlik Derneği Genel Başkan Yardımcısı oldu. Çok sayıda siyasi cinayet, bombalama, kahve tarama ve hapisten adam kaçırma gibi olayların örgütleyicisi olmakla suçlandı. Ankara polisi tarafından gözaltına alındığında, ÜGD başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'nun 'Her yerde bomba patlatırız' tehdidinden sonra serbest bırakıldı. 16 Mart katliamında kullanılan TNT'leri Yüzbaşı Mehmet Çevikel'den aldıkları, Ali Yurtaslan'ın ifadelerinde yer aldı.

11 Temmuz 1978'de işlenen Doç. Dr. Bedrettin Cömert cinayetinden aranıyordu. 9 Ekim 1978'de Ankara Bahçelievler'de Türkiye İşçi Partisi üyesi 7 gencin öldürüldüğü olayın tertipleyicisi ve baş sorumlusu olarak gıyabında tutuklama karan ancak dört yıl sonra 4 Mart 1982'de çıkarıldı.

İdam edilen Balgat katliamı sanığı Mustafa Pehlivanoğlu, açıklamalarında TÜŞKO'nun (Türkiye Ülkücü, Şeriatçı Komando Ordusu) Abdullah Çatlı tarafından kurulduğunu ileri sürdü.

İpekçi cinayeti sanığı Mehmet Ali Ağca'nın Maltepe Askeri Cezaevi'nden kaçırılması olayının organizasyonunda yer aldı. Ağca'yı evinde saklandı.

12 Eylül sonrasında, Nevşehir Emniyeti'nden sağladığı sahte pasaportla yurt dışına çıktı. 13 Mayıs 1981'de Ağca tarafından

gerçekleştirilen Papa suikastının tertipçileri arasında olduğu ileri sürüldü. 1982 yılında İsviçre'de Mehmet Sarol adına sahte pasaportla yakalandı. Mehmet Tarol adına sahte pasaport kullanan Oral Çelik ile Durmuş Unutmaz adına düzenlenmiş sahte pasaport kullanan Mehmet Şener'le birlikte yakalanmasının ardından, Çatlı tuhaf bir şekilde serbest bırakıldı. Mehmet Şener ise tutuklandı.

9 Eylül 1982'de, İtalyan Gladio'sunun önemli isimlerinden Stafane Deele Chiaeie'yle birlikte, Latin Amerika'da yapılan Dünya Antikomünistler Birliği (WACL) toplantısına katıldığı ileri sürüldü. 22 Ekim 1983'te Paris'te MİT ile temasa geçtiği ve ASALA'ya karşı 5 ayrı eylemde yer aldı. Ancak 24 Ekim 1984'te, "uyuşturucuyla yakalandığı" gerekçesiyle de ilişkisinin kesildiği MİT'in resmi belgelerinde yer *aldı.(Çetele)*

Asala operasyonlarında, MİT adına temasta ki isim ise, Metin Günyol.

"İstanbul DGM Savcısının düzenlediği telefon tespit tutanında, Çath'nın konuştuğu kişiler arasında Metin Günyol'da yer almaktadır." (Yeni Yüzyıl, 14 Temmuz 1997) Ki bu tespit daha sonra, dava dosyasında da yer alıyordu. "Çatlı ve Metin Günyol'un üç kez telefonla görüştükleri, Türk Telekom tarafından saptanarak, İstanbul DGM'ye gönderildi." (Yeni Yüzyıl, 14 Temmuz 1997)

22 Ekim 1984'te Paris'te 450 gr. Eroinle yakalandığı için Fransa'da 4.5 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Aynı suçla 7 yıl ceza aldığı İsviçre'ye iade edildi. Bu dönemde Türkiye'nin iade talebi, "idamla yargılandığı" gerekçesiyle 27 Mayıs 1985'te Fransa tarafından reddedildi.

21 Mart 1990'da Bostadel Cezaevi'nden kaçtı. Türkiye'ye geldikten sonra, Şahin Ekli ismiyle kullandığı pasaportun sahte olduğunun anlaşılması üzerine 1993'te Yeşilköy Havalimanı'nda gözaltına alındı, ancak serbest bırakıldı. Burada alınan parmak izlerinin, yıllar sonra Topal cinayetinde kullanılan silahlardan birinin şarjöründeki bandajda yer aldığı iddia edildi.

Çatlı, 3 Ekim 1994'te İstanbul'da şüphe üzerine PY 88 FT yabancı plakalı kaçak durumundaki araç ile yakalandı ve Mehmet

Özbey kimliğiyle 1567 sayılı kanuna muhalefet suçuyla çıkarıldığı savcılık tarafından kayden işlem yapılarak salıverildi.

Çatlı'nın 26 Nisan 1996'da Ömer Lütfü Topal'la aynı uçakta Kıbrıs'a geldiği ve 1 Mayıs 1996'da geri döndüğü ortaya çıktı.

Abdullah Çatlı'nın Mehmet Özbay sahte kimliğiyle, 6 şirkette ortaklığı olduğu anlaşıldı. *(Çetele)*

Çatlı'nın 1991'den sonra, cezaevinden çıkan Yavuz Çaylan ile birlikte tekstil işi yaptıkları ve Çatlı'nın tekstil işlerini yurtdışında yürüten kişinin de, Elazığlı Latif Yazgüz olduğu söyleniyor. Aslında bu tekstil işinin de paravan olduğunun herkes tarafından bilindiği ileri sürülüyor. Yavuz Çaylan'ın 1992'den sonra Macaristan'a gitmesiyle Çatlı ile iş ilişkilerinin daha da iyileştiği belirtiliyor. Budapeşte'de TIR parkı işleten İsmail Koçkaya ile birlikte iş yaparlar. Ancak, TIR parkından elde edilen gelir oldukça yüksektir. Bir süre sonra aralarında bir anlaşmazlık çıkar. TIR parkının bir çok mal sevkıyatında kullanıldığı ileri sürülüyor.

İsmail Koçkaya'nın ağabeyi Mesut Koçkaya, 28 Temmuz 1994 günü Budapeşte'de kendi çalıştırdığı lokantasında, yanında çalışan Ali Kasım tarafından öldürüldü. Olayın arkasında Çatlı ve Çaylan'ın olduğu iddia edildi. "TIR Parkı Olayı" olarak bilinen silahlı çatışmadan sonra Koçkaya TIR parkı işini bıraktı.

"Abdullah Çatlı'nın PKK'ye finansman sağlayan Kürt işadamlarının öldürülmesi operasyonunda yer aldığı ileri sürüldü. Kaçırıldıktan sonra ortadan kaybolan Tarık Ümit'i sorguladığı da iddia edildi.

3 Kasım 1996'da Susurluk'ta meydana gelen trafik kazasında ölen Çatlı'nın üzerinden Mehmet Ağar tarafından hazırlanarak imzalanmış, silah taşıma belgesi ve yeşil pasaport çıktı. Otopsi raporunda kokain kullandığı anlaşıldı." *(Çetele)*

Abdullah Kederoğlu

DYP İstanbul İl Yönetim Kurulu üyesi, 1974 yılındajstanbul Ülkücü Gençlik Derneği eski Başkanı. Halkalı gümrüğü içinde yer alan bir TIR garajının sahibi. Asit borik ve sodyum perporat ticareti ile uğraşan bir şirketi var. *(Çetele)*

Abdullah Çatlı, hemşehrisi olan Kederoğlu aracılığıyla, önce İstanbul'da Özel Harekât Şube Müdürlüğü görevinde bulunan İbrahim Şahin ile, daha sonra da Şahin'in aracılığıyla Mehmet Ağar'la tanıştı. *(Reis,* s.276)

Abuzer Uğurlu

Malatya, Pötürgeli. Çeşitli kaçakçılık olaylarından sonra defalarca tutuklanan sonra, serbest bırakılan ünlü kaçakçı. 1966-1973 yılları arasında, 27 milyon mermi ve 70 bin civarında silahın Türkiye'ye sokulduğunun belirlenmesi üzerine açılan davada yargılandı. Ancak delil yetersizliğinden beraat etti. *(Silah Kaçakçılığı ve Terör,* s.70-77)

1974 yılında çıkan af yasasıyla bir kısım suçları affedildi. 1974-79 yılları arasında "Yıldırım" takma adıyla MİT tarafından kullanıldı.

1979 yılında kaçakçı İbrahim Telemen'in ihbarıyla yakalanıp serbest bırakılan Abuzer Uğurlu, Abdi İpekçi'nin kaçakçılık konuların işlerken üzerine gittiği ünlü kaçakçı.

Milliyet Gazetesi'ni o dönem satın almak isteyen Kemal Derinkök'ün yakın arkadaşı. Derinkök'ün arkasında kişi olduğu iddia edilerek, İpekçi cinayetinin arkasında isim olduğu ileri sürülür. Ağca kendisinden yardım gördüğünü söyledi.

Abuzer Uğurlu'nun bir eli CIA'da, diğer eli MİT'teydi. 1979 yılında İstanbul'da yapılan Babalar Operasyonu'nda aranan Abuzer Uğurlu'yu, Beşiktaş Emniyet Amirliği'ne, İstanbul Ülkü Ocakları eski başkanı komando Mustafa ile MİT'in gözde elemanı Mehmet Eymür teslim ediyordu. MİT görevlisi Abuzer Uğurlu'yu teslim ederken, Emniyet Amiri Sadettin Tantan'a, 'Ona iyi davranın' uyarısında bulunmayı ihmal etmedi. Bu kadar güçlü ilişkileri olan Uğurlu, doğal olarak cezaevinde fazla kalmadı. *(Reis I* Mehmet Eymür)

Adnan Ağca

Mehmet Ali Ağca'nın en küçük kardeşi. İpekçi cinayeti işlendiği sıralarda daha 14 yaşındaydı. Ağabeyinin ilk yakalandığı günden beri, cinayeti ağabeyinin işlemediğini ısrarla söylüyor.

Ağabeyi Mehmet Ali Ağca'nın yakalanıp cezaevine girdiği günden beri sürekli ilişkide bulunduğu ve daha sonra kaçışma da yardımcı olan Doğan Yıldırım'ın kız kardeşiyle evlendi.

Adnan Ağca bir süre, Doğan Yıldırım'ın, Yavuz Çayları cezaevinden çıkmasından sonra birlikte Aksaray Vatan caddesi üzerinde tuttukları büroda bulundu. Yıldırım ve Çaylan'ın burada yaptığı çek-senet işlerine Adnan Ağca bulaşmadı. Ancak bir süre soma, aynı zamanda kayınbiraderi de olan Doğan Yıldırım'ın tutum ve davranışları nedeniyle yanlarından ayrıldı.

Abisinin bu işte mağdur olduğunu, çevresindeki herkesin para içinde ve işlerinin yerinde olduğunu söyleyen Adnan Ağca, bugün Milliyetçi Hareket Partisi'nde bulunan Sağlık Bakanlığı bünyesinde, Beykoz Devlet Hastanesi Sağlık Kurulu'nda görevli olduğu biliniyor.

Ahmet Malkan

Çeşitli eylemlere katılan ülkücü eylemci. Ülkücü kesimin, Kartal Maltepe Askeri Cezaevi başkanı.

Şu ana Bolu Gerede'de, ANAP döneminde Orman Bakanlığı 'ndan alman yerdeki Esentepe Turistik Tesisleri'nin ortakları arasında.

Ali Galip Kayıran

Gümrük görevlisi iken Karaağaç Gümrük kapısından soruşturma sonucu Derince'ye aktarıldı. 1978'de Mataracı'ya verilen rüşvet ile, Haydarpaşa Gümrük Müdür vekilliğine getirildi. 1979'daki Babalar Operasyonu'yla tutuklanıp serbest bırakıldı. Sonra Mataracı davasından mahkûm oldu. Hayrettin Yağcı ile başka bir davada yargılandı. Abuzer Uğurlu ile ilişki içinde olan Kayıran, Bekir Çelenk'in arkadaşı ve iş ortağı. *(Silah Kaçakçılığı ve Terör I Papa Mafya Ağca I Ağca Dosyası I Çetele)*

Birinci MÎT Raporunda, Necdet Üruğ'un yeraltı dünyasıyla ilişkilerini kurduğu isimlerden biri olduğu ileri sürülen Hakim Albay Şevket Kayıran'ın kardeşi.

Arif Ertunga

Adalet Partisi eski milletvekillerinden, işadamı. Kintex şirketinin Türkiye'deki transit işlemlerini yapan Balkan Transport şirketinin kurucu ortaklarından. *(Papa Mafya Ağca)*

Atilla Serpil

1978 yılında, TİKKO adını kullanarak gerçekleştirdiği silahlı soygunlar neticesinde Sağmalcılar Cezaevi'nde yatarken, Ağca'nın tutuklanarak Selimiye'ye Askeri Cezaevi'ne gönderilmesinden sonra, Selimiye'ye gönderilen adli suçlu. Selimiye'de, Doğan Yıldırım'ın müdahalesiyle ülkücüler koğuşuna alınan, daha sonra, organize bir şekilde Ağca'yı Adli tıptan kaçırma girişiminde bulundu. Ancak, başarılı olamadı. Ağca'nın cezaevinden kaçmasından bir süre sonra tekrar sivil cezaevine nakledildi.

10 yıldan fazla cezaevinde kaldıktan sonra yurt dışında bazı organizasyonlarda kullanıldı. Ağca'nın Türkiye'ye getirildiği gün, en az sekiz kişinin saldırısına uğrayarak kemikleri kırılana kadar dövüldü.

Atilla Serpil, İkinci İpekçi Davası'nda sürpriz tanık olarak ortaya çıkıp kafaları karıştırdı.

Abuzer Uğurlu ve Yılma Durak'ın da yargılandığı davanın 1 Ekim 1985'teki duruşmasında, Ağca'nın Bulgaristan'ın kaçakçılığa bulaşan şirketi Kintex adına Ağca'yı para karşılığı hapisten kaçırdığını, Ağca'nın İpekçi'yi öldüren isim olmadığını, Kintex ve Bulgar Gizli Servisi adına çalışan Alex'in İpekçi'nin öldürülmesinde yer aldığını, Papa suikastını kendisinin organize ettiğini ileri sürdü. *(Çetele)*

Avşar Kederoğlu

Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Dairesi Başkan Vekili İbrahim Şahin'in kullandığı beyaz Cheeroke cipin sahibi. DYP İstanbul İl Yönetim Kurulu üyesi eski ülkücü Abdullah Kederoğlu'nun kardeşi.

Bir dönem Kederoğlu'nun kız kardeşinin evinde Özel Harekâtçı Ayhan Akça kiracı olarak kaldı..

Avşar Kederoğlu, Tarık Ümit kaybolmadan önce, onunla son

konuşulan telefonun sahibi. Susurluk komisyonuna verdiği ifadede, Tarık Ümit kaçırıldığı zaman cep telefonunu İbrahim Şahin'in kullandığını, Tarık Ümit'i en son arayanın Ziya Bandırmalıoğlu olduğunu söyledi. *(Çetele)*

Aydın Doğan

Bir dönem gümrük işi de yapan Aygaz bayiliği ve otomobil yedek parçacılığı yaptıktan bir süre sonra, basın sektörüne girdi. Kültür Bakanlığı müsteşarlığı yapan Namık Kemal Zeybek'in bacanağı. Abdi İpekçi öldürüldükten sonra Milliyet gazetesini satın alan, Koç Bayii de olan işadamı. Halen Milliyet ve Hürriyet gruplarının sahibi.

Ayhan Akça

Özel Harekât Dairesinde görevli polis memuru. İkinci MİT raporunda, İbrahim Şahin'in kontrolünde, özel örgütte yer aldığı ileri sürüldü. 23 Aralık 1996'da havaalanında kaçak dövizle yakalanan kurye Dilek Örnek ile ilişkili olduğu, Azer Döviz Büfesi'nin ortakları arasında yer alan Alakel Kardeşler'le silah alışverişi yaptığı ve otomobillerin kullandığı ortaya çıktı. Ayhan Akça'nın Avşar Kederoğlu'na ait cep telefonundan Tarık Ümit'in telefonunu son arayan kişi ve Ziya Bandırmalıoğlu'yla birlikte Ümit'le son olarak Erenköy Divan Pastanesinde görülen polis memuru olduğu da ortaya çıktı. *(Susurluk Raporu I Susurluk İddianamesi I Susurluk Tutanakları I Çetele)*

Bekir Gültaş

Kardeşi Selami Gültaş'la birlikte, Vardar şirketinin sahibi. Ağca'ya Bulgaristan'da sahte pasaport veren Ömer Mersan'ın da Vardar Eksport şirketinde çalışıyordu. Abuzer Uğurlu ve Bekir Çelenk'in kaçakçılık zinciri içinde yer aldılar. *(Papa Mafya Ağca)*

Berker İnanoğlu

Film yapımcısı. MHP İstanbul il örgütü mali işler sorumlusu. Londra'da film şirketi ve otel işletmecisi. Musa Serdar Çelebi'yi Bekir Çelenk'e tanıştıran MHP'li.. *(Papa Mafya Ağca)*

Avrupa'daki ülkücülerden ve işçilerden Avrupa Türk Federasyonu aracılığıyla toplanan paralar Türkeş'in Alman bankalarındaki hesaplarına yatmaktaydı. Film prodüktörü Berker İnanoğlu'nun Türk işadamlarından topladığı bağışlar da Serdar Çelebi aracılığıyla aynı hesaplara yatırılıyordu. Bu hesaplar, Musa Serdar Çelebi ve Enver Altaylı tarafından idare ediliyordu. *(Reis)*

Bekir Çelenk

Gaziantepli, ünlü uyuşturucu ve silah kaçakçısı. 1962 yılında İsveç'e giderek, kaçak saat ticaretine başladı. 1967 yılında Trabzon'da ortaya çıkarılan silah kaçakçılığına adı karıştı.

1970'de kendi saat şirketi olan Falcon A.Ş.'yi kurdu. Beyrut üzerinden Türkiye'ye gönderdiği kaçak saatleri, Lübnan savaşı çıkınca, Bulgaristan üzerinden göndermeye başladı. Saat basma iki mark komisyon alan Kintex şirketi aracılığıyla, kaçak saatler Bulgaristan'dan transit geçiyordu.

Türkiye'de aranırken, İngiltere oturma izni verdi. Nilüfer Koçyiğit ile evlendi. İstanbul'da Piyer Loti Oteli'ni satın aldı. CIA denetiminde silah kaçakçılığı yapan Henry Aslanyan'la tanıştı.

Adamı Ömer Mersan, 10 Temmuz 1980'de Sofya'da Ağca'ya yardımcı oldu. Ağca tarafından, Papa'nm öldürülmesi karşılığında para vermeyi önerdiği ileri sürüldü. İnterpolün uluslararası arama kararından sonra, Bulgaristan'a sığındı. 6 Temmuz 1985 yılında Türkiye'ye gelerek teslim oldu. Ancak sekiz gün sonra cezaevinde kalp krizi geçirdiği ve hastaneye götürülürken yolda öldüğü ileri sürülür. *(Papa Mafya Ağca I Ağca Dosyası I Reis I Çetele)*

Bülent Ecevit

İpekçi öldürüldüğünde görevdeki hükümetin başbakanı, İpekçi'nin yakın arkadaşı ve yüz yüze görüştüğü son politikacı. Yıllardır bu cinayetle ilgili bir şeyler bildiği ama söyleyemediği kanaati oluşturdu. Davanın zaman aşımına uğrayarak kapatıldığında Başbakan. Mehmet Ali Ağca, İtalya tarafından af edilip, cinayetten 21 yıl sonra Türkiye'ye geldiğinde Bülent Ecevit hâlâ Başbakan.

Bünyamin Azer Yılmaz

Er Bünyamin Azer Yılmaz'da Oral Çelik'den aldığı yüz bin lira, bir silah ve yirmi mermiyi Ağca'ya teslim etti. Atilla Serpil gibi Iğdır'h olan er Bünyamin Yılmaz'ın da bir süre önce başka bir birlikteyken, Maltepe Cezaevi'ne gönderilmesi de dikkatlerden kaçan bir unsur.

Bünyamin Yılmaz'ın getirdiği asker elbisesini giyen Ağca, Maltepe Askeri Cezaevi'nden çıkıp, dış kapıya ulaşana kadar bir çok kilitli kapıdan, nöbetçi er ve subayların gözlerinin içine baka baka hiçbir engelle karşılaşmadan elini kolunu sallayarak çıktı..

Bu kaçırma eyleminden bir çok kişi sorgulandı, yargılandı. Kimi beraat etti, kimi ceza alır. Bünyamin yılmaz 18 yıl hapis cezası aldı. Şimdilerde yurt dışında bulunuyor ve "devlet" adına bir takım işlerde bulunduğu ileri sürülüyor.

Doğan Yıldırım

Abuzer Uğurlu'dan Ağca'ya para yardımında bulunmasını isteyen ülkücü. Ağca'nın Bulgaristan'a kaçmasını ve Uğurlu'nun yardımını sağlayan gümrük görevlisi. Deniz Harp Okulu'ndan siyasi nedenlerle çıkartıldı. 12 Mart döneminde '83 deniz subayı davasında' muhbir olarak yer aldı. Oral Çelik, Abuzer Uğurlu, Yalçın Özbey gibi isimlerle toplu gümrük kaçakçılığı suçlamasıyla yargılandı.

Şimdilerde 12 Mart döneminde hakkında muhbirlik yaptığı solcu askeri öğrenci liderlerinden Sarp Kuray ile birlikte iş yapıyor.

MİT'in kadrolu elamanı olduğu açıklandı. Ağca Türkiye iade edildikten sonra ki, ilk duruşmasında, avukatlarından birinin Doğan Yıldırım olacağını açıkladı.

Doğan Yıldırım'ın kız kardeşi, Mehmet Ali Ağca'nın erkek kardeşi olan Adnan Ağca ile evli.

Enver Altaylı

Hergün Gazetesi Genel Yayın Müdür ve MHP Federal Almanya baş müfettişi. Talat Aydemir'in ihtilal girişiminde yer aldığı için, 1963 yılında Kara Harp Okulu'ndan ayrıldı. Ankara Hu-

kuk Fakültesi mezunu. MİT müsteşarı Fuat Doğu'nun çağrısıyla 1975'te MİT'e girdi, 1977 yılına kadar çalıştı.

1991'de zaman aşımından düşen MHP davası sanıkları arasında yer aldı. Bu davanın belgeleri arasında, Altaylı'nın Türkeş'e yazdığı mektuplarda, Dr. Kannapin adlı Alman İstihbarat görevlisi ve Ruzi Nazar ile ilişkileri ortaya çıktı.

MHP Almanya başmüfettişi olan Enver Altaylı tarafından MHP Genel başkanı Alparslan Türkeş adına, "BFG-Bank für Gemeinwirtschaft" adlı bankada, "KNTO: 10243246 BLZ, 37010111 5 Köln 50" sayılı hesabı açtırıldı. Toplanan yardım paralarının yatırıldığı bu hesaptan da Türkeş'in talimatıyla Enver Altaylı'ya her ay 2000 mark para ödeniyordu. *(Papa Mafya Ağca)*

Hamit Gökenç

1957 Malatya doğumlu. Ülkücü ilkokul öğretmeni. Adı, 7 Haziran 1979'da Malatya'da öğretmen Nevzat Yıldırım'ın Oral Çelik tarafından öldürülmesi olayına, Fahri Yüksel, Doğan San, Nazmi Poyraz'la birlikte karıştı.

Mehmet Ali Ağca, Cezaevi'nden kaçırılıp Ankara'ya getirildikten sonra, Oral Çelik, Mehmet Kurşun ve İlyas Bayram tarafından Opel marka bir otomobille Nevşehir'e, burada öğretmenlik yapan Hamit Gökenç'in evine götürdüler.

5 Şubat 1980'de Malatya Pasaport Şubesi'nden kendi adına çıkarttığı pasaportu Mehmet Ali Ağca'ya verdiğini 5 Aralık 1980 tarihli polis ifadesinde kabul etti. Ancak, 29 Aralık 1980 tarihli savcılık ifadesinde bu bilgiyi reddederek, pasaportun çocuğu tarafından yırtıldığını söyledi.

Nurettin Güven'le birlikte Türkiye'den Kuzey Avrupa'ya yönelik uyuşturucu trafiğinin önde gelen isimleri arasına girdi. 1993 Kasımında Fransa Calais'de 29 kilo eroinle yakalanacakken şans eseri kurtuldu. İngiltere'ye kaçtılar. 21 Nisan 1994'te Londra'da Selahattin Aydınalp ve Ali Erdal adına düzenlenmiş iki hususi pasaport ve 2 silahla yakalanan Nurettin Güven'in yanında yakalandı. Yakalanan Hasdasi ve Brovvning marka silahların Emniyet Genel Müdürlüğü'ne ait olduğu ileri sürüldü. İngiliz polisi-

nin olayı bildirmesine rağmen, Emniyet Genel Müdürlüğü bu olayla ilgilenmedi. *(Susurluk Tutanakları I Çetele I Reis)*

Harun Gürel

Gümrük ve Tekel eski Bakanı Tuncay Mataracı tarafından, Abuzer Uğurlu'dan alman rüşvet karşılığı, îpsala Gümrük Müdürlüğü vekilliğine getirilen emekli jandarma Astsubayı. *(Papa Mafya Ağca)*

Hasan Fehmi Güneş

Dönemin genç İçişleri Bakanı. Kahramanmaraş olayları ardından istifa etmek zorunda kalan İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı'nın yerine göreve atandı. İpekçi suikastı işlendiğinde bakanlığa atanması üzerinden 17 gün geçmişti. Büyük bir kararlılıkla, İpekçi cinayetinin aydınlanması için uğraştı, kaçakçılık ve terör konularının üzerine gitti.

Soruşturma süresi biten Ağca için istenen ek sürenin İstanbul 1 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi tarafından verilmemesi üzerine, 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Necdet Üruğ'u soruşturmayı engellemekle suçladı.

Özel Harp Dairesi'nin üzerine gitti, Başbakan Bülent Ecevit'e MİT'te by-pass yapılmasını önerdi. Babalar Operasyonu'nu başlattı. Ancak kaçakçılık ve terör konulan üzerine gittiği süre içerisinde hep engellerle karşılaştığını açıkladı.

Birileri bakanın kararlı tutumundan hiç hoşnut olmamıştı. 5 Ekim 1979 günü, gelen bir telefon üzerine Aynur Aydan adındaki kadının evine girerken, Haftasonu Gazetesi tarafından fotoğrafları çekilince, istifa etmek zorunda kaldı.

Hasan Hüseyin Şener

Mehmet Ali Ağca'ya silahı vererek, İpekçi'yi öldürmesi talimatını verdiği ileri sürülen ülkücü Mehmet Şener'in kardeşi. Ağca Cezaevi'nden kaçırıldıktan soma, arabasıyla Ankara'ya Hasan Hüseyin Şener götürdü. Hasan Hüseyin Şener, Ağca'yı Ankara'ya götürdüğü arabayı da, Yalçın Özbey'den devir yoluyla satın almıştı. Bugün, MHP'de olan Sağlık Bakanlığı bünyesinde çalışıyor.

Hayrettin Yağcı

Uğurlu ailesiyle birlikte toplu silah kaçakçılığı davasından yargılandı. Abuzer Uğurlu ve Bekir Çelenk'in ortağı. Ünlü silah kaçakçısı Mehmet Külekçi'nin damadı. "Külekçi" adı İpekçi'nin not defterinde bulunuyordu. Yağcı, 12 Mart döneminde, Uğurlu ailesiyle birlikte, 'toplu silah kçakçılığı' suçundan yargılanmış ve '74' affi ile cezaevinden kurtuldu.. *(Ağca Dosyası I Papa Mafya Ağca I Silah Kaçakçılığı ve Terör)*

Hayrı Kozakçıoğlu

Ağca'yı bizzat sorgulayan, dönemin İstanbul Emniyet Müdürü. İngiltere'de özel terör eğitimi aldı. Daha sonra, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği yaptığı dönemde, Kuzey Irak'tan göç eden Kürtler için yurtdışından gönderilen 2 milyar lirayı hesabına geçirmekle suçlandı. İstanbul Valiliği yaptı. Şimdi DYP İstanbul Milletvekili ve DYP Genel Başkan yardımcılarından.

Henry Aslanyan

Suriyeli silah ve uyuşturucu kaçakçısı. 1984'te Trento davası sırasında kuşkulu bir biçimde cezaevinde ölen Amerikan DEA ajanı. Banker Calvi'nin yakın arkadaşı. Mehmet Cantaş ve Ali Açmak gibi kaçakçılarla çalıştı. 1980'den önce Samsun'da Sıkıyönetim Bölge Komutanı Albay ve Samsun Emniyet Müdürü yardımıyla Türkiye'ye silah soktukları ileri sürüldü. 1979 yılında, Türkiye-Suriye sınırında yakalanan Amerikan pasaportlu Suriye asıllı bir kaçakçının çantasından çıkan şifreli adlar da Henry Aslanyan'ın da, Vardar şirketinin de adlarının çıkması, Ağca olayıyla bağlantılı olduğu şüphesini arttırdı.

Henri Arslanyan, Carlo Palermo tarafından tutuklattırılarak, Trento Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 18 yıl ağır hapse mahkûm edildi. Ancak o da tutuklu bulunduğu cezaevinde öldü. Tıpkı Bekir Çelenk gibi! *(Papa Mafya Ağca I Reis I Çetele)*

İbrahim Şahin

Nevşehir'de başkomiser olarak görev yaptığı sırada, Kederoğlu ailesiyle tanıştı ve ilişkilerini günümüze kadar iyi bir şekil-

de devam ettirdi. Hatta altındaki Cherokee cip bile Kederoğlu'na aitti.

Ağca'ya Nevşehir'den sağlanan sahte pasaportta dahil olmak üzere, Çatlı ve ekibine Nevşehir'den sağlanan sahte pasaportları, İbrahim Şahin tarafından verildiği iddia edildi.

Emniyet Müdürlüğü Özel Harekât Dairesi eski Başkanvekili. Topal cinayetine karıştıkları ileri sürülen özel tim polislerini koruduğu ve Tarık Ümit'in kaçırılmasına karıştığı gerekçesiyle soruşturuldu. Susurluk Komisyonu'na ifade veren Astsubay Ahmet Altıntaş, Tarık Ümit cinayetini soruşturduğu sırada, İbrahim Şahin tarafından engellendiğini ileri sürdü. Şahin'in adı Mehmet Yaprak'in ilk kaçırılmasına da karıştı.

Kocaeli Çetesinin başı Mehmet Hadi Özcan da, Çatlı ve Kürşat Yılmaz'ı öldürme teklifiyle gelen Musavvat Dervişoğlu'nun kendisine, "bu isimlerin yerlerini İbrahim Şahin'in telefon dinleyerek tespit edeceğini" söylediğini iddia etti.

İbrahim Şahin, Meclis komisyonuna verdiği ifadede Tarık Ümit'in kaçırıldığı gün Ayhan Akça ile Diyarbakır'da olduğunu söyledi. Ancak uçak biletlerinden 2 Mart 1995'te THY'nin 10:00 uçağı ile Ankara'ya geldiklerini saptandı.

Bahçelievler katliamı sanığı, firardaki Abdullah Çatlı'yı, Mehmet Özbay olarak tanıdığını, birkaç sefer yemek yediklerini ileri sürmesine karşın, gazetelerde, Çatlı ile karşılıklı göbek atarken fotoğrafları yayınlandı. Hakkında çıkan tutuklama kararından sonra firar etti ve 11 Mart 1997'de teslim oldu. İstanbul DGM'de açılan Susurluk davasında çete oluşturmak suçlamasıyla yargılandı. 19 Eylül 1997'de tahliye oldu. *(Kutlu Savaş Raporu I Susurluk Raporu I Çetele)*

İbrahim Telemen

Uyuşturucu ve silah kaçakçısı. 22 Haziran 1967'de Almanya'da 12 kilo baz morfinle yakalandı. 1974'te İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından yargılanarak mahkûm oldu. Cezasını tamamladıktan sonra 1975'te aranırken, Almanya sınırında yakalandı ve iade edildi. 4 Mayıs 1975'te Buca Cezaevi'nden kaçırıldı. Gazeteci Uğur Mumcu'ya gönderdiği bir ihbar mektubunda,

Abuzer Uğurlu ve silah kaçakçılığı ile ilgili çok geniş bilgiler verdi. 31 Mart 1979'da İstanbul'da Opera Oteli'nin yedinci katından atlayarak intihar ettiği açıklandı.

Telemen'in ölümü kuşkuluydu. Cesedi otopsi için arandığında, hiçbir mezarlıkta bulunamadı. Telemen'i tanıyan bir savcı, birkaç yıl sonra onu gördüğünü ileri sürdü. Ölümünden bir gün önce, sıkıyönetim komutanlığına gönderilen bir ihbar mektubuyla yapılan soruşturmada çok sayıda kişi gözaltına alında. Abuzer Uğurlu son anda kaçtı.

Kaçakçıların avukatlığını 12 Mart döneminde hakim olan Albay Ferruh Şenerdem ve Albay Coşkun Dündar yapıyordu. Aynı avukatlar, daha sonra Ağca'nın İpekçi cinayetindeki suç ortağı Yavuz Çaylan'ın da avukatlığını yaptılar. Emekli Hâkim Albay Metin Taran başkanlığındaki mahkeme, Telemen'in suçladığı bu sanıkları salıverdi. Telemen açıklamalarında, Abuzer Uğurlu, Sabri Uğurlu, Mustafa Uğurlu, Nedim Dişkaya, Seyfi Dadaş, Selahattin Güvensoy, Hayrettin Yağcı, İsmail Hacısüleymanoğlu gibi isimler vardı. *(Silah Kaçakçılığı ve Terör I Çetele)*

İvanov Sergei Antanov

Ağca'nın, Papa suikastını birlikte planladığını ileri sürdüğü, Roma'daki Bulgar havayolları temsilcisi. *(Papa Mafya Ağca)*

Kemal Derinkök

Malatyalı. İşadamı, banka sahibi. Abuzer Uğurlu'nun arkadaşı. Ağca tarafından Milliyet gazetesinin satın alınmasına engel olduğu için İpekçi'yi öldürttüğü ileri sürüldü. *(Papa Mafya Ağca)*

70'li yılların ikinci yarısından itibaren, silah piyasasına girmeye çalıştı.

Ekspres gazetesinin sahibi de olan Demirkök, hemşehrisi kaçakçı Abuzer Uğurlu'nun isteği üzerine Milliyet Gazetesi'ni de almak istediği iddia edildi. İpekçi'nin ise, bu satışa karşı olduğu için öldürüldüğü ileri sürüldü.

Özellikle Dereköy sınır kapısındaki Free Shop'un Mehmet Cantaş, M. Emin Görpe ve Suphi Aşıcıoğlu gibi isimlerin yer aldığı organizasyonla, döviz karşılığı Türkiye'ye silah sokulmasın-

da kullanıldığı ileri sürüldü. *(MM Raporu,* 31.05.1984) 1980'de iflas ettikten sonra, 1981'de tekrar kaynağı kuşkulu bir parayla piyasaya girerek, Nişkoz Holding, Kariş, Deniz Yıldızı ve İşçi Kredi Bankası gibi şirketler kurdu. 1981-82 yıllarında İngiliz silah şirketi British Aerospace'in temsilciliğini yaptı. Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar'la SSK'ya satılan arsalara ilişkin yolsuzluğa karıştığı için müteahhit Kazım Erdem'le birlikte 13 Nisan 1982'de Yüce Divan tarafından 1 yıl 6 ay hapis cezasına mahkûm edildi. Bu dönemde hapis cezasının infaz edilmesini engellemek için, Ankara İnfaz Savcılığı Yazı İşleri Müdürü M. Cahit Üngün'e rüşvet verdi.

Yine arandığı dönemde Nişkoz Holding adına Doğan F. Giray'la birlikte Türk Silahlı Kuvvetleri'nin nakliye uçağı ve roket gibi çeşitli gereksinimleri için girişimlerde bulundu. Bu dönemde elde ettiği kritik bilgileri İtalyan, İngiliz ve Amerikan diplomatlarına ve silah şirketi temsilcilerine, Türk ordusunda kritik noktadaki subayların listesiyle birlikte ilettiği Mülkiye Müfettişlerinin yaptığı soruşturmada tespit edildi ve MİT araştırması istendi. *(MM Raporu,* 7.10.1983)

Cezaevindeyken batık durumda bulunan İşçi ve Kredi Bankasını kurtarmak için Turgut Sunalp'ın Genel Başkanlığını yaptığı Milliyetçi Demokrasi Partisini destekledi. Sahip olduğu Ekspres gazetesi, İzzettin Doğan, Namık Kemal Şentürk ve Erdoğan Kutlu gibi MDP'li isimlerin talimatlarıyla haber ve makaleler yayımladı. MDP'ye 150 milyon bağış yapacağı vaadiyle, Turgut Sunalp'ın maliye Bakanı Adnan Başer Kafaoğlu'yla görüşmesini sağladı ve bankaya el konulmayacağı garantisini aldı. Gizli genel koordinatörü olarak çalışan Davut Akça, MDP'nin Ankara aday listesinin 1. sırasında yer aldı. *(MM Raporu,* 10.10.1983)

Kemal Derinkök, 1990'h yıllarda yaptığı sahtekarlıklar nedeniyle 13 Şubat 1998'de yakalanarak, İstanbul 1. Ağır Ceza mahkemesi tarafından verilen 1 yıl 8 ay hapis cezasını çekmek üzere cezaevine kondu. *(Çetele)*

Kannapin

DR. Kannapin, Alman CDU partisine mensup bir siyasetçiydi ve Alman İstihbarat örgütü BND'nin eski ajanlarından biriydi.

Türkeş'le dostluğu çok eskilere dayanan Enver Altaylı, MHP'nin yurtdışı örgütlerinin ve aranan militanlarının Alman devletince korunmasını, Alman resmi makamları, Alman gizli servisi ve CIA ile ilişkileri sayesinde sağladı. Alman istihbarat örgütüyle ilişkilerini de DR. Kannapin aracılığıyla gerçekleştirdi.

Enver Altaylı'nın 1976'da Türkeş'e yazdığı ve Dr. Kannapin ile Ruzi Nazar'dan uzun uzun söz ettiği mektuplar, Ankara Sıkıyönetim Savcılığı'nın "MHP ve Ülkücü Kuruluşlar" iddianamesinde yer aldı.

29 Mayıs 1977 yılında İzmir Çiğli Havaalanı'nda CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e suikast girişiminde bulunuldu. Ecevit'in 3 Haziran 1977 günü İstanbul'da yapacağı mitingde kendisine suikast yapacağı bilgisini alan Başbakan Süleyman Demirel tarafından uyarılıyordu. Demirel ise bu bilgiyi, Alman İstihbarat Örgütü'nün (BND) önemli isimlerinden ve MHP ile sıkı ilişkileri olan DR. Kannapin'in, suikastın bilgisini söylediği Tercüman Gazetesi'nin sahibi Kemal Ilıcak'tan öğreniyor. *(Reis I Darbeler ve Gizli Servisler)*

Lokman Kondakçı

Ülkü Ocakları ilk başkanlarından. Avrupa'daki ülkücü örgütlenmeyi gerçekleştirdi ve 1978 yılının Haziran ayında Frankfurt'ta kurulan 65 ülkücü kuruluştan oluşan 'Avrupa Demokratik Ülkücü Dernekleri Federasyonu' ilk başkanı oldu.

Kondakçı, İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş ile 30 Mart ve 10 Nisan 1979 tarihlerinde iki ayrı görüşme yaptı. Kondakçı bu görüşmede, kimi cinayetlerle MHP yöneticileri arasındaki ilişki hakkında önemli bilgiler verdi. Kaydedilen tutanaklar basına sızınca, Bafra'daki ülkücüler tarafından kurşunlandı.

Yıllar sonra 16 Mart katliamı davasında bu bant çözümleri mahkemeye sunuldu. Mikdat Alpay imzasını taşıyan dökümler için kimi gazeteciler ve avukatlar hakkında MİT tarafından, "dev-

letin gizli belgelerini açıklamak" gerekçesiyle suç duyurusunda bulunuldu ve dava açıldı. *(Papa Mafya Ağca I Çetele I Gizli Kulaklar Ülkesi)*

Mehmet Ağar

Bir polis çocuğu olarak 1951 yılında Elazığ'da doğdu. Siyasal bilgiler Fakültesi'nde Emniyet Genel Müdürlüğü adına okuyan Ağar, 1972'de mezun olduktan sonra, 1973 yılında Cumhurbaşkanlığı Koruma Müdürlüğü'nde komiser yardımcısı olarak devlet hizmetine girdi. İznik, Selçuk ve Torul Kaymakamlıkları yapan Ağar, Derince Kaymakamlığı görevinden sonra, 1979 yılında tekrar polislik mesleğine döndü. İstanbul Siyasi Şube Müdür yardımcılığına getirildi. Ağar'ın Siyasi Şube Müdürlüğü sırasında çok sayıda insan gözaltında kayboldu.

Beş yıl süren İstanbul Emniyet Müdürlüğü Personel ve Asayiş Şube Müdürlüğü'nden soma, 1987 yılında açıklanan Birinci MİT Raporundan soma, 1988 yılında Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne getirildi. 1990 yılında İstanbul Emniyet Müdürü, 1992 yılında Erzurum Valisi oldu.

Çiller'in Başbakan olmasından sonra, 8 Temmuz 1993 tarihinde, Emniyet Genel Müdürü oldu.

Emniyet Genel Müdürlüğü döneminde faili meçhul cinayetlerde büyük artış yaşandı.

Aralık 95 seçimlerinden önce, 28 ay sürdürdüğü Emniyet Genel Müdürlüğü görevinden istifa ederek, DYP'ye milletvekili olarak TBMM'ye girdi. Çiller'in A takımı içinde yer aldı.

Anayol koalisyonunda Adalet Bakanı, hemen ardından Refahyol döneminde İçişleri Bakanı oldu. Susurluk olayından sonraki gelişmelerde istifa etmek zorunda kaldı.

Tansu Çiller ile ters düşmeye başlayan Mehmet Ağar, liderliğine oynadığı Doğru Yol Partisinden istifa etti. Genel seçimlerde Elazığ'dan bağımsız milletvekili olarak seçilen Mehmet Ağar, tekrar parlamentoya girdi.

Susurluk'ta meydan gelen kaza sonrasında adı sık sık gündeme geldi. Aradan yıllar geçti, ama dokunulmazlık zırhına girmiş olan Ağar'a kimse dokunamadı. Soru soranlara, "Zamanı gelince

gereken konuşmayı Meclis'te yaparız" diyen Mehmet Ağar, o gün geldiğinde de "Osmanlı dönemini" anlatan bir konuşma yapıyordu. Yapılan oylamada, DYP milletvekilleri Sedat Bucak ve Mehmet Ağar'ın dokunulmazlıkları, TBMM tarafından kaldırıldı. Seçimlerle tekrar "dokunulmaz" oldu.

Ağar'ın önlenemez yükselişi

Mehmet Ağar'ın önüne geçilemeyen yükselişi belki de ilk MİT raporuyla oldu. Bu raporda Ünal Erkan-Mehmet Ağar ekibinin yeraltı dünyasıyla ilişkilerine dair çok sayıda ayrıntılı iddialar bulunuluyordu. Ağar, Bu raporun açıklanmasından hemen sonra Ankara Emniyet Müdürlüğü görevine, sonrada Erzurum Valiliği'ne atanıyor.

Yükseliş devam ediyordu. Turgut Özal'ın ani ölümüyle (öldürülmesiyle) ve Eşref Bitlis'in uçak kazasında hayatını kaybetmesiyle (öldürülmesiyle) hem Türk siyaset hayatı değişti, hem de o günkü MGK yapısı değişiyor.

Tansu Çiller Başbakan, Mehmet Ağar ise Emniyet Genel Müdürü olarak MGK'nın üyeleri arasına girdiler. Göreve başladığı ay MGK'ya ayrıntılı bir rapor sunan, dönemin Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar, "terörü bir yılda yok edeceğini" söylüyordu.

Ve faili meçhuller o yıl artarak devam etti. 1995 yılında, 24 Aralık seçimlerinden önce hazırlanan olaylı İkinci MİT raporunda yine Mehmet Ağar vardı. Bu rapora göre, daha da organize olunmuştu. Ağar da, kurulan özel bir örgütle, "terörle mücadele" adı altında tehdit, gasp, haraç, uyuşturucu kaçakçılığı, cinayet gibi suçları işleyen bir örgütün başında gösteriliyordu. .

Ama Mehmet Ağar'ın yükselişi devam ediyor, önce kurulan Anayol hükümetinin Adalet Bakanı oluyor. Yine MGK'nın bir üyesi olarak çalışmalarına devam ediyor.

Ağar ve çeteler Türkiye'si

İşte o yıllar birbiri ardına ortaya çıkarılmaya başlayan çeteler, devletin kurumlarının bu çetelerle ne kadar iç içe olduğunu gözler önüne seriyor. Türkiye tarihinin en büyük çetesi "Söyle-

mezler" ise gündeme bomba gibi düşüyor. Aralarında yüksek kademede emniyet ve silahlı kuvvetler mensuplarının da bulunduğu çete, dönemin Anayol hükümetini yıkıyor.

'Söylemez Çetesi'nin 'Çiller Özel Örgütü'ne bağlı olduğunu, zamanın Başbakanı Mesut Yılmaz tarafmdan ortaya konuyor. 'Söylemez Çetesi' ile ilgili soruşturmanın da, "Ağar ekibine doğru tırmandıkça engellendiğini" Başbakanlık makamından açıklanıyor.

Ve daha sonra da, ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, başında bulunduğu Anayol hükümetinin "Söylemez soruşturması" nedeniyle bozulduğunu açıklıyor.

Bozulan Anayol koalisyonundan sonra, "soruşturmaların üzerini örtecek" olan Refahyol koalisyonu kuruluyor. Bu koalisyonun mimarının da Mehmet Ağar olduğu ileri sürülüyor.

Söylemez çetesinin ortaya çıkmasından sonra, "devlete sızan mafya" bağlantıları nedeniyle dönemin Emniyet Genel Müdürü Alaattin Yüksel tarafından görevden alınan yedi emniyet müdürünün de, Mehmet Ağar ekibinden olduğu belirleniyor.

Ağar'm hızlı yükselişi yine devam ediyor. Kurulan Refahyol hükümetinde İçişleri Bakanı oluyor ve 1993 yılında üyesi olduğu MGK'daki çalışmalarına devam ediyor.

Yine MİT raporu, yine Ağar

İkinci MİT raporu, önce 21 Eylül 1996'da İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek tarafından açıklanıyor, ardmdan 22 Eylül 1996 tarihli Aydınlık dergisinde yayımlanıyor. Bu MİT Raporunda bizzat Ağar tarafından verilen yeşil pasaportlar ve silah taşıma belgeleriyle özel bir örgüt kurduğu, bu örgütün adam kaçırma, uyuşturucu kaçakçılığı gibi işlere bulaştığı belirtiliyor.

Bu raporda Ağar'in başını çektiği özel örgütün işlediği suçlar, grubun içinde bulunan kanun kaçakları isim isim açıklanıyor. Bu raporu Milli Güvenlik Kurulu'nda görüşüyor...

Ağar ise MGK'da ve bakanlıktaki görevini devam ediyor. Taa ki Susurluk'ta kaza meydana gelen kadar.

3 Kasım 1996 günü meydan gelen bu kazada, arabanın içinde bulunan, DYP Urfa Milletvekili Sedat Bucak, polis Şefi Hüse-

yin Kocadağ, kanun kaçağı Abdullah Çatlı ve Gonca Uz'un bir arada bulunması, devlet - mafya - siyasetçi üçgeninin ortaya çıkmasına neden oluyor.

Devletin içinden pis kokuların hızla yayılmaya başlaması üzerine, gözler olayların kilit noktasındaki Mehmet Ağar ve Tansu Çiller dönüyor. Dönemin İçişleri Bakanı olan Ağar, gelen baskılara dayanamayıp istifa etmek zorunda kalıyor ve "zamanı gelince konuşacağız" diyor. Ama o zaman bir türlü gelmek bilmiyor.

Birinci MİT Raporu'nda Ağar

Mehmet Eymür'ün tarafından kaleme alman ve Başbakan Turgut Özal'a sunulan 23 sayfalık, 10 Kasım 1987 tarihli, "Banker Bako Olayı; Polis İçindeki Çekişme; Yeraltı - Polis - Kamu Görevlileri ilişkileri" başlıklı MİT Raporunda Mehmet Ağar:

- Ünal Erkan başkanlığındaki İstanbul Emniyet Müdürlüğü üst düzey kadrosu, İstanbul'daki yeraltı dünyası ile yakın ilişki içindedir. Bu ilişkinin en büyük koordinatörü emekli Cinayet Masası Şefi Ahmet Ateşli ve Müdür Yardımcısı Mehmet Ağar'dır. Ateşli, 1 Kasım seçimlerinde DYP'den aday olmuştur.

- Sarı Avni'nin, Tahsin Şahinkaya'ya yurtdışında villa aldığı (...) Tahsin Şahinkaya'nın İstanbul Emniyet Müdür Muavini Mehmet Ağar ile yakın irtibatlı olup, Mehmet Ağar, adı geçenin terzi, elbise temizliği dahil her nevi özel işleriyle uğraşmaktadır.

- Emniyet Müdür Yardımcısı Mehmet Ağar, Süleymancı Kemal Kaçar'm koordinatörlük yaptığı Şirketin sahipleri İbrahim Arslan ve Mahmut Şahin ile yakın temas halinde olup, bu Şahıslara gizli kalması icap eden soruşturma ve tahkikatlarla ilgili bilgi vermektedir.

- Mehmet Ağar, Fındık Kralı diye bilinen Lokman Kundakçı'yı bir yeraltı grubuna dövdürmek ve sonra himayesine almak suretiyle Lokman'la yakınlık kurmuş, keza hayali ihracatın büyük isimlerinden Turan Çevik'e de baskı kurdurarak aynı yakınlığı sağlamıştır.

- Yeraltı dünyasını, Ankara'daki üst düzey bürokratlara da Mehmet Ağar empoze etmekte ve Turan Çevik, Fevzi Öz, Necdet

Ulucan gibi ünlü isimleri üst düzey bürokratlara ve hatta başbakanlarla tanıştırarak, bağlantılarını sağlamlaştırmakta, faaliyetini legalize etmektedir.

- Mehmet Ağar, Nihat Camadan, İsmail Taşkafa, Ziver Öktem ve Necati Altuntaş'm gayrimeşru paraları Mehmet Ağar'ın dayısı Yılmaz Akçadağ ve ortağı Ekrem Gocay'a verilmekte, bu şahıslar da paraları büyük işadamlarına vererek faiz almaktadırlar.

- Mehmet Ağar'a ait 18 adet ev ve arsa tapusu dayısı Yılmaz Akçadağ'm boşanmış olan eşi Şükran Akçadağ'ın üzerinedir.

- Ünal Erkan ve Mehmet Ağar'in gizli ve önemli buluşmalarını yaptıkları, Etiler Ulus Mahallesi'nde ve Kadıköy Bostancı'da iki ev vardır. Ulus'daki ev Diyarbakırlı Vekin Aktan'in üzerine olup, parası Behçet Cantürk tarafından ödenmektedir.

- Mehmet Ağar'in yurtdışı bazı bağlantılarını, özellikle Arap ülkelerinde dansözlük yapan dostu Yonca Yücel yürütmektedir. Yonca Yücel'in İstanbul adresi: Teşvikiye caddesi 66/8 Celal Apt olup, telefonu: 141 70 08'dir.

- Mehmet Ağar Ankara'ya geldiğinde Yonca Yücel ile 127 58 82 telefonlu konsomatris Nur'un evinde buluşmakta ve kalmaktadır.

- Turan Çevik, 3 yıl kadar önce Mehmet Ağar'a 5 milyon değerinde bir saat, Lunaparkçı Osman Kavran 5 adet beşibiryerde ve Aşıcıoğlu grubunun adamı, kaçakçı ve kuyumcu Cavit de, Mehmet Ağar'm eşi Emel'e Renault 5 almıştır.

- Mehmet Ağar, İstanbul'da 131 19 10 nolu telefonda bulunan Pınar isimli bir kadını, Emniyet Genel Müdürlüğü'nde üst rütbede bir kişiye sürmüş ve bu şahsın Pınar ile olan ilişkilerini ve fotoğrafları İstanbul Emniyeti'nce Şantaj olarak kullanmıştır.

- Mehmet Ağar'ın, Turan Çevik, Burak Sağman ve bazı bürokratlarla ortak hayali ihracat işleri vardır.

- 5 Ağustos 1985 tarihinde Milano'da, Bülent Gökben, Mehmet Serdar Alpan, Fikri Parparoğlu, Fahrettin Özdemir isimli şahıslar, 10 kilo 230 gram eroinle yakalanmışlardır. İtalya Polisi, yakalananların üzerine bulanan telefon numaraları beyanında İstanbul 528 28 14 ve 172 08 08 telefonları vermişlerdir. Kaçakçı-

lık Daire Başkanlığı, bu telefonların nerelere ait olduğunu İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden sormuş, İstanbul Emniyet Müdürlüğü ise genel bir cevapla olayı geçiştirmiştir. Esasmda her iki telefon da, İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Mehmet Ağar'm makam telefonlarıdır. (Sirkeci ve Gayrettepe'deki)

- Mehmet Ağar'ı bu telefonlardan arayan bir diğer şahıs ise, Londra 360 44 84 nolu telefonda bulunan Halil Peril'dir. Kulüpçü ve uyuşturucu kaçakçılığı yapan Halil Peril, Kıbrıs'ta Con Aziz adıyla bilinen yeraltı dünyasına mensup Aziz Mehmet Kent'in adamıdır ve Oflu Osman (Osman Cevahiroğlu) ile irtibatlıdır.

- Yeni Mali Şube Müdürü Orhan Uzeler, daha önce Behçet Cantürk'ten rüşvet almaktan soruşturma geçirmiştir. Elazığlı olan Orhan Uzeler'in hemşehrisi Mehmet Ağar ve Emniyet Müdürü Ünal Erkan müfettişler karşı himaye etmişler ve aklanmasını sağlamışlardır.

ikinci MİT raporunda Ağar

Mehmet Ağar 1993 yılında Tansu Çiller tarafından Emniyet Genel Müdürlüğü'ne getirilmesinin ardından, MGK'ya sunduğu raporla, "terörü bir yılda yok edeceğini" söylüyordu. Bu rapor sonrasında da, ilginç gelişmeler yaşanıyor, Birinci MİT raporunu hazırlayanlardan, kaleme alan Mehmet Eymür, MİT bünyesinde operasyon yapma yetkisine de sahip, özel timlerin bağlı bulunduğu "Kontr-terör" biriminin başına getiriliyor. Emekli Yarbay Korkut Eken ise, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı özel timlerin eğitimi ile ilgilenmek üzere göreve çağrılıyor. Ekibin başı Hiram Abas ise daha önce uğradığı bir saldırıyla hayatını kaybetmişti.

24 Aralık 1995 seçimlerinden önce hazırlanan ve İkinci MİT Raporunda, Mehmet Ağar bu kez organize bir suç şebekesinin başı konumunda gösteriliyor:

- Emniyet Genel Müdürlüğü'nce PKK ve Dev Sol'a karşı faaliyetler için kullanılıyor görüntüsü ile özel bir suç örgütü teşkil edilmiştir. Tehdit, gasp, haraç, uyuşturucu kaçakçılığı, cinayet gibi suçların içinde olan bu grup, genellikle eski ülkücülerden teşekkül etmiştir. Grup doğrudan Emniyet Genel. Müdürü Mehmet

Ağar'a bağlı olup Emniyet Genel Müdür Müşaviri Korkut Eken tarafından sevk ve idare edilmektedir. Grup üyelerine, Emniyet Genel Müdürlüğünce, "Polis" hüviyeti ve "Yeşil Pasaport" verilmiştir. Bahsi geçen grup, teröristlere karşı faaliyetlerde bulunma görünümünde Almanya, Hollanda, Belçika, Macaristan ve Azerbaycan'a gidip gelmekte, uyuşturucu kaçakçılığı yapmaktadırlar. Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Daire Başkanlığı'nda görevli polis memurları, Ayhan Akça, Ziya ve Semih, bu grupla birlikte çalışmakta ve aynı zamanda grubun himayesini sağlamaktadır.

- Raporda, oluşturulan bu grubun içindekilerin kimlikleri de açıklanıyor; Abdullah Çatlı, Haluk Kırcı, Abdurrahman Buğday (veya Bulday), Sami Hoşnav (Arnavut Sami), Sedat Peker, Mehmet Gözen.

- Bu grubun Ali Yasak (Drej Ali) ve Bucak Aşireti mensupları, yeraltının tanınmış kişileri ve muhtelif kademedeki polislerle yakın ilişki içinde oluklarını belirten rapor, grubun gerçekleştirdiği olaylar arasında Askar Smitko ve Lazım Esmaeli olayı ile Tarık Ümit'in kaçırılması olaylarının da bulunduğu açıklanıyor.

- Askar Smitko ve Lazım Esmaeli, Mehmet Ağar ve özel ekibinin listesinde yer almaktaydı. Bu liste bir zamanlar Mehmet Ağar ve Korkut Eken ekibi ile birlikte çalışmış olan Tarık Ümit'e de verilmişti. Tarık Ümit daha sonra bu listeyi bazı yakınlarına gösterdi. İranlıların öldürülmesi olayından sonra Tarık Ümit, yakınlarına bizzat Mehmet Ağar'ın kendisine ' Smitko 'yu alıp sorgulamak lazım Bu adam PKK'ya çalışıyor. Alınması halinde Smitko'nun Ataköy'deki evinin çok iyi bir şekilde aranmasını istiyorum' dediğini söyledi.

- Tarık Ümit, 1994 yılı başına kadar Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı bir grup ve Kaçakçılık Dairesi ile birlikte çalışmış, bir yandan uyuşturucu kaçakçısı Kürtler hakkında bilgi toplarken, bir yandan da uyuşturucu madde yakalanmasına yardımcı olmuştur. Bazen faaliyetlere bizzat katılan Tarık Ümit'e bu faaliyetleri sırasında kullanılmak üzere Mehmet Ağar tarafından pasaport dahil tüm olanaklar saklanmış, hatta kendisine Mehmet Ağar imzalı özel bir belge ile 34 ZU 478 nolu plaka verilmiştir.

- Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'a bağlı özel ekip, çoğunluğu kaçakçılardan oluşan 50 kişilik bir liste hazırlamış, listedeki bu şahısların bazılarından muhtelif tarihlerde ceman 30-40 milyon doları bulan miktara kadar para almışlardır.

Susurluk sonrası ortaya çıkanlar

- İstanbul eski Emniyet Müdürü Necdet Menzir, 1994 yılında Özgür Ülke gazetesinin bombalanması üzerine Mehmet Ağar'ı arayarak "sorumluluk alanımda adamlarını kullanma" dediğini açıklıyor.

- Çatlı'nın üzerinde çıkan silah taşıma ruhsatını imzalayan dönemin Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar.

- Yüksekova çetesini sorgulayan Astsubay Hüseyin Oğuz, "bir ekip halinde çalışan ve birbirlerini tanıdıklarını iddia ettiği Alaattin Çakıcı, Yeşil, Çatlı ve tutuklu bulunan üç özel tim görevlisine dikkatleri çektiği TBMM Araştırma Komisyonu'na, "Bu silsileyi takip ederseniz, Mehmet Ağar'a kadar uzanırsınız." diyordu.

- Yaşar Öz, Ağar ile 1993 yılında Tarık Ümit vasıtasıyla görüştüğünü ve Ağar'in isteğiyle, 1993 yılından itibaren PKK'ye karşı operasyonlara katıldığını iddia ediyor.

- Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkam Mehmet Emin Aslan, Yaşar Öz'e Yeşil pasaport verilmesi için Mehmet Ağar'm ricada bulunduğunu açıklıyor.

- İhbar üzerine Yaşar Öz'ün evini basan polis, Öz'ün üzerinde çıkan silah taşıma belgesinde Ağar imzası olduğunu görüyor. Ekipler Yaşar Öz'ü İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürmeden önce, dönemin Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar arayarak, Yaşar Öz'ün Emniyet Genel Müdürlüğü teknik danışmanlık hizmeti yürüttüğü ve silah taşımaya izinli olduğunu belirtiyor.

- Mehmet Ağar, İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Mestan Şener'i de arayarak, "O kişiyi biz kullanıyoruz. Yakında önemli bir operasyona katılacak. Pasaport ve diğer silahları biz hazırlattık. Bütün belgeleri bize yollayın. Yaşar Öz'ü serbest bırakın" diyor.

- Bu olaydan bir yıl sonra, Ataköy'de yapılan bir aramada, Ağar'a teslim edildiği ileri sürülen seri numaraları silinmiş, MOT 5904 yazılı ve 9 milimetre çapındaki Smith Wesson marka tabanca, Öz ile birlikte Muğla'da benzin istasyonu işleten Aydınhan Kasal'ın kullandığı araçta ele geçiriliyor.

- Tarık Ümit'in yüzde 40 hissesini elinde bulundurduğu First Merchant Bank'a Mehmet Ağar'ın makam şoförünün kardeşi Ömür Özçelik'in de ortaklar arasında olduğu ortaya çıkıyor.

- Mehmet Ağar, 1 Ağustos 1992 tarihinde, Erzurum Valiliği görevi sırasında, aranmakta olan 7 TİP'linin öldürüldüğü Bahçelievler katliamı sanığı Haluk Kırcı'nın nikahında, gelin Vesile Erzincanlı'nın şahitliğini yapıyor.

- Tarık Ümit'in kaybolması sonrasında, Ağar'ı aradığını söyleyen Mehmet Eymür Susurluk Komisyonu'na, " 'Bizim adamımızı almışsınız. Sağ salim istiyorum' dedim. Sayın Ağar, 'İbrahim'i arar hallederim, merak etmeyin' dedi. Ancak bilgi gelmeyince İbrahim Şahin'i aradım. Kendisi 'bakarız' dedi. Sonra Tarık Ümit'in öldürüldüğünü öğrendim" diyor.

- Tarık Ümit'in arabasındaki "34 ZU 478" numaralı plaka Ağar tarafından veriliyor. Ağar yetkililere yazdığı yazıda "34 ZU 478" plaka ilgili araca can güvenliği nedeniyle verilmiştir" diyerek imzalıyor.

- Osman Gürbüz'ün Kocaeli'nde polisle girdiği çatışmada kaçarak terk ettiği, 06 MKZ 82 plakalı siyah 5.25 BMW marka otomobil ise, Melih Aşık'ın iddiasına göre, "Genelkurmaylığın" denilerek Ankara'ya götürülüyor. Otomobilin, 21 Aralık 1994 tarihinden, 18 Temmuz 1996 gününe kadar Mehmet Ağar'ın eşi tarafından kullanıldığı ileri sürülüyor.

- Aydınlık gazetesinin haberine göre, Çiller ve Ağar ile Alattin Çakıcı arasında yapılan bir anlaşmadan sonra, Tevfik Ağansoy'un öldürülmesine göz yumulduğu belirtiliyor.

- Kocaeli'nde ortaya çıkan çetenin başı Hadi Özcan, Çatlı'nın kendisini öldüreceğinden iyice emin olunca, Mehmet Ağar'a bir milletvekiliyle haber gönderdiğini açıklıyor, "Ağar sahip çıkmadı. 'Allah belasını versin, ölse de kurtulsam' demiş". Bu sözleriyle Mehmet Ağar ile tanıştıklarını açıklayan Özcan,

Mehmet Ağar'ın da, Abdullah Çatlı'dan korktuğunu ileri sürüyor.

- Azerbaycan Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'i devirmeye yönelik, 1995 Mart'ında tertiplenen darbeyi, Tansu Çiller'in onayıyla dönemin Türk Cumhuriyetlerinden Sorumlu Devlet Bakanı Ayvaz Gökdemir ile Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar ve Özel Harekat Daire Başkanı İbrahim Şahin'in tezgâhladığı basına yansıyor.

- Aydınlık gazetesi görgü tanıklarına dayanarak, Abdullah Çatlı'nın ölmeden önce, Emniyet Genel Müdürü Ağar'ın otomobilinde birkaç kez görüldüğünü ileri sürüyor.

- Hollanda'da cezaevinde bulunan Hüseyin Baybaşin, Mehmet Ağar ile bağlantılı olarak uyuşturucu ticareti yaptığını ve haraç topladığını iddia ederek, bütün ayrıntılarıyla açıklıyor. Baybaşin, tanığı olduğu tüm iddialarını kanıtlayabileceğini söyleyerek, isimler, adresler veriyor.

- Hüseyin Baybaşin röportajının Aydınlık Dergisi'nde yayınlandığı tarihlerde Adalet Bakanı olan Mehmet Ağar, nüfuzunu kullanarak, derginin çıkmamış sayıları için mahkemeden ihtiyati tedbir kararı çıkarttırıyor. Bununla da yetinmeyip, polise emir vererek, Baybaşin röportajına ilişkin hiçbir şey yayınlanmadığı halde Aydmlık Dergisine dağıtım şirketine yasa dışı bir biçimde el koyduruyor.

Mehmet Kurşun

Mehmet Ali Ağca'yı, Ankara'da saklayan ülkücü memur. Malatya'da Ülkü Ocağı Derneği ikinci başkanı.

Mehmet Külekçi

Külekçi, Bekir Çelenk'in hem iş, hem kaçakçılık ortağı. Hayrettin Yağcı'nın kayınbabası. Piyer Loti Oteli'nin eski sahibi. Abdi İpekçi'nin not defterinde Külekçi adı kayıtlıdır.

Mehmet Şener

Malatya Pötürgeli. İpekçi suikastını yönlendirdiği ileri sürülen ülkücü militan. Adı, Papa suikastına da karıştı. Abdullah Çat-

lı ile birlikte 22 Şubat 1982'de İsviçre'de Nevşehir Emniyet Müdürlüğü'nden alınmış Durmuş Unutmaz adına düzenlenmiş sahte pasaportla gözaltına alındı. Çatlı serbest bırakıldı, Şener tutuklandı. Kürt olduğu için Türkiye'ye iade edilmemesini istedi. Alman gazeteci Jurgen Roth'un 15 Şubat 1983 tarihli bilirkişi raporuyla iade edilmedi. İtalya'da yargılandı, delil yetersizliğinden serbest bırakıldı. *(Papa Mafya Ağca)*

2. MİT raporunda yer alan iddialara göre, Çiller-Ağar ikilisinin oluşturduğu özel ekiplerden ilkinde Mehmet Basri Ayçin kimliği ile, Yaşar Atilla Musullulu (Avni Musullulu ya da Sarı Avni), İsa Armağan, Alaattin Çakıcı ile birlikte yer aldığı ileri sürüldü. Ayrıca, Mehmet Şener ve Avni Karadurmuş'a 1985'te İsviçre'nin Zürih şehrinde emekli Orgeneral Haydar Saltık, Fahri Yiğit, Alaattin Çakıcı, Abdullah Çatlı ile yapılan toplantı sonucu, dönemin Zürih Başkonsolosu Fahrettin Taşan ve Konsolos Taylan İzmirli tarafından Mehmet Basri Ayçin pasaportu verildiği iddia edildi. *(Reis I Çetele)*

Ağca'yı İpekçi cinayetine yönlendiren ve silahı veren kişi olan Mehmet Şener, Milliyet gazetesinin yakınındaki İnan İşhanı'nın çay ocağını işleten ülkücü öğrenci. Ağca'nın yakalanmasından sonra yurtdışına kaçtı.

Mehmet Şandır

Hergün Gazetesi muhabiri. Musa Serdar Çelebi ve Yılma Durak ile birlikte Tümpaş şirketi ortağı. Gümrük ve Tekel Bakanlığı kontrolörü. Mali işlerde görevli MHP üyesi ve MHP davası sanığı. MHP'ye para toplamakla görevliydi. Bağlı bulunduğu kişi Berker İnanoğlu. *(Papa Mafya Ağca)*

Mete Bozbora

Bir ihbar sonucu Ağca'yı yakalayan asayiş şube ekiplerinin bağlı bulunduğu emniyet amiri. Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'da yapan Mete Bozbora, ülkücülerin avukat olarak bilinen Necdet Küçüktaşkıner'le birlikte avukatlık yaptı. Daha önce bürosu bombalandığı için, tekrar deşifre olmak istemediğinden görüşmek istemedi.

"Dündar Kılıç, Civan olayında kendisinden arabuluculuk yapması istendiğinde, Bozbora'ya danıştı. Uyuşturucu kaçakçısı Hüseyin Baybaşin'in açıklamalarında, Bozbora'nın Mehmet Ağar'la kendisi arasında aracılık yaptığını ileri sürdü. Baybaşin ayrıca Küçüktaşkıner'le birlikte uyuşturucu işi yaptıklarını, Almanya'da hayali ihracat işlerine bulaştığını söyledi.

1989'da Hüseyin Baybaşin'in kardeşi Mehmet Şirin Baybaşin'in vekaletini aldığı ileri sürüldü." *(Susurluk Tutanakları I Çetele)*

Metin Günyol

Marmaris Martı Oteli'nin Casino yöneticilerinden. Eski MİT Dış istihbarat Dairesi Başkan Yardımcısı. Çatlı, Bucak ve Kocadağ'ın kazadan önce Marmaris'te konaklayarak, Günyol ile görüştüğü ileri sürüldü.

İpekçi cinayetini, soruşturmakla görevlendirilen MİT görevlisi. Daha sonra istifa ederek Tura Turizm görevlisi adıyla İspanya Mayorka'ya gitti. Burada aynı tarihlerde Mehmet Ali Ağca'da bir otelde kalıyordu. Aynı tarihlerde Asala Operasyonunda kullanılan ülkücüler ile MİT adına temasa geçen kişi. Daha sonra tekrar göreve döndü.

İstanbul DGM savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede Abdullah Çatlı'nın cep telefonuyla, Metin Günyol ile üç kere görüştüğü belgelendi. *(Reis I Ç etele I Susurluk Tutanakları)*

Musa Serdar Çelebi

MHP'nin 'eğitimciler' olarak tanınan üst düzeyinde yer aldı. Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı İstanbul Bölge başkanlığı emrinde, 1 Ağustos 1976'da devlet memurluğuna başladı. 13 Ekim 1977'de Gün Sazak'ın Gümrük ve Tekel Bakanlığı sırasında bakanlık kontrolörlüğü kadrosuna atandı. Nisan 1978'de istifa etti. Yılma Durak ve Mehmet Şandır ile birlikte 200 bin lira sermayeli Frankfurt merkezli Tümpaş A.Ş. şirketini kurdu. 1978'de Avrupa Demokratik Ülkücü Türk Dernekleri Federasyonu'nun başına geçmesi için Almanya'ya yollandı. Lokman Kondakçı'dan sonra Federasyon genel başkanı oldu. Adı İpekçi suikastına karış-

ti. Ağca'nın ipekçi suikastını para karşılığı üstlendiğini ve olaydan iki gün sonra kendisini polise ihbar ettiğini söyledi. *(Hürriyet,* 20.07.1998)

Papa suikastı sonrasında, Mehmet Ali Ağca'nın ifadesi üzerine 1982 Kasımında Almanya'da tutuklandı ve Nisan 1986'ya kadar tutuklu kaldı. Bu davadan delil yetersizliğinden beraat etti. Türkeş tarafından federasyon başkanlığı azledilince, 1987 yılında Avrupa Türk İslâm Kültür Dernekleri Birliğini kurdu. *(Milliyet,* 16.06.1995)

Özel Harp Dairesinin bir uzantısı olan Toplumla İlişkiler Başkanlığı'na (TİB) bağlı olarak Avrupa'daki, Avrupa Milli Görüş Teşkilatı (Milli Görüş), İslâmi Cemiyetler ve Cemaatler Birliği (Cemalettin Kaplan), İslâm Kültür Merkezleri Birliği (Süleymancılar) gibi grupların Türk vatandaşlar üzerindeki etkinliğini kırmak için organize edildiği ileri sürüldü. Albay Altan Ateş, Albay İhsan Beriş, Albay Tamer Kumkale ve Albay Oğuz Kalelioğlu tarafından ülkücülere kurdurulan Diyanet İşleri Türk İslam Birliği teşkilatının bir uzantısı olarak, ATİB'in kurulduğu da iddia edildi. Musa Serdar Çelebi, halen çevresinde 123 kuruluş, 80 cami ve bunlara bağlı 9 bin üyesi olan ATİB'in başkanı. *(Tanksız Topsuz Harekât I Devletin Din Operasyonu Öteki İslâm I Papa Mafya Ağca I Reis I Çetele)*

Namık Kemal Zeybek

Gün Sazak'ın döneminde, Gümrük ve Tekel Bakanlığı müsteşarı. MHP'nin önde gelen isimlerinden, eğitimci kadrosundan. Aydın Doğan'ın bacanağı.

Necdet Uruğ

İpekçi öldürüldüğünde, 1.Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanı. Mehmet Ali Ağca'nın Kartal Askeri Cezaevi'nden kaçırılmasının ardından basına verdiği beyanatta, Ağca'nın kaçmadığını, kaçırıldığını açıkladı. 1987 yılında yayınlanan MİT raporunda yeraltı dünyasıyla ilişkisi olduğu ileri sürülür. Aynı MİT raporunda, oğlu Hadi Üruğ'unda yeraltı dünyasıyla bağlantılı olduğu iddia edildi. Genelkurmay başkanlığı yaptı. Birinci MİT Rapo-

ru'nda hakkındaki iddialar üzerine dava açan tek kişi oldu. *(I. MİT Raporu I Çetele)*

Nuri Gündeş

İstanbul MİT eski Bölge müdürü. Harp Okulu mezunu, 23 yıl çalıştığı MİT'ten, Hiram Abas'ın geri döndüğü 1986 tarihinde, 'prensip nedeniyle' ayrıldı. İlk MİT raporunda yeraltı dünyasıyla ilişki kurduğu ileri sürüldü. Raporda yer alan iddialarda, Gündeş'in Dündar Kıhç'la iş yaptığı, Şükrü Balcı, Nevzat Ayaz ve Fahrettin Aslan'la birlikte gayri müslümlerden haraç alınması işine akrabası Hacı Ali Aslan ve Cengiz Abaoğlu ile birlikte karıştığı, Başak Grubu sahipleri hayali ihracatçı Ertan Sert ve Turan Çevik'i himaye ettiği, eski MİT Müsteşar Yardımcısı Nihat Yıldız'ı Başak Holding'e soktuğu, Erdoğan Demirören'in Arşimidis cinayetini kapattığı, Emin Cankurtaran'in Kapıkule'de takılan bir TIR'ını Gümrük Müdürü Birol Kalkan kanalıyla kurtardığı, Birol Kalkan'ı daha soma Mataracı davasında koruduğu ileri sürülüyor. Gündeş'in Tansu Çiller döneminde başbakanlık İstihbarat Müsteşarlığına getirildiği ve kimi istihbarat raporlarını Başbakan'ın eşi Özer Çiller'e verdiği Susurluk Tutanaklarında yer aldı. *(1.MİT Raporu I MİT Etütleri I Susurluk Tutanakları I Çetele)*

Oral Çelik

Oral Çelik. İpekçi ve Papa suikastlarının kilit ismi. Ülkücü militan. O da Ağca gibi, Mehmet Şener gibi Malatyalı. İpekçi cinayeti soruşturmalarında ilk önceleri ismi geçmedi, ancak daha Ağca'nın kaçırılmasını planlayan kişi olarak ifadelerde yer aldı. Hakkında iki yıl soma, 25 Mart 1982'de tutuklama kararı çıkartıldı. 14 Kasım 1986'da Fransa'da uyuşturucu suçundan yakalandığında üzerinden Bedri Ateş adına düzenlenmiş bir pasaport bulundu. Çok uzun zaman gerçek kimliğini kabul etmedi.

8 Mayıs 1988'de Fransa'da yakalandığı ileri sürüldü. 27 Eylül 1990'da Polonya tarafından Fransa'ya iade edildiği haberi geldi. 9 Temmuz 1991'de Fransa'da başka bir kimlikle üç yıldır hapis yatanın Oral Çelik olduğu anlaşıldı. 29 Temmuz 1993 tarihinde Oral Çelik olduğunu kabullendi ve 17 Aralık 1993 tarihinde

papa suikastı davası için italya'ya gönderildi. 1996 Eylül'ünde ise, Türkiye'ye iade edildi. Üçüncü İpekçi Davası, sanık Oral Çelik'in Türkiye'ye gelmesiyle başladı ve Oral Çelik'in beraat etmesiyle son buldu. Malatya Spor Kulübünün Başkanlığını yaptı. Hakkında tecavüz, zorla senet imzalatma, adam korkutma gibi suçlardan davalar açıldı.

Malatya'da öğretmen cinayetinden aranıyordu. Ancak dosyası bulunamadığı için davası görülemedi ve zaman aşımına uğradı. İpekçi davasında da ortaya çıkan sürpriz tanık, yıldırılarak ve sindirilerek, duruşmada tehdit edildiğini de söyleyerek, Oral Çelik'i teşhis edemedi.

Osman Alasu

Ağca'yı Adli Tıp'tan kaçırma girişiminde bulanan Atilla Serpil'in içinde bulunduğu organizasyonda yer aldı. Serpü'e cezaevinden çıkararak beraberinde götürdüğü silahları veren Kartal Maltepe Cezaevi'nde görevli asker. Daha sonra yargılanarak mahkûm oldu.

Ömer Ay

Nevşehirli ülkücü militan. Ağca'ya Faruk Özgün adına düzenlenen sahte pasaportu sağladı. Ömer Ay'ın pasaportu, Ağca'ya düzenlenen pasaportun seri numarasını takip ediyordu. Ülkücülere, Nevşehir Emniyet Müdürlüğü'nden verilen 14 pasaportun Ömer Ay tarafından sağlandığı ileri sürüldü. 1980 öncesinde Ülkücü Teknik Elemanlar Derneği Başkanlığı yaptı.

Galip Yılmaz adına düzenlenmiş sahte pasaport kullanarak yurtdışına kaçtı. CHP Nevşehir İl Başkam Zeki Tekiner'in öldürülmesi olayına karıştığı için aranırken, Federal Almanya'da yakalandı ve iade edildi. Malatya Sıkıyönetim Komutanlığı 1 nolu Askeri Mahkemesi tarafından ömür boyu hapse mahkûm edildi. Hapisten çıktıktan sonra, teşekkül halinde kaçakçılık ve oto hırsızlığı suçundan 6 Haziran 1995'te hakkında gıyabi tutuklama kararı çıkarıldı. Ömer Ay üç ay cezaevinde kaldıktan soma, tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. *(Reis I Anadolu Ajansı, 22.01.19981 Çetele I Ağca Dosyası)*

Ömer Bağcı

Ağca'ya, Papa suikastında kullanılan silahı Milano istasyonunda veren dönemin Olten Ülkücü Gençlik Derneği kasiyeri olan militan. Papa davasında verdiği ifadede Eyüp Erdem'in talimatı üzerine bir gece Mahmut İnan, Erdal Ünal ve Mehmet Ali Ağca'nın kendisine silahın bulunduğu paketi bıraktıklarını, tabancayı Milano'ya beladan kurtulmak için götürdüğünü, Papa suikastından haberi olmadığını söyledi. Tahliye olduktan sonra, Denizli Çal ilçesi Bahadır köyüne döndü ve muhtar seçildi. (Milliyet, 19.07.1995 / *Çetele)*

Ömer Mersan

Uğurlu ailesi adına çalışan Fikri Kocakerim'rn yardımcısı. Bulgaristan ve diğer Avrupa ülkelerinde Uğurlu ailesinin işlerini yönetti.

Doğan Yıldırım'ın araması üzerine, Abuzer Uğurlu'nun Mehmet Ali Ağca'ya Bulgaristan'da gereken yardımı yapmasını istediği kişi. Ağca'ya Sofya Vitoşa Oteli'nde sahte pasaport veren ve para yardımında bulunan kişi. *(Silah Kaçakçılığı ve Terör I Ağca Dosyası)*

Paul Henze

1980 öncesinde Ankara'daki CIA şefi. 1943-45 yılları arasında ABD ordusu adına Avrupa'da bulundu. Bu dönemde. Nazi istihbaratçılarıyla CIA ilişkisini sağladığı ileri sürüldü. 1948'de Olaf Kolejinden mezun oldu. CIA Ortadoğu Masası şefi oldu.

Türkiye ve Ortadoğu üzerine, Rand Corporation'daki analizleriyle tanındı. Papa suikastını KGB'nin organize ettiğini ileri sürdü. ABD Başkanı Jimmy Carter'ın Güvenlik Konseyi danışma üyelerinden. İpekçi öldürülmeden kısa bir sür önce Henze ile görüşmüş, daha sonra da görüşeceği notunu almıştı. *(Papa Mafya Ağca I Çetele)*

Reşat Altay

İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nden sorumlu Emniyet Müdür Yardımcısı. 16 Mart 1978'de

7 kişinin ölümü ve 41 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan katliamda öğrencileri ön kapıdan çıkmaya zorladığı, saldırganları izleyen polislere geri dönmeleri emrini verdiği, polis memuru Yahya Girgin'in mahkeme ifadesinde yer aldı. Ömer Lütfi Topal cinayetinin soruşturması sırasında Abdullah Çatlı'ya ait cep telefonuyla birkaç kez Reşat Altay'a ait cep telefonu arasında görüşme yapıldığı tespit edildi. *(Çetele)*

Ruzi Nazar

Adından ilk kez Uğur Mumcu söz etti. Türkistan kökenli eski Sovyet subayı. İkinci Dünya Savaşı sırasında Alman ordusuna katıldı. Ankara'da uzun yıllar Paul Henze ile birlikte CIA görevlisi olarak çalıştı. 1980 öncesinde Bonn'da Federal Almanya'daki ülkücülerle ilişki kurdu.

MHP Almanya baş müfettişi Enver Altaylı'nın Alparslan Türkeş'e yazdığı mektupta ülkücüler ile ilişkisi ortaya çıktı.

İkinci Dünya savaşı sırasında, Sovyet subayıyken, Hitler ordusuna katılan, daha sonra da Amerika'ya sığınan Ruzi Nazar, çok iyi bildiği Türkçe'si ile Türkiye'de görev yapmış ve önde gelen Türk politikacılarıyla yakın dostluk kurmuştur. Bu siyasilerden biri de Alparslan Türkeş'ti.

Avrupa Demokratik Ülkücü Dernekleri Federasyonu ilk Genel Başkanı Lokman Kondakçı'nın İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş' Ruzi Nazar için şunları söyledi: "Amerikan vatandaşı ve Avrupa'daki etkin kişilerden biri. Halen Almanya'da ve Türkeş'in her Almanya'ya seyahatinde özellikle görüşmek istediği adam." *(Çetele I Reis I Papa Mafya Ağca)*

Rüstem Yıldız

3 Şubat 1984 tarihinde Ankara Kavaklıdere Mesnevi sokak 12/13 adresinde, ordu malı bir tabanca ile başından yaralı olarak bulundu. Rüstem Yıldız, hastanede ifadesi alındıktan sonra ortadan kayboldu. İntihar teşebbüsü öncesi yazdığı mektupta, "Hamza, kiralık katildir. Atilla ile Abdullah Özbey, Abdi İpekçi Cinayeti'ni hazırlayıp Ağca'yı cezaevinden kaçıranlardır" diyordu.

Samet Aslan

70'li yılların sonunda Ağrı'da 14 kişinin öldürülmesi, bombalama, yaralama gibi eylemlere karışan ülkücü militan. Mehmet Ali Ağca'yla birlikte Papa suikastına karıştığı için Hollanda'da yakalandı ve yargılanarak beraat etti. Papa'ya ateş eden ikinci kişi olduğu ileri sürüldü. Türkiye'ye iade edildikten sonra hakkındaki gıyabi tutuklama kararı 22 Temmuz 1987'de vicahiye çevrildi.

Maksut Aslan'ı, Köroğlu Karamızrak ve Mehmet Selim Savaş'la birlikte öldürmekten idamla yargılandığı. Ağrı Cezaevi'nden savcıya yazdığı bir mektupta önemli açıklamalarda bulunacağını belirtti ancak savcı, Aslan'ın mektubunu dikkate almadı.

30 Aralık 1987'de Aslan'ın ülkücülerin kaldığı koğuşta intihar ettiği ileri sürüldü.

Aslan, "Hür kalırsam konuşurum. Hollanda'da batılı istihbarat örgütleri tarafından başka Türkleri suçlamam için bana baskı yapılmıştı" demişti. *(Hürriyet,* 31.12.1988 / *Çetele)*

Sarp Kuray

Deniz Harp Okulu'ndan, siyasi nedenlerle atıldı. "Partizan Yolu" örgütünden olduğu için 1980 sonrasında yurtdışına kaçtı. 1993'te, Mehmet Eymür'le pazarlık ederek Türkiye'ye döndüğü ileri sürüldü. Eymür'ün, Kuray'ı serbest bırakması için Nasrullah Ayan'dan, Antalya'daki buz fabrikasının ortaklık hissesi biçiminde 250 bin dolar aldığı da iddia edildi. (Cumhuriyet, 29.01.1998) Nasrullah Ayan'ın Türkinvest AOG, Alkazar Sanat Merkezi A.Ş. ve Altın Tavuk Tarım İşletmeleri A.Ş. adlı şirketlerinde yönetim kurulu üyesi oldu.

Türkinvest'in batışından sonra, 21 Nisan 1995'te bürosunda Şaban Demirkapı tarafından, silahlı saldırıya uğrayarak bacağından vuruldu. Mayıs 2000'de bir kez daha uğradığı silahlı saldırı sonucu yaralandı.

"Ayrıntılı bilgi için bakınız: Sırrı Öztürk, *12 Mart 1971'den Portreler,* C.I, s.200-208, Sorun Yayınları, 1999. *6. Baskı.*

Susurluk skandalından sonra, Abdullah Çatlı'nın Fransa'da bulunduğu sırada, cezaevinden Kuray'a haber ulaştırarak Papa suikastında Bulgar bağlantısını güçlendirmek için kendilerine baskı yapıldığını ve Kuray'dan kendilerine baskı yapan CIA ajanını kaçırmasını istediğini ileri sürdü. *(Çetele)*

Sarp Kuray şimdilerde, "83 subay davası"nda yargılanırken aleyhinde tanıklık yapan ve Ağca olayının hemen her aşamasında karşımıza çıkan ve MİT'in kadrolu elamanı olduğu açıklanan Avukat Doğan Yıldırım ile ortak iş yapıyor.

Sedat Edip Bucak

DYP Milletvekili. Bucak aşireti reisi. Aşiretin 89'u geçici köy korucusu, 345'i gönüllü köy korucusu olmak üzere 434 resmi korucusu bulunduğu ve geçici köy korucularının ayda 1.2 milyar lira ödenek aldığı Meral Akşener tarafından ifade edildi. (Cumhuriyet, 14.01.1997) Bucak, Söylemez kardeşlerle olan çatışmasında da, bazı polis şefleriyle birlikte komplo düzenlemekle suçlandı. 3 Kasım 1996 günü Susurluk'ta meydana gelen kazada, Abdullah Çatlı, Hüseyin Kocadağ ve Gonca Us'un öldüğü kazadaki 06 AC 600 plakalı Mercedes marka otomobilin içinden yaralı olarak çıkartıldı. Abdullah Çatlı ve Ömer Lütfü Topal cinayetine karışan 'özel timci polis korumalar' nedeniyle suçlandı. Bucak, Gözcü gazetesi, HBB televizyonu ve Sabah gazetesine yaptığı açıklamalarda çelişkiye düştü. Kocadağ'm, Çatlı'nın kimliğin bilmediğini, silahların kendisine ait olduğunu, ancak susturucuları bilmediğini söyledi. Hakkında görevi kötüye kullanmak, cürüm işlemek için çete kurmak ve kanun kaçağını gizlemek suçlamalarıyla soruşturma açılması isteğiyle İstanbul DGM tarafından fezleke düzenlendi. *(Susurluk Raporu, Ekler,* 251-274)

Dokunulmazlığı kaldırılan Sedat Bucak, 14 Ocak 1998'de İstanbul DGM'ye gelerek savcılara 5.5 saat süreyle ifade verdi. (Sabah, 15.01.1998) Soruşturma sırasında, Bucak'a 1 koruma verilmesinin uygun görülmesine rağmen, 6 koruma birden aldığı ve Bucak'ın korumaların tayin edildiği tarihten bir gün sonra, 7 Ağustos 1996'da talepte bulunduğu ortaya çıktı. *(Susurluk Raporu, Ekler 21 I Çetele)*

Selami Gültaş

Kardeşi Bekir Gültaş ile birlikte Vardar Export şirketinin sahibi. Ömer Mersan'ın çalıştığı şirket. Abuzer Uğurlu ve Bekir Çelenk'in kaçakçılık zinciri içinde yer aldı. Mehmet Ali Ağca'ya Bulgaristan'da sahte pasaport veren Ömer Mersan da Vardar Export şirketinde çalışıyordu. *(Papa Mafya Ağca I Ağca Dosyası)*

Selçuk Atar

Mehmet Ali Ağca'nın Kartal-Maltepe Askeri Cezaevi'nden kaçırılışında yer alan ülkücü militan. *(Papa Mafya Ağca)*

Şahin Tolunoğlu

Mehmet Ali Ağca ile ilişkisi olduğu ileri sürülen MİT görevlisi. Tolunoğlu, İpekçi suikastı soruşturmasını yapan görevlilerden, daha sonra ATOM Enerjisi Kurumuna geçti. Malatyalı işadamı Kemal Derinkök'le birlikte çalıştı. 1983 yılmda öldü. *(Papa Mafya Ağca I Ağca Dosyası I Reis I Çetele)*

Şevket Can Ozbay

Bahçelievler katliamı sanıklarının avukatı. Ülkücüler arasında ileri gelen bir isim. 1980 öncesinde Mamak Cezaevi'ne silah sokarken yakalandı. Bir dönem Alaattin Çakıcı'nın da avukatlığın yaptı. MİT adına çalıştığını, Uğur Mumcu, Özbay'ın iftirasıyla yargılandığı sırada öğrendi. Abdullah Öcalan'ın yargılanması sırasında şehit ailelerin avukatlığını yaptı. Mehmet Ali Ağca Türkiye'ye iade edildikten sonra avukatlığını üstlenerek, İpekçi'yi Ağca'nın vurmadığmı iddia etti. *(Papa Mafya Ağca)*

Şevket Kayıran

Birinci MİT raporunda, Necdet Üruğ'un yer altı dünyasıyla ilişkilerini kurduğu isimlerden biri olduğu ileri sürülen Hakim Albay. Tuncay Mataracı'nın Abuzer Uğurlu'dan aldığı rüşvetle, Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğü Vekilliğine getirdiği Ali Galip Kayıran'ın ağabeyi.

1979'daki Babalar Operasyonu'yla tutuklanıp serbest bırakıldı. Sonra Mataracı davasından mahkûm oldu. Hayrettin Yağcı

ile bir başka davada yargılandı. Abuzer Uğurlu ve Bekir Çelenk ile ilişkili olan kaçakçılık sanığı. *(1. MİT Raporu I Papa Mafya Ağca)*

Şükrü Balcı

Eski İstanbul Emniyet Müdürü. 12 Mart döneminde Siyasi Şube Müdürlüğü yaptı. ABD'de Uluslararası Polis Akademisi, Panama School ve Askeri İstihbarat Okulu'ndan mezun oldu.

Poliste rüşveti organize hale getiren isim olduğu ileri sürüldü. 1983'te ABD"ye askeri ateşe olarak gönderildi. Yine 1984'te Mülkiye Müfettişlerinin raporu üzerine, Fahrettin Aslan, Hüseyin Cevahiroğlu ve Dündar Kılıç'la birlikte, azınlıklardan haraç alınması olayı organize ettiği için yargılandı.

Lehte tanıkları Tayyar Sever, Orhan Uzeller, Mehmet Ağar ve Nihat Camadan sayesinde 1986'da beraat etti.

Hüseyin Baybaşin 70 'li yıllarda devlet eliyle yapılan uyuşturucu kaçakçılığmın başında Şükrü Balcı'nın bulunduğunu ileri sürdü. Balcı 1993 Mayısı'nda ABD'de öldü. *(Babalar Senfonisi I Çetele)*

Tarık Ümit

Yeraltı dünyasının önemli isimlerinden Dündar Kılıç'ın eski ortağı, MİT muhbiri. Birinci MİT raporunda, yeraltı dünyasına ilişkin önemli bilgiler, 191/8 rumuzunu kullanan Tarık Ümit tarafından verildi.

1976 yılında, Almanya'da Dortmund polisi tarafından uyuşturucu kaçakçılığı nedeniyle soruşturuldu. İtalya, Trieste'de 1981 yılı Mart ayında uyuşturucuyla yakalanan, Abuzer Uğurlu ve Ferda Seven'le ilgili olarak 23 Aralık 1981'de ifadesi alındı. *(Susurluk Raporu)* 1986'da Derince'de bulunan Devçelik Fabrikasının hisse senetlerine silah zoruyla sahip olduğu ileri sürüldü. *(Hürriyet,* 07.01.1987)

Tarık Ümit'ten, 2 Mart 1995 tarihinden itibaren haber alınamadı. Tarık Ümit'in son olarak Divan pastanesinde, Ayhan Akça ve Ziya isimli özel harekâtçılarla birlikte görüldüğü ileri sürüldü. Mehmet Eymür, Susurluk Komisyonu'na yaptığı açıklamada, Ta-

rık Ümit'in Dündar Kılıç'a yönelik polis eylemine girmediğini, kaçırılmasından İbrahim Şahin ve Mehmet Ağar'in haberdar olduğunu, Abdullah Çatlı tarafından sorgulandığını ileri sürdü. TBMM Susurluk Araştırma Komisyonu'na ifade veren, Astsubay Ahmet Altıntaş da, Ümit'in ailesinin Orta Asya'daki 4.5 milyon dolarlık uyuşturucu parasının Kıbrıs'ta First Merchant Bank'da aklanması sırasında ortaya çıkan anlaşmazlık nedeniyle ortadan kaldırılmış olabileceğini söylediği. Altıntaş, Ümit ile en son konuşulan Avşar Kederoğlu'na ait cep telefonunun Ayhan Akça ve Ziya Bandırmalıoğlu tarafından kullanıldığını söyledi.

Tarık Ümit'in Kıbrıs'taki First Merchant Bank'ın ortakları arasında, Mehmet Ağar'ın makam şoförü Ümit Özçelik'in kardeşi Ömür Çelik de yer alıyordu.

Moneytron'un kapanmasının hemen arkasından 10 Aralık 1993'te kurulan First Merchant Bank'ın, Vatikan ile 5 milyar dolara varan bir mevduat anlaşması yaptığı, ancak bu anlaşmanın son anda bozulduğu ileri sürüldü. *(Hürriyet,* 06.01.1996)

Genel Müdürlüğü'nü, Moneytron'da da yer alan Hakkı Yaman Namlı'nın yaptığı, First Merchant Bank'ın ortakları arasında, 4999 hisse ile Rus uyruklu Valeri Koubarov, 2495 hisse ile Mehmet Ağar'in makam şoförünün kardeşi Ömür Özçelik, 1500 hisse ile Tarık Ümit, 1000 hisse ile Türkan Namlı, birer hisse ile Tarık Ümit'in sevgilisi Nur İğnur, Şirin Berk, Cemal Namlı, Gül Şeyla Seçer, Ahmet Nedim Narlı ve Elene Tolstaia bulunuyordu. *(Susurluk Tutanakları I Susurluk Raporu I 3. MİT Raporu I Çetele)*

Teodor Ayvazov

Ağca'nın Papa Suikastında işbirliği yaptığını ileri sürdüğü, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Roma Büyükelçiliği veznedarı. Takma adı "Kolav". *(Papa Mafya Ağca)*

Timur Selçuk

Cezaevinden firar eden Ağca'nın 1979 Kasım ayı sonlarında İran'a kaçışını sağlayan İğdır'a ülkücü.

Ağca'yı İran'a kaçırdığı gerekçesiyle 1980'de girdiği cezaevinden 1983'de çıktı. Ülkücü hareket içerisinde tekrar yerini

alınca dört ayrı suçtan hakkında gıyabi tutuklama kararı çıktı. 1984 - 1994 arasını firarda geçirdi. Tansu Çiller'in Genel Başkanlığı döneminde DYP'li olarak siyaset sahnesine çıktı. 1996'da DYP İğdır İl Başkanlığı'na seçildi. 1999 seçimlerinde İğdır'dan milletvekili adayı oldu, ancak seçilemedi. Adaylığa soyunduğu sırada İğdır'da cinayet suçundan yargılandı, beraat etti. Halen "işadamı" olarak faaliyet gösteriyor.

Tuncay Mataracı

Ecevit hükümetinde, "11 "ler olarak bilinen Adalet partisinden ayrılıp, bağımsız milletvekili olarak hükümete girerek destek veren, Dönemin Gümrük ve Tekel Bakanı.

Ağca Roma'da verdiği ifadesinde, "Yurt dışına kaçışta, Tuncay Mataracı'nın desteğini gördüğünü" iddia etti. Bakanlığı döneminde, kaçakçı Abuzer Uğurlu'dan aldığı rüşvet karşılığı, hakkında çok sayıda suçlama olan emekli jandarma astsubay Harun Gürel'i İpsala Gümrük Müdürlüğüne, kaçakçı Bekir Çelenk'in arkadaşı ve iş ortağı Ali Galip Kayıran'ı Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğü Vekilliği'ne atadığı iddiasıyla, Yüce Divan'da yargılanarak, 'ömür boyu hapis' cezasına çarptırıldı. Mataracı, 10 yılı aşkın cezaevinde kaldıktan sonra, Özal döneminde çıkartılan şartlı tahliye yasasıyla tahliye oldu. Şu an ticaret yapıyor. Suçlamaların hepsini reddediyor.

Yavuz Çayları

Yavuz Çaylan, Malatyalı ülkücü. Ağca ve Mehmet Şener'le Malatya Turan Emeksiz Lisesi'nden okul arkadaşı. İpekçi cinayetinde arabayı kullanan kişi.

Adana İktisadi İdari İlimler Akademisinde öğrenci olan Yavuz Çaylan, Ağca'nın birkaç gün sonra verdiği ifadeyle, Adana'da yakalandı. Önce üç yıl hüküm giyerek tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Ancak daha sonra bu kararın Yargıtay'dan geri dönmesi üzerine 10 yıl ağır hapis cezasına mahkûm oludu.

Yavuz Çaylan'ın savunan avukatlar, 12 Mart 1971 döneminde İstanbul Sıkıyönetim Mahkemelerinde görev yapan iki eski Sı-

kıyönetim Yargıcı. Emekli Albay Ferruh Şenerdem ve emekli Albay Coşkun Dündar. Şenerdem ve Dündar aynı tarihlerde, Abuzer Uğurlu ve "Babalar Operasyonu" sonunda yargılanan kaçakçıların avukatlıklarını da yaptılar.

Ağca'nın Maltepe Askeri Cezaevi'nden kaçırılmasından sonra, Tekirdağ Cezaevi'ne sevk edilen Çaylan, daha sonra da Çanakkale Cezaevi'ne gönderilir. Cezaevi'nden çıktıktan sonra, 1991'de Doğan Yıldırım ile birlikte Aksaray Vatan caddesi üzerinde bir büro tuttukları ve "çek-senet tahsilatçılığı" yaptıkları ileri sürüldü. Mehmet Ali Ağca'nın kardeşi, Adnan Ağca da bir süre onlarla birlikte oldu. Ancak bir süre sonra, aynı zamanda kayınbiraderi olan Doğan Yıldırım Ta aralarındaki anlaşmazlık üzerine Adnan Ağca onlardan ayrıldı.

Yavuz Çaylan'ın, bu tarihlerde, Abdullah Çatlı ile tekstil işi yaptıkları da ileri sürülüyor. 1992 Nisan ayında, Sultanahmet'te bir halıcı mağazasında, "çek-senet tahsilatı" nedeniyle, ölüm ve yaralanmalarla sonuçlanan silahlı çatışma meydana gelmişti. Bu olay sonrasında, Çaylan'a yakın çevreler, Yavuz Çaylan'ın, "polis tarafından gözaltına alındığını ve kendisine "çok eziyet edildiğini" söylüyor.

Çaylan Budapeşte'de

Daha sonra Macaristan'da Budapeşte'ye giden, Çaylan, burada İsmail Koçkaya ve Abdullah Çatlı ile birlikte iş yaptıkları anlatılıyor. Abdullah Catlı'nın tekstil işlerini yurtdışında yürüten ve esasında Elazığlı olan Latif Yazgüz, Macaristan'daki tekstil bağlantılarını yaptığı ve bu tekstil işinin de görüntüden ibaret olduğunun herkes tarafından bilindiği söyleniyor.

12 Eylül öncesinde "Macar"a giderek işlerini yoluna koyan ve burada TIR parkı işleten İsmail Koçkaya'nın desteğini de alan Çaylan kısa sürede palazlandığı, Budapeşte de bir iki disco işine girdiği, Macar mafyasıyla sıkı ilişki içinde olduğu anlatılıyor. Çaylan, Koçkaya'nın desteğini almasına rağmen bir süre sonra ondan kurtulmaya çalıştığı da söylenenler arasında. Koçkaya'nın Budapeşte'de TIR parkını önemli bir rant kapısı olduğu, ve burada "her türlü" indirme bindirmenin söz konusu olduğuna işaret ediliyor.

ismail Koçkaya adı, Türk basınında sık sık eroinci olarak geçiyor. Macaristan'a yerleşen Koçkaya, Almanya ve Avusturya'daki Türk işadamları arasında TIR ve gümrükleme işlemleri yaptıran biri olarak tanınıyor. Macar esnafı ve emniyetiyle çok sıcak ilişkiler içinde olduğu da bilinen Koçkaya, Mesut Yılmaz'in Budapeşte'de yumruklanması olayının azmettiricisi olarak kamuoyunun gündemine gelmişti.

TIR parkı sonucu adam öldürmeye varacak silahlı çatışmaya kadar gidecek olan iyi bir rant kapısıdır. Olayların arkasında da Abdullah Çatlı ve Yavuz Çaylan'ın (Ceylan) olduğu söyleniyor.

"TIR Parkı Olayı"

"TIR Parkı Olayı" olarak bilinen silahlı çatışmada İsmail Koçkaya'nın ağabeyi Mesut Koçkaya, 28 Temmuz 1994 günü Budapeşte'de sahibi olduğu lokantada yanında çalışan Ali Kasım tarafından öldürülüyor.

Ali Kasım, Macar polisince yakalandı ve 10 ay hapis yattıktan sonra Türkiye'ye iadesi edildi. Bakırköy 1. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanan Ali Kasım, 31 Mart 1995 tarihindeki duruşması sırasında mahkeme salonunda, Halit Aydın isimli bir şahısın silahlı saldırısına uğrayarak, aldığı 4 kurşun yarasıyla hayatını kaybediyor. Halit Aydın daha sonra, "Ali Kasım'ın öldürdüğü Mesut Koçkaya'nın ülkücü olduğunu ve dava arkadaşının intikamını aldığını" açıklıyor.

Bu olaylar sonrasında TIR parkını bırakan İsmail Koçkaya'nın şimdilerde Budapeşte'de bir lokanta işlettiği söyleniyor.

Çayları MHP'de Ceylan oluyor

Türkiye'ye kesin dönüş yapan ve önce ANAP'tan siyasete atılan Yavuz Çaylan, daha sonra, DYP milletvekili Nihat Çetinkaya'nın seçim çalışmalarında Doğan Yıldırım'la birlikte çalışıyor.

MHP lideri Alparslan Türkeş'in ölümü üzerine Devlet Bahçeli'nin Genel Başkan olmasından sonra MHP'ye gelen Çaylan, ismini de değiştirerek Yavuz Ceylan adını alıyor. Mehmet Gül'ün listesinden MHP İl Yönetimine giren İpekçi cinayeti sanığı Yavuz

Çay lan (Ceylan)'in, Alparslan Türkeş hayattayken partiye yaklaştırılmadığı söyleniyor. Bugün de, MHP İl Yönetim Kurulu Üyeliği yapan Yavuz Çaylan. (Ceylan), yine İpekçi Davası sanıklarından MHP Eminöne İlçesi eski Başkanı Zülfikar Yasan'ın kızıyla evli.

Yalçın Özbey

Mehmet Ali Ağca'nın yakın arkadaşı. Yapı Kredi Bankası, Gebze şubesinde, 9328/6 numaralı ortak hesaplan vardı. İpekçi cinayetinden önce Ağca'nın hesaplarına para yatıran kişi.

Abdullah Çatlı ve Oral Çelik'i yeraltı dünyasıyla tanıştıran Yalçın Özbey, Kaçakçı Abuzer Uğurlu ile yakın ilişki içinde bulunan bir ülkücü.

Ağca, Roma'da verdiği ifadelerden birinde, İpekçi'yi Oral Çelik ile birlikte Yalçın Özbey'in öldürdüğünü ileri sürdü.

İpekçi cinayeti öncesi, Ağca'ya para yardımı yaptığını itiraf eden Yalçın Özbey,

Ağca'nın 23 Kasım 1979 günü Askeri Cezaevi 'nden kaçırılmasından sonra, Hasan Hüseyin Şener tarafından Ankara'ya götürüldüğü 34 RF 601 plakalı Renault marka otomobili, 29 Haziran 1979 günü devir yoluyla, Hasan Hüseyin Şener'e sattı.

İllaria Martella iddianamesinde, Yalçın Özbey'in, Ağca'nm kaçırılması için Oral Çelik'e üç bin mark para yardımı yaptığını açıkladı.

Bochum'da, 1983'te işlettiği lokalde Alman polisi tarafından gözaltına alınan Özbey, bir süre sonra serbest bırakıldı. 1993'te Almanya'da uyuşturucuyla yakalandığı için tutuklandı. Cezaevinde yatarken İpekçi cinayeti ve PKK ve uyuşturucu kaçakçılığı konularında önemli açıklamalar yapacağını söyledi. Alman makamlarının, Türk Konsolosluğu'ndan çağırdığı yetkililer, Özbey'in anlattıklarının önemli olduğu kanaatiyle, Ankara'dan, uzman kişilerin gelmesini talep etti. Ancak gelen uzmanlar, 4 gün boyunca aldıklar ifadeler, ortadan yok edilerek, böyle bir ifade metnini varlığından mahkemeyi bile haberdar etmediler. Deliller karartıldı. Bu olay da, Yalçın Özbey'in cezaevinden çıktıktan sonra, bir gazeteciye anlatması üzerine ortaya çıktı.

Türkiye'den yapılan iade taleplerine rağmen iade edilmeyen Özbey, 1997'de Almanya'da yattığı cezaevinden tahliye edildi. 30 Eylül 1997'de Belçika'da gözaltma alınan Özbey, Belçika'da 10 yıllık zaman aşımı süresi dolduğu için serbest bırakıldı. *(Papa Mafya Ağca I Ağca Dosyası I Çetele)*

Yılma Durak

İpekçi'nin öldürülmesi ile Ağca'nın cezaevinden kaçırılması olaylarında adı geçen ve "Doğu'nun Başbuğu" olarak tanıtılan MHP sanıklarından. Durak'm, silah kaçakçılarıyla ilişkili olduğu ve MHP'lilere silahlanmasını sağladığı iddiaları da mahkeme kayıtlarına geçti.

"Çayırovalı Osman", diye tanınan kaçakçı Osman İmamoğlu'nun İstanbul Sıkıyönetim Savcılığı'na verdiği ifadesinde, "1979 yılında Yılma Durak adında bir kişinin Aksaray Kilim Pastanesi'nde kendisini bulduğunu ve konuşmalarından sonra Yılma Durak'ın teklifiyle ülkücü kesime silah satmaya başladığını" açıkladı. Osman İmamoğlu, kaçakçı Abuzer Uğurlu ile birlikte toplu silah kaçakçılığı davasında yargılandı.

Tümpaş (Tüketim Maddeleri - Üretim pazarlama ve Nakliyat A.Ş.) adlı bir şirketin kurucu ortağı da olan Yılma Durak'ın ortakları arasında Avrupa Ülkücü Türk Dernekleri Başkanı Musa Serdar Çelebi'de var. Tümpaş'm bir diğer ortağı da, MHP İstanbul Bölgesi eğiticilerinden olup, aynı zamanda Hergün gazetesi muhabiri görünün Mehmet Şandır. 1977 yılında Gümrük ve Tekel Bakanlığı Kontrolörlüğü'ne atanan Şandır, Alparslan Türkeş ve Yılma Durak ile birlikte, "Tarih ve İslâm Araştırmaları Vakfı" kurucuları arasında. Vakfin diğer kurucuları, Gün Sazak, Sahir Meriç, Güven Sazak ve Mehmet Doğan'dır. *(Ağca Dosyası)*

Yunus Meral

Mehmet Ali Ağca, Maltepe Askeri Cezaevi'nden kaçırıldığı sırada cezaevinde tutuklu bulunan ülkücülerden. Ağca'nın kaçışından sonra, o da, Ağca'nın kaçırılışına yardım edenler arasında olduğu gerekçesiyle yargılandı. Şimdilerde, MHP Tekirdağ İl Başkanlığı yapıyor.

Yusuf Hududi

Ağca'nın kaçırıldığı askeri cezaevinde astsubay olarak görev yapıyordu. Ağca ve Atilla Serpil'in Adli Tıp'tan kaçma girişiminde bulundukları 5 Kasım 1979 günü, tutuklu Ağca ve Serpil'i cezaevinden getiren askeri konvoyun başındaydı. Astsubay Hududi, Ağca'nın Kartal Cezaevi'nden kaçırıldığı 23 Kasım 1979 günü de nöbetçi subay ve Ağca'nın kaçışı sırasında üzerine giydiği asker kıyafetinin postallarını da veren kişi. Ağca'nın Roma'da verdiği ifadeye göre, Astsubay Yusuf Hududi'yi cezaevinde tanışıyor. Ağca'nın ziyaretçileriyle rahat görüşmesini de sağlayan da yine astsubay Hududi. Ağca, Oral Çelik ve Yalçın Özbey'in kendisini defalarca ziyaret ettiğini söyledi.

Adli Tıp'tan kaçış olaymda da, Atilla Serpil'i, "tüm eller tetikte bir hareket yapmanızı bekliyorlar" diyerek uyaran kişi yine astsubay Hududi. *(Papa Mafya Ağca I Ağca Dosyası)*

Zülfikar Yasan

İpekçi Cinayeti işlendiği 79 Şubat ayında, MHP Eminönü ilçe Başkanı. 1980 Mayısı'nda İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 nolu Askeri Mahkemesi'ne verdiği ifade de, "Ağca'nm cezaevinden kaçırılmasını, ben Recep Öztürk, Yılma Durak, Oral Çelik ve Hasan Hüseyin Şener planladık" diyor. Yine Ağca'yı cezaevinden kaçırmak suçundan yargılanan ülkücü militan Selçuk Atar da, Zülfikar Yasan'ın ifadesini doğruladı ve ayrıntılı bilgiler verdi. Zülfikar Yasan'ın kızı, İpekçi cinayeti sanığı Yavuz Çaylan'la (Ceylan) evli. *(Papa Mafya Ağca I Ağca Dosyası)*

KAYNAKÇALAR

Belgeler

- *Faili Meçhuller Raporu*. TBMM Faili Meçhul Cinayetler Araştırma Komisyonu Raporu.

- *Birinci MİT Raporu,* Banker Bako Olayı, polis içindeki çekişme ve yeraltı-polis-kamu görevlileri ilişkileri ve ekler, 10 Kasım 1987.

- *MİT Etütleri,* Birinci MİT raporuna kaynak olan Etütler, Nokta Dergisi Özel Eki.

- *İkinci MİT Raporu,* Mehmet Eymür tarafından kaleme alınan ve basına sızdırılan Çiller Özel Örgütü ve Abdullah Çatlı ile arkadaşlarının illegal işleriyle ilgili bilgiler içiren raporu, 2 Eylül 1996.

- *Kutlu Savaş Raporu,* Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş'in Başbakan Mesut Yılmaz'a sunduğu Susurluk raporu, Aralık 1997.

- *Susurluk Raporu*. Yasadışı Örgütlerin Devletle Olan Bağlantıları ile Susurluk'ta Meydana Gelen Kaza Olayı'nın Ve Arkasındaki İlişkilerin Aydınlığa kavuşturulması Amacıyla kurulan Meclsi Araştırma Komisyonu Raporu. (20. Dönem, 2. Yasama Yılı, 3 Nisan 1997)

- *Susurluk Tutanakları*. Susurluk Raporunu hazırlayan Meclis Araştırma Komisyonu (10'89) Tutanakları (üç cilt), TBMM Basımevi 1998.

Kitaplar

Akfırat, Adnan, *Özel Savaş,* Kaynak Yayınları, 1989.

Eşref Bitlis Suikastı, Kaynak yayınları, 1997.

Arcayürek, Cüneyt, *Darbeler ve Gizli Servisler,* Bilgi Yayınevi, 1989.

Berberoğlu, Enis, *Kod Adı Yüksekova,* İletişim Yaymları, 1997.

Susurluk 20 Yıllık Domino Oyunu, İletişim Yayınları, 1997.

Bildirici Faruk, *Gizli Kulaklar Ülkesi,* İletişim Yaymları, 1998.

Bilginer, Engin, *Babalar Senfonisi,* Cep Kitapları, 1990.

Değer, Emin, *CIA, Kontrgerilla ve Türkiye,* Çağlar Matbaası, 1977.

Eymür, Mehmet, *Analiz,* Milliyet Yayınları, 1991

Gökdemir, Orhan, *Devletin Din Operasyonu - Öteki İslâm,* Sorun Yayınları, 1998.

Güldemir, Ufuk, *Texas Malatya,* Tekin Yayınevi, 1992.

Kanat Operasyonu, Tekin Yayınevi, 1986

Güllapoğlu, Fatih, *Tanksız Topsuz Harekat,* Tekin Yayınevi, 1991.

Kabacılı, Alpay, *Türkiye'de Siyasi Cinayetler,* Altın Kitapları, 1993.

McGhee, George, *ABD-Türkiye-NATO-Ortadoğu,* Bilgi Yayınevi, 1992.

Mecklenburg, Jens, *Gladio, NATO'nun Gizli Terör Örgütü,* Sorun Yayınları, 1999.

Mumcu, Uğur, *Papa Mafya Ağca,* Tekin Yayınevi, 1984.

Ağca Dosyası, Tekin Yayınevi, 1982.

Silah Kaçakçılığı ve Terör, Tekin Yayınevi, 1983.

Nebiler, Halil, *Mafyanın Ekonomi Politiği,* Sarmal Yayınevi, 1995.

Özkan, Tuncay, *Bir Gizli Servisin Tarihi MİT,* Milliyet Yayınları, 1996.

Öztürk, Sırrı, *12 Mart 1971'den Portreler,* Sorun Yaymları, 1993.

Perinçek, Doğu, *Çiller Özel Örgütü,* Kaynak Yaymları, 1997.

Reese, Mary Ellen, *General Reinhard GEMLEN: CIA Bağlantısı,* Sorun Yayınları, 1999.

Sağlar, Fikri / Özgönül, Emin, *Kod Adı Susurluk,* Boyut Yayınları, 1998.

Steorkel, Jean Marie, *Saint Pierre'nin Kurtları* (Mesih Papayı Neden Vurdu), Sabah Kitapları, 1997.

Tokatlı Orhan, *Kırmızı Plakalar,* Doğan Kitapçılık, 1999.

Turgut, Hulusi, *Şahinlerin Dansı,* ABC Yayınları, 1995.

Turhan Talat / Gökdemir, Orhan, *Ziverbey'den Susurluk'a Bir MİT çinin Portresi Mehmet Eymür,* Sorun Yayınları, 2000.

Yalçın, Soner, Beco, *Behçet Cantürk'ün Anıları,* Su Yayıncılık, 1996.

Yalçın, Soner / Yurdakul, Doğan, *Reis,* Gladio'nun Türk Tetikçisi, Öteki Yayınevi, 1997.

Yalçın, Soner / Yurdakul, Doğan, *Bay Pipo,* Doğan Kitapçılık, 2000.

Yurdakul, Doğan / Erdinç, Cengiz, *Çetele,* Ümit Yayıncılık, 1998.

Gazeteler

Cumhuriyet, Hürriyet, Milliyet, Radikal, Sabah, Türkiye, Ülkede Gündem, Yeni Şafak, Yeni Yüzyıl, Yeni Binyıl, Zaman.

Dergiler

Aksiyon, Aktüel, Aydınlık, 2000'e Doğru, Nokta, Strateji, Tempo.